

ČATEŠKI GRIČ

Zrinka Mileusnić, Alenka Jovanović

78

Arheologija na avtocestah Slovenije

ČATEŠKI GRIČ

Zrinka Mileusnić, Alenka Jovanović

Prispevki: Branko Mušič, Aleksandra Bugar,
Boris Kavur, Zdravka Hincak

Uredniški odbor

Špela Karo, glavna urednica
 Barbara Nadbath, odgovorna urednica
 Bojan Djurič, strokovni svetovalec
 Tomaž Fabec, pomočnik glavne urednice
 Nives Zupančič, oblikovalka zbirke in likovna urednica
 Vanja Celin, tehnična urednica
 Matija Črešnar, član
 Milan Sagadin, član
 Maša Sakara Sučević, članica
 Katharina Zanier, članica
 Bernarda Županek, članica

Izdajatelj

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
 Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana

Zanj

Jernej Hudolin, generalni direktor

Avtorici

Zrinka Mileusnić
 Inštitut za arheologijo in dediščino,
 Fakulteta za humanistične študije,
 Univerza na Primorskem
 Titov trg 5, SI-6000 Koper
 zrinka.mileusnic@fhs.upr.si

Alenka Jovanović
 ARHOS, d.o.o.
 Šolska ulica 4, SI-8250 Brežice
 alenka.jovanovic@guest.arnes.si

Ostali avtorji

Branko Mušič
 Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta,
 Univerza v Ljubljani
 Aškerčeva 2, SI-1000 Ljubljana
 branko.music@ff.uni-lj.si
 in
 Gearh, d.o.o.
 Radvanjska 13, SI-2000 Maribor
 brankomusic1@yahoo.com

Aleksandra Bugar
 Muzej grada Zagreba
 Opatička ulica 20, HR-10000 Zagreb
 abugar@mgz.hr

Boris Kavur
 Inštitut za arheologijo in dediščino,
 Fakulteta za humanistične študije,
 Univerza na Primorskem
 Titov trg 5, SI-6000 Koper
 boris.kavur@fhs.upr.si

Zdravka Hincak
 Odsjek za arheologiju, Filozofski fakultet,
 Sveučilište u Zagrebu
 Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
 zhincak@inet.hr

Recenzentka

Alenka Tomaž
 Inštitut za arheologijo in dediščino,
 Fakulteta za humanistične študije,
 Univerza na Primorskem
 Titov trg 5, SI-6000 Koper
 alenka.tomaz@fhs.upr.si

Lektorici

Martina Rotar, Nina Krajnc (slovenščina)
 Rachel Novšak (angleščina)

Prevajalka

Maja Sužnik

Oblikovanje in prelom

Andrejka Likar Kofol

Tehnična priprava teksta

Vanja Celin

Tehnična priprava slik

Vanja Celin, Maja Jerala

Računalniška obdelava in priprava slik

Aleš Ogorelec, Aljoša Ozmeč

Fotografije

Mitja Guštin, Alenka Jovanović, Slobodan Olič,
 Damjan Snoj

Načrt najdišča

Georg Tiefengraber, Miran Erič, Slobodan Olič

Geodetske izmere

Georg Tiefengraber, Aleksandra Bugar,
 Slobodan Olič

Risbe predmetov

Janja Tratnik Šumi (keramika, kamnita orodja),
 Boris Kavur (kamnita orodja)

Fotografije predmetov

Aleš Ogorelec, Zrinka Mileusnić

Spletna izdaja**Ljubljana, 2018**

Vse edicije zbirke Arheologija na avtocestah Slovenije so brezplačne.

<http://www.zvkds.si/sl/knjiznica/saas-e-knjige>

Vse raziskave je omogočil DARS, d.d.

ISSN 2630-2055

Vsebina

1	Uvod	5
2	Geografski oris prostora	6
3	Arheološki oris prostora	10
4	Geofizikalne raziskave <i>Branko Mušič</i>	12
5	Potek in metodologija terenskih raziskav	20
	5.1 Čateški grič	20
	5.2 Izkopavanja Čatež – Sv. Jurij <i>Aleksandra Bugar</i>	35
	5.3 Nadzor	45
6	Analize	47
	6.1 Rezultati analize kamnitih orodij <i>Boris Kavur</i>	47
	6.2 Osteološka analiza živalskih ostankov <i>Zdravka Hincak</i>	50
	6.3 Antropološka analiza skeleta <i>Zdravka Hincak</i>	56
	6.4 Radiokarbonska analiza	59
7	Sklep – poselitvena podoba Čateškega griča in okolice	60
8	Conclusion – settlement image of Čateški grič and its surroundings	64
9	Literatura	65
10	Katalog gradiva	67

1 Uvod

Čateški grič je najdišče naselbinskega značaja z ostalinami, ki kronološko obsegajo razpon od bakrene dobe preko železne dobe, rimskega obdobja do srednjega in novega veka.

Najdišče obsega večjo kopo severozahodno od kraja Čatež, na severni strani avtoceste Ljubljana–Zagreb, dober kilometer zahodnejše od izvoza za Brežice, in leži na skalnem izrastku Gorjancev pod Šentviško goro nad sotočjem reke Krke s Savo. Lega, ki istočasno omogoča kontrolo nad vodnimi in kopenskimi komunikacijami, je imela v preteklosti zagotovo pomembno strateško vlogo. O tem pričajo številne najdbe z griča in njegove okolice, ki so bile podlaga za različne interpretacije arheološke podobe Čateškega griča.

Čeprav je Čateški grič zaradi omenjenih najdb kot arheološko najdišče že dolgo znan, so bile prve večje arheološke raziskave narejene šele v sklopu pripravljanih del za izgradnjo avtoceste Ljubljana–Zagreb leta 1998. V letu 1998 je bil na tem območju izveden ekstenzivni arheološki pregled (Pintér 1998). Kasneje so bile izvedene georadarske meritve in izkop testnih jarkov ter izdelan mikrorelief najdišča (Djurić 2000), poskusno arheološko sondiranje na južnem pobočju leta 2000 (v nadaljevanju sondiranje 2000; v dokumentaciji Čateški grič I; Posavski muzej Brežice; Alenka Jovanovič), izkopavanje leta 2002 (v nadaljevanju izkopavanje 2002; v dokumentaciji Čateški grič; Univerza na Primorskem; Mitja Guštin; pogodba DARS, št. 410/2001; pogodba ZVKDS OE NM, št. PA-18/2001), izkopavanje leta 2003 (v nadaljevanju izkopavanje 2003; v dokumentaciji Čateški grič II, Čateški grič – JV pobočje; ZVKDS OE Novo mesto, Uroš Bavec; pogodba DARS, št. 174/2003; pogodba ZVKDS OE NM št. PA-1/2003).

Ob nadzoru so bila odkrita še tri potencialna najdišča v bližnji okolici Čateškega griča. Leta 2002 je bilo izvedeno izkopavanje na lokaciji Čatež – Na vrtih. Najdišči Čatež – Sv. Jurij (ZVKDS OE NM, Uroš Bavec; pogodba, DARS št. 174/2003; pogodbe ZVKDS OE NM PA 1/2003) in Čateški grič – jug sta bili raziskani v letu 2003. Osnovne informacije o najdiščih so bile objavljene leta 2003 (Bavec 2003, 116; Bugar 2003, 114–115; Predan 2003, 113).

Komisija za določitev potenciala arheoloških najdišč, ki so jo sestavljali Mitja Guštin, Alenka Jovanović, Slobodan Olić,

Uroš Bavec, Bojan Djurić in Janez Dular, se je 6. 11. 2003 odločila, da bo objava obsegala vse omenjene lokacije na Čateškem griču in v okolici.

Namen skupne predstavitve teh najdišč z rezultati izkopavanja na Čateškem griču je oblikovanje publikacije, ki bo predstavljala vir podatkov za podobo čateškega kraja v preteklosti. Vsaka lokacija je opisana ločeno, medtem ko je najdišče Čateški grič v interpretaciji obravnavano kot celota. Gradivo je predstavljeno skupaj, na koncu publikacije.

2 Geografski oris prostora

Arheološko najdišče Čateški grič (sl. 1, 2) leži na jugo-vzhodnem delu Krško-Brežiške kotline. Tam se začneja panonsko obrobje na predelu, kjer se Sava in Krka najbolj približata vznožju Gorjancev. Nahaja se na mestu, kjer se pobočje Gorjancev v svoji najzahodnejši točki spušča v Krko ob izlivu Krke v Savo. Leži na apnenčasti vzpetini med Šentviško goro in Krko na strateško pomembnem položaju, ki nadzoruje pot od zahoda proti vzhodu. Apnenčasti grebeni, ki ležijo v smeri sever–jug, dajejo pobočju valovito obliko in določajo lego kulturnih plasti.

Krško-Brežiško kotlino so po udoru v pleistocenu reke in potoči začeli zasipavati s prodom, v spodnjem pleistocenu so se odlagali jezerski sedimenti, prod, pesek in glina. Na območju posavskih gub se je iz zgornjega pliocena nadaljevalo tudi nastajanje regionalnih neotektonsko aktivnih prelomov v smereh vzhod–zahod in sever–jug. Osrednjo os občine sestavljajo najmlajši aluvialni nanosi rek Save in Sotle in njunih pritokov. V pleistocenu so se odlagale aluvialne naplavine. Iz

tega dela kvartarja izvirajo tudi aluvialni prodni nanosi tretje savske terase in aluvialni nanosi recentnih tokov Save, Krke, Sotle in njihovih večjih pritokov (Lipoglavšek Rakovec 1951).

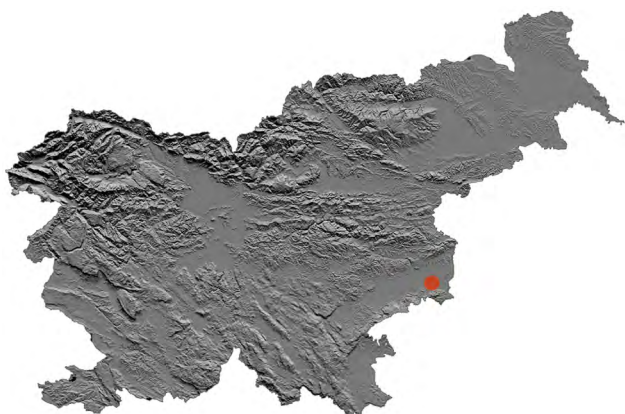
Raziskave na tem območju so bile razdeljene v tri sklope; izkopavanja na Čateškem griču (izkopavanje v letih 2000, 2002 in 2003), izkopavanje Čatež – Sv. Jurij ter nadzor na lokacijah Čateški grič – jug in Čatež – Na vrtih (sl. 3, 4, 5, 6, 7).

Z geološkega vidika Krško-Brežiško kotlino večinoma prekriva apniški prod, Gorjanci so zgrajeni iz apnenca in dolomita, v okolici Čateža so tudi kraške plasti. Prehodni pas iz ravnine v Gorjance je razrezan in ponekod visok nad 300 m (Šentviška gora 382 m).

Zaradi trajnega ugrezanja je kotlina pritegnila nase ne le manjše vode, temveč tudi reko Savo. Ker prehaja v Panonsko kotlino, je Brežiška kotlina najpomembnejše hidrografsko zbiralno območje na Slovenskem (Lipoglavšek Rakovec 1951).

1 Pogled na lokacijo Čateški Grič (foto D. Snoj).

2 Geografski položaj Čateškega griča na DMR 100; ©GURS.

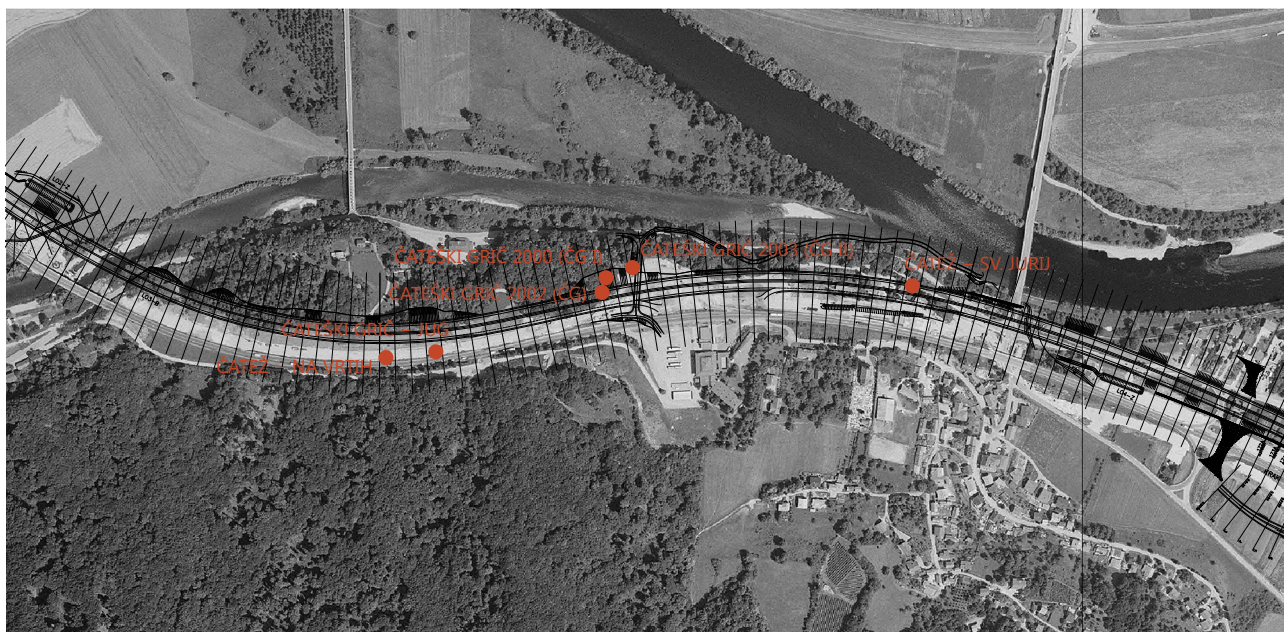
3 Lokacija izkopavanja najdišč Čateški grič, Čatež – Sv. Jurij, Čateški grič – jug in Čatež – Na vrtih, M 1 : 100 000; vir: Atlas Slovenije, ©Mladinska Knjiga Založba, d.o.o.

4 Položaj najdišč Čateški grič, Čatež – Sv. Jurij, Čateški grič – jug in Čatež – Na vrtih na AC trasi Krška vas–Obrežje, M 1 : 10 000; podlaga TTN5, lista I220100 in I220200 ter idejni projekt DARS; ©GURS, ©DARS.

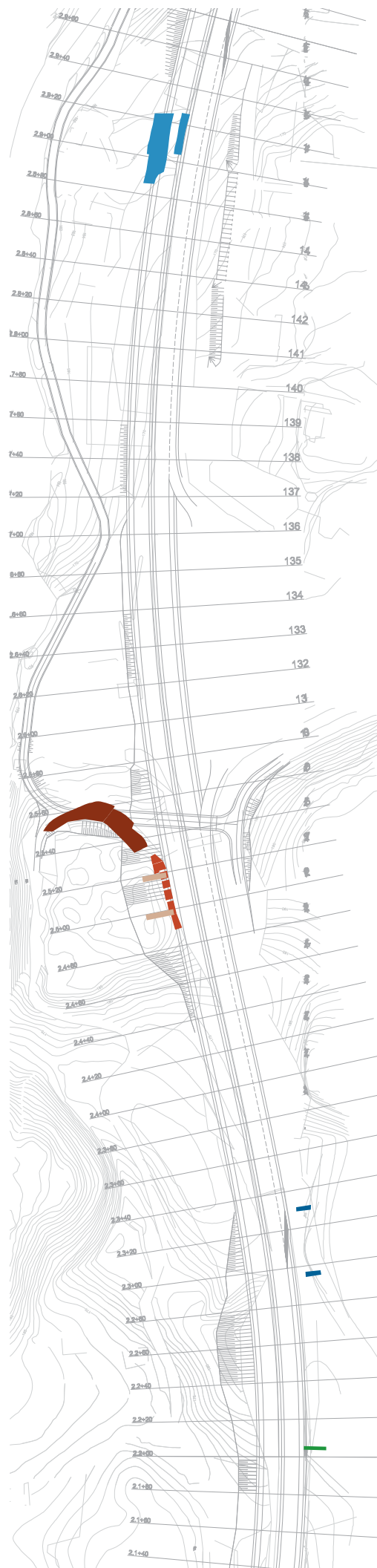

5 Položaj najdišč Čateški grič, Čatež – Sv. Jurij, Čateški grič – jug in Čatež – Na vrh na Franciscejskem katastru; M 1 : 10 000, AS 3000/C360, N165, N316; c360a01, c360a02, c360a03, c360a04, c360a05, c165a01, c165a02, c165a03, c165a04, c165a05, c165a06, c165a07, c165a08, c165a09, n316a01, n316a02, n316a03, n316a04, n316a05; ©Arhiv Slovenije, georeferenciran.

6 Položaj najdišč Čateški grič, Čatež – Sv. Jurij, Čateški grič – jug in Čatež – Na vrh na trasi AC na digitalnem ortofoto posnetku; M 1 : 10 000, podlaga DOF5, lista I220161B in I220261B; ©GURS, ©DARS.

- Čateški grič sondiranje 2000 (ČG I)
- Čateški grič izkopavanje 2002 (ČG)
- Čateški grič izkopavanje 2002 (ČG II IN ČG IV pobočje)
- Čatež - Sv. Jurij - izkopavanja
- Čateški grič - jug
- Čatež - Na vrlih

7 Kompozitni načrt najdišč Čateški grič, Čatež - Sv. Jurij, Čateški grič - jug in Čatež - Na vrlih, M 1 : 3000.

3 Arheološki oris prostora

V okolici Čateškega griča so številne lokacije, na katerih so bile odkrite najdbe, ki kažejo na stalno poselitev in rabo prostora od prazgodovinskega časa, natančneje od mlajše kamene dobe do danes. Vzroke za kontinuirano poselitev lahko prepoznamo v naravnih danostih območja, med katerimi so najpomembnejše lega ob pomembni rečni poti po Savi in Krki ter vzdignjen položaj nad rekama, bližina strateških višinskih postaj na Sv. Vidu in Čateškemu griču, izviri pitne vode v bližnji okolici ter izviri tople vode jugovzhodno od vasi Čatež.

Lokacije arheoloških najdišč, ki jih najdemo v starejši strokovni literaturi, niso vedno natančno navedene in opisane, kar je posledica dejstva, da so zgodnje raziskave Čateškega griča in odkritja naključnih najdb iz 19. stoletja.

Starejša literatura navaja več arheoloških najdišč z območja Čateža. Med najstarejše sodi navedba Antona Tomaža Linhart, da se pri Čatežu, kjer se Krka izliva v Savo, nahaja vzpetina v obliki podolgovatega pravokotnika, ki je obdan s starim zidovjem. Linhart navaja, da se na tem mestu ter na območju v razdalji ene milje zelo pogosto najdejo novci, žare, stebri in napisi ter poročila o podzemnih zidovih, obokih in pravilno rezanih kamnih z nečitljivimi napisi, ki naj bi jih našli pri kopanju za novo cesto. Slavko Ciglencečki je na podlagi topografskih podatkov in rezultatov terenskega obhoda sklepal, da se Linhartov opis nanaša na lokacijo Čateškega griča (Ciglencečki 1983, 432–434).

O prazgodovinski naselbini in nekaj gomilah v gozdu pri Čatežu piše starinokop Jernej Pečnik (Pečnik 1904, 193). Najverjetneje gre za isto halštatsko nekropolo, ki jo v virih nekaj let kasneje najdemo nekoliko natančneje umeščeno v gozd ob izlivu Krke v Savo (KLDB 1937, 258; ANSI 1975, 250 in tam navedena literatura). Podatek o keltskih grobovih pri Čatežu, ki jih pri naštevanju najdišč iz širše okolice rimskega mesta *Neviodunum* omenja Jožef Bezlaj, kasneje pa po njem povzemajo tudi Arheološka najdišča Slovenije (Bezljaj 1888, 564; ANSI 1975, 250), je zavajajoč – Bezljaj je dejansko mislil halštatske in ne latenske grobove, ker je enako kot starinokop Pečnik halštatske najdbe in najdišča poimenoval »keltske« (Pečnik 1892, 225; Božič 1993, 138).

Viri navajajo tudi številne rimske najdbe z območja Čateža. Na njivah pri vasi se omenja rimska nekropola, o rimskem

zidanem grobu in nekropoli poročila Pečnik, ki omenja lokacijo ob cesti 200 m od Čateža. O rimskih toplicah in sledovih gradenj pišejo številni avtorji, ki se verjetno opirajo na Linhartovo omembo o podolgovatem četverkotu nad Savo pri Čatežu. Kamnolom pri Čatežu naj bi izkoriščali že Rimljani, skozi Čatež pa je potekala tudi rimska cesta. Na podlagi žrtvenika, posvečenega bogu Neptunu (CIL III 14354, danes v Narodnem muzeju Ljubljana), ki so ga leta 1896 našli 92 m vzhodno od izliva Krke in 21 m južno od savskega brega, nekateri tam domnevajo brodersko postajo. Z območja Čateža je znanih tudi več rimskih spomenikov (ANSI 1975, 250 in tam navedena literatura).

Pri delih za traso nove ceste Ljubljana–Zagreb leta 1959 so med razstreljevanjem vzhodno od prazgodovinskih gomil ob izlivu Krke (že omenjena halštatska nekropola) sredi useka med Čatežem in Krško vasjo *in situ* našli fragmentiran milnik Antonina Pija, v podrtem hlevu v Čatežu pa fragmentiran napis konzularnega beneficiaryja desete dvojne legije (*X Gemina*). Pri delih so bile odkrite tudi sledi antičnega cestišča (Petru 1960; Petru 1961).

Pri Čatežu, na desnem bregu Save, kakšnih 200 m vzhodno od novega mostu čez Savo, so leta 1971 ob popravilu kanalizacije našli gornji del rimske amfore z napisom *SEPULIUM* (Škaler 1974, 122).

Na podlagi terenskega obhoda širšega območja Čateža, ob katerem so bili odkriti fragmenti prazgodovinske in rimskodobne keramike, ter Linhartovih topografskih podatkov je Slavko Ciglencečki na Čateškem griču lociral prazgodovinsko gradišče, v neposredni bližini ali delno na samem Čateškem griču pa predvideval obstoj rimske naselbine (Ciglencečki 1983). Na podlagi rezultatov terenskega obhoda je bila kot prazgodovinsko gradišče in poznoantična postojanka prepoznana tudi lokacija Šentviška gora tik nad Čatežem (Ciglencečki 1981, 224; Ciglencečki 1983, 436).

Z arheološkimi sondiranjem in zaščitnimi izkopavanji, ki so bila izvajana med letoma 2000 in 2003 v sklopu arheoloških raziskav pred gradnjo nove avtoceste, so bili vzhodno od vasi Čatež na lokaciji Čatež – Sredno polje ugotovljeni ostanki neolitske naselbine (Guštin 2002; Guštin 2003, 247, 248), na Čateškem griču pa so bili potrjeni naselbinski in utrbeni ostanki iz bakrene, mlajše železne in rimske dobe (Guštin,

Olić 2003, 110–113). Sledi rimske ceste, gre za ostanke glavne rimske ceste *Emona–Siscia*, katere trasa je potrjena na številnih lokacijah, so bile ugotovljene z južne strani avtoceste, na lokaciji Čateški grič – jug (Predan 2003, 113), medtem ko so na lokaciji Čatež – Sredno polje izkopavanja na dan prinesla ostanke začasnega rimskega vojaškega tabora.

Približno 60 m severno od župnijske cerkve Sv. Jurij s severne strani stare avtoceste Ljubljana–Zagreb so bili odkriti sledovi prazgodovinske, rimskodobne in srednjeveške poselitve (Bugar 2003, 114–115), na lokaciji Na vrtih pa ostaline mlajšedobnega močno utrjenega cestišča ter zidanega odtočnega jarka (Bavec 2003, 116).

Zgodovinski viri prvič omenjajo pražupnijo v Čatežu leta 1323. Sedanja župnijska cerkev Sv. Jurij je bila zgrajena leta 1833 v poznobaročni tradiciji in se navezuje na starejšo prednico, ki najverjetneje datirano v obdobje, ko se prvič omenja pražupnija. To pomeni, da je naselbina obstajala že v 14. stoletju in da je bila v tem času verjetno naseljena tudi bližnja okolica cerkve (KLS 1976, 29–30).

4 Geofizikalne raziskave

Branko Mušič

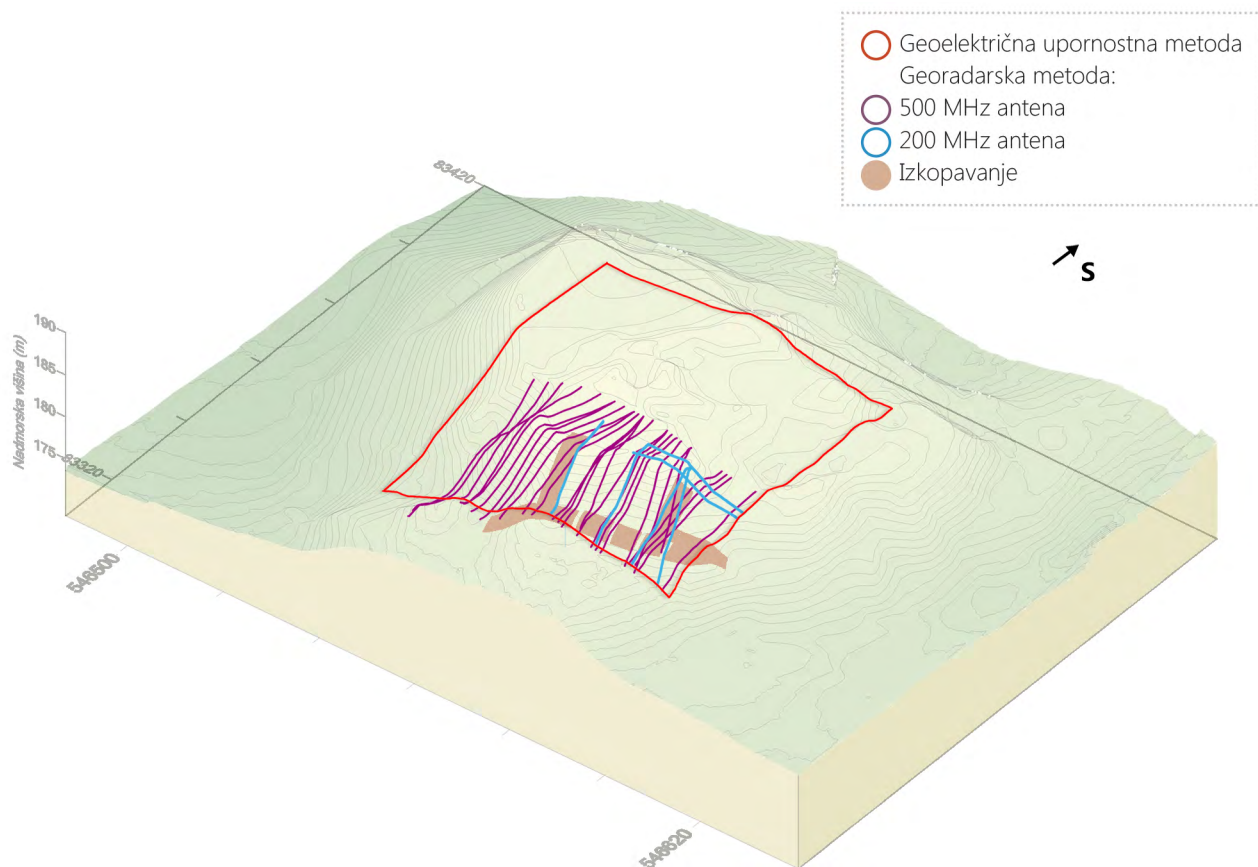
Uvod

V sklopu predhodnih arheoloških raziskav (glej tudi Djurić 2000; Jovanović, Olić 2000; Bugar 2003a; Guštin *et al.* 2003; Olić 2003; Predan 2003; Predan 2006) na Čateškem griču (trasa AC Krška vas–Obrežje) je bilo v maju 1999 opravljeno geofizikalno kartiranje z geoelektrično upornostno metodo (Geoscan RM15) na površini 3.600 m² (Mušič, Berič 1999). Južni rob Čateškega griča smo v začetku decembra 1999 raziskali še z georadarsko metodo. Dolžina georadarskih profilov z 200-MHz anteno znaša 115 m in s 500-MHz anteno 710 m (sl. 8, 9). Arheološko najdišče se nahaja na vrhu Čateškega griča v glavnem na pedosekvencah na mehkih karbonatnih kamninah (Stritar 1990) na nadmorski višini od 185 do 192 m. V času geofizikalnih raziskav je bila celotna raziskana površina v gozdu na morfološko razgibani podlagi,

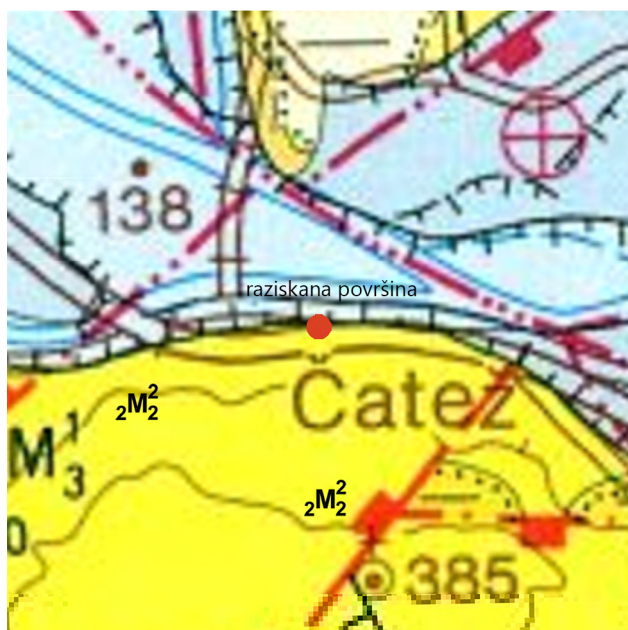
ki je verjetno deloma posledica litološke sestave naravne geološke podlage. Čateški grič s širšo okolico je namreč zgrajen iz litološko raznolikih miocenskih plitvomorskih sedimentov, kar se predvidoma odraža tudi v morfologiji današnjega površja (sl. 10). Za zanesljivejšo arheološko interpretacijo rezultatov geofizikalne metode na topografsko razgibanih terenih se poslužujemo t. i. topografske korekcije, ki zmanjša neželen učinek površinskih oblik in geološke podlage na prepoznavanje koristnega signala, tj. arheoloških ostankov. V okviru predhodnih arheoloških raziskav je bila narejena tudi natančna topografska podlaga Čateškega griča, ki je bila na južnem robu najdišča dopolnjena še z dodatnimi meritvami višin za natančnejši digitalni model reliefa. Podrobno karto nadmorskih višin smo uporabili za prepoznavanje upornostnih anomalij, ki so lahko posledica učinka trdne geološke podlage (sl. 11b, 13, 16).

8 Površina na Čateškem griču, ki smo jo raziskali z geofizikalno metodo; M 1 : 2000.

9 Površina raziskana z geoelektrično upornostno metodo in položaj georadarskih profilov na digitalnem modelu reliefa.

10 Položaj raziskane površine na Osnovni geološki karti 1 : 100.000, list Zagreb (Šikić *et al.* 1972). Čateški grič je zgrajen iz sedimentnih kamnin zgornje miocenske starosti; M 1 : 25 000.

Geološka zgradba terena

Raziskano območje se nahaja na priobalnih in plitvomorskih sedimentih zgornjega miocena (sl. 10). Za interpretacijo rezultatov geofizikalne raziskave je pomembna raznolikost sedimentnih kamnin, ki se odraža v različni konsistenci, dinamiki preperevanja in posledično tudi v različni vodoprepustnosti. Geološka sestava terena je povzeta po tolmaču Osnovne geološke karte 1: 100.000, list Zagreb (Šikić *et al.* 1972). Čateški grič in širše območje gradijo sedimentne kamnine zgornjega miocena. Avtorji navajajo, da gre za široko paleto klastičnih in karbonatnih sedimentnih kamnin, od katerih so najpogostnejši breča, konglomerat, apnenčev peščenjak, litavski apnenec, litotamnijski apnenec ter glinasto-peščeni in apnenčevi laporji. To so v glavnem apnenčeve kamnine, ki jih lahko glede na način nastanka razdelimo na sedimente, nastale kot rezultat intenzivnega delovanja plitvomorskih organizmov, medtem ko drugi tip sedimentnih kamnin karakterizirajo značilnosti klastičnih sedimentov s prisotnostjo terigenega materiala. Med klastičnimi sedimenti plitvomorskega razvoja so pogoste debelostrnate bazalne breče in konglomerati.

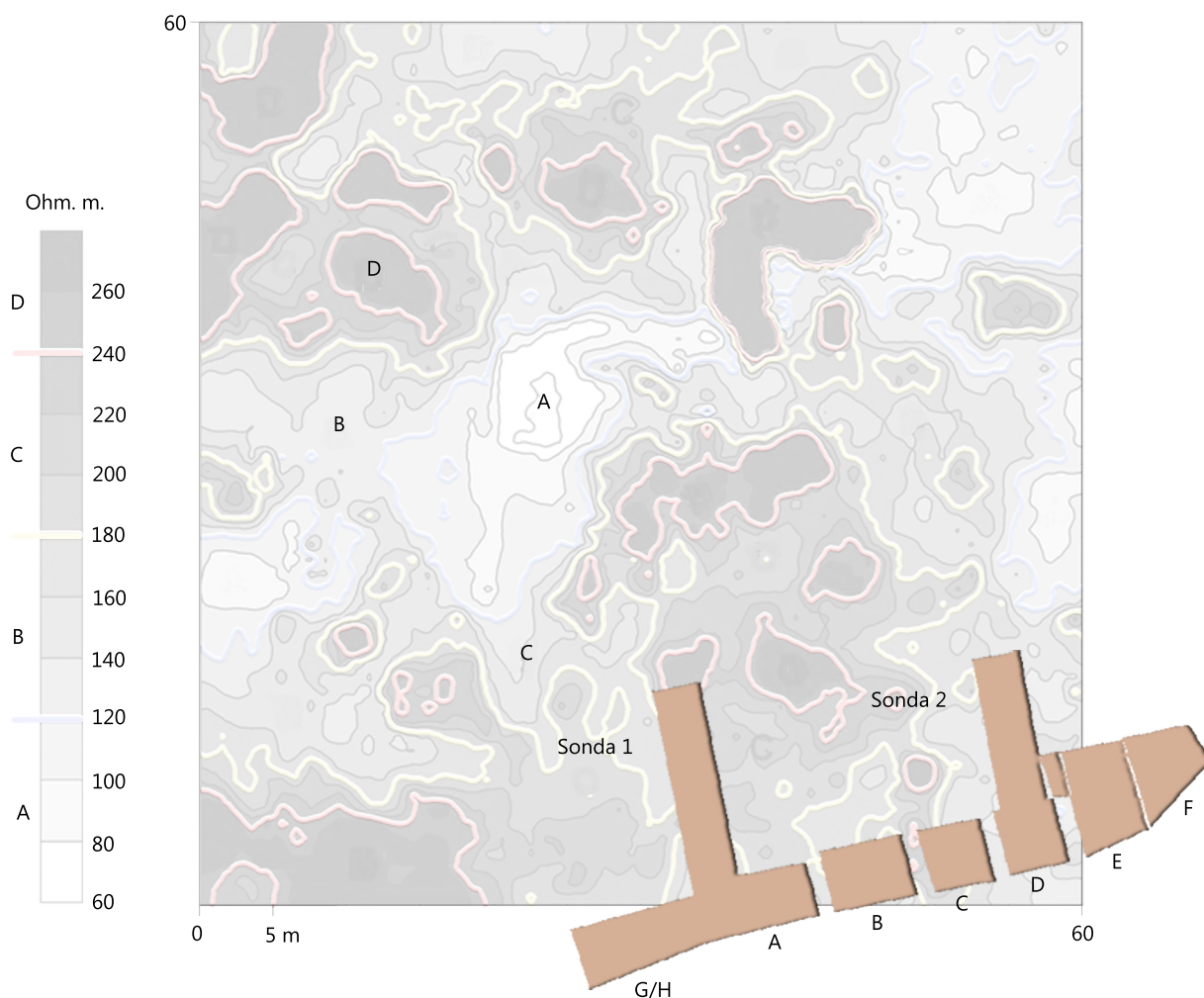
Geofizikalna metoda in rezultati

Geoelektrična upornostna metoda

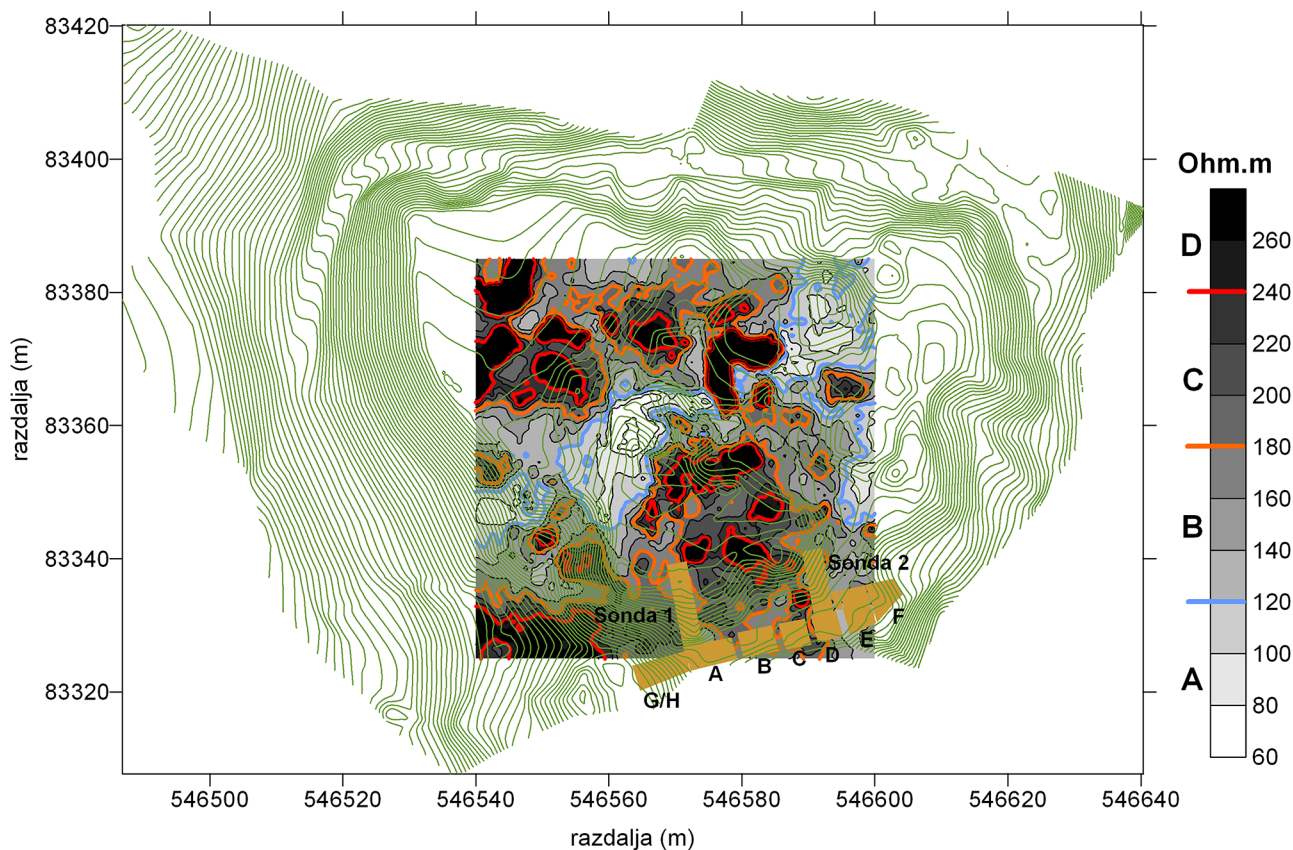
Geoelektrično kartiranje smo izvajali z metodo elektrodnih dvojčkov (*Twin probes*) na površini 3.600 m² (sl. 11–18). Geoelektrična upornostna metoda temelji na električnem polju, ki ga pod površjem vzpostavimo preko galvanskega člena in para tokovnih elektrod. Z drugim parom elektrod spremljamo spremembe v potencialni diferenci, ki jo ob poznavanju toka izrazimo v (navidezni) upornosti določene prostornine tal. Ta je opredeljena z geometrijskim faktorjem, kot imenujemo razvrstitev štirih elektrod na površju. Za različne elektrodne razvrstitve dobimo različne vrednosti upora, ki ga šele z enačbami, ki upoštevajo specifični geometrijski faktor, pretvorimo v (navidezno) upornost (sl. 11a). Metoda elektrodnih dvojčkov, ki se najpogosteje uporablja za geoelektrično kartiranje v arheologiji, je dobila ime po dveh identičnih parih elektrod (C_1P_1 in C_2P_2). En par tokovne in potencialne elektrode je teoretično neskončno oddaljen od drugega enakega para. Pri takšni medsebojni oddaljenosti orientacija merilnega para ne

vpliva bistveno na izmerjene vrednosti. To metodo praviloma uporabljamo za geoelektrično kartiranje, ker beležimo vrednosti navidezne upornosti do enake globine, ki je določena z razdaljo med premičnima elektrodama. Globina dosega pri razdalji 0,5 m pri optimalni vlažnosti tal znaša največ 1,5 m. Izračunane vrednosti (navidezne) upornosti predstavljajo integralne vrednosti upornosti do globine 1,5 m. Razdalja med merilnimi točkami v smeri geoelektričnih profilov in razdalja med profili sta bili enaki in sta v obeh primerih znašali 1 m. Zaradi podobne razdalje med parom premičnih elektrod (C_1P_1) in parom oddaljenih nepremičnih elektrod (C_2P_2) je bila za izračunavanje (navidezne) upornosti uporabljena preprosta enačba: $\rho = \pi R d$ (ρ – upornost, R – upor, d – razdalja med parom premičnih elektrod), ki jo predlagata Walker in Somers (1994). Vrednosti upornosti, izračunane po tej enačbi, in štirje razredi, v katere smo razdelili te vrednosti, so prikazani na sl. 11a.

Nizke in srednje vrednosti upornosti (razred A: 60–120 ohm.m in razred B: 120–180 ohm.m) pripisujemo učinku geološke podlage oz. različni stopnji pedogenetsko spremenjenih

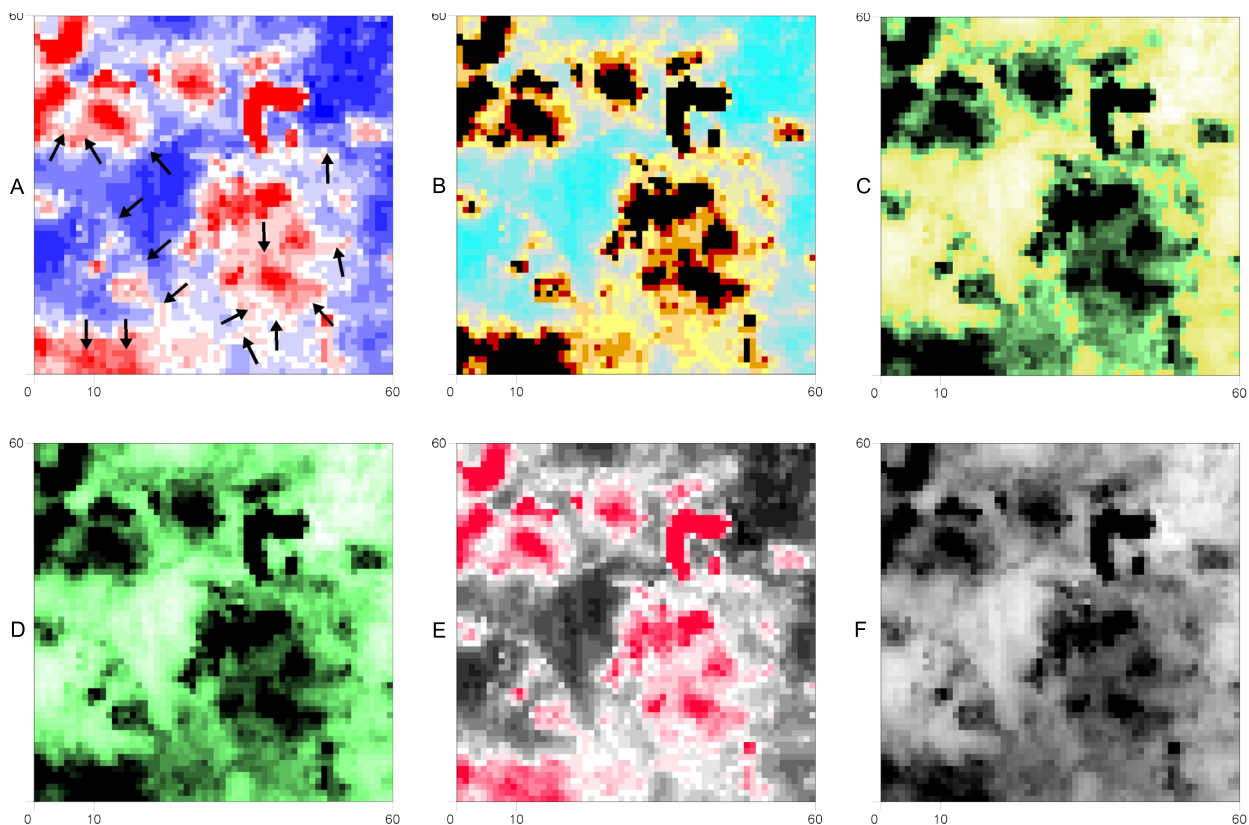
11a Rezultati geoelektričnega kartiranja prikazani kot upornost (ohm.m).

11b Razpon vrednosti smo razdelili v štiri razrede: razred A (nizke vrednosti upornosti; 60–120 ohm.m), razred B (srednje vrednosti upornosti; 120–180 ohm.m), razred C (visoke vrednosti upornosti; 180–240 ohm.m) in razred D (zelo visoke vrednosti upornosti; več kot 240 ohm.m). Primerjava vrednosti upornosti (ohm.m) in mikoreliefa za ugotavljanje upornostnih anomalij, ki bi lahko bile posledica oblikovanosti površja/geološke podlage (sl. 11b; glej tudi sl. 13, 16 in 17).

različkov laporja v geološki podlagi. Območja nizkih (razred A) in srednjih vrednosti upornosti (razred B) so na topografsko nižjih delih terena oz. prevojih, kjer se steka meteorna voda. Za visoke vrednosti upornosti (razred C: 180–240 ohm.m) sklepamo, da so najverjetneje posledica kamninskega ruševinskega materiala oz. površin, tlakovanih z apnenčevimi lomljenci plitvo pod današnjo površino. O tem sklepamo, ker so arheološka izkopavanja v vseh sondah (sl. 11a) odkrila plast srednje velikih kamnov povprečne velikosti 10–20 cm, med njimi nekaj rjave prsti. Plast ima v tlorisu nepravilno obliko. Umetna izravnava terena – ostanki nekdanjega utrjevanja pobočja in plast manjših in srednje velikih kamnov povprečne velikosti 8–12 cm. Umetna izravnava terena – ostanki nekdanjega utrjevanja pobočja. Visokih vrednosti upornosti (razred C) v splošnem ne moremo pripisati učinku oblikovanosti površja/geološke podlage, ker se ne skladajo enoznačno z digitalnim modelom reliefa (sl. 11b, 12, 13). Zelo visoke vrednosti upornosti (razred D) ustrezajo najvišjim točkam digitalnega modela reliefa in predpostavljamo, da so vsaj deloma posledica oblikovanosti površja/geološke podlage. Glede na pestro sestavo miocenskih sedimentnih kamnin so lahko topografsko dvignjeni deli v mikoreliefu posledica na erozijo odpornejših litoloških členov (npr. breča, konglomerat in litotamnijski

apnenec) v slabše obstojnem apnenčevem laporju. Seveda ne moremo izključiti možnosti, da gre za učinek arheoloških arhitekturnih ostankov, ker so območja zelo visokih vrednosti upornosti (razred D) na južnem delu raziskane površine, ki je bil deloma raziskan z arheološkimi izkopavanji, povsod vezana na območja visokih vrednosti upornosti (razred C). Območja razreda D so v bistvu nadaljevanja vrednosti razreda C v smeri večje nadmorske višine oz. po pobočju navzgor do lokalnega vrha oz. najvišje točke. Ker območja razreda D niso bila zajeta z izkopavanji, nimamo neposredne potrditve o arheoloških arhitekturnih ostankih oz. ruševinskem materialu na teh mestih. Kljub temu lahko glede na rezultate geoelektričnega kartiranja in arheoloških izkopavanj upravičeno sklepamo na obstoj arheoloških arhitekturnih ostankov. Za vzhodni del sonde 2, ki se nahaja na pregibu pobočja (sl. 11b, glej tudi sl. 15), so arheologi npr. zapisali: »na območju sonde 2 najstarejšo fazo človekove aktivnosti predstavljajo ruševine kamnitih struktur, ki jih razumemo kot ostaline 5,50 m širokega kamnitega obrambnega obzidja, grajenega v suhozidni tehniki. Osnovo konstrukcije obzidja predstavljata dva vzporedna zidova iz večjih neobdelanih lomljenecov, t. i. notranja in čelna stran, medtem ko je vmesni prostor zapolnjen z drobirjem in nekaj ilovnate prsti.«

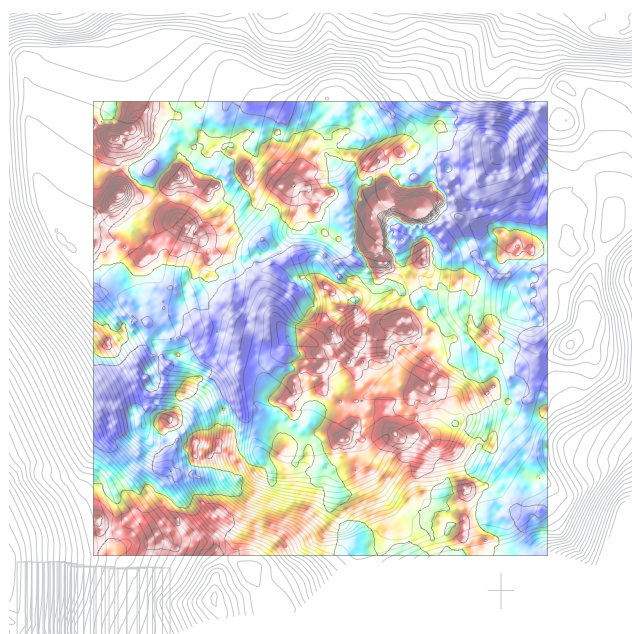

12 Prikazi celotnega razpona izmerjenih vrednosti upora (A in E: 60–200 ohm, F: 60–180 ohm, B, C in D: 60–160 ohm). S puščicami na sliki A so posebej označene linearne anomalije.

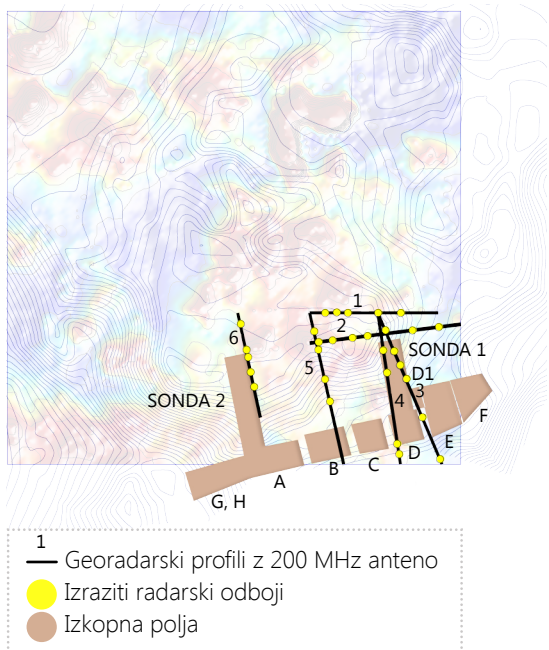
Georadarska metoda

Z georadarjem (GPR–Ground Penetrating Radar) preko oddajne antene, usmerjene v tla, pošljamo impulze elektromagnetne energije ter s sprejemno anteno hkrati registriramo čase in amplitude povratnih valov. Ob poznavanju dielektrične konstante in s tem hitrosti širjenja EM valovanja v preiskovanem mediju lahko čase povratnih odbojev (ns) pretvorimo v dolžinske enote oz. globine. Delež elektromagnetnega valovanja, ki se odbije na neki diskontinuiteti med dvema medijema (npr. tla in zid, tla in ruševinska plast, tla in tlakovana površina ...), je odvisen od kontrasta v dielektrični konstanti (tudi od konduktivnosti in magnetne permeabilnosti) ter razmerja med valovno dolžino EM valovanja (določena s frekvenco oddajne antene) in debelino arheološkega objekta. Ločljivost in globino dosega georadarske metode v praksi nadziramo z izbiro ustrezne centralne frekvence oddajne antene.

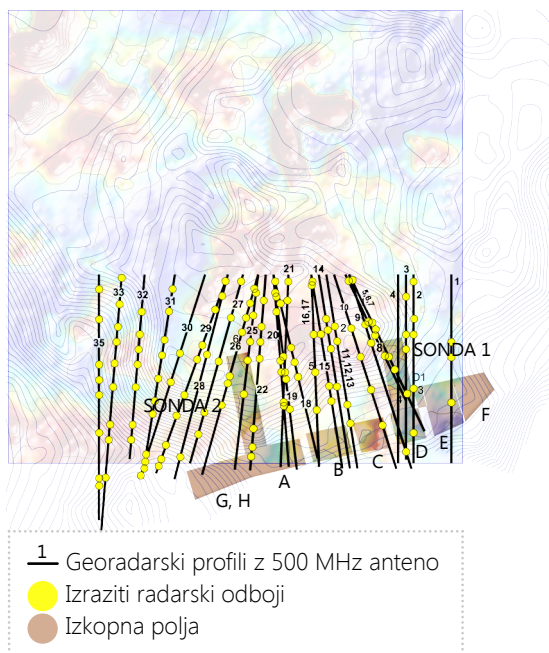
Na podlagi rezultatov geoelektrične upornostne metode in oblikovanosti površja ter stopnje ogroženosti določenih površin pred gradbenimi posegi v prostor smo z georadarsko metodo raziskali južni del površine, ki smo jo predhodno raziskali z upornostno metodo (sl. 14, 15, 16).

13 Izohipse z ekvidistanco 50 cm na rezultatih geoelektričnega kartiranja za prepoznavanje visoko upornostnega učinka oblikovanosti površja in trdne geološke podlage plitvo pod današnjim površjem; M 1:1000.

14 Položaj georadarskih profilov z 200 MHz anteno in izraziti radarski odboji, ki so bili izmerjeni vzdolž teh profilov; M 1:1000.

15 Položaj georadarskih profilov s 500 MHz anteno in izraziti radarski odboji, ki so bili izmerjeni vzdolž teh profilov; M 1:1000.

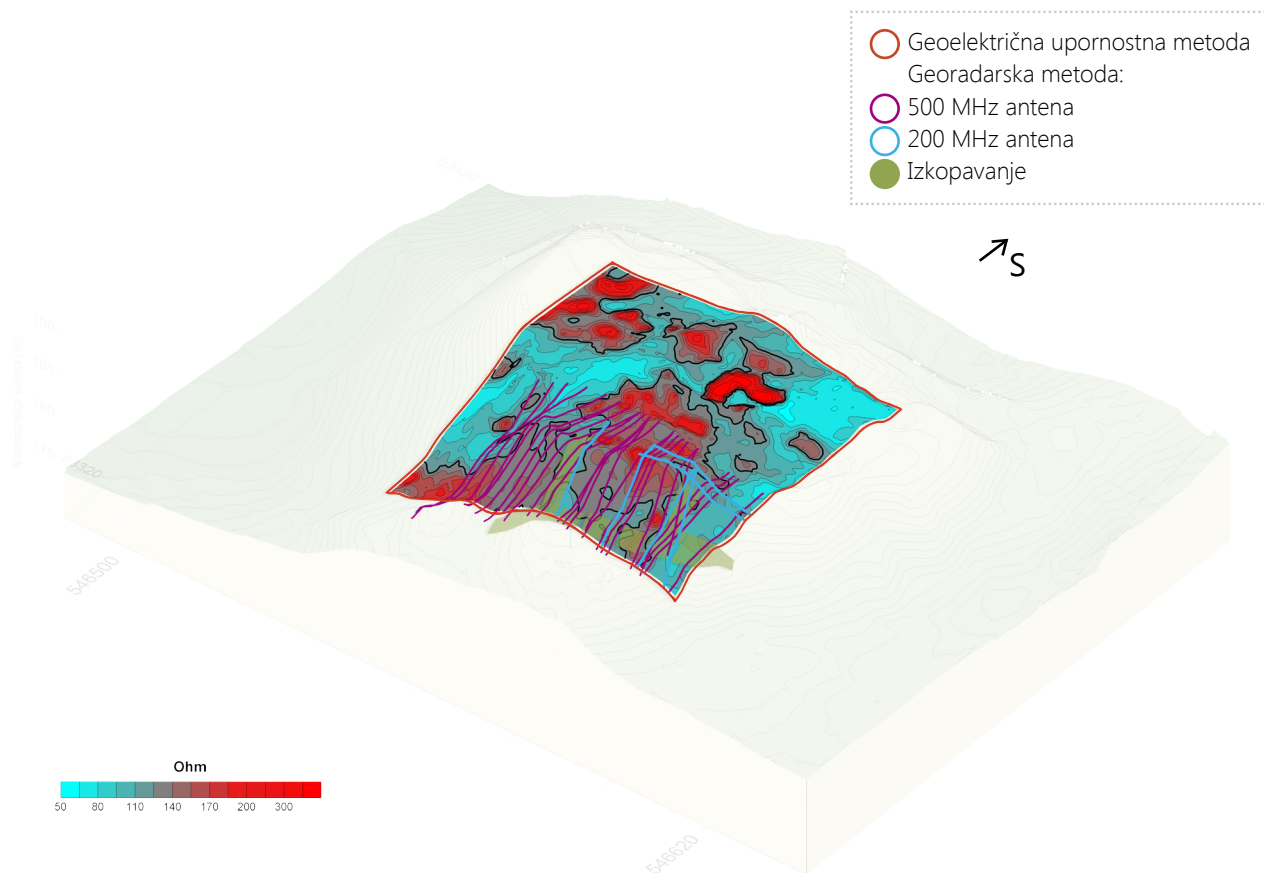
Najbolj razširjen način prikazovanja rezultatov je sicer s t. i. *time slices*, ki pomenijo časovne reze serije vzporednih in praviloma enako oddaljenih radarskih profilov (glej npr. Mušič, Horvat 2007). Rezultat časovnih rezov je diagram enakih amplitud odbojev v istem časovnem območju povratnih valov. V arheološki praksi to pomeni serijo tlorisov na poljubnih globinah. V danih okoliščinah v gozdu na razgibani površini smo

se odločili za serijo različno usmerjenih georadarskih profilov na način, da smo pokrili čim večjo površino na pregibu terena, kjer smo pričakovali arhitekturne ostanke (sl. 16). Na posameznih radarskih profilih smo označevali posamične izrazite radarske odboje (večji kamninski bloki), odboje od horizontalnih in poševnih plasti (tlakovane površine, geološka podlaga) ter kaotične odboje (ruševinske plasti) (sl. 14, 15, 18). Takšen način interpretacije radarskih odbojev na osnovi njihove tipologije natančno razčlenjuje Bevan (1996). Vse pomenljive radarske odboje smo prenesli na digitalni model reliefa in rezultate upornostne metode (sl. 18). V splošnem ugotavljamo dobro korelacijo med rezultati georadarske metode in rezultati arheoloških izkopavanj, ker nam je uspelo prepoznati radarske odboje nad trdno geološko podlago, ki so posledica večjih kamninskih blokov v ruševinskem materialu.

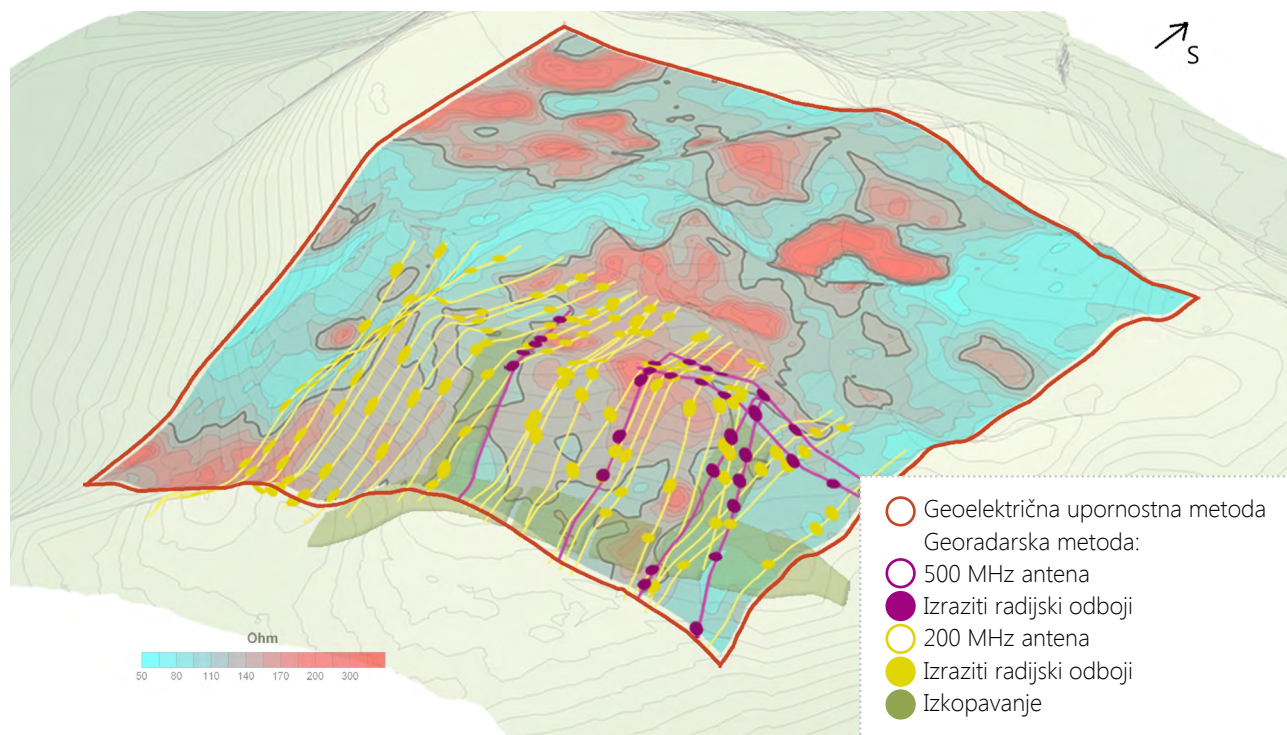
Globina dosega je odvisna od frekvence oddajne antene in v konkretnih razmerah za 500 MHz anteno znaša ok. 1,5 m, za 200 MHz anteno pa ok. 2,5 m. Večja globina dosega zaradi plitvo ležeče geološke podlage ni bila potrebna. Poleg frekvence antene vpliva na globino dosega tudi vsebnost vode v tleh. Vlaga namreč predstavlja zelo resno omejitev za širjenje elektromagnetnega valovanja. Posebnih omejitev zaradi visoke vsebnosti vlage nismo zaznali.

V konkretnem primeru je pomembna tudi vertikalna ločljivost, ki je opredeljena kot najmanjša razdalja, pri kateri je možno dva georadarska odboja še obravnavati kot dve ločeni georadarski meji. Ta je v splošnem določena z valovno dolžino elektromagnetnega valovanja. Zgornja in spodnja meja horizontalnega reflektorja, kot je v arheoloških kontekstih npr. tlakovana površina, nasutje ali plast ruševinskega materiala, bo na radargramu vidna le, če njena debelina presega četrtno valovne dolžine.

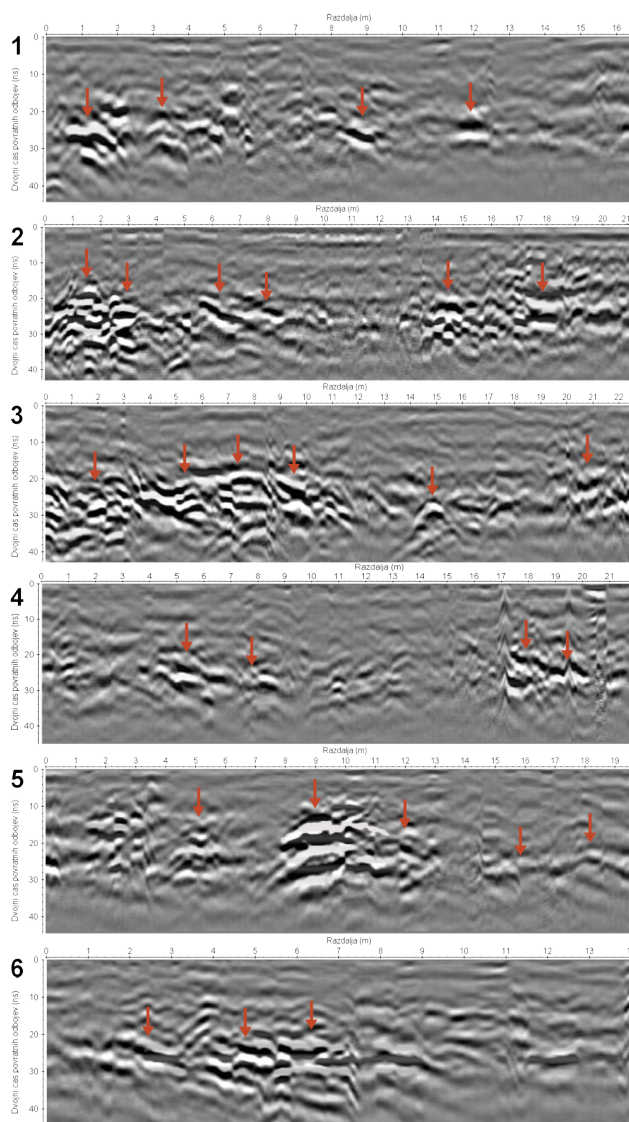
Merjeni parameter pri georadarskih meritvah je dvojni čas potovanja vala, izražen v nanosekundah (10^{-9} s). Ob poznavanju dielektrične konstante in s tem hitrosti širjenja EM valovanja v preiskovanem mediju lahko te čase povratnih odbojev pretvorimo v dolžinske enote oz. globinske sekcije. Delež elektromagnetnega valovanja, ki se odbije na neki meji med dvema različnima materialoma, je odvisen od kontrasta v dielektrični konstanti (v manjši meri od električne prevodnosti in magnetne permeabilnosti) ter razmerja med valovno dolžino EM-valovanja (določena s frekvenco oddajne antene) in debelino reflektorja, tj. arheološke plasti. Na sl. 18, kjer podajamo rezultate georadarske raziskave in način interpretacije na izbranih profilih 200 MHz antene, je naveden čas povratnih radarskih odbojev. Glede na ocenjeno hitrost širjenja elektromagnetnega valovanja (0,08 m/ns) v preiskovanem mediju ustreza povratni čas radarskih odbojev 25 ns globini približno 1 m.

16 Položaj georadarskih profilov z 200 in 500 MHz antenama na digitalnem modelu reliefa in rezultatih geoelektričnega kartiranja.

17 Izraziti radarski odboji z 200 in 500 MHz antenama na digitalnem modelu reliefa in rezultatih geoelektričnega kartiranja.

18 Izbrani radargrami z 200 MHz anteno in izraziti radarski odboji vzdolž profilov.

Glede na naravo izrazitih georadarskih odbojev (sl. 18), ki predstavljajo odboje od posamičnih virov, (sub)horizontalnih in poševnih plasti, razlagamo le-te kot signale arheoloških arhitekturnih ostankov. Glede na rezultate arheoloških izkopavanj so lahko viri izrazitih georadarskih odbojev predvsem ostanki suhozidnih konstrukcij. Posamični izraziti georadarski odboji predstavljajo odziv takšnih zidov na prvotnem mestu, odboji od (sub)horizontalnih in poševnih plasti pa odboje od ruševinskih plasti. Različne oblike georadarskih odbojev so bile izmerjene na območjih zelo visokih vrednosti upornosti, kar potrjuje zaključke o arheološkem izvoru visokoupornostnih anomalij, ugotovljenih z geoelektričnim kartiranjem (sl. 11a, 11b, 12, 14, 15, 16 in 17).

5 Potek in metodologija terenskih raziskav

5.1 Čateški grič

Metodologija

Prve arheološke raziskave na Čateškem griču so bile izpeljane leta 1998, med pripravljalnimi deli za gradnjo AC Krška vas–Obrežje. V letu 1998 je bil na tem območju izveden ekstenzivni arheološki pregled, julija 2000 pa arheološki *intersite* pregled z izdelavo mikoreliefa najdišča, georadarske meritve in izkopanih pet testnih jarkov velikosti 1 × 1 m. Ob spremembi načrtov so bile marca 2001 pregledane še nekatere dodatne parcele.

5.1.1 Izkopavanje 2000 (Čateški grič I)

Arheološko sondažno izkopavanje je bilo predpisano zaradi načrtovanega gradbenega posega v arheološko najdišče Čateški grič ob gradnji načrtovanega odseka AC Obrežje–Krška vas. Osnovna naloga sondiranja je bila ugotoviti

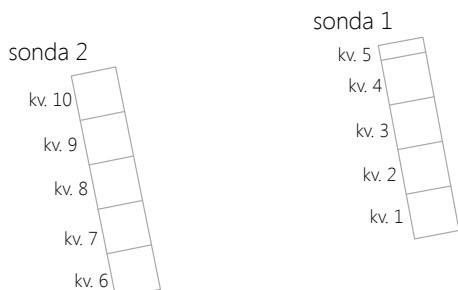
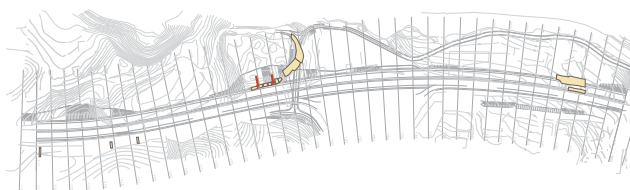
naravo in stopnjo ohranjenosti ostalin oziroma pridobiti podatke o sestavi, globini in mejah razprostiranja depozitov ter naravi geološke podlage. Po pridobitvi podatkov, potrebnih za sklepe v zvezi z možnim gradbenim posegom ob gradnji avtoceste, je bilo delo zaključeno.

Sondažno izkopavanje je opravila ekipa Posavskega muzeja Brežice v času od 24. julija 2000 do 17. avgusta 2000. Delo je izvajala ekipa dveh arheologov, štirih tehnikov in 16 delavcev (sl. 19). Izkopavanje je vodila Alenka Jovanović, kustosinja za arheologijo v Posavskem muzeju Brežice, ob sodelovanju Slobodana Olića. Strokovni nadzor in koordinacijo je opravil Uroš Bavec, konservator na ZVNKD Novo mesto.

Obseg izvedenega dela je bil omejen na dve izkopni polji velikosti 3 × 13 metrov (skupaj 78 m²). Sondi sta bili postavljeni prečno na avtocesto Ljubljana–Zagreb ter vezani na avtocestne profile 126 in 127 načrtovanega odseka

19 Pogled na lokacijo Čateški grič – sondiranje leta 2000 (Čateški grič I) (foto S. Olić).

20 Načrt sond in kvadrantov na sondiranju leta 2000 (Čateški grič I); M 1 : 500.

Obrežje–Krška vas. Za izkop predvideni sondi sta bili postavljeni na z gozdom poraščeno južno pobočje Čateškega griča, približno 15 metrov severno od roba ceste Ljubljana–Zagreb, na parceli št. 71/1, k. o. Čatež (sl. 20).

Sonda 1 se je nahajala na vzhodnem delu lokacije in je bila vpeta na avtocestni profil 127. Sedemnajst metrov zahodno od nje pa je bila vzporedno z avtocestnim profilom 126 postavljena sonda 2, ki je bila zaradi potrebe po definiranju kamnitih struktur v smeri proti severu podaljšana še za dodatna 2 metra.

Sondi sta bili razdeljeni na kvadrante velikosti 3 × 3 m in označeni s številkami od 1 do 10. Globina izkopa je variirala od 30 do 140 cm – določala sta jo pozicija geološke osnove ter stanje in sestava najdenih ostalin.

Pri izkopavanju je bila uporabljena metoda ročnega stratigrafskega izkopa.

Najdbe so bile dokumentirane s podatki o stratigrafski enoti in legi v mreži oziroma kvadrantu. Kamnite in kovinske najdbe ter posamezni odlomki lončenine so bili obravnavani kot posebne najdbe. Ves proces izkopavanja je bil dokumentiran z opisi vsake posamezne stratigrafske enote, risbami profilov in tlorisov ter s fotografiranjem.

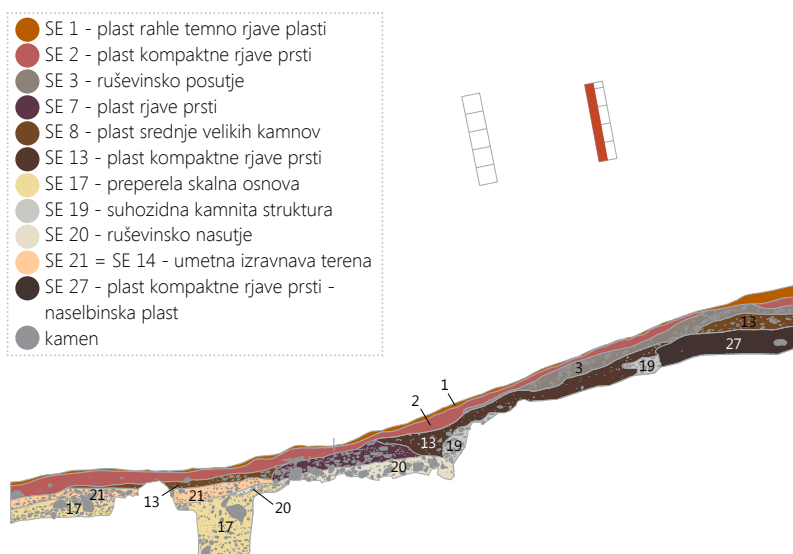
Pridobljeni podatki so omogočili ovrednotenje najdišča in izdelavo smernic za bodoče ukrepe. Smernice za zaključek terenskih del in sklepe v zvezi z gradbenim posegom ob gradnji AC (odsek Obrežje–Krška vas) je oblikovala strokovna komisija (v sestavi Bojan Djurić, Janez Dular, Danilo Breščak, Uroš Bavec in Alenka Jovanović), ki se je sestala dne 4. 8. 2000 (Jovanović, Olić 2000).

Katalog in opis raziskanih struktur in plasti

Sonda 1

V sondi 1 je bila ugotovljena dokaj enostavna stratigrafska sekvenca: površinsko plast SE 1 je predstavljala plast recenega gozdnega humusa, pod njo je ležala rjava kompaktna prst SE 2. Pod vrhnjimi plastmi so ležale ruševinske plasti SE 3, SE 7, SE 13 in SE 20, pod njimi pa različne kamnite strukture: plast srednje velikih neobdelanih kamnov SE 8 in SE 14 (v kvadrantih 1 in 2) ter ostanki suhozidnih kamnitih struktur SE 18 in SE 19 (v kvadrantih 3, 4 in 5) s pripadajočo plastjo SE 27. Geološko osnovo najdišča predstavlja plast preperelih kamnov in večjih skal SE 17 (sl. 21).

Na območju sonde 1 predstavljajo najstarejše faze človekove aktivnosti plasti srednje velikih položenih kamnov SE 8 in SE 14 = SE 21 (sl. 22), ki jih razumemo kot ostanke nekdanjega utrjevanja pobočja, in kamnita suhozidna struktura SE 19.

21 Čateški grič – sondiranje 2000 (Čateški grič I), sonda 1, zahodni profil; M 1 : 100.

22 Čateški grič – sondiranje 2000 (Čateški grič I), plast kamnov (foto S. Olič).

Stratigrafska pozicija kamnite suhozidne strukture SE 18 in kulturne plasti SE 27 ni jasna – morda gre za istočasne strukture, nemara pa predstavljata kasnejšo poselitveno fazo. Nalaganja ruševinskih plasti SE 3, SE 7, SE 13 in SE 20 izpričujejo fazo uničenja po opustitvi naselbine. Najmlajšo fazo opredeljujejo novodobne vrhnje plasti humusa (SE 1) in subhumusa (SE 2).

Med najdbami prevladujejo odlomki gradbene keramike ter odlomki prazgodovinske in rimskodobne lončenine (G1–10). Odlomki novodobne lončenine so prisotni le v plasteh SE 2 in SE 1. Odkritih je bilo tudi precej kamnitih artefaktov (G4–6, G10) ter nekaj odlomkov živalskih kosti.

SE 1, sonda 1, v vseh kvadrantih

Plast rahle temno rjave prsti debeline 6–18 cm. Gozdni humus.

SE 2, sonda 1, v vseh kvadrantih

Plast kompaktne rjave prsti, pomešane z nekaj manjšimi gruščnatimi kamni velikosti do 6 cm (pod SE 1). Debelina plasti: 4–24 cm. Plast, ki je nastala kot posledica erozije po opustitvi naselbine.

SE 3, sonda 1, kv. 3, 4 in 5

Plast drobnih in srednje velikih kamnov povprečne velikosti 10–14 cm, med njimi nekaj rjave prsti. Ruševinsko posutje. Plast ima v tlorisu nepravilno obliko. Pod SE 1 in SE 2.

SE 7, sonda 1, kv. 2, 3

Plast rjave prsti, srednje velikih in nekaj večjih kamnov velikosti do 36 cm. Plast je sestavni del SE 20, ki pa leži pod njo. V tlorisu je nepravilne oblike. Ruševinska plast. Pod SE 2.

SE 8, sonda 1, kv. 1, 2

Plast srednje velikih kamnov povprečne velikosti 10–20 cm, med njimi nekaj rjave prsti. Plast ima v tlorisu nepravilno obliko. Umetna izravnava terena – ostanki nekdanjega utrjevanja pobočja. Pod SE 2.

SE 13, sonda 1, kv. 3, 4 in 5

Plast kompaktne rjave prsti z manjšo primesjo drobnejših kamnov. Ruševinska plast. Pod SE 3.

SE 14 (= SE 21), sonda 1, kv. 1 in 2

Plast manjših in srednje velikih kamnov povprečne velikosti 8–12 cm. Umetna izravnava terena – ostanki nekdanjega utrjevanja pobočja. Pod SE 8.

SE 17, sonda 1, kv. 1, 2 in 3

Plast preperelega kamna in večjih skal, brez najdb. Prepere-la skalna osnova. Pod SE 21 in SE 20.

SE 18, sonda 1, kv. 4, 5

Srednje veliki neobdelani kamni povprečne velikosti 20 cm, med njimi nekaj rjave prsti. Kamni so položeni v dokaj pravilni obliki, verjetno gre za suhozidno kamnito strukturo. Struktura je bila očiščena, ni pa bila izkopana. Pod SE 13 in SE 27.

SE 19, sonda 1, kv. 3, 4

Srednje veliki kamni in nekaj večjih skal; verjetno gre za suhozidno kamnito strukturo. Struktura je bila očiščena, ni pa bila izkopana. Pod SE 13.

SE 20, sonda 1, kv. 2, 3 in 4

Plast manjših do srednje velikih kamnov povprečne velikosti 20 cm. Le delno izkopana. Ruševinsko nasutje. Pod SE 13, SE 19 in SE 7.

SE 21 = SE 14

SE 27, sonda 1, kv. 4, 5

Plast kompaktne rjave prsti debeline do 40 cm. Naselbinska plast. Pod SE 3 in SE 13.

Sonda 2

V sondi 2 je bila ugotovljena naslednja stratigrafska sekvenca: pod površinsko plastjo gozdnega humusa SE 1 so ležale plasti kompaktne rjave prsti s kamni SE 2, SE 4, SE 6 in SE 9. Pod njimi so ležale ruševinske plasti SE 5 in SE 10 ter

ruševinske ostaline suhozidnih kamnitih struktur SE 11 in SE 12, SE 16, SE 22, SE 24, SE 25, SE 26, SE 29 ter SE 30 in SE 31. Geološko osnovo najdišča predstavlja preperela skalna osnova SE 23.

Na območju sonde 2 predstavljajo najstarejšo fazo človekove aktivnosti ruševine kamnitih struktur SE 16, SE 22, SE 24, SE 25, SE 26, SE 29, ki jih razumemo kot ostaline 5,50 m širokega kamnitega obrambnega obzidja, grajenega v suhozidni tehniki. Osnovo konstrukcije obzidja predstavljata dva vzporedna zidova iz večjih neobdelanih lomljencev, t. i. notranja SE 22 in čelna stran SE 29, medtem ko je vmesni prostor zapolnjen z drobirjem in nekaj ilovnate prsti SE 16 (sl. 23). Nekoliko naprej od čelne strani obzidja so bili odkriti sledovi zemeljskega nasipa SE 31 iz zbite ilovnate prsti, ki je dodatno utrjeval zunanjo stranico obzidja, ter suhozidna kamnita struktura SE 30, ki je omejevala zemljeni nasip. Ostankov kamnitih struktur nerazpoznavnih oblik SE 11 in SE 12 v kvadrantu 10 ni mogoče časovno opredeliti – morda sodijo v isto obdobje ali pa predstavljajo mlajšo fazo gradnje. Ruševinske plasti nad strukturami SE 5, SE 10 in SE 2, SE 4, SE 6, SE 9 ter plast gozdnega humusa SE 1 izpričujejo fazo uničenja oziroma opustitve naselbine (sl. 24).

Med najdbami prevladujejo kosi glinenega ometa in opeke, med katerimi izstopajo večji masivni kosi glinenega ometa z odtisi šibja in kolov. Številni so tudi odlomki prazgodovinske in rimskodobne lončenine (G13–18, G27–29, G33–48, G50, G51, G53–58). Od recentnega gradiva so prisotni le odlomki stekla v SE 2 in SE 1. Odkriti so bili en kamnit artefakt (G11), nekaj odlomkov bronaste pločevine (G12, G19–21) ter manjše število živalskih kosti.

SE 1, sonda 2, v vseh kvadrantih

Plast drobljive temno rjave prsti debeline 4–14 cm. Gozdni humus.

SE 2, sonda 2, kv. 6, 7 in 8

Plast kompaktne rjave prsti, pomešane z nekaj manjšimi kamni. Debelina plasti: 4–15 cm. Plast, ki je nastala kot posledica erozije, po opustitvi naselbine. Pod SE 1.

SE 4, sonda 2, kv. 9

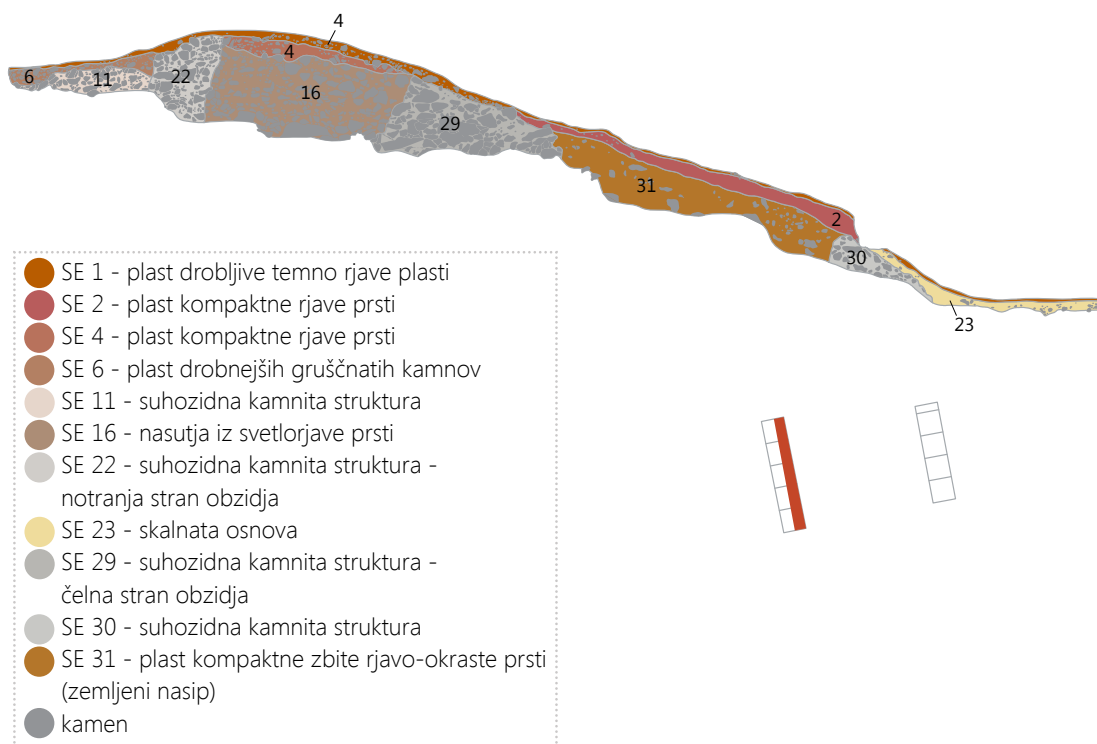
Plast kompaktne rjave prsti, pomešane z manjšimi do srednje velikimi kamni. Debelina plasti: 4–15 cm. Ruševinska plast. Pod SE 1.

SE 5, sonda 2, kv. 8, 9 in 10

Plast manjših, srednje velikih (povprečne velikosti 20–25 cm) in nekaj večjih (velikosti do 60 cm) neobdelanih kamnov, med njimi nekaj rjave prsti. Ruševinska plast. Pod SE 2.

23 Čateški grič – sondiranje 2000 (Čateški grič I), sonda 2 – pogled na ostanke kamnitega obrambnega obzidja (foto S. Olić).

24 Čateški grič – sondiranje 2000 (Čateški grič I), sonda 2, vzhodni profil; M 1:100.

SE 6, sonda 2, kv. 10

Plast drobnejših gruščnatih kamnov velikosti 4–10 cm, pomešanih z rjavo prstjo. Debelina plasti: 10–20 cm. Pod SE 1.

SE 9, sonda 2, kv. 10

Plast kompaktne rjave prsti, v kateri je bila večja količina lepa in fragmentirane lončenine. Ruševinska plast. Pod SE 1.

SE 10, sonda 2, kv. 10

Plast drobnejših kamnov povprečne velikosti 4 cm. Plast je v tlorisu nepravilne oblike. Ruševinska plast. Pod SE 6.

SE 11, sonda 2, kv. 10

Srednje veliki kamni povprečne velikosti 18 cm. Kamni se nahajajo ob vzhodnem robu kv. 10. Suhozidna kamnita struktura. Pod SE 6.

SE 12, sonda 2, kv. 10

Srednje veliki kamni povprečne velikosti 18–20 cm. Kamni se nahajajo ob severnem robu kv. 10. Suhozidna kamnita struktura. Pod SE 6.

SE 16, sondiranje 2000, sonda 2, kv. 8 in 9

Nasutje je sestavljeno iz svetlo rjave prsti, pomešane z manjšimi in srednje velikimi kamni. Debelina plasti: 80–90 cm. Nahaja se v kv. 8 in 9, med SE 22 in SE 29. Pod SE 5 in SE 4.

SE 22, sonda 2, kv. 9 in 10

Srednje veliki neobdelani kamni povprečne velikosti 18–20 cm, med katerimi je tudi nekaj večjih kamnov velikosti do 50 cm ter nekaj rjave prsti. Položeni so v dokaj pravilni liniji,

široki ok. 90 cm. Suhozidna kamnita struktura – notranja stran obzidja. Pod SE 5, sestavni del SE 16 in SE 29.

SE 23, sonda 2, kv. 6, 7, 8

Skalnata osnova.

SE 24, sonda 2, kv. 9

Plast večjih kamnov. Plast je očiščena in dokumentirana, ni pa bila izkopana. Sestavni del konstrukcije obzidja. Pod SE 16.

SE 25, sonda 2, kv. 9

Plast drobnejših kamnov. Plast je očiščena in dokumentirana, ni pa bila izkopana. Sestavni del konstrukcije obzidja. Pod SE 16.

SE 26, sonda 2, kv. 10

Plast ožgane rdeče drobljive prsti, med njo tudi nekaj oglja (plast je le delno izkopana). Ostanki pogorele lesene konstrukcije v notranji fronti obzidja. Sestavni del SE 22 in SE 16.

SE 28, sonda 2

Plast drobnejših in srednje velikih kamnov. Sestavni del zemljenega nasipa SE 31.

SE 29, sonda 2, kv. 8, 9

Večji neobdelani kamni povprečne velikosti 30–35 cm, med katerimi je tudi nekaj rjave prsti. Položeni so v dokaj pravilni liniji, v kv. 8 in 9. Suhozidna kamnita struktura – čelna stran obzidja. Pod SE 5, sestavni del SE 16 in SE 22.

SE 30, sonda 2, kv. 6, 7

Plast manjših in srednje velikih neobdelanih kamnov povprečne velikosti 15–20 cm. Suhozidna kamnita struktura. Pod SE 2, nad SE 23.

SE 31, sonda 2, kv. 7, 8

Plast kompaktne zbite rjavo-okraste prsti, katere sestavni del so tudi manjši in nekaj srednje velikih kamnov SE 28. Debelina plasti: 60–75 cm. Zemljeni nasip, ki je dodatno utrjeval čelno stran obzidja. Pod SE 2, nad SE 23.

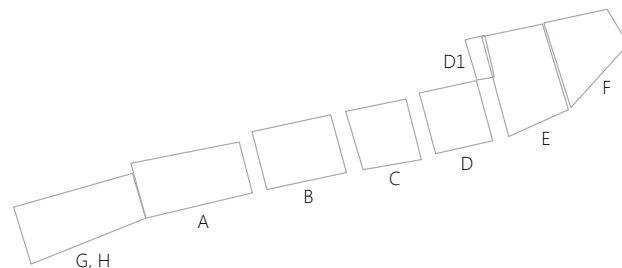
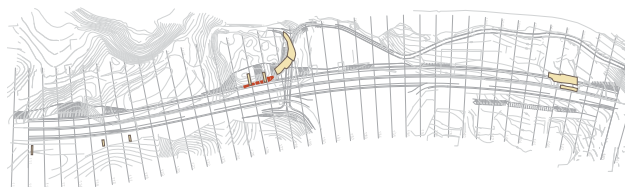
5.1.2 Izkopavanje 2002 (Čateški grič)

Strokovna literatura, terenski pregledi in sistematično sondiranje poleti 2000 so pokazali, da imamo na Čateškem griču opraviti z naselbinskimi in utrdbenimi ostalinami iz prazgodovinskih obdobj (eneolitika, železne dobe), rimskega časa in srednjega veka. Varstveni režim na lokaciji je zahteval, da se območje naselbine in utrdbenih sistemov zavaruje, medtem ko je bilo pobočja pod njimi treba arheološko raziskati, saj bodo z gradbenimi deli uničena.

Raziskave na najdišču Čateški grič so se pričele 18. marca in zaključile 30. aprila 2002. Ekipo so sestavljali 3 arheologi, 6 tehnikov in 18 delavcev; izkopavanje je vodil Mitja Guštin s pomočjo sodelavcev Georga Tiefengraberja in Zrinke Mileusnič.

Na območju, predvidenem za arheološke raziskave, je bila že v februarju opravljena sečnja in arheološka ekipa je prišla na golosek. Zato je v prvih dveh dneh potekalo predvsem odstranjevanje gozdne podrasti, ročno čiščenje območja in odstranjevanje tanke humusne plasti (SE 1) na območju zakoličenih sond A–H (sl. 25). Velikost sond je bila različna in prilagojena velikosti, ki jo je dopuščala oblika pobočja.

Uporabljena je bila metoda ročnega stratigrafskega izkopa. Vse meritve na terenu, ki so vključevale tlorise in višinske točke posameznih faz, koordinate posebnih najdb ter višinske točke profilov, so se izvajale klasično. Tlorisi in profili so bili risani ročno in fotografirani. Izkopane plasti so bile dokumentirane klasično (z opisi, risbami in s fotografijo). Od začetka terenskih del je potekala tudi primarna obdelava drobnega arheološkega gradiva, ki je vključevala pranje in grobo sortiranje najdb.

25 Položaj sond na lokaciji Čateški grič – izkopavanje 2002 (Čateški grič); M 1:500.

Katalog in opis raziskanih struktur in plasti¹

Izkopavanja 2002 so izpričala gradbeno dejavnost pod nekdanjim prazgodovinskim gradiščem. Na vzhodnem delu izkopenega območja so med naravnimi grebeni ležale ruševinske plasti, nastale v poznolatskem obdobju 1. stoletja pr. n. št. Vrh teh plasti je pokrival kamniti drobir, kakršnega v tem času najdemo pri namernem utrjevanju pobočij med gradišči.

V rumeni sterilni plasti, ki se je nahajala nad skalnato osnovo, je bil v sondi B odkrit skeletni pokop v skrčeni legi brez pridatkov, razen ene živalske kosti, katere prvotne lege ne moremo rekonstruirati, saj je bila kost identificirana pri osteološki analizi. Na podlagi lege in radiokarbonske datacije pokop uvrščamo v latenski čas (sl. 55).

Na zahodnem delu izkopenega območja je bilo na 10 m² odkrito obsežno izravnalno nasutje, katerega namena in datacije na temelju ohranjenega stanja ni bilo možno natančneje določiti.

Večje število odkritih kamnitih artefaktov je povezano z erozijo plasti z vrha gradišča. Odlomki lončenine so zelo majhni in sodijo v čas starejše in mlajše železne dobe, nekaj pa jih je tudi rimskodobnih, najverjetneje iz zadnjih desetletij 1. stoletja pr. n. št.

1 Oznake stratigrafskih enot so sestavljene iz črke, ki označuje lokacijo sonde, v kateri je bila plast prepoznana in dokumentirana, in iz zaporedne številke. V vsaki sondi so bile plasti označene z zaporednimi številkami od 1 naprej (npr. A1, A2, ... ali B1, B2, ...). Nekatere plasti so bile izkopane v več sondah. To je označeno v Katalogu raziskanih struktur in plasti.

Sonda A

Sonda A (sl. 26), velika 4 × 7,20 m. Pod plastjo SE 1 je bila na južnem delu sonde rjavo-rumena plast SE A1 brez najdb. Pod njo je bila izkopana plast SE A3, ki je ležala na plasti SE A2, verjetno umetno narejeni izravnavi, sestavljeni iz srednje velikih kamnov. V plasti SE A3 je bilo precej ostankov hišnega lepa, prazgodovinske keramike, oglja in nekaj drobnih najdb – kamnit odbitek, dva odlomka brona in bronast žebelček (G93–98). Na severnem delu je bila sonda poglobljena z manjšo sondo A/a, veliko 2 × 4 m. V plasti SE A2 je bilo med kamni veliko ostankov hišnega lepa, pozno-latenske in zgodnje rimske keramike, od drobnih najdb pa dva kamnita odbitka in odlomka brona (G83–92). Plast je bila izkopana do plasti SE A4, ki je naravna podlaga brez najdb.

SE 1, sonda A–G

Premešana plast temno rjave zemlje, trave in korenin. Plast se je nahajala v vseh sondah. Gozdna ruša.

SE A1 (= SE B1), sonda A

Rjavo-rumena plast zemlje. V plasti so bili redki kamni in nad konstrukcijo SE A2 še koščki hišnega lepa. Plast je bila zbita in mastna. Pod SE 1, enaka SE B1, nad SE A2 in SE A3.

SE A2, sonda A

Kamnita konstrukcija. Konstrukcija je bila sestavljena iz nepravilno naloženih kamnov različnih oblik. Med kamni je bilo nekaj zemlje rdeče barve. Pod SE A1, nad SE A3.

SE A3 (= SE B2, C7), sonda A

Rdeče-rjava plast zemlje pod SE A1. Zemlja je bila drobljiva, vsebovala je manjše kamne in zelo veliko rdečih koščkov keramike in lepa ter manjše kose črne zbite zemlje. V plasti so bili kosi lepa, keramika in kamniti odbitki. Pod SE A1, enaka SE B2, SE C7, nad SE A2.

SE A4 (= SE B4, G3), sonda A

Oranžno-rjava plast zemlje. Zemlja je vsebovala manjše kamne in je bila zbita. Ni vsebovala najdb. Sterilna plast. Pod SE A2, enaka SE G3 in SE B4.

Sonda B

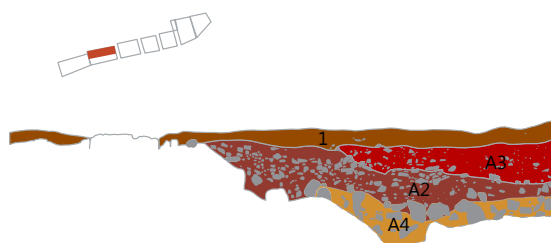
Sonda B (sl. 27), velika 4 × 4,50 m. Pod humusom je bila na južnem delu izkopana rjavo-rumena plast zemlje brez najdb SE B1, ki je nadaljevanje plasti SE A1. Pod njo je bila plast SE B2, ki je enaka kot plast SE A3 v sondi A. Obe plasti sta z erozijo prišli nad kamnit tlak oz. izravnavo. V tej plasti je bilo veliko odlomkov hišnega lepa, prazgodovinske keramike, več kamnitih odbitkov, kamnito orodje, kamnito jedro in bronast predmet (G99–112). Pod plastjo SE B2 je ležal kamnit tlak SE B3. Ob severnem in delno ob vzhodnem profilu je bila kamnita konstrukcija nekoliko višja in podobna zidu. Meje konstrukcije so enake mejam plasti oglja, ki se je nahajala na dnu tlaka SE B3. Tlak je izkopan do plasti SE B4, ki je naravna podlaga. Na zahodnem delu je bila odmerjena manjša sonda, velika 4 × 1 m (sonda B/a) in poglobljena do plasti SE B4.

Na dnu sonde je ležal skelet v skrčenem položaju (sl. 28). Orientiran je bil v smeri S–J. Skelet je ležal na plasti B4 in delno pod koncentracijo kamnov, kamnito grobljo SE B5. Ob skeletu sta bili proksimalna polovica koželjnice (*radius*) in podlahtnice (*ulna*) odraslega navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.).

V isti plasti je bilo v JZ vogalu najdenih več odlomkov laten-ske posode.

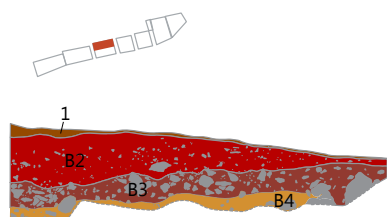
SE B1 (= SE A1), sonda B

Rjavo-rumena plast zemlje, enaka SE A1. V plasti so bili redki kamni. Plast je bila zbita in mastna. Pod SE 1, enaka SE A1.

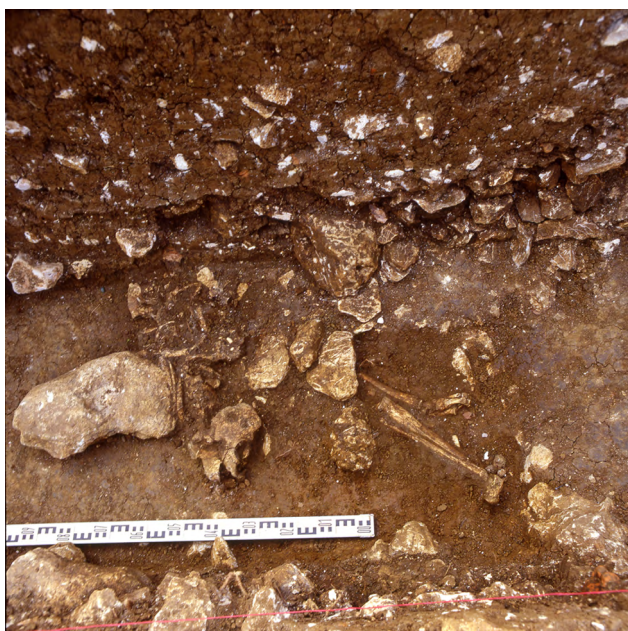
- SE 1 - plast temno rjave zemlje, gozdna ruša
- SE A3 - rdeče rjava plast zemlje
- SE A2 - kamnita konstrukcija
- SE A4 - oranžno rjava plast zemlje - sterilna plast
- kamen

26 Čateški grič – izkopavanje 2002 (Čateški grič), sonda A, severni profil; M 1 : 100.

- SE 1 - plast temno rjave zemlje, gozdna ruša
- SE B2 - rdeče rjava plast zemlje
- SE B3 - kamnita konstrukcija
- SE B4 - oranžno rjava plast zemlje - sterilna plast
- kamen

27 Čateški grič – izkopavanje 2002 (Čateški grič), sonda B, severni profil; M 1 : 100.

28 Skelet v skrčenem položaju, sonda B (foto M. Guštin).

SE B2 (= SE A3, SE C7), sonda B

Rjava plast zemlje z nekaj rdečih in črnih koščkov. V plasti so bili manjši in srednje veliki kamni. Pod SE B1, enaka SE A3, SE C7, nad SE B3.

SE B3 (= SE C1, SE D1), sonda B

Konstrukcija, sestavljena iz nepravilno naloženih kamnov nepravilne oblike in srednje velikosti. Nad konstrukcijo je bila zemljena plast SE B2. V jugovzhodnem vogalu sonde B je bila v nadaljevanju konstrukcije plast SE 1. Pod SE B2, enaka SE C1, SE D1, ob SE 1.

SE B4 (= SE A4, SE G3), sonda B

Oranžno-rjava plast zemlje. Plast je vsebovala večje kamne. Brez najdb. Pod SE B3, SE B2 in SE B5, enak SE G3 in SE A4.

SE B5, sonda B

Plast je bila sestavljena iz temno rjave zemlje in srednje velikih kamnov. Plast je bila nad sterilno plastjo SE B4. Delno je prekrivala skelet. Pod SE B3, nad SE B4.

Sonda C

Sonda C je merila 4 × 4 m (sl. 29). Na južni strani sonde je pod plastjo SE 1 ležala rumeno-rjava plast brez najdb, ki je nadaljevanje plasti SE A1 in SE B1. Pod humusom je bila plast kamnov z rjavo zemljo SE C3, pod njo pa še plast črno-rjave drobljive zemlje SE C4 in zbita rjava plast zemlje SE C5. Vse tri plasti so ostanki prejšnjih arheoloških in gradbenih posegov na najdišču. Posebne najdbe so bile odkrite v plasti SE C5 – kamnito orodje in trije kamniti odbitki. Pod njo je ležala plast SE C7. V njej smo našli tri kamnite odbitke. Ležala je nad kamnitim tlakom SE C1. V SZ vogalu sonde je bila nad tlakom nekoliko višja kamnita konstrukcija, ki je verjetno nadaljevanje konstrukcije (ali zidu) iz sonde B. Pod tlakom je bila zemljena plast SE C5, ki je ležala nad rumeno-rjavo drobljivo plastjo, ki predstavlja naravno osnovo, ležečo nad skalami.

SE C1 (= SE B3, SE D1), sonda C

Konstrukcija, sestavljena iz srednje velikih in večjih kamnov nepravilne oblike. Kamni so bili nepravilno naloženi. Med kamni in nad njimi je bila zemljena plast SE C7. Plast predstavlja ostanek recentnih gradbenih oz. arheoloških dejavnosti (zasutje sonde iz leta 2002). Pod SE C7, je enaka SE B3, SE D1.

SE C2 (= SE B1), sonda C

Rjavo-rumena zbita plast zemlje. V plasti so bili redki kamni. Ostanek recentnih posegov. Pod SE 1, nad SE C1, enaka SE B1.

SE C3, sonda C

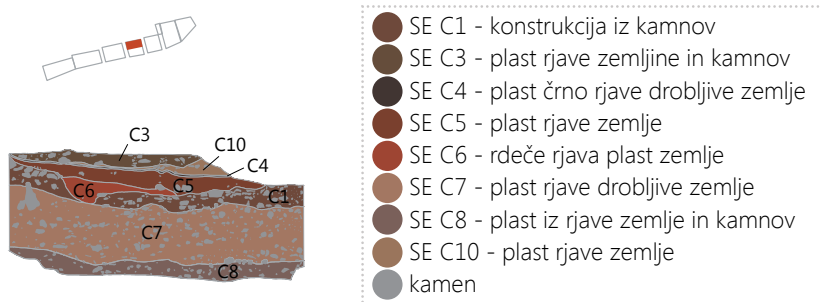
Plast rjave zemlje in kamnov. Plast je bila vidna le v severnem profilu. Ostanek recentnih posegov. Pod SE 1, nad SE C4.

SE C4, sonda C

Plast črno-rjave drobljive zemlje. Plast je bila vidna le v severnem profilu. Ostanek recentnih posegov. Pod SE C3, nad SE C5.

SE C5, sonda C

Plast rjave zemlje. V plasti so bili ponekod manjši kamni. Zemlja je bila zbita in mastna. V plasti so bili zelo redki koščki

29 Čateški grič – izkopavanje 2002 (Čateški grič), sonda C, severni profil; M 1:100.

oglja. Ostanek recentnih posegov. Pod SE C4, nad SE C6 in SE C7.

SE C6, sonda C

Rdeče-rjava plast zemlje pod SE C5. V plasti je bilo nekaj manjših kamnov. Plast je bila ob konstrukciji SE C1 in je bila vidna le v severnem profilu. Pod SE C5, ob SE C2.

SE C7 (= SE A3, SE B2), sonda C

Plast rjave drobljive zemlje. Plast je vsebovala nepravilne kamne srednje velikosti. Bila je pod SE C5 in delno (na južnem delu sonde) pod SE 1. Pod SE 1, SE C5, je enaka SE A3, SE B2, nad SE C1.

SE C8, sonda C

Plast je bila sestavljena iz rjave zemlje in srednje velikih kamnov. Plast je bila pod plastjo SE C7 in nad sterilno plastjo s skalami. V plasti je bilo zelo malo najdb. Pod SE C7.

SE C9, sonda C

Oranžna ilovnata plast s skalami. Plast je bila pod plastjo SE C7 in delno SE C1. Brez najdb. Vidna je bila v zahodnem profilu. Pod SE C7.

SE C10, sonda C

Plast rjave zemlje. V plasti so bili ponekod manjši kamni. Zemlja je bila zbita in mastna. V plasti so bili zelo redki koščki oglja. Ostanek recentnih posegov. Pod SE C3 in nad SE C4.

Sonda D

Sonda D je merila 4 × 4 m, izkopana je na območju sonde 2 iz leta 2000 (sl. 30). V njej je bil najprej odstranjen nasuti material iz prejšnjih izkopavanj. Nato je bila na V delu narejena poglobitev velikosti 2 × 4 m. Pod humusom (SE 1) je bil kamnit tlak SE E1 in pod njim več zemljenih plasti s kamni, ki so verjetno sled umetne izravnave terena. Sonda je bila izkopana do rumeno-rjave drobljive plasti nad velikimi skalami (enako kot v sondi C).

Sonda D1

Sonda D1, velika 1 × 3 m. Takoj pod humusom so se nadaljevale plasti iz sonde D – kamnit tlak in izravnave terena.

Sonda je bila izkopana do naravne osnove, ki je enaka kot v sondah C in D.

SE D1 (= SE B3, SE C1), sonda D

Konstrukcija je bila sestavljena iz nepravilnih kamnov različnih velikosti. Med kamni je bila zemlja rjave barve. Pod SE D1, SE D2, SE D3, je enaka SE B3, SE C1.

SE D2, sonda D

Rumeno-rjava plast zemlje, zbita. Brez najdb. Pod SE 1, nad SE D1, SE D3.

SE D3, sonda D

Rumeno-rjava plast zemlje. Zemlja je zbita, vsebovala je kamne srednje velikosti, nepravilnih oblik. Pod SE D2, nad SE D1.

SE D4, sonda D

Rdeče-rjava drobljiva zemljena plast z drobnimi kamni. Verjetno gre za izravnavo terena. Pod SE E1, SE D7, nad SE D5.

SE D5, sonda D

Temno rjava zemljena drobljiva plast z manjšimi kamni. Verjetno gre za izravnavo terena. Pod SE D4, SE D7, nad SE D6.

SE D6, sonda D

Plast svetlo rjave peščene zemlje, ki je bila med velikimi skalami. Brez najdb. Geološka osnova. Pod SE D5.

SE D7, sonda D

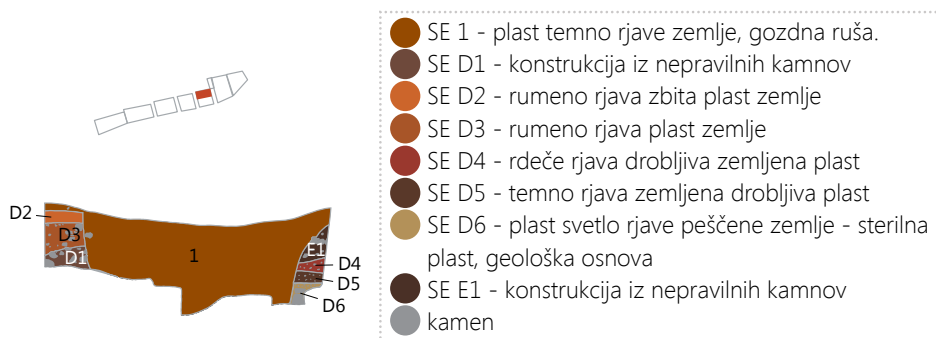
Temno rjava zemljena drobljiva plast, ki je vsebovala zelo veliko kamnov nepravilne oblike, srednje velikosti. Spodnji del plasti SE E1. Pod SE E1, nad SE D4, SE D5.

SE D8, sonda D

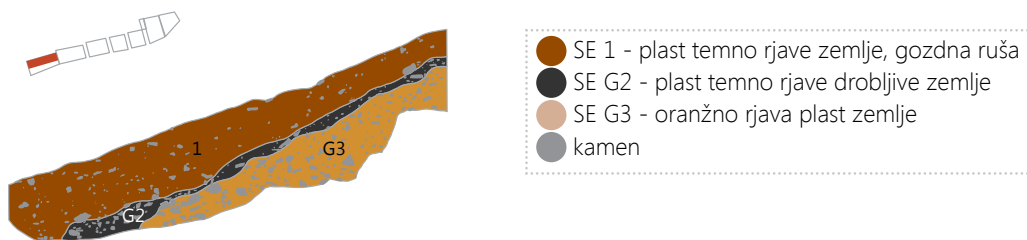
Leča rdeče-rjave zemlje z manjšimi kamni. Plast je ležala med t. i. izravnavi terena SE E1, spodnjim delom iste plasti (= SE D7) in nad plastjo SE D4. Pod SE E1, SE D7, nad SE D4.

Sonda E, E1, F, F1

Sonda E, F, E1, F1, velikost 4 × 4 m in 3 × 4 m. Po odstranitvi humusa se je pokazal kamnit tlak SE E1. Enako kot v sondah C, D in D1 je bil tudi v tej sondi odkrit profil s številnimi vodoravnimi plastmi, kar kaže na izravnavo ali nasipavanje,

30 Čateški grič – izkopavanje 2002 (Čateški grič), sonda D, severni profil; M 1:100.

31 Čateški grič – izkopavanje 2002 (Čateški grič), sonda G, H, severni profil; M 1:100.

kakršno poznamo pri gradnjah cest ali izravnav v notranjosti objektov. Posebne najdbe so bile odkrite med kamni konstrukcije SE E1 – odlomek brona in dva odbitka. Na južnem delu sond E1 in F1 je bilo izkopno polje poglobljeno s sondo E1, F1/a velikosti 1 × 5 m. Izkopane plasti so bile nadaljevanje izravnav, vidnih v sondah D in D1. Sonda je izkopana do naravne osnove, sestavljene iz velikih skal.

SE E1, sonda: E, E1, F, F1, D, D1

Konstrukcija je bila sestavljena iz nepravilnih kamnov različnih velikosti. Kamni so bili nepravilno naloženi. Med in nad kamni je bila zemlja – SE 1. Verjetno gre za izravnavo terena. Pod SE 1.

Sonda G, H

Sonda G, H je merila 4 × 7 m (sl. 31). Po odstranjevanju plasti SE 1 smo na severnem delu poglobili sondo z jarkom v izmeri 1 × 7 m. Pod humusom je ležala plast SE G2, ki je podobna plasti SE 1. Pod njo je bil kamnit tlak SE G1.

SE G1, sonda G, H/a

Kamnita konstrukcija, sestavljena iz srednje velikih kamnov nepravilnih oblik. Med kamni je bila zemlja. Pod SE G2.

SE G2, sonda G, H/a

Plast temno rjave drobljive zemlje, v kateri so bili manjši kamni in nekaj srednje velikih kamnov. Plast je bila pod SE 1 in nad kamnito konstrukcijo SE G1. Pod SE 1, nad SE G1.

SE G3 (= SE A4, SE B4), sonda G, H/a

Oranžno rjava plast mastne zbite ilovnate zemlje. Plast je bila pod kamnito konstrukcijo A2, pod velikimi kamni ob konstrukciji in delno pod SE 1. Pod SE 1, SE A2, je enaka SE A4 in SE B4.

5.1.3 Izkopavanje 2003 (Čateški grič II)

Po končanih arheoloških raziskavah v letu 2002 in pričetku gradbenih del je bilo ob arheološkem nadzoru ugotovljeno, da je treba opraviti dodatna arheološka izkopavanja na jugovzhodnem pobočju.

Izkopavanja so bila opravljena v marcu 2003. Raziskano je bilo 250 m² območja, ki se nahaja na pobočju nad lokalno cesto in pod robom nekdanjega prazgodovinskega

gradišča, na parcelni številki 71/6 (k. o. Čatež) (sl. 32). Na najdišču Čateški grič II so v letu 2003 ekipo sestavljali diplomirani arheolog, dva tehnika in šest fizičnih delavcev. Vodja raziskav je bil Uroš Bavec, terensko izkopavanje pa je vodil Slobodan Olić. Izkopavanje je bilo izvedeno v dvanajstih delovnih dneh.

Izkopavanje se je izvajalo z metodo ročnega stratigrafskega izkopa. Potek izkopavanja in izkopane strukture so bile dokumentirane s standardnimi opisi, z risbami profilov in tlorisov ter s fotografijo.

Katalog in opis raziskanih struktur in plasti²

Leta 2003 je bilo raziskano jugovzhodno pobočje Čateškega griča.

Po odstranitvi ruše in humusa pod SE 31 je bilo odkritih več različnih ruševinskih plasti SE 32–SE 34, SE 36, SE 105, SE 111–SE 118, SE 120, SE 122, SE 124–SE 132, katerih skupna debelina je na posameznih mestih znašala več kot tri metre. Kot pričata položaj in sestava, so omenjene plasti posledica erozijskega delovanja, ki je po opustitvi gradišča spiralo naselbinske strukture in plasti ter jih deponiralo na pobočje (sl. 33). V prid temu govori tudi premešanost najdenega gradiva znotraj ruševinskih plasti, ki sodi v različna obdobja v razponu od eneolitika do pozne antike, posamezni kosi pa v mlajša časovna obdobja.

Na najvišjem delu izkopanega območja na zgornjem robu zahodnega dela izkopnega polja, ki se nahaja na prehodu iz pobočja v plato Čateškega griča, je ležala struktura iz zloženih kamnov SE 40. Kamnita struktura polkrožne oblike brez veziva se je na obeh koncih nadaljevala v profil. Omenjena kamnita struktura, grajena v suhozidni tehniki, je bila položena na naravno skalnato osnovo SE 39, ki je na tem mestu izrazito dvignjena. Razumemo jo kot sestavni del prazgodovinske utrdbe na Čateškem griču.

Na vzhodnem delu najdišča je bila odkrita pobočna breča SE 38 – greben jezičaste oblike naravnega nastanka s sledovi obdelave površine v obliki navpično odsekanih

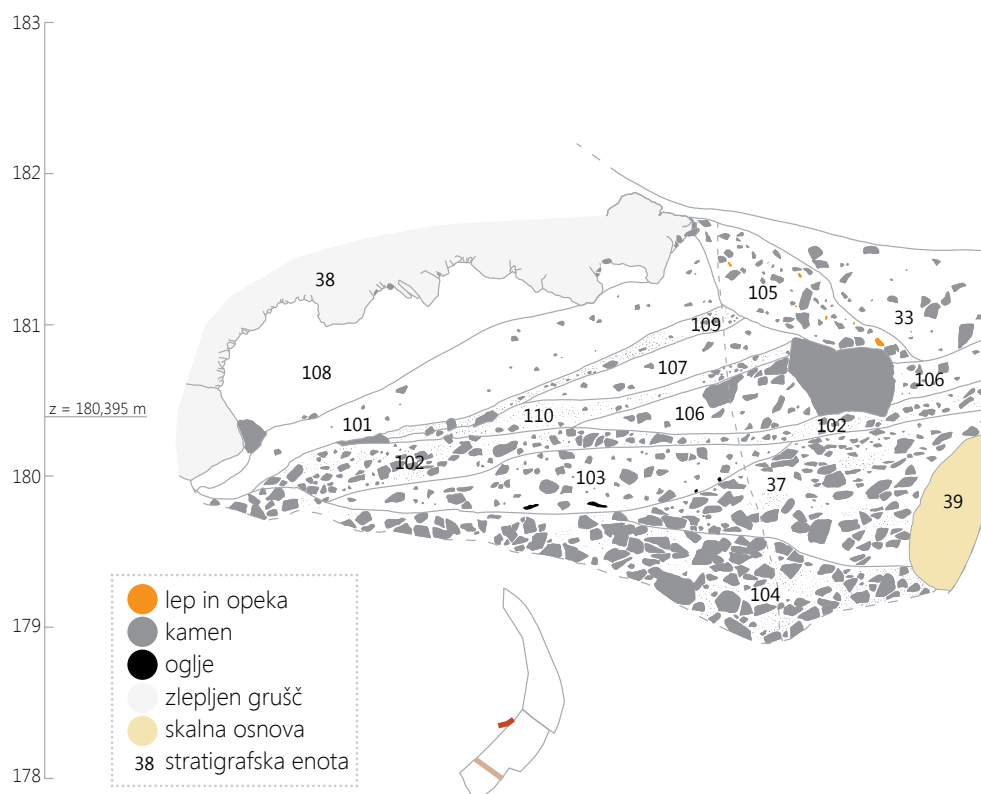
2 Podatki o izkopavanju so povzeti po Olić 2003 in na podlagi pridobljene dokumentacije. Številčenje stratigrafskih enot je povzeto po načinu številčenja v poročilu in dokumentaciji.

32 Čateški grič – izkopavanje 2003 (Čateški grič II), načrt izkopavanj; M 1:500.

33 Čateški grič – izkopavanje 2003 (Čateški grič II), prečni profil sonde, pogled proti jugu; M 1:50.

34 Čateški grič – izkopavanje 2003 (Čateški grič II), presek jame, pogled proti severu; M 1 : 50.

pobočij. Naravna pobočna breča v obliki grebena je bila v času trajanja naselbine morda v uporabi kot pristop k naselbini. V višjem delu tega grebena je bila najdena manjša jama naravnega nastanka SE 108, zapolnjena z geološkimi in s kulturnimi plastmi SE 101–SE 104, SE 106–SE 107, SE 109–SE 110 (sl. 34).

Po dokončnem odstranjevanju ruševinskih plasti se je izkazalo, da je bila višinska razlika med nivojem platoja gradišča in teraso pod njo v času življenja na naselbini bistveno večja, kot je danes.

Z arheološkimi izkopavanji na jugovzhodnem pobočju Čateškega griča je bilo izkopano večje število odlomkov prazgodovinske in rimskodobne ter nekaj novejšje lončenine in gradbenega materiala (G120–178). Med prazgodovinsko keramiko izstopajo odlomki, okrašeni v tehniki, značilni za čas poznega eneolitika. Večje število odlomkov hišnega lepa poudarja naselbinski značaj najdišča Čateški grič.

SE 31, čez ves sektor

Humusna plast z veliko listja in travne ruše, vsebovala je veliko recentnega stekla in keramike. Nad SE 32.

SE 32, kv. A, B, C1, C2, C3

Temna zemljena plast, ki se je nahajala nad ruševino zidu. Poleg recentne je vsebovala tudi rimsko in prazgodovinsko keramiko. Pod SE 31, nad SE 33.

SE 33, čez ves sektor

Temna mastna zemljena ruševinska plast, ki je največjo globino dosegala v kvadrantih C3, B3 in na C6 med skalama. Ruševina mladega nastanka, vsebovala je tudi alohtone kose svetlo sivga peščenjaka. Pod SE 32, SE 31, SE 34, nad SE 105, SE 111, SE 123, SE 133.

SE 34, kv. A1–A4

Rjava zbita zemljena plast, ki je vsebovala kamne, keramiko in lep. Plast smo odkrili v vzhodni polovici južnega dela izkopanega območja. Recentno nasutje. Nad SE 33.

SE 35

Velike skale, pomešane z ilovico in s peskom, pojavljale so se zelo nekompaktno in običajno s praznimi prostori med skalami. Geološka plast. Območje razprostranjenosti nedoločeno. Pod SE 132 in SE 40, nad SE 121.

SE 36, kv. B1, B2

Večji kamni brez veziva. Ruševinska plast – verjetno posledica podiranja obrambnega zidu. Pod SE 133, nad SE 40.

SE 37, kv. B–D/4–7

Svetlo rjava plast pobočnega grušča, pomešanega z peskom. Geološka plast – podor s pobočja. Pod SE 103, nad SE 104.

SE 38, kv. A–D/4–6

Zlepljen grušč – pobočna breča jezičaste oblike in naravnega nastanka, v njej je bila najdena jama naravnega nastanka.

Pred vhodom v jamo so bili najdeni sledovi obdelave površine breče. Naravna pobočna breča v obliki grebena, ki je bila v času trajanja naselbine morda v uporabi kot pristop k naselbini. Pod SE 108, SE 35.

SE 39

Skalna osnova, iz katere je Čateški grič sestavljen. Pod SE 108, SE 35, SE 40.

SE 40, kv. C1, C2

Struktura iz zloženih kamnov, brez veziva, polkrožne oblike, ki je ležala v smeri severovzhod–jugozahod; nahaja se na najvišjem delu izkopanega območja, na prehodu iz pobočja v plato Čateškega griča – struktura se na oba konca nadaljuje v profil. Kamnita struktura, ki je verjetno ostanek obrambnega zidu na Čateškem griču. Pod SE 36, nad SE 39.

SE 101, kv. D4, D5

Temno rjava zemljena plast – najvišje polnilo jame. Najmlajše polnilo jame – zasutje, ki je dokončno zaprlo vhod v jamo. Pod SE 105, nad SE 109.

SE 102, kv. D4, D5

Svetlo rjava plast pobočnega grušča, pomešanega s peskom, brez najdb. Ruševina s pobočja naravnega nastanka. Pod SE 106, nad SE 103.

SE 103, kv. D4, D5

Temna zemljena plast znotraj jame, ki je vsebovala žganino, predvsem na dnu plasti (večja koncentracija proti izhodu iz jame), in večjo količino kamnov. Pod SE 102, nad SE 37.

SE 104, kv. D4, D5

Drobljiva plast pobočnega grušča, ki se je nahajala severovzhodno od pobočne breče SE 38 ter na dnu jame SE 108. Naravna erozijska plast – sterilno. Pod SE 37, nad SE 108.

SE 105, kv. A, B, C5, C6

Sivo-rjava plast severovzhodno od grebena SE 38, ki je vsebovala kose sivega peščenjaka in nekaj gradbenega materiala. Ruševinska plast z ostanki gradbenega materiala (tudi kosi peščenjaka, ker niso avtohtoni, so bili verjetno uporabljeni kot gradbeni material). Pod SE 33, nad SE 101.

SE 106, kv. D4, D5

Rjava zemljena plast z nekaj oglja in kamnov – nahajala se je le znotraj jame. Erozijska plast. Pod SE 110, nad SE 102.

SE 107, kv. D4, D5

Rjava zemljena plast z nekaj oglja in kamnov – nahajala se je le znotraj jame. Erozijska plast. Pod SE 109, nad SE 110.

SE 108, kv. D4, D5

Večja jama v podbočni breči SE 38, ki je bila zasuta z večjim številom erozijskih plasti. V notranjosti jame plasti niso

segale do vrha, medtem ko je bil vhod popolnoma zasut. Na severni strani nismo dosegli njenega konca. Jama naravnega nastanka, ki je bila verjetno uporabljena občasno. Pod SE 104, nad SE 38, SE 39.

SE 109, kv. D4, D5

Svetlo rjava plast pobočnega grušča, pomešanega s peskom, brez najdb. Erozijska plast. Pod SE 101, nad SE 107.

SE 110, kv. D4, D5

Svetlo rjava plast pobočnega grušča, pomešanega s peskom, brez najdb. Erozijska plast. Pod SE 107, nad SE 106.

SE 111, kv. C3, C4

Tanka plast dobro vidnega sipkega grušča, pomešanega s peskom, brez najdb. Erozijska plast. Pod SE 33, nad SE 112.

SE 112, kv. C3, C4

Zelo dobro vidna zemljena plast, ki je vsebovala večjo količino kamnov in hišnega lepa. Ruševinska plast z ostanki gradbenega materiala (tudi kosi peščenjaka, ker niso avtohtoni, so bili verjetno uporabljeni kot gradbeni material). Pod SE 111, nad SE 113.

SE 113, kv. C3, C4

Tanka plast dobro vidnega sipkega grušča, pomešanega s peskom, brez najdb. Erozijska plast. Pod SE 112, nad SE 122.

SE 114, kv. C3, C4

Zelo dobro vidna zemljena plast, ki je vsebovala večjo količino kamnov in hišnega lepa. Ruševinska plast. Pod SE 122, nad SE 116.

SE 115, kv. C3, C4

Debelejša plast dobro vidnega sipkega grušča, pomešanega s peskom, brez najdb. Erozijska plast. Pod SE 117, nad SE 118.

SE 116, kv. C3, C4

Peščeno-zemljena plast, ki je vsebovala več kamenja. Erozijska plast. Pod SE 114, nad SE 117.

SE 117, kv. C3, C4

Zelo dobro vidna zemljena plast, ki je vsebovala večjo količino kamnov in hišnega lepa. Ruševinska plast z ostanki gradbenega materiala (tudi kosi peščenjaka, ker niso avtohtoni, so bili verjetno uporabljeni kot gradbeni material). Pod SE 116, nad SE 115.

SE 118, kv. C3, C4

Debelejša plast dobro vidnega sipkega grušča, pomešanega z ilovico, brez najdb. Erozijska plast. Pod SE 115, nad SE 120.

SE 119, kv. C3, C4

Zelo dobro vidna plast zlepljene rjave ilovice z velikimi kamni – skalami. Geološka osnova. Pod SE 121.

SE 120, kv. C3, C4

Zelo dobro vidna temna zemljena plast, ki je vsebovala večjo količino kamnov in hišnega lepa. Ruševinska plast z ostanki gradbenega materiala. Pod SE 118, nad SE 121.

SE 121, kv. C3, C4

Zelo dobro vidna plast zlepljene rjave ilovice z velikimi kamni – skalami. Geološka osnova. Pod SE 120, nad SE 119.

SE 122, kv. C3, C4

Zelo dobro vidna zemljena plast, ki je vsebovala večjo količino kamnov in hišnega lepa. Ruševinska plast z ostanki gradbenega materiala (tudi kosi peščenjaka, ker niso avtohtoni, so bili verjetno uporabljeni kot gradbeni material). Pod SE 113, nad SE 114.

SE 123, kv. A, B3, B4

Debela, zelo dobro vidna mastna zemljena plast, ki je vsebovala večjo količino keramike in hišnega lepa ter kamnov velikih do 25 cm. Ruševinska plast z ostanki gradbenega materiala (tudi kosi peščenjaka, ker niso avtohtoni, so verjetno bili uporabljeni kot gradbeni material). Pod SE 33, nad SE 122.

SE 124, kv. A, B3, B4

Tanka plast dobro vidnega sipkega grušča, pomešanega s peskom, brez najdb. Erozijska plast. Pod SE 118, nad SE 125.

SE 125, kv. A, B3, B4

Debela, zelo dobro vidna mastna zemljena plast, ki je vsebovala večjo količino keramike in hišnega lepa ter kamnov do 15 cm. Ruševinska plast z ostanki gradbenega materiala (tudi kosi peščenjaka, ker niso avtohtoni, so verjetno bili uporabljeni kot gradbeni material). Pod SE 124, nad SE 126.

SE 126, kv. A4

Tanka dolga zemljeno ilovnata plast, ki je vsebovala kamne (peščenjak) do 10 cm in majhne drobce hišnega lepa. Tanka erozijska plast. Pod SE 125, nad SE 127.

SE 127, kv. A4

Tanka plast dobro vidnega sipkega grušča, pomešanega s peskom, brez najdb. Erozijska plast. Pod SE 126, nad SE 128.

SE 128, kv. A4

Zelo dobro vidna tanka plast z drobnimi kamni in drobci hišnega lepa. Vsebovala je tudi nekaj keramike. Erozijska plast. Pod SE 127, nad SE 129.

SE 129, kv. A4

Podolgovata peščena plast s kamni do 3 cm, brez najdb. Erozijska plast. Pod SE 128, nad SE 130.

SE 130, kv. A4

Zelo dobro vidna tanka plast z drobnimi kamni in drobci hišnega lepa. Vsebovala je tudi nekaj keramike. Tanka erozijska plast. Pod SE 129, nad SE 131.

SE 131, kv. A4

Tanka plast dobro vidnega sipkega grušča, pomešanega s peskom, brez najdb. Erozijska plast. Pod SE 130, nad SE 132.

SE 132, kv. A4

Zelo dobro vidna tanka plast z drobnimi kamni in drobci hišnega lepa. Vsebovala je tudi nekaj keramike. Tanka erozijska plast. Pod SE 131, nad SE 35.

SE 133, kv. A, B1–3

Večplastno nasutje, ki je bilo sestavljeno iz več slabo vidnih plasti in leč. Vsebovala je veliko količino kamenja, keramike in ožgane ilovice. Večplastno erozijsko nasutje. Pod SE 33, nad SE 36.

SE 134

Polnilo recentnega vkopa. Nad SE 135.

SE 135

Recentni vkop. Pod SE 134, nad SE 31.

5.1.4 Poselitvena podoba Čateškega griča

Arheološke raziskave, predstavljene v prejšnjih poglavjih, so ključnega pomena za oblikovanje slike o poselitveni podobi Čateškega griča, saj predstavljajo prvi poseg z arheološko metodo v že znano najdišče. Arheološke raziskave so bile zaščitne narave in odvisne od poteka gradbenih dejavnosti. Zaradi tega je bilo območje raziskav že vnaprej določeno in omejeno le na del južnega oziroma jugovzhodnega pobočja griča, ki je bilo z gradnjo ceste popolnoma uničeno, medtem ko območje naselbinskega platoja ni bilo raziskovano.

Raziskave na Čateškem griču so pokazale, da so ostanki poznolatskodobnih obrambnih struktur najstarejši sledovi poselitve na raziskovanem delu, obenem pa so nedvomno nakazale še razmeroma zgodnejšo poselitev Čateškega griča. Številne najdbe namreč jasno kažejo, da začetki prvih človeških aktivnosti segajo v čas bakrene dobe, na podlagi nekaterih najdb pa smemo nemara sklepati o še zgodnejši, mezolitski človekovi prisotnosti. Oviro pri dokončni interpretaciji poselitvene podobe predstavlja značaj izkopanih plasti. Že omenjena zaščitna narava arheoloških raziskav je določila položaj sond na pobočju griča. Večina plasti je nastala z erozijo in so najdbe v njih večinoma premešane, medtem ko je bilo izkopane strukture zaradi suhozidne tehnike gradnje težko identificirati.

Najbolj zgodnje sledi poselitve nam razkriva analiza kamnitih orodij, ki dopušča možnost datacije dveh odlomkov v čas mezolitika (glej prispevek B. Kavurja). Seveda pa na podlagi le dveh kamnitih artefaktov ne moremo govoriti o

mezolitski poselitveni fazi na griču, temveč lahko prisotnost mezolitskega človeka le domnevamo.

Bistveno intenzivnejšo poselitev beležimo v času bakrene dobe, ki jo izpričujejo številni odlomki lončenih posod.

Odlomek ostenja keramične posode z ohranjenim delom ročaja ter delno ohranjenim okrasom (G33) bi glede na obliko mogoče lahko povezali z lasinjsko kulturo (primerjaj Horvat 1989, t. 6: 267), vendar na podlagi tako majhnega odlomka tega ne moremo z gotovostjo trditi.

Večje število bakrenodobnih keramičnih fragmentov s svojim okrasom in z oblikami kaže pripadnost vučedolskemu kulturnemu kompleksu (G26, G34, G40, G58, G62, G76, G122, G126, G132–139). Predvsem so izpovedni odlomki z značilnim vrezanim okrasom (G26, G34, G76, G122, G126, G132–134). Odlomki tovrstne keramike so izdelani iz drobnozrnate lončarske mase, ki je pri nekaterih odlomkih vsebovala sljudo. Odlomki, ki so bolj ohranjeni, pripadajo odprtim oblikam – kupam na nogi, ki so imele okrašeno notranjo površino in največkrat tudi rob ustja, pri posameznih primerkih pa je bila okrašena tudi zunanja površina posode (G76, G133). V enem primerku se pojavlja tudi skodela (G132). Slabše ohranjeni odlomki predstavljajo ostenja, ki niso dovolj izpovedna, da bi omogočila rekonstrukcijo celotne oblike posode. Odlomkom lončenine, okrašene z vrezanim okrasom, najdemo dobre primerjave med gradivom iz kolišča pri Igu (tudi kolišča pri Studencu in kolišča na Kerpjah), ki se interpretira kot posebna skupina vučedolskega kulturnega kompleksa (Korošec, Korošec 1969; Dimitrijević 1979; Harej 1986). Odlomke, okrašene z nohtnim in s prstnim odtisom (G40, G58, G62, G135–139), med katerimi so pogosta ustja loncev, ki imajo okras na nazaj upognjenem in na vrat prilepljenem ustju (G40, G135–139), prav tako najdemo med značilnimi keramičnimi najdbami iz koliščarskih naselbin pri Igu na Ljubljanskem barju (Korošec, Korošec 1969, t. 62: 1–4; t. 63: 7–8; t. 65: 2, t. 66).

Vse bakrenodobne najdbe so bile odkrite v sekundarni legi v poznolatskih ali še mlajših plasteh, tako da bakrenodobna poselitev stratigrafsko zaenkrat ni potrjena. Večji del odlomkov vučedolske keramike je ležal v površinskih erodiranih plasteh na jugovzhodnem robu in pobočju (Čateški grič II, SE 31, SE 32 in SE 33), v manjšem številu pa tudi v ruševinah poznolatskega kamnitega obzidja ter v kulturni in ruševinski plasti na robu naselbine (Čateški grič I, sonda 2: SE 16 in SE 22 ter Čateški grič I, sonda 1: SE 13 in SE 27). Keramične najdbe in kamnita orodja (glej prispevek B. Kavurja) nedvomno potrjujejo bakrenodobno poselitev Čateškega griča, vendar se sledovi bakrenodobne naselbine

najverjetneje nahajajo nekoliko severneje od raziskovanega robnega območja bolj v notranjosti naselbinskega platoja.

Najintenzivnejša poselitvena faza sodi v latensko obdobje. Potrjena je s številnimi najdbami in tudi s poselitvenimi strukturami.

Latenskodobne strukture so bile odkrite na južnem robu platoja, kjer so se pokazale v obliki ruševin kamnitega obzidja, dodatno zavarovanega z zemeljskim nasipom, ojačenim z manjšo kamnito suhozidno konstrukcijo (Čateški grič I, SE 16, SE 22, SE 26, SE 29, SE 30, SE 31; sl. 23). Obrambno obzidje, ki je nekoč zagotovo obdajalo celotno naselbino, lahko zanesljivo opredelimo v obdobje poznega latena na podlagi številnih odlomkov poznolatske keramike v ruševinskih posutjih in plasteh (G14, G15, G37, G38, G53–57, G59–60).

Med latenskodobne strukture smemo nemara uvrstiti tudi skromno ohranjene in le delno raziskane kamnite suhozidne strukture z notranje strani obzidja (Čateški grič I, sonda 2, SE 11, SE 12, SE 18, SE 19), ki najverjetneje predstavljajo ostanke bivalnih objektov. Zaradi lege, ki ni omogočala nadaljnjih raziskav, ostajata narava in značaj domnevnih zidov nejasna.

Sestavni del pozno latenskega utrdbenega sistema naselbine je najverjetneje tudi kamnita struktura polkrožne oblike, odkrita na jugovzhodnem vogalu naselbinskega platoja (Čateški grič II, SE 40).

Na pobočju pod južnim robom naselbine so bile najdene plasti kamenja, ki predstavljajo delno ruševine obzidja, delno pa neke vrste tlakovano površino. Razumemo jo kot utrditev pobočja (Čateški grič 1, sonda 1, SE 8, SE 14 = SE 21; Čateški grič, vse sonde, nad skalnato osnovo). Identična tlakovanja so bila najdena na pobočju pod utrjenim gradiščem na Stični in v Vačah, kjer so bila interpretirana kot namerno utrjevanje pobočja pod gradiščem (Frey, Gabrovec 1969, 14; Gabrovec 1994; Schmid 1939).

Na južnem pobočju pod naselbino je bil odkrit poznolatski skeletni pokop, najden v rumeni sterilni plasti nad skalnato osnovo (Čateški grič, sonda B; sl. 28). Skelet, najden v skrčeni legi brez pridakov, je v poznolatsko obdobje opredeljen na podlagi rezultata radiokarbonske analize (sl. 55; Guštin, Olič 2003, 111).

Namembnost in časovna opredelitev nekaterih struktur sta ostali nepojasneni. Obsežno, 10 kvadratnih metrov veliko izravnalno nasutje na pobočju pod naselbino je morda ostanek kamnitega tlakovanja, ki ga spričo slabe ohranjenosti ne moremo funkcionalno in časovno opredeliti. Prav tako lahko le ugibamo o dataciji umetnega preoblikovanja naravnega

grebena pod jugovzhodnim robom naselbine (Čateški grič II, SE 38) ter času zasutja v grebenu odkrite manjše jame, zapolnjene z geološkimi in kulturnimi plastmi (Čateški grič II, SE 108/SE 101–SE 104, SE 106, SE 107, SE 109, SE 110).

V ruševinah latenskodobnih struktur in v ostalih plasteh je bilo odkrito večje število keramičnega gradiva z oblikami, ki imajo odlične paralele v gradivu iz poznolatskih plasti na višinskih utrjenih naselbinah, kakršne so Libna, Podbočje/Stari grad, Stična, Križni vrh nad Belim Gričem, Korinjski hrib nad Velikim Korinjem, Cvinger nad Koriti. Predvsem so to značilna svitkasto in trikotno odebeljena ustja loncev (G38, G53, G54, G69, G87, G88, G93, G101, G117, G120), ki so dobro datirana v LT D stopnjo (Guštin 1976, t. 89: 7–17; Guštin, Cunja, Predovnik 1993, 25–31, sl. 7–8; Frey, Gabrovec 1969, 7–27, sl. 3; Dular *et al.* 1991, 104, t. 45–50; Dular *et al.* 1995, 91–96, 103–110, t. 1: 3; t. 14–16).

Med značilne latenske oblike lahko uvrstimo tudi odlomke skled (G59, G73), pa tudi bikonično oblikovane lonce in stekleničaste posode z ozkim vratom in izvihanim ustjem (G14, G15, G35, G55–57, G67, G74, G83, G102, G103, G145–151). Čeprav fragmentarnost gradiva ne omogoča rekonstrukcije celovite oblike, o tipih loncev lahko sklepamo na podlagi značilnih elementov, kakršni so izrazito poudarjena izbočena rama (G14, G57), naguban, stopničasto profiliran zgornji del posode (G146, G148) ter kanelure in vodoravna rebra (G15, G35, G74, G145, G147, G149, G150). Tako oblikovani lonci se prvič pojavijo že v srednjelatenskih grobovih iz Dobove in Brežic, vendar se, kot dokazujejo številni dobro datirani grobovi iz poznolatsko-rimskega grobišča v Novem mestu – Beletov vrt, delno spremenjeni uporabljajo skozi celotno poznolatsko in tudi zgodnjorimsko obdobje (Guštin 1977; Guštin 1984; Božič 1987; Knez 1977; Knez 1992).

Med poznolatskimi najdbami je posebej zanimiv odlomek, ki pripada lončeni formi, znani kot narebrena čaša ali pokal (G152). Morda lahko kot ostanek narebrenega pokala razumemo tudi odlomek noge (G124) in ostenja (G151), česar pa zaradi fragmentarnosti ni mogoče zanesljivo trditi. Narebreni pokali so izrazito lokalna oblika lončenine, ki je do sedaj potrjena le na območju Dolenjske, in sicer v Novem mestu, Beli cerkvi, Mihovem in Verdunu pri Stopičah (Knez 1992, 86, sl. 10, t. 88–90). Odlomek ostenja narebrenega pokala s Čateškega griča zaenkrat predstavlja najvzhodnejšo najdbo te lokalne poznolatske oblike, ki se je pojavila v zadnji fazi poznega latena in je bila v uporabi do sredine 1. stoletja n. št.

Odlomki so precej slabo ohranjeni, kar onemogoča natančno rekonstrukcijo posameznih oblikovnih tipov, poleg tega

so se tehnologija izdelave in posamezne oblike poznolatskodobne lončenine še dolgo časa obdržali v lokalni lončarski produkciji zgodnjorimskega obdobja (primerjaj Knez 1992). Zato je časovna opredelitev fragmentirano ohranjenih posod izven dobro datiranih kontekstov zelo otežena, številni odlomki pa lahko sodijo tako v poznolatsko kot tudi v zgodnjorimsko obdobje.

Na podlagi ugotovljenih oblik in tehnologije izdelave keramičnega gradiva s Čateškega griča razumemo kot sledove poznolatske in zgodnje rimske poselitve lokacije. Čateški grič je v poznolatskem obdobju očitno predstavljal pomembno strateško točko, zato so tam postavili utrdbo in jo dobro zavarovali z obsežnim kamnitim obzidjem. Intenzivna poselitev griča v času 1. stoletja pr. n. št. ustreza tudi splošni poselitveni podobi v Posavju, saj se je v tem času prebivalstvo selilo iz naselbin ob rekah v bolj varne naselbine na vzpetinah, kakršna je bila tudi naselbina na Čateškem griču. Sledovi močnega ognja v kamnitem obzidju (Čateški grič I, sonda 2, SE 26) nakazujejo usodo utrdbe, ki po uničujočem požaru ni bila več obnovljena. Zaenkrat ni možno odgovoriti, kdaj je bila utrdba opuščena. Na podlagi posameznih najdb sklepamo, da je v naselbini življenje potekalo tudi v zgodnjorimskem obdobju, vsaj do sredine 1. stoletja n. št.

Sledovi mlajšedobne uporabe prostora se kažejo v obliki posameznih odlomkov lončenine (G68, G160, G170), ki so bili distribuirani v površinskih plasteh po vsem griču.

5.2 Izkopavanja Čatež – Sv. Jurij

Aleksandra Bugar

Arheološko najdišče Čatež – Sv. Jurij se je nahajalo v vasi Čatež ob Savi v občini Brežice na severni strani magistralne ceste Ljubljana–Zagreb, ki deli vas na Zgornji in Spodnji Čatež. Ležalo je na apnenčasti terasi, ki se dviguje nad sočjem Save in Krke v vrtu velike občinske hiše, t. i. Čateškega dvora, ki se nahaja nasproti župnijske cerkve Sv. Jurij, in celotnega starega jedra vasi, razvrščenega na terasah pod pobočjem Šentviške gore.

Območje arheološkega najdišča Čatež – Sv. Jurij leži na avtocestnem odseku AC KO 19 Obrežje–Krška vas med avtocestnima profiloma 145 in 148 oz. med km 2,8+80 in km 2,9+40 na parcelnih številkah 23/1, 70/4, 6, 8, vse k. o. Čatež (sl. 35).

Odkrito je bilo pri arheološkem nadzoru ob izvajanju gradbenih del na odseku trase avtoceste Obrežje–Krška vas novembra 2002. Na podlagi najdb so bila predpisana zaščitna arheološka izkopavanja ter definirana območja in obseg

35 Čatež – Sv. Jurij, meje izkopa, strojno uničene površine in sonde; M 1:500.

arheoloških del. Raziskovanje je bilo opravljeno v marcu 2003. Raziskana je bila površina velikosti 460 m².

Zaščitna arheološka raziskovanja je prevzel Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Novo mesto, z vodjo izkopavanj Urošem Bavecem. Na terenu je dela vodila Aleksandra Bugar s strokovno ekipo. Dela so trajala od 10. 3. 2003 do 25. 3. 2003; skupno je bilo za izkopavanje porabljenih štirinajst delovnih dni.

Metodologija

Dejstvo je, da je bilo najdišče Čatež – Sv. Jurij odkrito pri arheološkem nadzoru ob izvajanju gradbenih del na odseku trase avtoceste Obrežje–Krška vas v novembru 2002. To pojasnjuje že samo fizično stanje večjega dela terena pred začetkom izkopavanja. Zaradi zimskih razmer in zamrznjenih tal se arheološke raziskave niso pričele takoj ob koncu leta 2002, temveč so se pričele ob ustreznih razmerah, in sicer spomladi 2003. Večji del humusne plasti je bil odstranjen že v novembru, prav tako vrh prve kulturne plasti pod humusom, ki pa je bil na večjem delu terena rahlo ali vsaj delno poškodovan. Fizično je bilo najdišče po svoji celotni dolžini presekano s strojnim izkopom jarka za odvod, širine okoli 2 m in globine okoli 1,50 m. Tako sta nastali dve pravokotni površini, večja severna in manjša z južne strani jarka. Torej sta bili tudi metoda dela in razdelitev prostora na severno in južno izkopno polje podrejeni stanju na terenu (sl. 36–38).

Severno izkopno polje je bilo dolgo 38 m in široko med 6 in 11 m. V osrednjem delu pri severnem robu je bilo poškodovano s strojnim izkopom velike jame (velikosti 7 × 5 m),

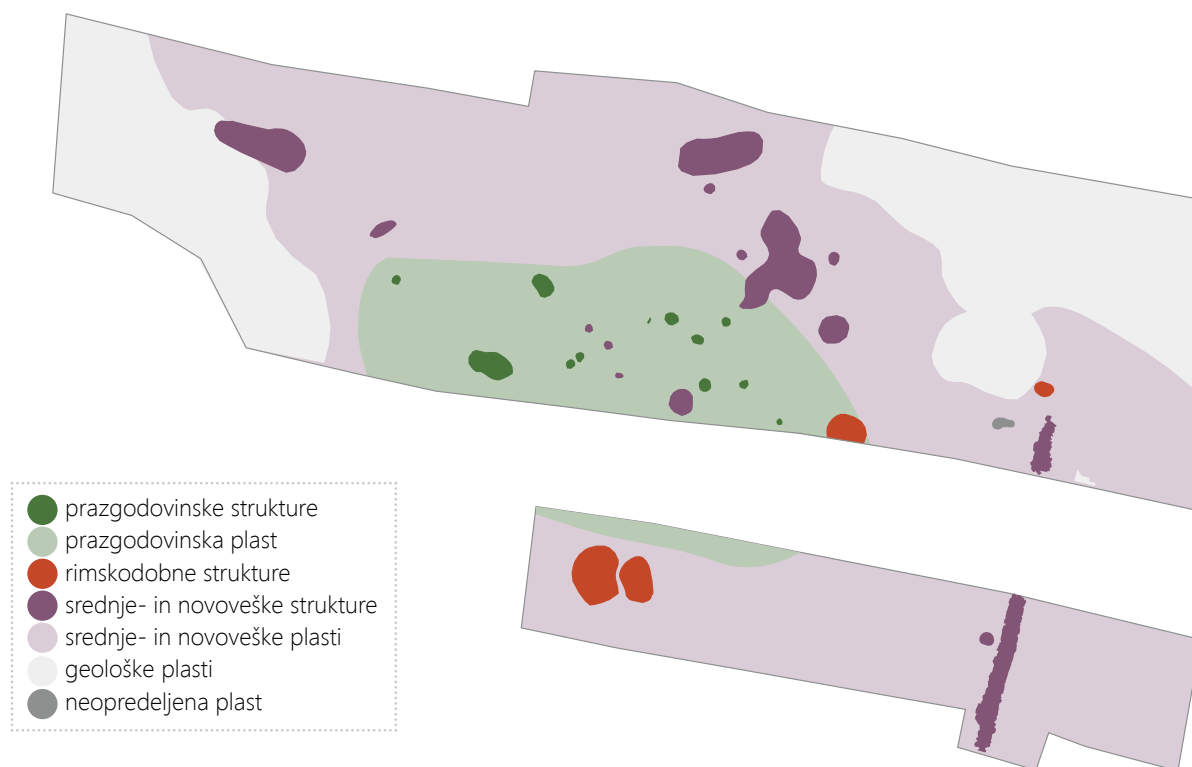
ki je uničila vse nižje plasti. Z južne strani jame je bil tudi v širini 4 m in dolžini 5 m strojno uničen del kulturne plasti pod humusom.

Južno izkopno polje je merilo 22,40 × 4,40 m. V zimi 2002 je bilo na tem delu v dogovoru z nadzornikom arheoloških izkopavanj zaradi čim manjšega zamujanja gradnje nasuto začasno prodnato cestišče. Uporabljali so ga izključno za kamionski promet znotraj gradbišča. Čeprav je bil humus že odstranjen, je bila na vrhno kulturno plast položena plast filca in nanj prod. Kljub tem zaščitnim razmeram je bila vrhnja kulturna plast poškodovana zaradi poganja tal. Tudi robovi platoja južnega izkopnega polja so bili ob jarku v širini 20–40 cm popolnoma uničeni zaradi erozije, nastale pri prometu.

Takšno je bilo stanje pred začetkom del. Vremenske razmere v času izkopavanja so bile zelo slabe, kar je dodatno uničevalo že tako poškodovano najdišče. Dela smo začeli na severnem izkopnem polju in ko smo končali, je bilo začasno cestišče prestavljeno iz južnega na severni del, da smo začeli z delom na južnem izkopnem polju.

Arheološki del raziskav so sestavljali strojni izkop humusne plasti na preostalem manjšem delu najdišča, ročni stratigrafski izkop kulturnih plasti in struktur ter ročno in delno strojno odstranjevanje ruševinskih plasti vzhodno od raziskanega zidu.

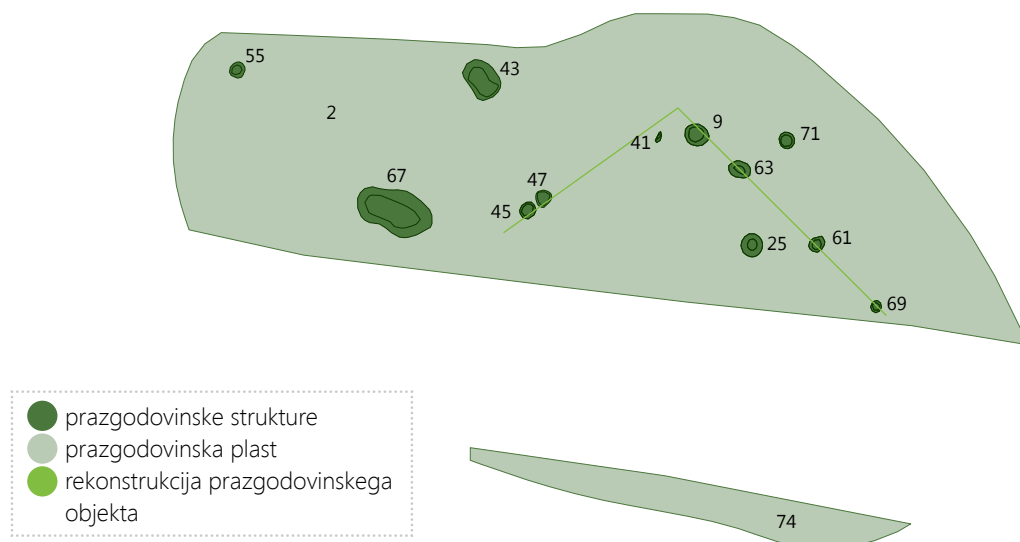
Ves čas izkopavanj je potekala primarna obdelava najdb (pranje in grobo sortiranje po vrstah in obdobjih), za vsa polnila vkopov pa je bila uporabljena metoda mokrega sejanja.

36 Čatež – Sv. Jurij, izkopane strukture in plasti; M 1:250.

37 Čatež – Sv. Jurij, detajlni kompozitni načrt; M 1:200.

38 Čatež – Sv. Jurij, detajl, prazgodovinske plasti in strukture ter rekonstrukcija; M 1:150.

Katalog in opisi raziskanih struktur

Profil plasti, ki v določeni meri pojasnjuje stratigrafsko soledje na najdišču Čatež – Sv. Jurij, je bil precej enostaven. V tlorisnem smislu pa se vse plasti niso enakomerno nalagale po celotni izkopni površini, kar je glede na izjemno slabe razmere pri izkopavanju onemogočilo natančno določanje njihovih meja. Problem je bil tudi ta, da je bil vrh zgornje kulturne plasti pod humusom poškodovan s strojnim izkopom, na nekaterih delih terena pa je bil popolnoma uničen.

Plasti so opisane po fizičnem zaporedju pojavljanja oziroma od najvišje (najmlajše) do najnižje (najstarejše) plasti:

SE 1, celotna površina.

Vrhnja travnato humusna plast. Izkop plasti je bil opravljen strojno. Plast je vsebovala najdbe iz različnih obdobj. Nad SE 12.

SE 2 (= SE 74)

Rumeno-rjava ilovnata plast z odlomki hišnega lepa in prazgodovinske keramike. Nahajala se je na sredini severnega izkopnega polja in je bila uničena s kanalom za odtok vode. Nadaljevala se je v južnem izkopnem polju, vendar samo ob severni meji (SE 74). V SE 2 so bile vkopane jame za stojke (SE 10, SE 26, SE 42, SE 46, SE 48, SE 56, SE 62, SE 64, SE 70, SE 72) in jame (SE 18, SE 44, SE 68). Objekt je bil orientiran v smeri SZ–JV. Morda gre za ostanke prazgodovinskega objekta. Pod SE 11, nad SE 16, enaka SE 74.

SE 3

Temno rjava zemljeno polnilo, ki je vsebovalo veliko manjših in večjih kamnov ter drobce keramike in oglja in nekaj koščkov železa. Vidno kot temna lisa na nekoliko svetlejši podlagi plasti. Pod SE 1, nad SE 4.

SE 4

Vkop jame okroglega tlorisa in polkrožnega preseka. Vkopana je bila v temno rjavo ilovnato plast SE 11, kjer je presekala sterilno plast SE 16. Pod SE 3, nad SE 11, SE 16.

SE 5

Temno rjava zemljeno polnilo jame, ki je vsebovalo večje apnenčaste kamne, keramiko in oglje. Polnilo je bilo vidno kot temnejša lisa na podlagi rjave plasti SE 11, nepravilnega tlorisa in neravnih robov. Pod SE 1, nad SE 6.

SE 6

Velika jama nepravilnega tlorisa s poševnimi stenami in dokaj ravnim dnom. Jama je bila vkopana v rjavo plast SE 11, kjer je prebila sterilno plast SE 16. Pod SE 5, nad SE 11, SE 16.

SE 7

Črno-rjava zemljeno polnilo jame, ki je vsebovalo keramiko, kos tegule, v vzhodni polovici jame se je pojavilo precej večjega kamenja, v zahodnem delu na dnu večja koncentracija oglja. Jama je bila v zahodnem delu poškodovana s strojnim izkopom. Pod SE 1, nad SE 8.

SE 8

Večja jama podolgovatega ovalnega tlorisa s strmimi stenami in ravnim dnom. Bila je vkopana v rjavo tanko plast SE 11, pod njo se je nahajala sterilna plast SE 16. Na zahodnem delu je bila jama poškodovana s strojnim izkopom. Pod SE 7, nad SE 11, SE 16.

SE 9

Temno rjava ilovnata polnilo jame za stojko, ki je vsebovalo drobce oglja, kos keramike in precej kamnov. Videti je bila kot temna okrogla lisa na rumeno rjavi podlagi plasti SE 2. Pod SE 10, nad SE 11.

SE 10

Jama za stojko okroglega tlorisa z navpičnimi stenami in ravnim dnom. Stojka je bila vkopana v rumeno-rjavo ilovnato plast SE 2, interpretirano kot prazgodovinska plast. Pod SE 9, nad SE 2.

SE 11 (= SE 73)

Temno rjava zemljena plast, deloma uničena s strojnim izkopom. Nahajala se je na celotnem območju severnega izkopnega polja in na zahodnem delu, na katerem je mejila na skalnato podlago SE 12. Nadaljevala se je na južno izkopno polje (SE 73). Vanjo je bilo vkopanih nekaj jam. Pod SE 1, nad SE 2, enaka SE 73.

SE 12

Geološka osnova, ki se je nahajala na zahodnem in vzhodnem delu severnega izkopnega polja tik pod površino sestavljena je bila iz velikih apnenčastih kamnov in peska (verjetno posledica razpada apnenca). Pojavila se je tudi v sondi 1, kjer je bilo vidno, da strmo pada proti jugu, kjer je bil viden tudi nanos plasti (SE 16). Pod SE 1, SE 11, SE 16.

SE 13

Plast, ki se je razprostirala vzhodno od zidu (SE 14). V zgornjem delu se je nahajal prod, v spodnjem delu pa črno-rjava zemlja, ki je vsebovala keramiko, opeko in bronast gumb (G218–244). Pod SE 1, nad SE 16.

SE 14 (= SE 80)

Temelj zidu, zgrajen iz večjih apnenčastih kamnov, ki pa niso bili vezani z malto. Ohranjenost je bila slaba. Zid je bil dodatno uničen s kanalom za odvod in se je nadaljeval v južno izkopno polje (SE 80). Zid je potekal v smeri S–J in je bil vkopan v sterilno plast (SE 16). Pod SE 1, nad SE 15, enaka SE 80.

SE 15 (= SE 90)

Vkop za zid SE 14. V tlorisu je bil slabo viden in je bil samo nekaj cm širši od temeljnega zida. Pod SE 14, nad SE 16, enaka SE 90.

SE 16 (= SE 85)

Rumeno-rjava ilovnata plast, rahlo marmorizirana; poplavni sediment. Sterilna plast brez najdb. Pod SE 11, 2, nad SE 16, enaka SE 85.

SE 17

Temno rjavo ilovnato polnilo jame okrogle oblike, ki je vsebovala manjše apnenčaste kamne in dva odlomka keramike. Polovica jame je bila uničena s strojnim izkopom za odvodni kanal. Bila je vidna kot temna lisa na rumeni podlagi plasti SE 11, v katero je bila jama vkopana. Pod SE 1, nad SE 18.

SE 18

Vkop jame, katere južna polovica je bila uničena z izkopom kanala. Jama je bila verjetno okrogla, stene so bile rahlo poševne, profil polkrožen, dno je bilo rahlo zaobljeno. Vkopana je bila v rjavo plast SE 11 ter stratigrafsko nižjo plast SE 2. Pod SE 17, nad SE 11.

SE 19

Temno rjavo polnilo manjše jame ovalne oblike, ki pa je bila vidna kot temnejša lisa na podlagi nekoliko svetlejše plasti SE 11. Pod SE 1, nad SE 20.

SE 20

Vkop za manjšo jama ovalne oblike in polkrožne oblike v profilu, v katerem je vidno, da je bila jama vkopana v rjavo tanko plast (SE 11) ter v sterilno plast (SE 16) pod njo. Pod SE 19, nad SE 11, SE 16.

SE 21

Temno rjavo ilovnato polnilo jame za stojko, ki je vsebovalo koščke oglja, keramike in kos hišnega lepa. Bila je vidna kot temna lisa na nekoliko svetlejši rjavi podlagi plasti (SE 11). Pod SE 1, nad SE 22.

SE 22

Vkop jame za stojko ovalne oblike, strmih sten in ravnega dna. Vkopana je bila v tanko plast SE 11 in sterilno plast SE 16. Pod SE 21, nad SE 16, SE 11.

SE 23

Sivo-rjavo polnilo jame za stojko, ki je vsebovalo drobce oglja in razlomljene prodnike, razvrščene ob steno jame. Bilo je vidno kot temnejša lisa na nekoliko svetlejši podlagi plasti SE 11, v katero je bila stojka vkopana. Pod SE 1, nad SE 24.

SE 24

Vkop jame za stojko okrogle oblike in navpičnih sten, ki je bila vkopana v rjavo plast SE 11 in rumeno plast SE 16. Pod SE 23, nad SE 167, SE 11.

SE 25

Temno rjavo zemljeno polnilo manjše jame, ki je vsebovalo drobce oglja, kost, opeko in keramiko. Videti je bilo kot temna lisa na rumeni podlagi prazgodovinske plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 26.

SE 26

Vkop manjše jame ovalne oblike in blago poševnih sten, ki je bil vkopan v prazgodovinsko plast SE 2. Pod SE 25, nad SE 2.

SE 27

Temno rjavo zemljeno polnilo večje plitke jame, ki je vsebovalo dva velika apnenčasta kamna in nekaj manjših. Bilo je

videti kot temna lisa na rjavi podlagi prazgodovinske plasti SE 11. Pod SE 1, nad SE 28.

SE 28

Vkop plitke jame ovalnega tlorisa z zelo poševnimi stenami. Vkopana je bila v rjavo prazgodovinsko plast SE 2. Pod SE 27, nad SE 2, SE 11.

SE 29

Jama je bila vkopana v sterilno plast SE 16 in ni vsebovala najdb. Na podlagi plasti SE 11 ni bila vidna, zato lahko trdimo, da ne gre za srednjeveško plast. Glede na to, da ni vsebovala najdb, ne moremo reči, ali gre za antično ali prazgodovinsko plast, zato jo interpretiramo kot neopredeljeno. Bila je vidna kot temna nepravilna lisa na rumeni podlagi plasti SE 16. Pod SE 11, nad SE 30.

SE 30

Vkop manjše plitke jame nepravilne oblike, ki je bila vkopana v sterilno plast SE 16. Pod SE 29, nad SE 16.

SE 41

Temno rjavo polnilo manjše jame za stojko brez najdb. Večji del je bil uničen s strojnim izkopom; v profilu in deloma v tlorisu je bila videti kot temna lisa v rumeni podlagi plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 42.

SE 42

Vkop jame za stojko, dno je bilo blago zaobljeno, stene strme. Ohranjen je bil vzhodni del, verjetno ena tretjina kroga. Ostali del je bil uničen s strojnim izkopom. Jama je bila vkopana v prazgodovinsko plast SE 2. Pod SE 41, nad SE 2.

SE 43

Sivo-rjavo ilovnato polnilo jame, ki je vsebovalo drobce oglja, keramiko in precej večjih kamnov. Bilo je vidno kot temna lisa na rumeni podlagi plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 44.

SE 44

Vkop jame, ovalno pravokotnega tlorisa z navpičnimi stenami in ravnim dnom. Vkopana je bila v prazgodovinsko plast SE 2. Pod SE 43, nad SE 2.

SE 45

Temno rjavo polnilo jame za stojko, ki je vsebovalo drobce oglja in drobno kamenje. Bilo je videti kot temna lisa na podlagi rumene plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 46.

SE 46

Vkop jame za stojko okroglega tlorisa z navpičnimi stenami in ravnim dnom – vrh je bil verjetno uničen s strojnim izkopom. Jama je bila vkopana v prazgodovinsko plast SE 2. Pod SE 45, nad SE 2.

SE 47

Polnilo jame za stojko temno rjave barve s koščki oglja. Bilo je videti kot temna lisa na rumeni podlagi plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 48.

SE 48

Vkop jame za stojko okroglega tlorisa z navpičnimi stenami in ravnim dnom; precej plitka – zgornji del je bil poškodovan s strojnim izkopom. Bila je vkopana v prazgodovinsko plast SE 2. Pod SE 47, nad SE 2.

SE 49

Polnilo manjše jame za stojko izrazito temno rjave barve s koščki oglja. Vrh je bil poškodovan s strojnim izkopom. Glede na podobno polnilo recentnih jam (SE 59, SE 7) gre verjetno za recentno stojko, morda pa za lesen kol – del ograje. Pod SE 1, nad SE 50.

SE 50

Jama za stojko okroglega tlorisa z navpičnimi stenami in ravnim dnom; precej plitka – zgornji del je poškodoval strojni izkop. Vkopana je bila v prazgodovinsko plast SE 2, glede na uničenost originalnega vrha pa je bila bržkone vkopana v višjo plast SE 11. Pod SE 49, nad SE 2.

SE 51

Izrazito temno rjavo polnilo z drobci oglja in odlomkom keramike. Videti je bilo kot temna lisa na rumeni podlagi plasti SE 2. Glede na strojno uničenje tega dela izkopane površine je bil vrh sprva višji. Glede na podobnost polnil recentnih jam SE 59, SE 7 in stojke SE 49 gre verjetno za recentno stojko – del lesene ograje. Pod SE 1, nad SE 52.

SE 52

Vkop manjše plitke jame za stojko ovalnega tlorisa s poševnimi stenami. Vkopan je bil v rumeno plast SE 2. Glede na strojno uničenje tega dela izkopane površine je bil vrh sprva višji. Bila je vkopana v plast SE 2 ter verjetno v plast SE 11, ki je stratigrafsko višja. Pod SE 51, nad SE 11, SE 2.

SE 53

Temno rjavo polnilo z drobci oglja in dvema kosoma keramike. Videti je bilo kot temna lisa na podlagi plasti SE 2. Glede na strojno uničenje tega dela izkopane površine je bil vrh sprva višji. Glede na podobnost polnila recentnih jam SE 59 in SE 7 ter stojk SE 49 in SE 51, gre verjetno za recentno stojko – del lesene ograje. Pod SE 1, nad SE 54.

SE 54

Vkop jame za stojko okroglega tlorisa in poševnih sten. Glede na strojno uničenje tega dela izkopane površine je bil vrh sprva višji. Vkopana je bila v plast SE 2 ter verjetno v stratigrafsko višjo plast SE 11. Pod SE 53, nad SE 11, SE 2.

SE 55

Sivo-rjavo ilovnato polnilo jame za stojko s koščki oglja in dvema kosoma keramike. Nahajal se je na zahodnem delu ob samem robu prazgodovinske plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 56.

SE 56

Jama za stojko okroglega tlorisa z navpičnimi stenami in ravnim dnom. Vkopana je bila v prazgodovinsko rumeno plast SE 2. Pod SE 55, nad SE 2.

SE 57

Sivo-rjavo polnilo manjše jame s koščki oglja in hišnega lepa. Vidno kot temna lisa na rumeno-rjavi podlagi plasti SE 11. Pod SE 1, nad SE 58.

SE 58

Vkop manjše jame ovalnega tlorisa, ravnega dna in strmih sten. Vkopan je bil v rumeno rjavo plast SE 11. Pod SE 57, nad SE 11.

SE 59

Črno ilovnato polnilo večje jame, ki je vsebovalo keramiko, koščke oglja, hišni lep in kos stekla. Videti je bilo kot izrazito temna lisa na rumeno-rjavi podlagi plasti SE 11. Pod SE 1, nad SE 60.

SE 60

Večja jama nepravilnega ovalnega tlorisa. Stene jame so bile navpične, razen v zahodnem delu, kjer je bila stena precej poševna. Jama je bila vkopana v tanko plast SE 11 in stratigrafsko nižjo plast SE 16. Proti zahodu se je teren poševno dvigal, na tem delu pa je ležalo tudi dno jame na skalnati podlagi SE 2. Pod SE 59, nad SE 11, SE 16, SE 12.

SE 61

Polnilo jame za stojko temno sivo-rjave barve, ki je vsebovalo kos keramike in hišnega lepa ter koščke oglja. Videti je bilo kot temna lisa na rumeni podlagi prazgodovinske plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 62.

SE 62

Vkop jame za stojko okroglega tlorisa z navpičnimi stenami in ravnim dnom. Bila je vkopana v rumeno prazgodovinsko plast SE 2. Pod SE 61, nad SE 2.

SE 63

Sivo-rjavo ilovnato polnilo jame za stojko, ki je vsebovalo drobce oglja in odlomek hišnega lepa. Videti je bilo kot temna lisa na rumeni podlagi prazgodovinske plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 64.

SE 64

Vkop jame za stojko ovalnega tlorisa s poševnimi stenami in ravnim dnom. Bila je vkopana v rumeno prazgodovinsko plast SE 2. Pod SE 63, nad SE 2.

SE 65

Polnilo manjše jame, ki je vsebovalo kamne (do 40 %), drobce oglja in dva kosa keramike. Videti je bilo kot temna lisa s kamni na rumeni podlagi sterilne plasti SE 16. Nahajalo se je severno od zidu SE 14. Pod SE 11, nad SE 66.

SE 66

Jama ovalnega tlorisa z navpičnimi stenami in ravnim dnom, ki je proti vzhodnemu robu lahko padala. Na tem delu je ležala jama na skalnati podlagi SE 12. Pod SE 65, nad SE 12, SE 16.

SE 67

Temno rjavo ilovnato polnilo večje jame, ki je vsebovalo odlomke keramike, hišni lep in drobce oglja. Bilo je videti kot temna lisa na rumeni podlagi prazgodovinske plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 68.

SE 68

Vkop jame nepravilnega ovalnega tlorisa s poševnimi stenami, ki je bila v vzhodnem delu bolj globoka. Bila je vkopana v rumeno prazgodovinsko plast SE 2. Pod SE 67, nad SE 2.

SE 69

Polnilo jame za stojko temno olivno rjave barve, ki je vsebovalo drobce oglja. Videti je bilo kot temna lisa na rumeni podlagi prazgodovinske plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 70.

SE 70

Vkop plitke jame za stojko ovalno okrogle oblike tlorisa, navpičnih sten in ravnega dna. Bila je vkopana v rumeno prazgodovinsko plast SE 2. Pod SE 69, nad SE 2.

SE 71

Polnilo jame za stojko rjave barve, ki je vsebovalo koščke oglja in drobce zapečene zemlje. Videti je bilo kot nekoliko temnejša lisa na rumeni podlagi prazgodovinske plasti SE 2. Pod SE 11, nad SE 72.

SE 72

Vkop jame za stojko okroglega tlorisa z navpičnimi stenami in ravnim dnom. Bila je vkopana v prazgodovinsko rumeno plast SE 2. Pod SE 71, nad SE 2.

SE 73 (= SE 11)

Temno rjava ilovnata zemljena plast, delno uničena s strojnimi izkopom in nasutjem za nadomestno cesto. V tlorisu in višini ni bila ohranjena v celoti. Nahajala se je zahodno od zidu SE 80 in na celotnem zahodnem območju južnega izkopanega polja. Glede na keramični material, stratigrafsko pozicijo – pod humusom in nad sterilno plastjo je bila enaka plasti SE 11. Pod SE 1, nad SE 85, enaka SE 11.

SE 74

Rumeno-rjava ilovnata plast, ohranjena ob severni meji južnega izkopanega polja, zelo uničena s strojnim izkopom

kanala in nasutjem nadomestne ceste. Material je bil v sestavi premešan, vendar gre, glede na stratigrafsko pozicijo nad sterilno plastjo in na podobnost plasti s SE 2, verjetno za ostanek prazgodovinske naselbinske plasti. Pod SE 73, nad SE 85.

SE 75

Polnilo večje jame, temno sivo-rjave barve, ki je vsebovalo drobce oglja, hišni lep, keramiko in živalske kosti. Videti je bilo kot temna lisa na podlagi svetlo rjave plasti SE 73. Pod SE 1, nad SE 76.

SE 76

Vkop jame ovalne oblike, poševnih sten in ravnega dna. Bila je vkopana v rjavo plast SE 73. Pod SE 75, nad SE 73.

SE 77

Nepravilno ovalna koncentracija drobnega kamenja, hišnega lepa in keramike znotraj plasti SE 73. Meje niso bile jasno vidne, vkop prav tako ne. Nahajali so se zahodno od jam SE 75/76 oziroma neposredno ob njiju. Obstaja verjetnost, da gre za razvlečen del polnila jame. Pod SE 1, sestavni del SE 73, zveza s SE 75, SE 76.

SE 80 (= SE 14)

Temelj zidu, zgrajen iz večjih apnenčastih kamnov, ki niso bili vezani z malto. V profilu je bilo vidno, da so bili kamni grobo obdelani in postavljeni v zaporedju. Ohranjeni sta bili dve vrstici kamnov. Zid se je razprostiral v smeri S–J in je bil vkopan v sterilno plast SE 85. Ohranjen je bil v dolžini 5,5 m, delno uničen s strojnim izkopom kanala za odvod ter se je v severnem izkopnem polju nadaljeval kot zid SE 14. Pod SE 1, nad SE 90, enaka SE 14.

SE 81

Ruševinska plast, ki se je nahajala vzhodno od zidu SE 80, sestavljena je bila večinoma iz kamnov, premešanih z ilovico, opeko in odlomki keramike. Pod SE 84, nad SE 88, zveza s SE 13.

SE 82

Črna ilovnata zemljena plast, ki se je nahajala na vzhodnem delu južnega izkopanega polja vzhodno od zidu SE 80. Stratigrafsko in materialno gre verjetno za recentno plast, verjetno v povezavi z ruševinsko plastjo SE 13, vendar je bil stik med njima uničen s strojnim izkopom odvodnega kanala. Pod SE 83, nad SE 84, zveza s SE 13.

SE 83

Rumeno-rjava ilovnata plast, v kateri so bili kamni. Nahajala se je pod humusno plastjo in vzhodno od zidu SE 80. Glede na stratigrafski položaj SE 83 je plast recentna, in sicer brez arheoloških najdb. Pod SE 1, nad SE 82.

SE 84

Nasutje grušča, ki se je nahajalo vzhodno od zidu SE 80, nad ruševinsko plastjo SE 81. Glede na stratigrafsko pozicijo je nasutje novoveško. Verjetno je bilo vendar direktno povezano z nasutjem grušča SE 13 v severnem izkopnem polju, ampak je bil stik med njima uničen z izkopom odvodnega kanala. Pod SE 82, nad SE 81, zveza s SE 13.

SE 85 (= SE 16)

Sterilno rumeno svetlo rjava ilovnata plast, ki se je nahajala v južnem izkopnem polju. Enaka je kot plast SE 16 na severnem izkopnem polju. Pod SE 73, SE 74, SE 90, SE 89, enaka SE 16.

SE 86

Polnilo manjše jame rjave barve s koščki oglja in z drobnimi kamni v ilovnati sestavi ter odlomkom keramike in odlomkom živalske kosti. Je srednjeveško oziroma novoveško. Videti je bilo kot temna lisa na rumeni podlagi plasti SE 85. Nahajalo se je zahodno od zidu SE 80. Pod SE 73, nad SE 87.

SE 87

Vkop jame ovalno okrogle oblike s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnem. Vkopana je bila v sterilno plast SE 85. Pod SE 86, nad SE 85.

SE 88

Zelo tanka, črno-rjava ilovnata zemljena plast, ki je vsebovala oglje, keramiko, opeko, steklo in živalske kosti. Nahajala se je vzhodno od zidu SE 80 pod ruševinsko plastjo SE 81. Pod SE 81, nad SE 89, zveza s SE 13.

SE 89

Kamnita ruševina nepravilne trikotne oblike, ki je poleg kamnov vsebovala tudi nekaj opeke ter keramiko, steklo in živalske kosti. Nahajala se je ob zidu SE 80, na njegovi jugovzhodni strani. Pod SE 88, nad SE 85, zveza s SE 80.

SE 90

Vkop za zid SE 80 nepravilnega pravokotnega tlorisa, širšega od zidu, nepravilno polkrožne oblike profila. Vkopan je bil v sterilno plast SE 85. Pod SE 80, nad SE 85.

Poselitvena podoba najdišča Čatež – Sv. Jurij

Kot so pokazali rezultati raziskav na najdišču Čatež – Sv. Jurij, gre za lokacijo, ki je bila naseljena v različnih obdobjih. Problem pri interpretaciji arheoloških ostalin je bilo dejstvo, da so se izkopane strukture nahajale zelo plitko pod plastjo travnatega humusa. Vrhnja kulturna plast pod humusom je bila že pri strojnem odstranjevanju travnate ruše poškodovana, na nekaterih delih terena tudi v celoti odstranjena. Vkop, ki so bili zagotovo vkopani iz vrha te zelo plitke plasti

z najdbami, datiranimi v pozni srednji oziroma novi vek, so presekali sterilno ilovnato plast pod njo in tudi prazgodovinsko plast. Najdbe v njihovih polnilih so pripadale različnim obdobjem od poznega srednjega veka do novega veka, antike in občasno prazgodovine. Problem je nastal takrat, ko so bile jame ohranjene samo v nivoju sterilne osnove in je ostal njihov stratigrafski odnos z zgornjo plastjo neznan. Najdbe v njihovih polnilih so se večinoma pokazale kot ne dovolj izpovedne za natančno datacijo. V nadaljevanju sledi opis določenih faz poselitve na najdišču z vsemi odprtimi vprašanji glede natančne datacije in interpretacije odkritih struktur.

Pomemben in zelo zanimiv rezultat raziskav na najdišču Čatež – Sv. Jurij so ostanki prazgodovinske plasti, ki so bili odkriti v osrednjem delu izkopnega območja (sl. 38). Ta predstavlja najstarejšo poselitveno fazo na najdišču. Ostanki prazgodovinske naselbinske plasti so bili večinoma prepoznani v severnem izkopnem polju (SE 2). Plast je bila poškodovana z vkopom jarka in velike jame na severnem robu najdišča ter z znižanjem nivoja v nadaljevanju jame (sl. 35). Njeni ostanki so bili v južnem izkopnem polju zelo skromni (SE 74).

Prazgodovinska naselbinska plast SE 2 se je od naplavin-ske rumeno-rjave plasti SE 16, na kateri je nastala, ločevala po nekoliko temnejšem odtenku rumeno-rjave barve in po koncentraciji najdb, med katerimi najdemo odlomke lončenine, hišnega lepa, nekaj mikrolitov in koščkov oglja (G180–190). Geološka sestava obeh plasti je bila enaka. Verjetno je bila naplavinska plast hodna površina v času prazgodovinske poselitve in je koncentracija najdb v njenih zgornjih delih rezultat intenzivne rabe prostora v tem času.

Čeprav je bil nivo plasti presekan z vkopi mlajših jam, je mogoče prazgodovinskemu obdobju tako glede na stratigrafsko lego kot tudi glede na redke najdbe prazgodovinske lončenine in hišnega lepa v njihovih polnilih (SE 9/10, SE 25/26, SE 55/56, SE 61/62) pripisati štiri jame za stojke (SE 41/42, SE 63/64, SE 69/70, SE 71/72). V prazgodovinsko obdobje so se lahko pripisale samo na temelju stratigrafske pozicije. Najdbe v njihovih polnilih niso bile dovolj izpovedne za datacijo (hišni lep) ali jih sploh ni bilo. Vrh dveh jam za stojke (SE 45/46 in SE 47/48) je bil poškodovan s strojnim izkopom in ne vemo natančno, z vrha katere plasti sta bili vkopani. V prazgodovinsko obdobje ju uvrščamo arbitrarno (podobnost barve in kvalitete polnil z zgoraj opisanimi jamami za stojke), čeprav so bile zelo plitke in brez najdb.

Jame za stojke bi lahko interpretirali kot del prazgodovinske strukture, mogoče hiše ali delovnega prostora. Na sl. 38 je črtkano označena ena od mogočih interpretacij

medsebojne povezanosti jam za stojke. Štiri v pravilnem nizu tvorijo SV steno objekta, tri pa SZ steno. Torej je objekt dokaj pravilnega pravokotnega tlorisa ležal v smeri severo-zahod–jugovzhod. Usmeritev ustreza usmeritvi kotanje ali stare potočne struge, ki je v geološki preteklosti prebila skalnato osnovo in v katero se je kasneje naložil rumeno-rjav poplavni nanos, na vrhu katerega je nastal prazgodovinski objekt.

Osrednji del plasti in tudi objekta je bil poškodovan s strojnim izkopom, zato celotnega tlorisa ni bilo mogoče določiti. Ohranjena dolžina SV stene je bila 5,30 m, SZ stene pa 3,80 m. Dve jami za stojke (SE 25/26 in SE 71/72) nista bili del pravilnega niza, ampak sta bili glede na položaj v nekakšni zvezi z objektom. Ena je ležala v notranjosti objekta, druga na zunanji strani. Mogoče sta bili tudi ti pomožna podpora leseni konstrukciji. Zadnja, deseta dokumentirana jama za stojko (SE 55/56), je ležala na zahodnem koncu prazgodovinske plasti in ni povezana z drugimi vkopi, torej je njena funkcija nejasna.

Vse dokumentirane jame za stojke so imele okrogel ali ovalno okrogel tloris premera od 0,25 do 0,50 m, v globino pa so bile ohranjene od 6 do 18 cm. Konstrukcijsko so bile enostavne, torej je bila ohranjena samo jama vkopa. Samo v enem primeru je bila ohranjena plast kamnov z ene strani vkopa jame za stojko, ki je verjetno rabila za podpiranje stebra (SE 9/10). Dve jami (SE 43/44, SE 67/68) zahodno od objekta sta bili vidni na rumeni podlagi prazgodovinske plasti SE 2, čeprav je dejstvo, da je bila tudi na tem delu zgornja (mlajša) plast poškodovana in pravega stratigrafskega sosledja ni bilo možno ugotoviti. V polnilih jam je bilo najdenih nekaj odlomkov prazgodovinske lončenine in hišnega lepa, vendar nekaj odlomkov nedoločene lončenine omogoča datiranje tudi v mlajše obdobje.

Poleg ožgane gline, ki je bila odkrita v naselbinski plasti, v jamah in v jamah za stojke, je bilo odkritih nekaj kosov zelo grobe, prostoročno izdelane porozne lončenine v raznih odtenkih sive in rjave barve. Ohranjenih je bilo nekaj dnov posod nedoločljivih oblik, eno ustje ter majhen nedoločen predmet valjaste oblike, mogoče del držaja (G189). Najdeni so bili nekaj mikrolitov, gladek obdelan kamen podolgovate oblike (G190) ter nepravilen pravokoten kamen z ostrimi robovi, mogoče v funkciji rezila. Na temelju skromno ohranjenih oblik keramike ni mogoče natančno datirati.

Večina antičnih najdb (odlomki lončenine, opeke in stekla) je bila najdena v plasti humusa, v plasti in v jamah skupaj z najdbami iz poznega srednjega in novega veka ter v ruševinah vzhodno od zidu, premešanih z recentnimi in s pozno-srednjeveškimi najdbami. Odlomki so številni, vendar so bili

najdeni v strukturah in plasteh iz mlajših obdobij. Verjetno so vanje prišli sekundarno. To ne preseneča, saj so antične najdbe v vasi in okolici precej številne. Slaba ohranjenost lončenine in odsotnost ustij sta onemogočili določitev tipov lončenine in natančnejšo kronološko opredelitev, kar velja predvsem v primerih, kadar so si fakte antične in srednjeveške lončenine zelo podobne.

Možno je, da nekateri dokumentirani vkopi na najdišču pripadajo obdobju antike. V primeru dveh jam so bili vkopi prekriti z mlajšo, poznosrednjeveško/novoveško plastjo, torej so starejši od nje. Jama (SE 65/66) je bila vkopana v sterilno plast SE 16 in se je nahajala severno od zidu na vzhodnem delu najdišča (sl. 37). V polnilu so bili najdeni trije odlomki grobe lončenine, mogoče antične. Jama (SE 17/18) je bila definirana na robu prazgodovinske plasti SE 2. V polnilu so bili najdeni nekaj grobe, mogoče antične lončenine in odlomek železne žilindre.

Koncentracija lončenine SE 77 in jama SE 75/76 v južnem izkopnem polju sta bili definirani na nivoju sterilne plasti. Najdbe so večinoma antične (lončenina in opeka), vendar nekaj nedoločenih odlomkov omogoča datiranje v mlajše obdobje. Na tem delu je bila namreč pozna srednjeveško-novoveška plast poškodovana; ne poznamo dejanske stratigrafske situacije in odnosa med navedenimi stratigrafskimi enotami.

Poleg več manjših odlomkov ostenja in dna grobih faktur antične lončenine, ki jim zaradi fragmentiranosti ni mogoče določiti natančne funkcionalne oblike, je najdenih nekaj odlomkov ostenja amfor. Najden je bil tudi majhen odlomek ostenja skleda z rebroma, narejen iz svetlo modrega stekla, pihanega v kalup, iz 1. stoletja n. št. (G191).

Sivo-rjava plast, ki se je pokazala na obeh straneh izkopnih polj (SE 73 = SE 11), ki je ohranjena pod plastjo humusa, se je glede na najdbe pokazala kot poznosrednjeveško-novoveška plast. Ohranjena je bila največ do višine 30 cm, večinoma je bila debela slabih 10 cm. Plast ni bila ohranjena po celotni površini, manjkala je v osrednjem delu severnega izkopnega polja in v zahodnem delu južnega izkopnega polja, kar je najverjetneje posledica preglobokega izkopa plasti humusa, ter na vseh delih, kjer so bile plasti uničene s strojnimi izkopom še pred začetkom izkopavanja.

V sivo-rjavi ilovnati plasti so bili prisotni srednje veliki in manjši kamni, delci malte, koščki oglja, nekaj živalskih kosti, odlomki opeke in več odlomkov lončenine (G196–217). Večina odlomkov sodi v čas poznega srednjega oziroma novega veka (od 16. stoletja naprej), del najdb pa pripada antičnem obdobju in so v plast prišle sekundarno.

V severnem izkopnem polju je bilo v plast SE 11 vkopanih nekaj večjih in manjših jam ter trije manjši vkopi, mogoče jame za stojke (sl. 37). Polnila vkopov so vsebovala odlomke poznosrednjeveške/novoveške lončenine, nekaj antične lončenine, gradbenega materiala (opeka in odlomki obdelanega kamna strehe), odlomke pečnic in živalske kosti.

V južnem izkopnem polju je bila v isto sivo-rjavo plast (SE 73 = SE 11) vkopana ena jama za stojko (SE 86/87), ki ni vsebovala najdb.

Pri večjih jamah gre verjetno za odpadne jame. Funkcija manjših vkopov ni jasna, ker tlorisno med njimi ni nikakršne logične povezave, prav tako pa tudi niso vsebovale nikakršnih najdb. Na vzhodnem robnem delu najdišča je bil najden temelj zidu, grajen iz enega ali dveh vrst večjih in srednje velikih grobo obdelanih kamnov, ki medsebojno niso bili povezani z malto (sl. 36, 37). Temelj zidu je potekal v smeri sever–jug, ohranjen pa je bil iz dveh delov. Na tretjini ohranjene dolžine je bil namreč strojno presekan in uničen z vkopom jarka za odvod. V severnem izkopnem polju je temelj v dolžino meril 20 m, v južnem delu pa 5,50 m. Širina zidu je merila med 0,60 in 0,70 m, ohranjena višina (določena v temeljnem jarku) je znašala okoli 0,30 m. Južni rob zidu se je nadaljeval pod profil nasutja za magistralno cesto. Zid je bil v severnem izkopnem polju zelo slabo ohranjen, saj je manjkalo nekaj kamnov v strukturi. Severni rob je bil poškodovan in je bil ohranjen samo na nivoju dna temelja v obliki tanke plasti prodnikov.

Izkop z zahodne strani zidu je pokazal, da je bil temelj vkopan z vrha sivo-rjave plasti (SE 11/73) in je presekali sterilno ilovnat plast pod njo. Z vzhodne strani sta bila mejni del zidu in celotna površina od zidu do konca izkopnih polj prekrita z 0,30–0,50 m debelo ruševinsko plastjo. Večja količina kamnov je bila najdena na vrhu ruševine; spodnji del je bil sestavljen iz kamnov, premešanih z zemljo. V ruševini so bili najdeni večja količina opeke, keramike, nekaj železnih žebeljev, stekla, ostanki pečnic in kositrni gumb. Analiza materiala je pokazala, da večina najdb pripada obdobju poznega srednjega oziroma novega veka, nekaj najdb pa je datirano v antično obdobje. Na severnem delu je bila ruševina omejena s skalnato podlago, na južni strani pa je bila prekrita z nasutjem za magistralno cesto. Proti vzhodu je bila raziskana do roba izkopnega polja, ki je bil zamejen z recentim uničenjem. Ruševina je bila očiščena deloma ročno, deloma strojno do višine sterilne ilovice. Primerjava višinskih nivojev sterilne ilovice na obeh straneh zidu in odsotnost sivo-rjave plasti na vzhodni strani zidu (nivo vkopa zidu na zahodni strani) mogoče kaže na to, da je na tej strani prišlo do namernega znižanja originalne površine že pred rušenjem

zidu. Plitek temelj in deloma ohranjena ena stena zidu ne ponuja možnosti za natančno interpretacijo funkcije objekta. Mogoče je to samo ostanek kamnite ograje. Ostanki odpadnih jam in več manjših vkopov so po najdbah istočasni z ruševino vzhodno od zidu. Vrsta najdb (kuhinjska in namizna keramika, pečnice ...) vsekakor kaže naselbinski značaj raziskanih ostankov. Ker se samo 60 m južno od najdišča danes nahaja poznobaročna župnijska cerkev Sv. Jurija, ne preseneča, da je bila tudi bližnja okolica cerkve naseljena. Cerkev je bila po virih sodeč zgrajena na starejših temeljih, kot prazupnija pa se omenja že od 14. stoletja (Bugar 2003).

Analiza materiala govori o oblikah, ki so značilne za širše obdobje poznega srednjega in novega veka. Pri keramiki večji del najdb sestavljajo grobi lonci, narejeni iz slabše prečiščene gline s primesmi kremenčevega peska, oranžno-rjave lisaste površine (G194) ali temno rjave žgane površine (G245). Prevladujejo oblike z izvihanimi in s poševno profiliranimi ustji. Na enem primeru je ostenje okrašeno z vrezano valovnico (G245). Pogosto so ostenja okrašena s plastičnim rebrom z odtisnjenimi sledmi prsta (G205). Najden je tudi odlomek ročaja, ki je bržkone pripadal večjemu vrču ali loncu, okrašen z grobo izvedenimi vrezi (G210). Razmeroma veliko je manjših odlomkov posod (lonci, sklede, krožniki ...), ki so premazani s temnim ali svetlo zelenim loščem (G220). Loščene posode so bile pogosto v uporabi od 16. stoletja naprej. Odlomek G240 predstavlja dno loščene posode z reliefno izvedenim motivom križa. Nekaj je odlomkov krožnika, narejenega iz svetlo rjave žgane prečiščene gline, ki so bili na notranji strani premazani z rdeče-oranžnim premazom ter naknadno poslikani z belimi črkami (G236). Najdenih je bilo tudi nekaj odlomkov zelenih loščenih pečnic (G239). Odlomek G248 je keramični odlomek s polkrožno luknjo, ki je mogoče tudi del pečnic oziroma okras, ki se običajno nahaja na zgornjem delu peči.

5.3 Nadzor³

V okolici Čateškega griča sta bili raziskani še dve lokaciji, odkriti pri nadzoru ob gradbenih delih. Na obeh lokacijah so bile izvedene arheološke raziskave manjšega obsega, ki so razkrile ostanke nekdanjih komunikacij – cest, ki dopolnjujejo in bogatijo sliko o arheološki podobi Čateškega griča in njegove okolice.

5.3.1 Čateški grič – jug⁴ (sl. 39)

Zaščitna arheološka sondiranja na lokaciji Čatež – jug, na trasi avtoceste Krška vas–Obrežje, so bila opravljena (ZVKDS OE Novo mesto in avtor) leta 2003. Pri gradbenih delih na območju lokalne ceste Čatež–Krška vas, ki teče ob južni strani magistralne ceste Ljubljana–Zagreb, sta bili prečno na sedanje cestišče izkopani dve sondi, ki sta odkrili vrsto starejših cestišč.

Arheološki sondi sta bili locirani med cestnima profiloma 115 in 118 na parcelni številki 1882/2, k.o. Čatež, na obstoječi makadamski cesti, ki poteka južno nad avtocesto. Arheološka lokacija na tem mestu je znana, saj je približen potek trase rimske ceste *Emona–Neviodunum–Siscia* že dolgo znan, a ni bil nikoli preverjen.

Obe sondi sta bili strojno izkopani do pojava arheoloških plasti. Nato je sledil ročni izkop. V širini dveh metrov strojno odkrite površine je bil očiščen tloris zgornje plasti rimske ceste, preostali meter širine pa je bil ročno poglobljen do sterilne plasti. Vzporedno s cestiščem potekajoči kanali za odvodnjavanje niso bili odkriti, ker so bili robovi ceste s poznejšimi gradbenimi posegi uničeni. Ohranjena širina cestišča znaša 4,6 m. Na rimsko cestišče so bila nasuta vsa poznejša cestišča, katerih debelina presega 50 cm.

Sonda 1

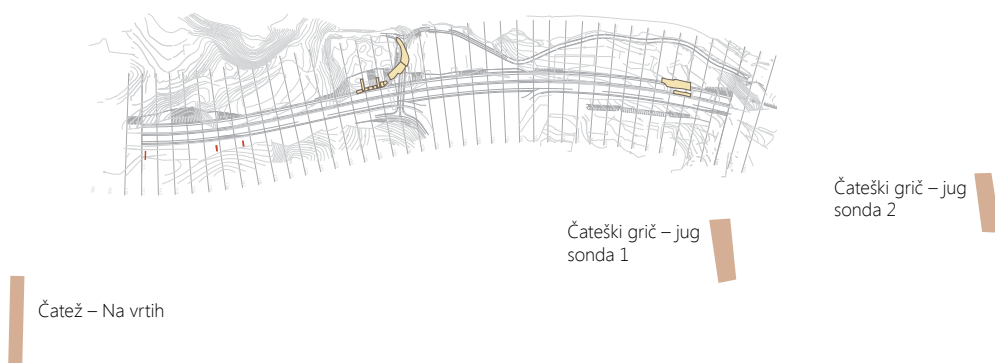
Sonda 1 je merila 8,2 × 2,7 m, orientirana pa je bila prečno na obstoječo makadamsko cesto v smeri približno sever–jug. V sondi 1 se je ohranilo pet plasti rimske ceste. Dejanske širine rimske ceste ni bilo mogoče ugotoviti, saj sta jo na južni strani uničila dva recentna vkopa, na severni strani pa je bila uničena s poševnino, narejeno pri gradnji hitre ceste. Ob severnem robu je bila cesta še dodatno uničena z recentnim vkopom za vodovod. Dejanska ohranjena širina ceste je 4 m.

Čeprav sta bila uničena oba robova rimske ceste, je bilo cesto možno identificirati. Preko celotne površine ceste je bila odkrita plast, ki predstavlja uničenje ceste v času, ko ta ni bila v intenzivni rabi. Na to plast so zgrajena vsa recentna nasutja.

Robovi so bili dobro utrjeni z večjimi lomljenci, ki so bili prekriti s tanko plastjo zbitega drobnega peska. Sredino ceste, nekoliko uničeno vozno površino, je sestavljal droben, izredno dobro utrjen pesek, pomešan s prodniki. Pod to plastjo je bila še ena plast drobnega utrjenega peska – starejša vozna površina, ki so jo popravili z mlajšo, više ležečo utrditvijo. Popolnoma na dnu ceste je bila kamnita podlaga,

³ Podatki so povzeti po objavljenih poročilih Bavec 2003 in Predan 2003.

⁴ Podatki v nadaljevanju so povzeti po Predan 2003; Predan 2006.

39 Čateški grič – jug in Čatež – Na vrtih, načrt sond; M 1:1000.

sestavljena iz večjih lomljencev, položenih na verjetno prav tako utrjeno osnovo.

Sonda 2

Sonda 2 je bila od sonde 1 oddaljena približno 40 m v smeri proti zahodu. Merila je $9 \times 2,7$ m, orientirana pa prečno na obstoječo makadamsko cesto in njen južni priključek v smeri sever–jug. V sondi 2 sta bili ohranjeni dve spodnji plasti rimske ceste, zgornji del je bil v celoti uničen. Dejanske širine rimske ceste tudi tukaj ni bilo mogoče ugotoviti, saj sta jo na južni strani uničila dva recentna vkopa, na njeni severni strani pa je bila uničena s poševnino, narejeno pri gradnji hitre ceste. Ob severnem robu je bila cesta še dodatno uničena z vkopom za vodovod. Dejanska ohranjena širina ceste je bila 4,6 m.

Zaradi uničenja nivoja vozne površine je bila zgradba rimske ceste v sondi 2 mnogo bolj preprosta kot v sondi 1. V sondi 2 je bil izkopen južni rob ceste, ki se je naslanjal neposredno na kamnito osnovo hriba.

Profil izkopane rimske ceste sta sestavljala utrjena podlaga iz lomljencev in močno utrjen pesek, pomešan s prodniki — vozna površina. Arheološka sondiranja so bila usmerjena na površino rimske ceste z željo, da bi ugotovili natančen potek ceste. Skoraj z gotovostjo smemo umestiti njeno traso med Čateškim gričem in Šentviško goro, z rahlim odstopanjem v smeri sever–jug, prečno glede na traso današnje avtoceste.

5.3.2 Čatež – Na vrtih

Ob nadzoru pri gradnji avtoceste je bila zaznana tudi lokacija, imenovana Čatež – Na vrtih. Leta 2002 je bilo izvedeno tudi arheološko izkopavanje, ki ga je izvajal Uroš Bavec za ZVKDS OE Novo mesto.

Raziskave so zajele površino velikosti 49 m² in razkrile ostaline novoveške cestne konstrukcije. Raziskan je del močno utrjenega cestišča, grajenega iz večjih prodnikov, t. i. mačjih glav. Zahodni rob cestišča pokriva sedanja cesta. V smeri

proti vzhodu pa se cestišče pod ostrim kotom (pribl. 85°) obrne proti reki Savi. Pod cestiščem je bil ohranjen zidan odtočni jarek, ki je potekal v smeri S–J in je bil zgrajen iz večjih lomljencev iz apnenca. Verjetno gre za ostanke nekdanje deželne ceste proti brodu čez Savo (Bavec 2003, 116).

6 Analize

6.1 Rezultati analize kamnitih orodij

Boris Kavur

V okviru arheoloških raziskav na najdišču Čateški grič in v okolici je bilo med ostalimi najdbami odkritih tudi 80 kamnitih odbitkov ter odlomek žrmelj. Med njimi je bilo 22 retuširanih in tipološko določljivih orodij. Pri raziskavah leta 2000 je bilo odkritih 41 artefaktov, leta 2002 33 artefaktov ter pri raziskavah leta 2003 7 artefaktov. Kljub majhnemu številu odkritih kakovostno obdelanih in tipološko določljivih orodij lahko na podlagi posameznih kosov domnevamo, da sodi večji del odkritega artefaktnega zbira v obdobje bakrene in morda tudi začetek starejše bronaste dobe, ena površinska najdba pa nakazuje tudi možnost starejše poselitve v bližini.

Za opis orodnih tipov in tehnoloških kategorij so bile uporabljene osnove, ki so bile že večkrat uporabljene za opisovanje mlajšekamenodobnih in starejšebakrenodobnih kamnitih orodij ter v celoti zadostujejo tudi potrebam analiziranega skupka (Kavur 2005, 132–133).

Prav tako so bile zaradi relativno majhnega števila najdb v posamezni stratigrafski enoti vse najdbe s celotnega najdišča obravnavane skupaj. Metodološko je tak pristop lahko rahlo sporen, saj ne omogoča določanja razlik strategij izdelave in uporabe kamnitih orodij med posameznimi stratigrafskimi enotami, vendar pa niso bile odkrite niti strukture, ki bi zaradi količine najdb omogočale specifične interpretacije v smislu izdelave, uporabe in zavrženja orodij. Zaradi omejenega števila najdb smo prisiljeni opustiti iskanje individualnih strategij obdelave kamna in moramo opazovati raziskani del najdišča kot celoto – v tem primeru nam pregled orodij in uporaba specifičnih surovin ter strategij izdelave, uporabe in vzdrževanja orodij nudita vpogled v skupinske strategije neke prazgodovinske skupnosti. Zato zaradi majhnega števila odkritih artefaktov, prostorske bližine izkopanih sond in dejstva, da v njih niso bile odkrite prepoznavne arheološke strukture, menimo, da lahko vse kamnite artefakte, ki očitno izvirajo iz ruševinske plasti, obravnavamo skupaj. Prav tako vsi kažejo določene skupne tehnološke in tipološke trende, ki so značilni za obdobje pozne bakrene dobe. Tako lahko strukturo zbira kamnitih

orodij z najdišča opazujemo kot vir prehodnega obdobja, ko so obsežna omrežja stikov razpadla, tehnologije izdelave polizdelkov so se radikalno spremenile in se je prenehala izdelava klin ter se je začela izdelava bifacialno obdelanih orodij – spremembo, ki so jo nekateri avtorji poimenovali »revolucija« v izdelovanju orodij ob koncu bakrene dobe (Kopacz, Šebela 2000, 276). Omenjene trende sicer lahko opazujemo tudi pri najdbah, odkritih na območju Čateškega griča, vendar zaradi dokaj majhnega števila artefaktov in dejstva, da izvirajo iz različnih kontekstov, statističnih rezultatov ne moremo razumeti kot ustrezen prikaz oziroma rešitev problema, ampak zgolj v obliki trenda, ki nam nakazuje nekatere smernice oziroma nakazuje na spremembe v tehnoloških procesih izdelave in uporabe kamnitih orodij v času po srednji bakreni dobi.

Na lokaciji Čateški grič I (2000) je bilo odkritih 41 odbitkov, pri čemer jih je bilo kar deset predelanih v retuširana, tipološko določljiva orodja, kar znaša 24,3 %. 18 odbitkov je imelo na dorzalni strani ohranjene ostanke prodnikov skorje, kar znaša 43,9 %. Spremenjena morfologija štirih odbitkov, kar znaša 9,7 %, je nakazovala, da so bili izpostavljeni visoki temperaturi – domnevamo lahko, da so bili ožgani v ognju.

Na lokaciji Čateški grič (2002) je bilo odkritih 33 odbitkov, pri čemer jih je bilo kar deset predelanih v retuširana, tipološko določljiva orodja, kar znaša 30,3 %. 21 odbitkov je imelo na dorzalni strani ohranjene ostanke prodnikov skorje, kar znaša 63,6 %. Spremenjena morfologija šestih odbitkov, kar znaša 18,1 %, je nakazovala, da so bili izpostavljeni visoki temperaturi – domnevamo lahko, da so bili ožgani v ognju.

Na lokaciji Čateški grič II (2003) je bilo odkritih šest odbitkov, pri čemer so bili trije predelani v retuširana, tipološko določljiva orodja, kar znaša 50 %. En odbitek je imel na dorzalni strani ohranjene ostanke prodnikov skorje, kar znaša 16,6 %. Spremenjena morfologija enega odbitka, kar znaša 16,6 %, je nakazovala, da je bil izpostavljen visoki temperaturi – domnevamo lahko, da je bil ožgan v ognju (sl. 40).

Nekaj podatkov o ekonomiji skupnosti oziroma o pridobivanju surovin za izdelavo kamnitih orodij ter njihovem kroženju nam lahko nudi kratek pregled tehnologije obdelave surovin. 40 odkritih odbitkov ima ohranjene dele prodnikov skorje (korteksa). Pri tem ne gre zgolj za debelo

Leto izkopavanja	Število artefaktov	Število orodij	% orodij	Število odbitkov s skorjo prodnika	% odbitkov s skorjo prodnika	Število ožganih odbitkov	% ožganih odbitkov
2000	41	10	24,3	18	43,9	4	9,7
2002	33	10	30,3	21	63,6	6	18,1
2003	6	3	50	1	16,6	1	16,6
Skupaj	80	23	28,75	40	50	11	13,75

40 Število in odstotki odkritih kamnitih artefaktov.

preperino površine prodnikov, ampak tudi rahlo patinirane površine prodnikov, ki jih naravni procesi še niso popolnoma zaoblili. Za prve lahko domnevamo, da jih je prinašala Sava, druge pa so verjetno prinašali Krka in manjši potoki s hribovja, ki tvori neposredno zaledje najdišča. Patinirani, ne popolnoma zaobljeni prodniki roženca slabše kakovosti, se v različnih količinah nahajajo na vseh njihovih površinah na desnem bregu Save na območju od Čateškega griča do Ribnice.

Večino surovin za izdelavo kamnitih orodij na najdišču predstavljajo prav ti prodniki, ki so jih očitno zbirali v neposredni bližini in jih cele prinašali v naselbino, kjer so jih obdelovali naprej. S prvim odbitkom so najprej preizkusili fizične lastnosti kamna. V primeru neustreznosti za nadaljnjo obdelavo so kamen takoj po prvi fazi obdelave zavrgli. Tak primer je prodnik iz plasti 2 iz sonde B, na lokaciji Čateški grič (2002). V primeru ustreznosti za nadaljnjo obdelavo so jedru pripravili udarno površino in s te odbili optimalno število odbitkov. Večina odbitkov na najdišču Čateški grič ne izvira zgolj z jeder roženca slabše kakovosti, ampak tudi z manjših prodnikov surovine. Tako je 50-odstotni delež odbitkov z ostanki prodnikove skorje odsev prisotnosti prvih faz izkoriščanja jedra na najdišču kot tudi dejstva, da velikost prodnikov in tehnologija obdelave nista dovoljevala prevelikega odstranjevanja prodnikove skorje.

Očitno so surovino prinašali neposredno v naselbino in jo tam tudi obdelovali. Da gre za ostanke naselbine in ne prostora aktivnosti, kjer bi zgolj obdelovali kamne, nam dokazuje zelo visok odstotek odbitkov, ki imajo sledi izpostavljenosti visokim temperaturam. Enajst odbitkov (13,75 %) je bilo očitno ožganih, kar pomeni, da so se izdelovali v neposredni bližini kurišča in da so namerno ali pomotoma padli v ogenj. Najvišji delež (18,1 %) imajo najdbe, odkrite pri izkopavanjih leta 2002, kar lahko interpretiramo kot možnost, da prav te najbolj zanesljivo izvirajo iz uničenega naselbinskega konteksta, ki je nastajal v bližini prostorov kurjenja.

Na drugi strani pa odbitki, ki so bili leta 2002 nabrani na površju na južnem delu griča, petrološko odstopajo od ostalih. Na prvi pogled izvirajo z jeder kakovostnejšega roženca,

ki očitno ni iz istih virov kot zgoraj omenjeni – posledično je tudi drugače obdelan in na odbitkih ni sledi prodnikove skorje. Vendar zaradi majhnega števila najdb brez konteksta na tem območju ni mogoča nikakršna natančnejša obdelava, mogoče pa je opozoriti na morebiten obstoj bližnje naselbine iz nekega drugega, morda starejšega obdobja.

Nasprotno pa lahko navedemo nekaj domnev na podlagi distribucije in fizičnih značilnosti kamnitih orodij, odkritih leta 2002 na lokaciji Čateški grič. Znotraj 40 metrov dolgega pasu, kjer je bilo odkopanih osem sond, se pojavlja večja koncentracija najdb zgolj znotraj 20-metrskega pasu v sondah A, B in C, katerih skupna izkopana površina je merila 63,5 kvadratnih metrov. Če upoštevamo zgolj kvadraturu izkopa posameznih sond in količino najdb, je bila gostota najdb največja v sondi B. Jedro (G115) in testiran prodnik, odkrita v sondi, kažeta na bližino področja aktivnosti, kjer so se izdelovali odbitki, dva ožgana odbitka pa nakazujeta na možnost, da so te aktivnosti potekale v bližini kurišča. Čeprav ohranjene arheološke strukture niso bile odkrite, lahko na podlagi pregleda kamnitih orodij sklepamo, da so se uničene strukture oziroma prostori aktivnosti (kurišče, izdelava odbitkov) nahajali v neposredni bližini sonde B, ostanki iz njih pa so bili razneseni po 20 metrov širokem pasu, ki sega od sond A do C.

Tip orodja	Kataloška številka	% orodij
Odbitek z drobtinčasto retušo	174	4,5
Retuširan odbitek	52, 65, 82, 111, 118, 173	27
Okrcan odbitek	64	4,5
Odbitek z izjedo	30, 91	9
Odbitek s prečno retušo	11	4,5
Praskalo	81, 92, 98, 116	18
Strgalo	4	4,5
Bifacialno retuširano orodje	10	4,5
Bifacialno retuširana konica	6, 66	9
Geometrijsko orodje	112	4,5
Unipolarno jedro	115	4,5
Polipolarno diskasto jedro	5	4,5
Skupaj	174	100

41 Število in odstotek odkritih orodnih tipov.

Več informacij nudi tudi pregled odkritih retuširanih tipološko določljivih orodij (sl. 41). Odkritih je bilo 22 orodij, ki jih lahko uvrstimo v dvanajst skupin. Zaradi majhnosti skupka je bil večinoma odkrit zgolj po en ali dva primerka posameznega tipa, izstopata pa kategoriji retuširanih odbitkov in praskal s šestimi (27 %) in štirimi (18 %) odkritimi primerki. Zanimiv je podatek, da so bili vsa praskala ter od štiri od šest retuširanih odbitkov odkriti na lokaciji Čateški grič (2002), kar dodatno podpira hipotezo, da so bile sonde na jugozahodni strani izkopane v bližini naselbinskih ostankov iz srednje oz. mlajše bakrene dobe. Na drugi strani pa so bila pri izkopavanjih leta 2000 na južni strani odkrita vsa tri bifacialno retuširana orodja.

Upoštevač strožje kriterije bi lahko vsa praskala uvrstili v skupino atipičnih praskal. Primerka G92 in G98 sta izdelana na debelejših klinastih odbitkih, ki kažejo sledi intenzivnega vzdrževanja orodja – pri čemer je bilo praskalo G98 še za potrebe ponovne naostritve delovnega roba na ventralni strani stanjšano s serijo ploskovitih retuš.

Najštevilčnejšo kategorijo retuširanih orodij kot pri večini sočasnih najdišč predstavljajo retuširani odbitki (G52, G65, G82, G111, G118, G173). Gre za minimalno obdelana orodja, kjer je bil večinoma uporabljen delovni rob naknadno ponovno naostren z retuširanjem, sam poseg pa ni vplival na obliko odbitka. Pravzaprav bi v to kategorijo lahko uvrstili tudi odbitek z drobtinčasto retušo (G174).

Eno izmed zanimivejših značilnosti orodnih zbirov bakrene in starejše bronaste dobe predstavljajo okrcana orodja. Njihova morfologija je odsev dveh splošnih značilnosti tehnologij in strategij izdelave kamnitih orodij v teh obdobjih – upada tehničnega znanja obdelovanja in pomanjkanja kvalitetnih surovin. Okrcana orodja so večinoma nastala kot dokončno izkoriščena jedra – ploščatega preseka ter z udarnimi površinami na ventralni in dorzalni strani. Zaradi premajhnih jeder, premajhnih udarnih površin in očitno premočnega udarjanja s pretogim tolkačem ter v napačni smeri je prišlo namesto odbijanja do stopničastega drobljenja roba – okrcanja. Podobne poškodbe roba so včasih nastale tudi zaradi neustreznega retuširanja oziroma takrat, ko se je na delovni rob tolklo pod kotom okoli 180 stopinj. Ne moremo pa tudi izključiti, da so poškodbe nastale v primeru, ko se je orodje uporabljalo kot dleto, na katero se je tolklo s togim tolkačem. V primeru našega okrcanega odbitka (G64) lahko na podlagi njegove morfologije, položaja poškodb in njihove oblike domnevamo, da gre za odbitek, ki je bil na ventralni strani zdrobljen zaradi domnevne uporabe kot dleto.

Med orodji sta bila odkrita tudi dva odbitka z izjedo (G30 in G91). V obeh primerih je bila majhna retuširana izjeda izdelana na dorzalni strani najdaljšega ostrega roba odbitka. Gre za funkcionalna orodja, izdelana z minimalno tehnološko investicijo, ki niso bila intenzivno vzdrževana in so bila hitro zavržena.

Intenzivnost uporabe in vzdrževanja orodij nakazuje tudi močna fragmentacija ohranjenih orodij. Lep primer je odlomek odbitka s prečno retušo oziroma ohranjeni del odbitka (G11), ki je bil kljub svoji majhnosti še dodatno obdelan – na dorzalni strani je bila s strmimi retušami izdelana prečna retuša, ki pa v nasprotju s podobnimi orodji drugod ni potekala po celotnem robu orodja.

Čeprav je odkrito strgalo površinska najdba (G4), v nekaterih značilnostih ustreza ostalim odkritim orodjem na najdišču. Orodje je kljub svoji velikosti in masivnosti odlomljeno, z retuširanjem pa je bila obdelana skoraj vsa dorzalna stran ohranjenega orodja. Prav tako velike, globoko v površino segajoče plitke školjkovite retuše nakazujejo težnjo, ki se je ob koncu bakrene dobe nagibala k čedalje večji površinski obdelavi orodij.

Ta težnja se še najbolj jasno izraža pri treh bifacialno obdelanih orodjih, ki so bila najdena na lokaciji Čateški grič I (2000). Bifacialno obdelano orodje (G10) ima s stopnjevitimi ploskovitimi retušami na dorzalni in ventralni strani obdelan desni lateralni rob. Orodje nima konice in je dokaj debelo, kar pomeni, da bi ga še najustrezneje opisali kot bifacialno retuširano strgalo. Gre za tip orodij, ki so se na območju Slovenije prvič pojavila ob koncu bakrene dobe (primer na najdišču Pod Kotom – jug; Kavur 2009a, 149–151). Pravzaprav bi v to skupino skoraj lahko uvrščali tudi bifacialno retuširano konico (G66). Podobno kot prej omenjena ima en lateralni rob na dorzalni in ventralni strani obdelan s plitko stopnjevito ploskovito retušo in celo ostanke skorje prodnika na dorzalni strani. Vendar gre v tem primeru za drugačno uporabo ploskovite retuše – z njeno pomočjo je bil debelejši rob odbitka simetrično stanjšán. Gre za tehnologijo, ki je bila v uporabi že od konca mlajše kamene dobe oziroma od samega začetka eneolitika – primer je Col pri Podgračnem (Kavur, v tisku). Ker je orodje tanjše in ker ima izdelano stanjšano bazo in konico, lahko domnevamo, da se je uporabljalo kot puščična konica. Prav tako lahko domnevamo, da se je kot konica projektila uporabljala tudi popolnoma bifacialno ploskovito retuširana konica (G6). Kljub dokaj dobri površinski obdelavi orodja njegova nesimetričnost nakazuje na manjšo spretnost izdelovalca.

Orodja so odsev spremembe, do katere je prišlo v obdobju srednje bakrene dobe na območju sedanje Slovenije

v tehnologijah obdelave kamenih orodij – pojavljati se je začelo čedalje večje število bifacialno obdelanih orodij. Ob koncu bakrene dobe in vse v starejšo bronasto dobo so se v osrednji in zahodni Sloveniji pojavila bifacialno obdelana orodja iz kakovostnih, iz severne Italije izvirajočih surovin. Na tem prostoru so bile surovine iz tega območja prisotne že vsaj v srednji bakreni dobi, če ne že ob koncu mlajše kamene dobe (Guštin, Tomaž, Kavur 2005, 59; Kavur 2006a). Kasneje pa so začeli s trgovino prihajati gotovi izdelki, ki predstavljajo tehnološko zahtevno izdelane statusne predmete, ki so bili zamenjava za prve sočasne metalurške izdelke – na najdiščih Ljubljanskega barja so bila odkrita številna bifacialno ploskovito retuširana bodala (Notranje Gorice, kolišča ob Igu, Maharski prekop) (Harej 1976, t. 6: 1; t. 8: 9; Bregant 1996, 37).

Zanimivi najdbi pa sta geometrijsko orodje s hrbtom in žal na površini odkrito diskasto jedro. V obeh primerih bi na osnovi njune morfologije lahko domnevali, da gre za orodji iz mezolitika.

Geometrijsko orodje s hrbtom (G112) bi lahko najustrezneje opisali kot krožni segment; je dokaj pogost tip orodja, ki se je pojavil ob koncu paleolitika, v neolitiku pa je zelo redek. Na drugi strani pa so tanka diskasta jedra dokaj redka – ploščato jedro so pripravili s centripetalnim odbijanje in na koncu z glavne udarne površine odbili en sam odbitek. Treba pa je opozoriti, da gre pri tehnologiji izdelave in izrabe diskastih jeder za značilnost prav srednjega paleolitika, ki se v nekoliko spremenjeni in pomanjšani obliki pojavi v starejšem mezolitiku (manjša diskasta jedra v Viktorjevem spodmolu in Zalogu pri Verdu (Turk, Turk 2004, 56; Kavur 2006b, 47–51)) in v mlajšem neolitiku (Col pri Podgračnem (Kavur, v tisku)).

Kljub majhnemu številu odkritih kamnitih artefaktov v okviru kar treh izkopavanj manjšega obsega na različnih, vendar strateško zanimivih prostorih na območju Čateškega griča, ter upoštevajoč dejstvo, da so bila orodja odkrita v različnih kontekstih, lahko domnevamo, da izvirajo iz enega, največ dveh obdobji poselitve. Presenečenje predstavljata geometrijsko orodje s hrbtom in diskasto jedro, ki lahko nakazujeta možnost poselitve že v mezolitiku, večino orodij pa bi na osnovi njihove morfologije lahko uvrstili v obdobje srednjega in poznega eneolitika. Tako lahko kot splošno značilnost tega obdobja, ko se je začela intenzivnejša uporaba kovinskih orodij, opazujemo upad trgovine na dolge razdalje s kakovostnimi surovinami in čedalje intenzivnejšo usmeritev k izkoriščanju lokalnih manj kakovostnih surovin za izdelavo kamnitih orodij.

Posledično lahko opazujemo, da so bile eksotične surovine prinesene na najdišča kot polizdelki ali celo kot gotova izdelana orodja; orodja so bila kompleksnejše obdelana in intenzivneje vzdrževana. Na drugi strani pa so bile tehnologije, ki so izkoriščale lokalne, manj kakovostne surovine, ekspeditivne, orodja le malo in površno obdelana in kmalu zavržena. Kljub temu pa so intenzivno izkoriščali jedra, pri čemer so jih izkoriščali do konca, dokler niso bila neuporabna za nadaljnje odbijanje in so se udarne površine zdrobile – jedra so postala okrcana. Prav tako se v času po koncu mlajše kamene dobe začnejo vse pogostejše pojavljati bifacialno ploskovito retuširana orodja – tako puščice kot tudi strgala in nazobčana orodja. Izdelava teh zadnjih je odsev spremembe tehnologije obdelave surovin.

6.2 Osteološka analiza živalskih ostankov

Zdravka Hincak

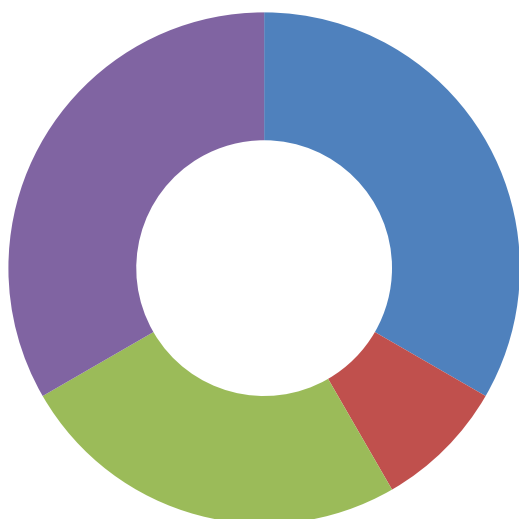
6.2.1 Osteološka analiza živalskih ostankov z lokacij Čateški grič I (2000) in Čateški grič (2002)

Ohranjenih je 36 koščenih in dentalnih ostankov živalskega porekla. Fragmentiranost vzorcev je visoka, celo za 40,5 % vzorcev ni bilo mogoče popolno določiti taksonomske pripadnosti. Izračunano je najmanjše število posameznih živali na najdišču. Po ohranjenih odlomkih sodeč gre za najmanj pet živali: dva divja prašiča, določena na podlagi najdb dveh distalnih fragmentov leve nadlahtnice (*humerus*), navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.), domačega goveda (*Bos taurus*, L.) in ptico (*Aves*).

Vzorci so razdeljeni po raziskanih sondah: sonda 1 in sonda 2 (Čateški grič I, 2000), sonda A in sonda B (Čateški grič, 2002). Najštevilnejši so živalski ostanki v sondah 1 in 2 ter predstavljajo kar 33,33 % vseh ostankov, medtem ko delež iz sonde A predstavlja 25 %. Občutno manjši delež pripada najdbam iz sonde B in znaša 8,33 % (sl. 42).

Sonda 1

Najdbe iz sonde 1 izvirajo iz treh stratigrafskih enot (SE 14, SE 20, SE 27), iz katerih se je ohranilo dvanajst odlomkov kosti in zob (sl. 43, 44). Na podlagi ohranjenih delov je možno določiti vrsto ali rod, kateremu je vzorec pripadal, odvisno od stanja ohranjenosti fragmenta. Prepoznani so ostanki navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.) na podlagi petih vzorcev, domačega goveda (*Bos taurus*, L.) na podlagi štirih vzorcev ter sporadične najdbe malih prežvekovalcev:

- 33,33 % - Čateški grič I: sonda 1
- 8,33 % - Čateški grič I: sonda 2
- 25,00 % - Čateški grič: sonda A
- 33,33 % - Čateški grič: sonda B

42 Odstotna zastopanost osteološkega materiala v posameznih sondah na najdišču (Čateški grič I: S 1, S 2, Čateški grič: S A in S B).

ovce, koze ali srne (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.) in divjega prašiča (*Sus scrofa ferus*, L.). Zajeti so različni anatomske elementi: fragmenti zob (*dentes*), reber (*costae*), nadlahtnice (*humerus*), členka prsta (*phalanx*) in dolge kosti (*ossa longa*). Fragment dolge kosti (SE 27) malega prežvekovalca: ovce, koze ali srne (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.) je bil ožgan na temperaturi do 300 °C.

Sonda 2

Sonda 2 (SE 22) je vsebovala manjše število vzorcev od prej obravnavane sonde. Ohranjeni so le trije fragmenti: odlomek medenice (*pelvis*) oziroma kolčne ponvice (*acetabulum*), fragment diafize stegenice (*femur*) in nadlahtnice (*humerus*). Ohranjeni ostanki pripadajo navadnemu jelenu (*Cervus elaphus*, L.), ptici (*Aves*) in divjemu prašiču (*Sus scrofa ferus*, L.).

Sonda A

Sonda A je vsebovala 21 vzorcev iz dveh stratigrafskih enot SE A2 in SE A3.

Analizirani osteološki fragmenti pripadajo različnim živalskim vrstam. Ohranjeni so štirje vzorci divjega prašiča (*Sus scrofa ferus*, L.) in še štirje pripadajo navadnemu jelenu (*Cervus elaphus*, L.). Sporadična je najdba fragmenta distalnega dela koželjnice (*radius*) velikega prežvekovalca (*Ruminantia*). Zelo različni anatomske elementi se nahajajo

43 Distalna tretjina kosti desne nadlahtnice (*humerus*) odrasle divje svinje (*Sus scrofa ferus*, L.).

44 Ohranjen kočnik (*dens molares*) divjega goveda (*Bos primigenius*, Boj.) (foto Z. Hincak).

kot sporadične najdbe v istih stratigrafskih enotah in so zastopani z enim vzorcem: fragmenti reber (*costae*), tretjega členka prsta (*phalanx III*), fragmenti lopatic (*scapula*) ter distalni del nadlahtnice (*humerus*) in koželjnice (*radius*).

Sonda B

Sonda B je vsebovala dvanajst vzorcev iz dveh stratigrafskih enot SE B2 in SE B3. Vzorci so zelo slabo ohranjeni, kar je razvidno tudi na podlagi rezultatov taksonomske opredelitve. Osem fragmentov pripada velikim prežvekovalcem (*Ruminantia*), medtem ko se štiri preostale vzorce lahko definira le kot ostanke živalskih kosti. Najbolj številni so fragmenti diafiz dolgih kosti (*ossa longa*), zastopani s sedmimi vzorci, sledijo fragmenti kosti lobanje (*ossa craniū*). Ostali anatomske elementi so zastopani le z enim fragmentom, kot so skočnica (*talus*), fragment spodnje čeljusti (*mandibula*) ali odlomek lopatice (*scapula*).

Seznam vzorcev

1 Čateški grič I, sonda 1, SE 14, kv. 1

Divji prašič (*Sus scrofa ferus*, L.): 5

Ohranjena je distalna tretjina kosti desne nadlahtnice (*humerus*) odraslega divjega prašiča (*Sus scrofa ferus*, L.). Opaža se večja odprtina nad valjem (*foramen supratrochleare*).

2 Čateški grič I, sonda 1, SE 20, kv. 3

Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.): 5

Ohranjeni so fragment rebra (*corpus costae*), dva fragmenta spodnje čeljusti (*corpus mandibulae*), ličnik (*dens premolares*) in kočnik (*dens molares*) spodnje čeljusti (*mandibula*) navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.).

3 Čateški grič I, sonda 1, SE 27, kv. 5

Domače govedo (*Bos taurus*, L.): 4

Mali prežvekoalec: ovca, koza, srna (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.): 2

Ohranjeni so dva fragmenta prvega členka prsta (*phalanx I*) in dva fragmenta diafiz dolgih kosti, najverjetneje golenice (*tibia*) domačega goveda (*Bos taurus*, L.).

Dva odlomka diafiz dolgih kosti (*ossa longa*) malih prežvekovalcev: ovce, koze, ali srne (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.) sta ohranjena v kratkem delu, popolnoma ožgana, barva je črna do temno siva.

4 Čateški grič I, sonda 2, SE 22, kv. 9

Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.): 1

Ptica (*Aves*): 1

Ohranjen je fragment desne bočne kosti (*os coxae*) v odlomku kolčne ponvice (*acetabulum*) z delom mesečaste ploskve (*facies lunata*), najverjetneje navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.). Rob mesečaste ploskve je ožgan.

Fragment diafize leve stegenice (*femur*) večje ptice (*Aves*) je ohranjen v večjem delu.

5 Čateški grič I, sonda 2, SE 22, kv. 9

Svinja (*Sus scrofa* sp.): 1

Ohranjen je zelo droben fragment diafize nadlahtnice (*humerus*), najverjetneje prašiča (*Sus scrofa* sp.).

6 Čateški grič, sonda A, SE A3

Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.): 4

Veliki prežvekoalec (*Ruminantia*): 1

Ohranjeni so fragment ožgane diafize dolge kosti (*ossa longa*) z vrezi in odlomek trnatega odrastka (*processus spinosus*) vretenca (*vertebrae*), fragment lopatice (*scapula*) in fragment distalne epifize nadlahtnice (*humerus*) v delu valjčka (*trochlea humeri*). Kratek fragment distalne epifize koželjnice (*radius*) pripada velikemu prežvekovalcu (*Ruminantia*).

7 Čateški grič, sonda A/a, A2

Divja svinja (*Sus scrofa ferus*, L.): 5

Ohranjeni so fragmenti dolgih kosti (*ossa longa*), telesa reber (*corpus costae*) in distalni članek prsta (*phalanx III*) divjega prašiča – merjasca (*Sus scrofa ferus*, L.).

8 Čateški grič, sonda B, SE B3

Fragmenti kosti živalskega porekla: 5

Ohranjeni so zelo drobni fragmenti dolgih kosti (*ossa longa*), veje spodnje čeljusti (*ramus mandibule*) in fragment lopatice (*scapula*) živalskega porekla.

9 Čateški grič, sonda B, SE B2

Veliki prežvekoalec (*Ruminantia*): 8

Ohranjeni so fragmenti kosti lobanje (*ossa craniū*) in dolgih kosti (*ossa longa*) ter fragment gleženjske kosti (*talus*) velikega prežvekovalca (*Ruminantia*).

10 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10

Ohranjeni so trije fragmenti diafiz dolgih kosti (*ossa longa*), najverjetneje kosti zapestja (*metacarpus*) ali stopala (*metatarsus*) velikega prežvekovalca (*Ruminantia*).

Ostalo

Čatež – SP, 22. 3. 2002 čiščenje – školjka: *Venus* sp.

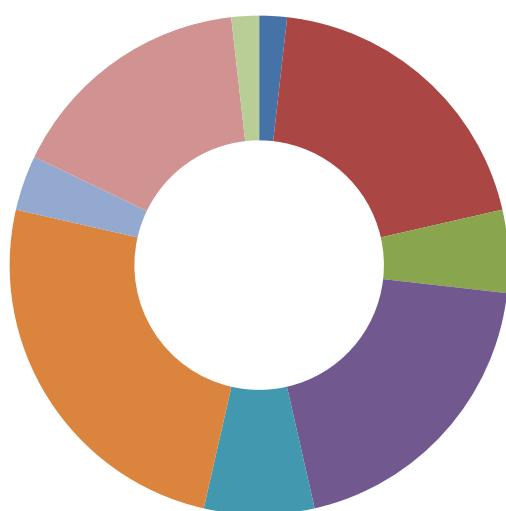
SE A2, sonda A/a, 16. 4. 2002: zob morskega psa

6.2.2 Osteološka analiza živalskih ostankov z lokacije Čateški grič II

Analiza je zajela 56 fragmentov koščenih (82,14 %) in dentalnih ostankov (17,86 %) živali z lokacije Čateški grič II (2003). Vzorci so bili slabo ohranjeni, kar je osnovni vzrok za delno izpeljano taksonomsko določitev pri 30,36 % vseh fragmentov do nivoja podreda (pr. veliki prežvekovalci – *Ruminantia*) ali roda (pr. govedo – *Bos* ali svinje – *Sus*). Ohranjen je ožgan fragment diafize dolge kosti, barva žganja je temno rjava, kar pomeni, da vzorec verjetno predstavlja ostanek prehrane. Ni bil izpostavljen temperaturi, višji od 250 °C.

Določeno je tudi najmanjše število posameznih živali na najdišču (MNI) za analizirane vrste: domače govedo (*Bos taurus*, L.) – ena žival na podlagi ostankov koželjnice (*radius*), divji prašič (*Sus scrofa ferus*, L.) – ena žival na podlagi ostankov stopalnice (*metatarsus*), navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.) – dve živali na podlagi dveh ohranjenih levih stopalnic (*metatarsus*) in srna (*Capreolus capreolus*, L.) – dve živali na podlagi ohranjenih dveh levih stopalnic (*metatarsus*). Tako MNI za najdišče znaša šest živali.

Najbolj številni so ostanki divjega prašiča (*Sus scrofa ferus*, L.) s 25 % deležem.⁵ Večinoma so v to vrednost všteti odlomki alveolarnega zida in zobne krone. Sledijo ostanki kosti in zob navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.) ter domačega goveda (*Bos taurus*, L.); vsak zastopan z 19,64 % deležem.

- 1,79 % - BSP
- 19,64 % - BT
- 5,36 % - CC
- 19,64 % - CE
- 7,14 % - O/C/C
- 25,00 % - SSF
- 3,57 % - SSP
- 16,07 % - VP
- 1,79 % - VP/EC

45 Zastopanost raziskanih živalskih vrst; legenda: BSP – govedo (*Bos sp.*), BT – domače govedo (*Bos taurus*, L.), CC – srna (*Capreolus capreolus*, L.), CE – navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.), O/C/C – mali prežvekovalci: ovca, koza ali srna (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.), SSF – divji prašič (*Sus scrofa ferus*, L.), SSP – svinja (*Sus scrofa*, sp.), VP – veliki prežvekovalci (*Ruminantia*), VP/EC – veliki prežvekovalci (*Ruminantia*) ali konj (*Equus caballus*, L.).

⁵ Skupno število osebkov je majhno in odstotkovni deleži navidezno prikazujejo velik odstotek glede na najdišče.

Z nekoliko manjšim deležem so prisotni ostanki velikih prežvekovalcev (*Ruminantia*) s 16,7 % (sl. 45).

Mali prežvekovalci, med katere sodijo ovca, koza in srna (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.), so zastopani s 7,14-odstotnim deležem. V to skupino sodi tudi rog koze (*Capra hircus*, L.) (sl. 46). Fragmenti srne (*Capreolus capreolus*, L.) predstavljajo 5,36 % vseh vzorcev (sl. 47), sledijo slabše ohranjeni fragmenti kosti in dentalnih

46 Ohranjen rog (*cornua*) koze (*Capra hircus*, L.); mere: obseg v bazi 142 mm, dolžina (47) 152 mm (foto Z. Hincak).

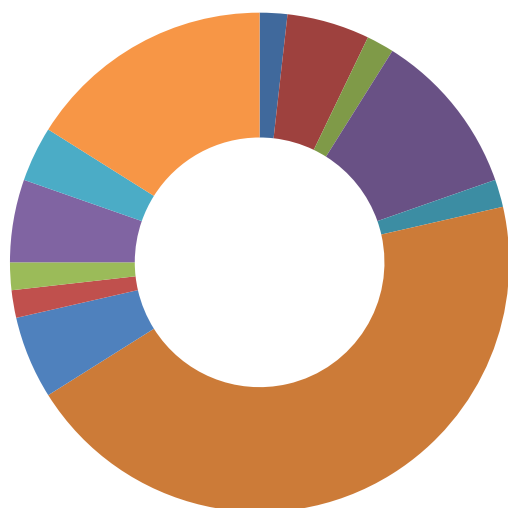

47 Proksimalna epifiza desne dlančnice (*metacarpus*) srne (*Capreolus capreolus*, L.) (foto Z. Hincak).

ostankov svinje (*Sus scrofa* sp.). Ni dvoma, da gre za divje ali udomačene, še vedno primitivne oblike. Sporadične najdbe goveda (*Bos* sp.) in fragmenti velikih prežvekovalcev ali konja (*Ruminantia/Equus caballus*, L.) so zastopane z nizkim deležem, ki znaša 1,79 %.

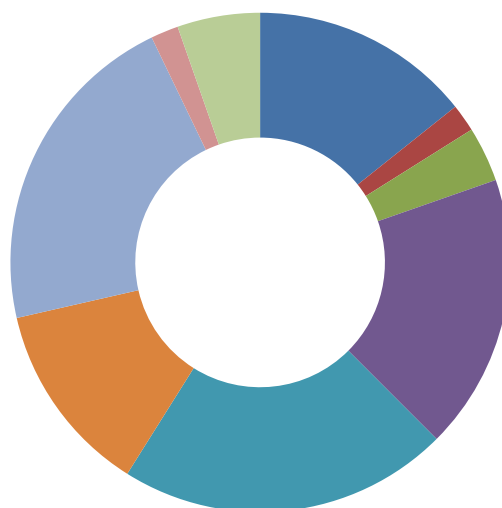
Na najdišču (sl. 48) tri stratigrafske enote izstopajo z vrednostmi, večjimi od 10 %. Najbolj zastopane stratigrafske enote so SE 73 s 44,64 %, SE 89 s 16,7 % in SE 13 z 10,71 %. Sledijo nižje enote: SE 7, SE 75 in SE 81/88, vsaka s 5,36 %. Nekoliko nižje vrednosti živalskih ostankov kaže SE 88 s 5,36 %. Vse ostale stratigrafske enote so zajete samo z enim odlomkom kosti ali zob (1,79 %).

Pogostost najdb posameznih anatomskih elementov živalskega skeleta je prikazana na sl. 49. Najbolj številni so ostanki dlančnic oziroma stopalnic (*metacarpus/metatarsus*) in ostanki zadnjih nog: stegnenice (*femur*) in golenice (*tibia*). V obeh primerih znaša vrednost 21,43 %. Sledijo fragmenti zob (*dentes*) s 17,86 %. Redki so popolnoma ohranjeni zobje (sl. 50). Odlomki spodnje čeljusti (*mandibula*) so zastopani s 14,29 %. V ta odstotek so zajeti tudi fragmenti alveolarnega zida. Kosti roke so zastopane z 12,50 % in zajemajo fragmente nadlahtnice (*femur*, 4 vzorci), koželjnice (*radius*, 2 vzorca) in podlahtnice (*ulna*, 1 vzorec). Nizko zastopanost kažejo ostanki vretenc (*vertebrae*) s 5,36 %

1 - SE 5	3 - SE 75
3 - SE 7	1 - SE 82
1 - SE 11	1 - SE 86
6 - SE 13	3 - SE 81/88
1 - SE 59	2 - SE 88
25 - SE 73	9 - SE 89

48 Zastopanost kostnih ostankov po glavnih stratigrafskih enotah glede na število; legenda: 1 – SE 5, 2 – SE 7, 3 – SE 11, 4 – SE 13, 5 – SE 59, 6 – SE 73, 7 – SE 75, 8 – SE 82, 9 – SE 86, 10 – SE 81/88, 11 – SE 88, 12 – SE 89.

14,29 % - MAN
1,79 % - CORNUA
3,57 % - COS
17,86 % - DENTES
21,43 % - FT
12,50 % - HRU
21,43 % - MC/MT
1,79 % - OCT
5,36 % - VER

49 Pogostnost najdb kostnih in dentalnih odlomkov na najdišču; legenda: MAN – spodnja čeljust (*mandibula*), CORNUA – rogovje (*cornua*), COS – rebra (*costae*), DENTES – zobje (*dentes*), HRU – nadlahtnica (*humerus*), podlahtnica (*ulna*), koželjnica (*radius*), FT – stegnenica (*femur*), golenica (*tibia*), MC/MT – kosti pestja in stopala (*metacarpus/metatarsus*), OCT – os centrotarsale, VER – vretence (*vertebra*).

50 Krona zoba kočnika (*dens molaris*) domačega goveda (*Bos taurus*, L.) (foto Z. Hincak).

% in telesa reber (*costae*) s 3,57 %. Ohranjena sta odlomek rogovja (*cornua*) in odlomek kosti podgležnja (*os centrotarsale*).

Na treh vzorcih diafiz stegenice navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.) lahko zasledimo sledove ugriza zob zveri. Na glavi nadlahtnice (*humerus*) navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.) so opazni sledovi zob, nastali kot posledica glodanja mehkejšega dela kosti.

Seznam vzorcev

1 Čateški grič II, SE 5

Domače govedo (*Bos taurus*, L.): 1

Ohranjena je proksimalna polovica leve koželjnice (*radius*) domačega goveda (*Bos taurus*, L.).

2 Čateški grič II, SE 7

Svinja (*Sus scrofa* sp.): 1

Ohranjeno je ledveno vretenca (*vertebra lumbales*) mlade svinje (*Sus scrofa* sp.), *epiphysis annularis* niso zrasli s telesom vretenca (*corpus vertebrae*).

3 Čateški grič II, SE 7

Veliki prežvekovalac (*Ruminantia*): 2

Ohranjena sta dva fragmenta telesa spodnje čeljusti (*corpus mandibulae*): fragment alveolarnega zida in fragment telesa je ohranjen v delu stika (*symphysis mandibulae*) leve in desne strani spodnje čeljusti (*mandibula*). Vzorca pripadata velikim prežvekovalcem (*Ruminantia*).

4 Čateški grič II, SE 11

Govedo (*Bos* sp.): 1

Ohranjen je fragment diafize dlančnice (*metacarpus*) ali stopalnice (*metatarsus*) goveda (*Bos* sp.).

5 Čateški grič II, SE 13

Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.): 1

Ohranjena je proksimalna polovica leve stopalnice (*metatarsus*) navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.).

6 Čateški grič II, SE 13

Veliki prežvekovalac (*Ruminantia*): 2

Mali prežvekovalac: ovca, koza, srna (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.): 1

Ohranjena sta fragment rebra (*corpus costae*) in zelo kratek fragment kosti stopala (*os centrotarsale*) velikega prežvekovalca (*Ruminantia*), goveda (*Bos* sp.) ali navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.). Ohranjena je zobna krona ličnika (*dens premolares*) ali kočnika (*dens molares*) malega prežvekovalca – ovce, koze ali srne (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.).

7 Čateški grič II, SE 13

Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.): 1

Govedo (*Bos* sp.): 1

Ohranjena sta fragment diafize stopalnice (*metatarsus*) navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.), na katerem se opaža vrez, in proksimalni fragment diafize dlančnice (*metacarpus*) goveda (*Bos* sp.).

8 Čateški grič II, SE 59

Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.): 1

Ohranjen je fragment telesa desne spodnje čeljusti (*corpus mandibulae*) z dobro ohranjeno mentalno odprtino (*foramen mentale*) navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.).

9 Čateški grič II, SE 73

Domače govedo (*Bos taurus*, L.): 2

Srna (*Capreolus capreolus*, L.): 1

Mali prežvekovalac: ovca, koza, srna (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.): 2

Ohranjena sta dva fragmenta proksimalne petine leve dlančnice (*metacarpus*) domačega goveda (*Bos taurus*, L.) in daljši fragment desne diafize golenice (*tibia*) srne (*Capreolus capreolus*, L.). Dva fragmenta diafize dlančnice sta ohranjena v manjšem odlomku; verjetno so vzorci pripadali malim prežvekovalcem: ovci, kozi, ali srni (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.).

10 Čateški grič II, sonda 2, SE 73

Veliki prežvekovalac (*Ruminantia*): 1

Ohranjen je proksimalni fragment diafize desne koželjnice (*radius*) velikega prežvekovalca (*Ruminantia*).

11 Čateški grič II, SE 73

Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.): 3

Ohranjeni so tretji kočnik (*dens molares*) in dva fragmenta diafiz kosti stopala (*metatarsus*) navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.).

12 Čateški grič II, SE 73

Divja svinja (*Sus scrofa ferus*, L.): 5

Mali prežvekovalac: ovca, koza, srna (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.): 2

Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.)

Ohranjeni so distalna tretjina diafize nadlahtnice (*humerus*), trije fragmenti prvega kočnika (*dentes molares*) in dva fragmenta alveolarnega zidu divjega prašiča (*Sus scrofa ferus*, L.). Mali prežvekovalci: ovce, koze ali srne (*Ovis aries*, L., *Capra hircus*, L., *Capreolus capreolus*, L.) so predstavljeni z ostanke zobne krone ličnika (*dens premolares*) ali kočnika (*dens molares*). Na površini treh fragmentov dolge kosti (*ossa longa*), najverjetneje stegenice (*femur*) navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.), je mogoče zaslediti sledove zob. Sledovi glodanja zveri so se ohranili tudi na fragmentu glave

nadlahtnice (*caput humeri*), najverjetneje navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.).

13 Čateški grič II, SE 73

Veliki prežvekoalec (*Ruminantia*): 1

Ohranjen je drobnejši fragment zatilnice (*os occipitale*) velikega prežvekovalca (*Ruminantia*).

14 Čateški grič II, SE 75

Divja svinja (*Sus scrofa ferus*, L.): 3

Ohranjena sta dva fragmenta podočnika (*dens caninus*) spodnje čeljusti (*mandibula*) in fragment diafize dolge kosti, najverjetneje nadlahtnice (*humerus*) divjega prašiča (*Sus scrofa ferus*, L.).

15 Čateški grič II, SE 82

Srna (*Capreolus capreolus*, L.): 1

Ohranjena je cela diafiza leve dlančnice (*metacarpus*) mlade srne (*Capreolus capreolus*, L.)

16 Čateški grič II, SE 86

Veliki prežvekoalec (*Ruminantia*): 1

Ohranjen je fragment ožgane zareze (*incisura coronoidea*) leve podlahtnice (*ulna*) domačega goveda (*Bos taurus*, L.) ali navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.).

17 Čateški grič II, SE 81/88

Srna (*Capreolus capreolus*, L.): 1

Veliki prežvekoalec (*Ruminantia*): 2

Ohranjeni so proksimalna polovica leve dlančnice (*metacarpus*) srne (*Capreolus capreolus*, L.), fragment distalne epifize in fragment diafize golenice (*tibia*) velikega prežvekovalca (*Ruminantia*).

18 Čateški grič II, SE 88

Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.): 1

Domače govedo (*Bos taurus*, L.): 1

Ohranjena sta proksimalna polovica desne kosti stopala (*metatarsus*) navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.) in dobro ohranjen rog (*cornua*) domačega goveda (*Bos taurus*, L.).

19 Čateški grič II, SE 89

Domače govedo (*Bos taurus*, L.): 6

Veliki prežvekoalec (*Ruminantia*)/konj (*Equus caballus*, L.)

Ohranjeni so dva večja fragmenta diafiz (*facies posterior*) golenice (*tibia*) ter še štirje manjši odlomki iste kosti in sklepni odrastek (*processus articularis*) vratnega vretenca (*vertebrae cervicales*) domačega goveda (*Bos taurus*, L.). Fragment trnastega odrastka (*processus spinosus*) prsnega vretenca (*vertebrae thoracici*) najverjetneje pripada svinji (*Sus scrofa* sp.). Ohranjen je zelo kratek fragment telesa spodnje čeljusti (*mandibula*) velikega prežvekovalca (*Ruminantia*) ali konja (*Equus caballus*, L.).

20 Čateški grič II, brez SE

Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.): 1

Ohranjen je fragment diafize stopalnice (*metatarsus*) navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.).

6.3 Antropološka analiza skeleta

Zdravka Hincak

Spol oseba: moški

Starost: 25–30 let (*adultus I*)

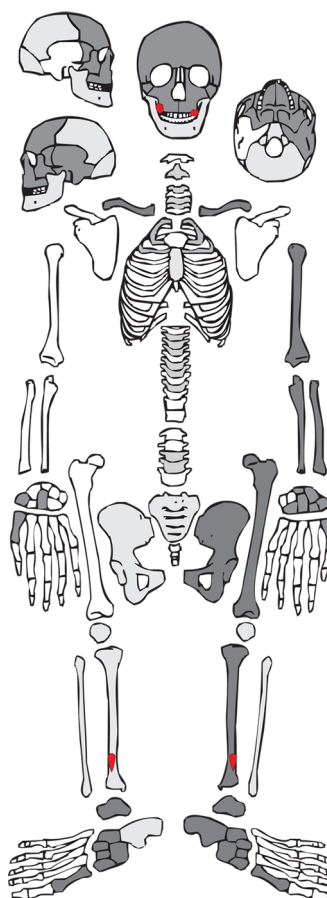
Višina osebe: 1,66 m (po Pearsonu in Manouvrieru)

Ohranjenost: delno ohranjeno okostje

Na tem mestu analizirani človeški skeletni ostanki so odkriti v grobu 1, v plasti SE B2 na lokaciji Čateški grič (2002).

Tehnike antropoloških analiz za koščeno in dentalno identifikacijo odraslih oseb zajemajo standardne metode, ki so razdeljene v naslednje skupine: določanje spola, starosti in višine osebe v trenutku smrti, antropometrijske analize, analiza patoloških sprememb, dentalne analize.

Najdišče: Čateški grič
Št. Groba: 1
5.4.2002
Spol: moški
Starost: 25-30 let

LEGENDA

■ Ohranjen od 50 - 100%
■ Ohranjen do 50%

○ Patološke spremembe

51 Čateški grič, podatki o ohranjenosti skeleta.

Spol je določen na podlagi analize ohranjenih spolnih značilnosti na okostju (Recommendation 1980). Opisane so patološke spremembe na kosteh in glede na to so postavljene diagnoze.

Spol je določen na podlagi točkovanja stopnje razvitosti 29 sekundarnih spolnih značilnosti na okostju (Recommendation 1980).

Starost je določena na podlagi abrazije krone kočnikov (*dentes molares*), zraščanja lobanjskih šivov in splošnega stanja koščtenih in dentalnih ostankov.

Opis

Vsi ohranjeni koščeni anatomske elementi skeleta so prikazani na obrazcu 1 (sl. 51).

Dentalna analiza

Dobro so ohranjeni zobje zgornje čeljusti (*maxilla*). Leva zgornja čeljust ima skoraj popolnoma ohranjeno vrsto zob z izjemo drugega ličnika (*dens premolares II, P²*), ki se nahaja zunaj alveole (sl. 52). Fenestracijo je možno opaziti na alveolarnih zidovih pozicij prvega in drugega kočnika (*dentes molaris, M¹* in *M²*). Tudi desna zgornja čeljust je ohranjena skoraj s celo vrsto zob, zunaj alveole se nahaja samo prvi kočnik (*dens molares I, M¹*).

Spodnja čeljust (*mandibula*) je slabše ohranjena. Leva stran spodnje čeljusti je ohranjena v delu telesa čeljusti skupaj s prvim in drugim sekalcem (*dentes incisivi, I₁* in *I₂*). Podočnik (*dens caninus, C*) se nahaja zunaj alveole. Desna stran spodnje čeljusti je bolj ohranjena, vrsta zob je skoraj neprekinjena. Zunaj alveol se nahajajo prvi in drugi sekalec (*dentes incisivi, I₁*, *I₂*) ter prvi kočnik (*dens molares, M¹*).

Ličniki (*dentes premolaris*) in kočniki (*dentes molaris*) ne kažejo morfoloških odstopanj v položaju brazd in okluzalnih površin. Trdne zobne obloge (*calculus*) so ohranjene na sekalcih (*dentes incisivi*) in podočnikih (*dentes canini*).

Določanje spola

Ohranjeni fragmenti lobanjskih kosti (*ossa cranii*) kažejo nekaj spolnih znakov. Na čelnici (*os frontale*) oziroma nad očesno odprtino (*orbitae*) je opazen močnejše izražen lok (*arcus superciliaris*) (+1). Čelnica (*os frontale*) kaže opazni nagib (*inclinatio frontale*) (+1), medtem ko izboklin (*tuber frontale*) ni možno zaslediti. Ohranjeni so tudi deli senčnice (*os temporale*). Bradavičar (*processus mastoideus*) je močno

razvit (+2). Zatilnica (*os occipitale*) kaže dobro razvito podobno nuchalne regije (*relief planum nuchale*) (+1). Spodnja čeljust je slabo ohranjena, pač pa je leva stran telesa (*corpus mandibulae*) ohranila del močno razvitega vrha (*protuberantia mentale*) (+2).

Analiza ohranjenih elementov medenice (*pelvis*) je zajela oceno večje sednične zareze (*incisura ischiadica major*), ki je ožja in globoka (+1), veliko manjša od 90°.

Ostanki dolgih kosti so bolj fragmentirani. Glava stegenice (*caput femoris*) v premeru znaša 46,1 mm (+1). Trnasta linija (*linea aspera*) stegenice (*femur*) je močno izražena.

Zgornjo mejo ženskega razpona vrednosti nudijo morfološke analize leve skočnice (*talus*), pri katerih največja dolžina znaša 50 mm, medtem ko največja dolžina petnice (*calcaneus*) znaša 80 mm.

Stopnja seksualizacije na podlagi sedmih analiziranih spolnih znakov znaša +1,35.

Določanje starosti

Lobanjski šivi (*suturae cranii*) so srednje ohranjeni. Šiv (*sutura coronoides*), ki se nahaja med čelnico (*os frontale*) in obema temenicama (*os parietale*), je v ohranjenem delu popolnoma odprt. Delno zraščan šiv je možno zaslediti na stiku obeh temenic (*os parietale*), natančneje na poziciji S2, S3 (*sutura sagitalis*). Ohranjeni del šiva (*sutura lambdoidea*) med obema temenicama in zatilnico (*os occipitale*) je popolnoma odprt.

Pregled stopnje zraščanja epifiznih linij dolgih kosti (nadlahtnica (*humerus*), podlahtnica (*ulna*), koželjnica (*radius*), stegenica (*femur*) kaže na nedavno popolno zraščene glave stegenice (*caput femoris*). Ostale ohranjene epifizne linije dolgih kosti so vidne le v ozkem traku. Niti medialna površina ključne kosti ni popolnoma zaprta (*facies articularis sternalis clavicularae*). Epifizne kapice (*epiphysis annularis*) so zrasle skupaj s telesom vretenc (*corpus vertebrae*), na zraščanih robovih pa je še vedno viden zrakasto oblikovan robni del površine telesa. Sternalni konci reber (*costae*) so ostri ali zmerno ostri, notranjost je plitka in značilnega videza. Definirana je kot stadij 2–3. Križnica (*os sacrum*) na stiku S1–S2 ni zrasla.

+	+,K	ZA,K	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	ZA	+,F	+,F	+,K
+	+	ZA	+	+	+	+	ZA	ZA	-	-	ZA	X	X	X	X	X

52 Ohranjenost zob v spodnji in zgornji čeljusti (*mandibula/maxilla*); legenda: + zob je prisoten v čeljusti, ZA zob se nahaja zunaj alveole, F fenestracija, K karies, – prazna alveola, X ni ohranjen del čeljustnice in zoba.

Dentalne analize

Analiza stopnje abrazije krone kočnika (*dentes molaris*) po Milesu je dala podatek o starosti osebe od 20–25 let, medtem ko abrazija krone zoba po Gustafsonu znaša 1–1,5.

Določanje višine

Merjenje fragmentiranih ostankov nadlahtnice (*humerus*) po Müllerju je pokazalo dolžino d–e, ki znaša 20,53 cm. Dolžina nadlahtnice znaša 328 mm in višina osebe okrog 1,66 cm po Manouvrieru in Pearsonu.

Narastišča mišic

Dolge kosti so ohranjene v več fragmentih, kar onemogoča podroben opis razvoja večine mišic. Leva nadlahtnica (*humerus*) kaže močno razvito narastišče za *m. deltoideus*. Osrednji obseg diafize nadlahtnice znaša 83 mm. Na nadlahtnici je še vidno dobro izraženo narastišče za *m. pectoralis major*. Narastišče za *m. deltoideus* je močno razvito, osrednji obseg diafize nadlahtnice znaša 79 mm. Leva podlahtnica (*ulna*) je ohranjena na proksimalni polovici kosti in so na njej vidna dobro razvita narastišča glavnih mišic. Narastišče za *m. brachialis* je močno razvito, sledi narastišče za *m. supinator*. Ker je ohranjena samo kost leve roke, je težko oblikovati bolj obsežne sklepe, vsekakor pa lahko povežemo razvoj omenjenih narastišč in ponavljajoče se gibe, predvsem dvigovanje tovora, ki so bili vzrok za nastanek narastišč.

Na ohranjeni diafizi leve stegnenice (*femur*) je vidna močna *linea aspera*. Platiknemčni indeks leve stegnenice znaša 95,6 (*eurymeria*).

Patološke spremembe

Patološke spremembe so zajele distalni del lateralne površine kosti (*facies lateralis*) obeh golenic (*tibia*) in so posebej dobro izražene na desni golenici (sl. 53). Skoraj 10 mm od zareze (*incisura fibularis*) je vidna tanka, ovalna, mrežasta plast, dvignjen del, ki meri 32 × 16 mm. Po barvi se razlikuje od dela kosti, ki ni zajet, in ima jasno zarisane robove. Ostale odebelitve na kosteh v opisanem tipu so slabše ohranjene. Analizirani primer kaže površinsko plast mrežaste reaktivne kosti. Najbolj verjetna diagnoza je *periostitis*, ki kot primarna bolezen predstavlja vnetje pokostnice (*periosta*) in nastanek reaktivne kosti na zunanjem delu čvrstega koščenega tkiva (*substantia compacta*), ki je mrežast zaradi povečane vaskularizacije (Ortner, Puschar 1985). Zelo redko je *periostitis* primarna anomalija. Najpogosteje se pojavlja kot sekundarna reakcija na specifičen potek druge bolezni (Ortner, Puschar 1985; Aufderheide, Rodríguez Martín 2000).

53 Aktivni periostitis na levi golenici (*tibia*), detajl.

Diagnoza:

aktivni periostitis golenice (*tibia*)

Dentalna patologija

Dentalna patologija na obdelanih vzorcih je zajela kariesne lezije različne stopnje na kočnikih (*dentes molares*) zgornje čeljusti (*maxilla*). Tretji kočnik (*dens molares III, M³*) z uničeno desno stranjo alveole kaže interproksimalni karies 1° in cervikalni karies 2°. Prvi kočnik (*dens molares I, M¹*) desne zgornje čeljusti izven alveole kaže na veliki interproksimalni karies 3° na mestu stika z drugim kočnikom (*dens molares II, M²*), pri katerem interproksimalni karies ni šel čez 2° (sl. 54).

54 Levo: desni prvi kočnik (M1) – interproksimalni karies 3° in desni drugi kočnik – interproksimalni karies 2°, zgornja čeljusnica (*maxilla*) (foto Z. Hincak).

Živalske kosti kot del grobnega pridatka

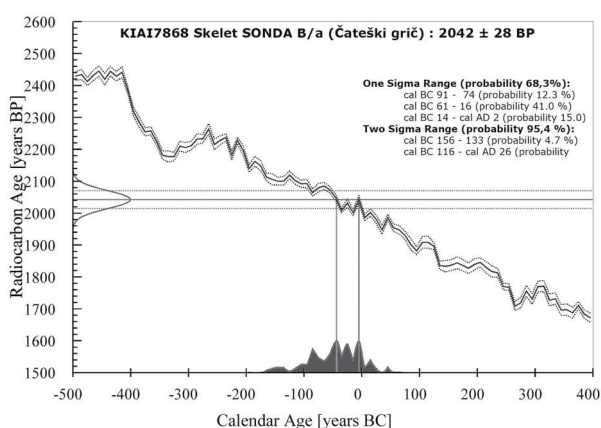
Navadni jelen (*Cervus elaphus*, L.)

Ohranjena je proksimalna polovica koželjnice (*radius*) in podlahtnice (*ulna*) odraslega navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.).

6.4 Radiokarbonska analiza

Leta 2002 je bil na Čateškem griču odkrit skelet v skrčenem položaju. Orientiran je bil v smeri S–J. Ležal je na dnu sonde B. Položen je bil na plast B4, delno se je nahajal pod koncentracijo kamnov, kamnito grobljo z oznako B5. V isti plasti je bilo v JZ vogalu najdenih več odlomkov latenske posode. Skelet je bil pokopan brez pridatkov, ki bi omogočili lažje določanje časa pokopa, razen ostankov kosti odraslega navadnega jelena (*Cervus elaphus*, L.).

Da bi pridobili natančnejšo datacijo, smo izločili eno intaktno karpalno kost in jo poslali v analizo določanja starosti z metodo C¹⁴. Na sl. 55 so prikazani rezultati analize.

55 Rezultati C¹⁴ analize kosti skeleta.

7 Sklep – poselitvena podoba Čateškega griča in okolice

Čateški grič je najdišče naselbinskega značaja z ostalinami, ki kronološko obsegajo razpon od bakrene dobe preko železne dobe, rimskega obdobja do srednjega in novega veka. Vzroke za kontinuirano poselitev lahko prepoznamo v naravnih danostih območja, med katerimi so najpomembnejše lega ob pomembni rečni poti po Savi in Krki ter vzdignjen položaj nad rekama, bližina strateških višinskih postaj na Sv. Vidu in Čateškemu griču, izviri pitne vode v bližnji okolici ter izviri tople vode jugovzhodno od vasi Čatež.

Lega Čateškega griča, ki omogoča dober nadzor nad bližnjimi vodnimi in kopenskimi komunikacijami, je bila predpogoj za pomembno strateško vlogo. O tem pričajo številne najdbe z griča in iz njegove okolice, ki so bile podlaga za različne interpretacije arheološke podobe Čateškega griča in okolice že pred arheološkimi raziskavami. Ta podoba je temeljila predvsem na interpretaciji rezultatov terenskih pregledov in posamičnih najdb. Starejša literatura navaja več arheoloških najdišč z območja Čateža. Med najstarejše sodi navedba Antona Tomaža Linhart, da se pri Čatežu nahaja vzpetina v obliki podolgovatega pravokotnika, ki je obdan s starim zidovjem, in se na tem mestu ter na območju v razdalji ene milje zelo pogosto najdejo novci, žare, stebri in napis. Slavko Ciglencečki je sklepal, da se Linhartov opis nanaša na lokacijo Čateškega griča (Ciglencečki 1992, 432–434). O prazgodovinski naselbini in nekaj gomilah v gozdu pri Čatežu je poročal Jernej Pečnik. Njegova omemba se verjetno nanaša na halštatsko nekropolo ob izlivu Krke v Savo. Keltske oziroma, kot je kasneje ugotovljeno, halštatske grobove pri Čatežu omenja še Jožef Bezljaj.

Viri navajajo tudi številne rimske najdbe z območja Čateža, med njimi rimsko nekropolo na njivah ter rimski grob in nekropolo ob cesti. O rimskih toplicah in sledovih gradenj pišejo številni avtorji, ki se verjetno opirajo na Linhartovo omembo o podolgovatem četverokotu nad Savo pri Čatežu. Kamnolom pri Čatežu naj bi izkoriščali že Rimljani, skozi Čatež je potekala tudi rimska cesta, v bližini pa bi lahko stala tudi brodarska postaja. Z območja Čateža je znanih tudi več rimskih spomenikov (ANSI 1975, 250 in tam navedena literatura).

Slavko Ciglencečki je na Čateškem griču prepoznal prazgodovinsko gradišče, v neposredni bližini ali delno na samem Čateškem griču pa predvideval obstoj rimske naselbine (Ciglencečki 1983). Istočasno je bila kot prazgodovinsko gradišče in poznoantična postojanka prepoznana tudi lokacija Šentviška gora tik nad Čatežem (Ciglencečki 1981, 224; Ciglencečki 1983, 436).

Zgodovinski viri prvič omenjajo pražupnijo v Čatežu leta 1323. Sedanja župnijska cerkev Sv. Jurij je bila zgrajena leta 1833 v poznobaročni tradiciji in se navezuje na starejšo prednico, najverjetneje datirano v obdobje, ko se pražupnija prvič omenja. To pomeni, da je naselbina obstajala že v 14. stoletju in da je bila v tem času verjetno naseljena tudi bližnja okolica cerkve (KLS 1976, 29–30).

Čeprav je Čateški grič zaradi omenjenih najdb kot arheološko najdišče že dolgo znan, so bile prve večje arheološke raziskave narejene šele v sklopu pripravljalnih del za izgradnjo avtoceste Ljubljana–Zagreb leta 1998. Dve leti kasneje so bile izvedene georadarske meritve in poskusno arheološko sondiranje na južnem pobočju. Ob pripravljalnih delih za gradnjo avtocestnega odseka Ljubljana–Zagreb, pa je bilo v letih 2002 in 2003 izvedeno več arheoloških izkopavanj na različnih lokacijah na Griču in v njegovi bližini. Ob nadzoru so bila odkrita še tri potencialna najdišča v bližnji okolici Čateškega griča.

Izkopavanja na lokaciji Čateški grič ob gradnji avtoceste so delno potrdila dosedanje podobe in jo dopolnila z nekaterimi do sedaj neznanimi podatki. Arheološke raziskave predstavljajo prvi poseg z arheološko metodo v že znano najdišče. Bile so zaščitne narave in odvisne od poteka gradbenih dejavnosti, območje raziskav je bilo že vnaprej določeno in omejeno le na del južnega oziroma jugovzhodnega pobočja griča, ki je bilo z gradnjo ceste popolnoma uničeno, medtem ko območje naselbinskega platoja ni bilo raziskovano.

Najzgodnejše sledi človeške prisotnosti razkriva analiza kamnitih orodij, ki dopušča možnost datacije dveh odlomkov v čas mezolitika, kar seveda ni dovolj, da bi identificirali mezolitsko poselitev griča, temveč je le indic za občasno prisotnost mezolitskega človeka na tem območju.

Bistveno intenzivnejšo poselitev beležimo v času bakrene dobe, ki jo izpričujejo številni odlomki lončenih posod. Le en odlomek keramične posode (G33) bi mogoče lahko povezali z lasinjsko kulturo, vendar na podlagi tako majhnega odlomka tega ne moremo z gotovostjo trditi. Večje število bakrenodobnih keramičnih fragmentov s svojim okrasom in z oblikami kaže pripadnost vučedolskemu kulturnemu kompleksu (G26, G34, G40, G58, G62, G76, G122, G126, G132–139). Izpovedni so predvsem odlomki z značilnim vrezanim okrasom (G26, G34, G76, G122, G126, G132–134). Odlomkom lončenine, okrašene z vrezanim okrasom, z nohtnim in s prstnim odtisom najdemo dobre primerjave med gradivom s kolišča pri Igu (tudi kolišča pri Studencu in kolišča na Kepjah), ki se interpretira kot posebna skupina vučedolskega kulturnega kompleksa (Korošec, Korošec 1969; Dimitrijević 1979; Harej 1986). Pomembno je omeniti, da so bile vse bakrenodobne najdbe najdene v sekundarni legi v poznolatskih ali še mlajših plasteh, tako da bakrenodobna poselitev stratigrafsko zaenkrat ni potrjena. Večji del odlomkov vučedolske keramike je ležal v površinskih erodiranih plasteh na jugovzhodnem robu in pobočju, v manjšem številu pa tudi v ruševinah poznolatskega kamnitega obzidja ter v kulturni in ruševinski plasti na robu naselbine. Keramične najdbe in kamnita orodja nedvomno potrjujejo bakrenodobno poselitev Čateškega griča, vendar se sledovi bakrenodobne naselbine najverjetneje nahajajo nekoliko severneje od raziskovanega robnega območja bolj v notranjosti naselbinskega platoja.

Zanimiva je popolna odsotnost najdb iz starejše železne dobe, kar nekoliko preseneča glede na podatke, ki jih zasledimo v dosednji literaturi. Po vsej verjetnosti se lokacija starejše železnodobne naselbine in pripadajočega gomilnega grobišča nahaja nekje v bližini Čateškega griča, vendar ne na lokacijah, zajetih z raziskavami.

Najintenzivnejša poselitvena faza sodi v latensko obdobje. Z najdbami je dokumentirana poselitvena faza iz časa mlajšega latena, ko je bilo najdišče verjetno del utrdbenega sistema v liniji Velike Malence–Čateški grič–Šentvid, katerega namen je bila kontrola prehoda skozi t. i. Brežiška vrata. Kljub relativno nizki legi je imela lokacija na Čateškem griču z dobrim razgledom na sotočje Save in Krke zagotovo precej pomembno strateško pozicijo, predvsem zato, ker je omogočala nadzor plovbe po obeh rekah. Glede na najdbe je zelo verjetno, da je bila kot nadzorna točka v uporabi tudi v drugih kronoloških obdobjih.

Latenska poselitvena faza je potrjena s številnimi najdbami in tudi s poselitvenimi strukturami, ki so bile najdene na južnem robu platoja v obliki ruševin kamnitega obzidja,

dodatno zavarovanega z zemeljskim nasipom, ojačanim z manjšo kamnito suhozidno konstrukcijo. Obrambno obzidje, ki je nekoč zagotovo obdajalo celotno naselbino, lahko zanesljivo opredelimo v obdobje poznega latena na podlagi številnih odlomkov poznolatske keramike v ruševinskih posutjih in plasteh (G14, G15, G37, G38, G53–57, G59–60).

Med latenskodobne strukture smemo nemara uvrstiti tudi skromno ohranjene in le delno raziskane kamnite suhozidne strukture z notranje strani obzidja, ki najverjetneje predstavljajo ostanke bivalnih objektov. Zaradi lege, ki ni omogočala nadaljnjih raziskav, ostajata narava in značaj domnevnih zidov nejasna. Sestavni del pozno latenskega utrdbenega sistema naselbine je najverjetneje tudi kamnita struktura polkrožne oblike, odkrita na jugovzhodnem vogalu naselbinskega platoja.

Na pobočju pod južnim robom naselbine so bile najdene plasti kamenja, ki predstavljajo delno ruševine obzidja, delno pa neke vrste tlakovano površino. Razumemo jo kot utrdben pobočja. Identična tlakovanja najdemo na pobočju pod utrjenim gradiščem na Stični in v Vačah, kjer so bila interpretirana kot namerno utrjevanje pobočja pod gradiščem (Frey, Gabrovec 1969, 14; Gabrovec 1994; Schmid 1939).

Na južnem pobočju pod naselbino je bil odkrit skeletni pokop v skrčeni legi brez pridatkov, ki je v poznolatsko obdobje opredeljen na podlagi rezultata radiokarbonske analize (Guštin, Olič 2003, 111).

V ruševinah latenskodobnih struktur in v ostalih plasteh je bilo odkrito večje število keramičnega gradiva z oblikami, ki jim najdemo primerjave v gradivu iz poznolatskih plasti na višinskih utrjenih naselbinah, kakršne so Libna, Podbočje/Stari grad, Stična, Križni vrh nad Belim Gričem, Korinjski hrib nad Velikim Korinjem, Cvinger nad Koriti.

Med poznolatskimi najdbami je posebno zanimiv odlomek, ki pripada lončeni formi, znani kot narebrena čaša ali pokal (G152). Morda lahko kot ostanek narebrenega pokala razumemo tudi odlomek noge (G124) in ostenja (G151), česar pa zaradi fragmentarnosti ni mogoče zanesljivo trditi. Narebreni pokali so izrazito lokalna oblika lončenine, ki je do sedaj potrjena le na območju Dolenjske, in sicer v Novem mestu, Beli cerkvi, Mihovem in Verdunu pri Stopičah (Knez 1992, 86, sl. 10, t. 88–90). Odlomek ostenja narebrenega pokala s Čateškega griča zaenkrat predstavlja najvzhodnejšo najdbo te lokalne poznolatske oblike, ki se je pojavila v zadnji fazi poznega latena in je bila v uporabi do srede 1. stoletja n. št.

Na podlagi ugotovljenih oblik in tehnologije izdelave keramično gradivo s Čateškega griča razumemo kot sledove poznolatske in zgodnje rimske poselitve lokacije. Čateški grič je v poznolatskem obdobju očitno predstavljal pomembno strateško točko, zato so tam postavili utrdbo in jo dobro zavarovali z obsežnim kamnitim obzidjem. Intenzivna poselitev griča v času 1. stoletja pr. n. št. ustreza tudi splošni poselitveni podobi v Posavju, saj se je v tem času prebivalstvo selilo iz naselbin ob rekah v bolj varne naselbine na vzpetinah, kakršna je bila tudi naselbina na Čateškem griču. Sledovi močnega ognja v kamnitem obzidju nakazujejo usodo utrdbe, ki po uničujočem požaru ni bila več obnovljena. Zaenkrat ni možno odgovoriti, kdaj je bila utrdba opuščena. Na podlagi posameznih najdb sklepamo, da je v naselbini življenje potekalo tudi v zgodnjem rimskem obdobju, vsaj do sredine 1. stoletja n. št.

Rimskodobna poselitev naselbine Čateški grič je potrjena z izkopavanji, vendar so njeni sledovi razmeroma skromni in nakazani le z odlomki lončenine (G68, G160, G170), ki so bili razpršeni v površinskih plasteh po vsem griču.

Kot kažejo rezultati izkopavanj na lokaciji Čateški grič – jug, je mimo Čateškega griča nedvomno peljala rimska cesta, do sedaj znana le na podlagi omemb in najdb miljnikov. Profil izkopane rimske ceste je preprost. Sestavljala sta ga samo utrjena podlaga iz lomljencev in močno utrjen pesek, pomešan s prodniki — vozna površina. Arheološka sondiranja so bila usmerjena na površino rimske ceste z željo, da bi ugotovili natančen potek ceste. Skoraj z gotovostjo smemo umestiti njeno traso med Čateškim gričem in Šentviško goro, z rahlim odstopanjem v smeri sever–jug, prečno glede na traso današnje avtoceste.

Na lokaciji Čatež – Na vrtili so bile odkrite ostaline novoveške cestne konstrukcije, verjetno ostanke nekdanje deželne ceste proti brodu čez Savo (Bavec 2003, 116).

Naknadno prinešene površinske najdbe (G255–G265)⁶ pripadajo keramičnim posodam ali so ostanki izdelave kamnitih orodij. Skodelico z ročajem (G255) na podlagi fakturnih značilnosti lahko primerjamo z lončenino iz bližnjega mlajšekamenodobnega najdišča Čatež – Sredno Polje. Glede na odsotnost drugih tovrstnih oblik na omenjenem najdišču ne moremo z gotovostjo trditi, da gre za istočasno najdbo. Ostale najdbe pa ne izstopajo iz že prej predstavljenega spektra najdb.

6 Po oddaji teksta je arheologinja Petra Vojaković avtoricama teksta prinesla še 11 površinskih najdb (G255–265) z območja Čateškega griča, za kar se ji na tem mestu najlepše zahvaljujemo. Najdbe so skupaj z ostalim gradivom oddane v Posavski muzej Brežice. Te najdbe so prikazane samo s fotografijo.

Izkopavanja na lokaciji Čatež – Sv. Jurij so pokazala, da je bil prostor v okolici Čateškega griča kontinuirano poseljen od prazgodovine do danes.

Pomemben in zelo zanimiv rezultat raziskav na najdišču Čatež – Sv. Jurij so ostanki prazgodovinske plasti, ki z odlomki lončenine, hišnega lepa, mikroliti in ogljem predstavlja najstarejšo poselitveno fazo na najdišču.

Prazgodovinskemu obdobju je mogoče pripisati tudi štiri stojke, ki jih lahko interpretiramo kot del prazgodovinske strukture, mogoče hiše ali delovnega prostora razmeroma pravilnega pravokotnega tlorisa in usmerjenega od severozahoda proti jugovzhodu.

Poleg ožgane gline, ki je bila odkrita v naselbinski plasti, v jamah in v jamah za stojke, je bilo odkritih nekaj kosov zelo grobe, prostoročno izdelane porodne lončenine v raznih odtenkih sive in rjave barve. Ohranjenih je bilo nekaj posod nedoločljivih oblik, eno ustje ter majhen nedoločen predmet valjaste oblike, mogoče del držaja (G189). Najdenih je bilo nekaj mikrolitov, gladek obdelan kamen podolgovate oblike (G190) ter nepravilen pravokoten kamen z ostrimi robovi, mogoče v funkciji rezila. Na podlagi skromno ohranjenih oblik keramike ni mogoče natančno datirati.

Večina antičnih najdb (odlomki lončenine, opeke in stekla) je bila najdena v plasti humusa, v plasti in v jamah skupaj z najdbami iz poznega srednjega in novega veka ter v ruševinah vzhodno od zidu, premešanih z recentnimi in s poznosrednjeveškimi najdbami. Odlomki so številni, vendar so bili najdeni v strukturah in plasteh iz mlajših obdobj. Slaba ohranjenost lončenine in odsotnost ustij sta onemogočili določitev tipov lončenine in natančnejšo kronološko opredelitev.

Možno je, da nekateri dokumentirani vkopi na najdišču pripadajo obdobju antike. V primeru dveh jam so bili vkopi prekrti z mlajšo, poznosrednjeveško oz. novoveško plastjo, torej so starejši od nje. V polnilih so bili najdeni odlomki grobe lončenine, morda antične, in odlomek železne žindre.

Koncentracija lončenine SE 77 in jama SE 75/76 v južnem izkopnem polju sta bili definirani na nivoju sterilne plasti. Najdbe so večinoma antične (lončenina in opeka), vendar nekaj nedoločenih odlomkov omogoča datiranje v mlajše obdobje.

Poleg več manjših odlomkov ostenja in dna grobih faktur antične lončenine, ki jim zaradi fragmentiranosti ni mogoče določiti natančne funkcionalne oblike, je najdenih nekaj odlomkov ostenja amfor. Najden je bil tudi majhen odlomek ostenja skode z rebroma, narejen iz svetlo modrega stekla, pihanega v kalup iz 1. stoletja n. št. (G191).

Sivo-rjava plast, ki se je pokazala na obeh straneh izkopnih polj, ki je ohranjena pod plastjo humusa, se je glede na najdbe pokazala kot poznosrednjeveška-novoveška. Večina najdenih odlomkov sodi v čas poznega srednjega oziroma novega veka (od 16. stoletja naprej), del najdb pa pripada antičnem obdobju in so v plast prišle sekundarno.

Na vzhodnem robnem delu najdišča je bil najden temelj zidu, grajen iz enega ali dveh vrst večjih in srednje velikih grobo obdelanih kamnov, ki medsebojno niso bili povezani z malto. Temelj zidu je potekal v smeri sever–jug, ohranjen pa je bil iz dveh delov. V ruševini so bili najdeni večja količina opeke, keramike, nekaj železnih žebeljev, stekla, ostanki pečnic in kositrni gumb. Analiza materiala je pokazala, da večina najdb pripada obdobju poznega srednjega oziroma novega veka, nekaj najdb pa je datiranih v antično obdobje. Ostanki odpadnih jam in več manjših vkopov so po najdbah istočasni z ruševino vzhodno od zidu. Vrsta najdb (kuhinjska in namizna keramika, pečnice ...) vsekakor kaže naselbinski značaj raziskanih ostankov. Ker se samo 60 m južno od najdišča danes nahaja poznobaročna župnijska cerkev Sv. Jurija, ne preseneča, da je bila tudi bližnja okolica cerkve naseljena. Cerkev je bila po virih sodeč zgrajena na starejših temeljih, kot pražupnija pa se omenja že od 14. stoletja (Bugar 2003).

Arheološka izkopavanja v širši okolici Čateškega griča so potrdila, da je bilo to območje kontinuirano poseljeno od prazgodovinskega časa do danes. Raziskave na Čateškem griču so dokazale ostanke poznolatskodobnih obrambnih struktur, obenem pa so nedvomno nakazale še dosti zgodnejšo rabo oz. dejavnosti na območju Čateškega griča, ki zagotovo segajo v čas bakrene dobe. Na podlagi nekaterih najdb pa smemo nemara sklepati o še zgodnejši, mezolitski človekovi prisotnosti.

8 Conclusion – settlement image of Čateški grič and its surroundings

The settlement image of Čateški grič and its surroundings was approximately known even prior to the archaeological research which has been presented above. This image was based primarily on the interpretation of the results from field examinations and individual finds.

Excavations at the location of Čateški grič due to construction of the highway partly confirmed the previous image and supplemented it with certain data unknown until now. This data mostly includes information about the earliest settlement of Čateški grič, which can be, based on the finds of pottery and stone tools, certainly dated to the Copper Age.

The settlement phase from the time of the Late La Tène period has also been documented with finds, when the site was probably part of a fortification system in the line of Velike Malence–Čateški grič–Šentvid, the purpose of which was to control the passage through the so-called Brežiška vrata. Despite the relatively low position, the location at Čateški grič with a good view of the confluence of the Sava and the Krka must have had a fairly important strategic position, especially since it enabled the control of sailing on both rivers. Considering the finds, it is very probable that it was used as a control point in other chronological periods too.

What is especially interesting is the complete absence of finds from the Early Iron Age, which is somewhat surprising considering the data found in expert literature so far. Most probably the location of the Early Iron Age settlement and the tumulus burial ground belonging to it is somewhere near Čateški grič, but not at the locations encompassed by this research.

The Roman Period population of the settlement of Čateški grič has been confirmed with excavations, however, its traces are relatively scarce and indicated only by pottery fragments. As revealed by the results of excavations at the location of Čateški grič – jug, a Roman road definitely ran past Čateški grič but until now has been known only from references and finds of milestones.

Subsequently brought finds (G255–265)⁷ belong to pottery vessels or present the remains of the making of stone

tools. What stands out from these finds is the completely preserved cup with a handle (G255), which, based on fabric characteristics, could be compared to the pottery from the nearby New Stone Age site of Čatež – Sredno polje. Considering the absence of this type of forms at the mentioned site we cannot say with certainty that this is a contemporary find.

The rest of the finds do not stand out from the previously presented collection of finds.

Excavations at the location of Sv. Jurij have revealed that the area around Čateški grič has been continuously populated since prehistoric times until today.

Excavations carried out during the monitoring of the highway construction at the locations of Čateški grič – jug and Čatež – Na vrtih documented well the existence of Modern Age road communications which have until today been known only on the basis of references and finds of milestones mentioning a Roman road.

Archaeological excavations in the wider surroundings of Čateški grič confirmed that this area has been continuously settled since prehistoric times until today.

7 After this text has been submitted the archaeologist Petra Vojaković brought another 11 surface finds (G255–265) from the area of

Čateški grič to the authors of the text, for which we would like to thank her here. These finds have been together with the rest of the material handed in to the Posavje Museum Brežice. These finds are here presented only by a photograph.

- ANSI 1975, *Arheološka najdišča Slovenije*. – Ljubljana.
- AUFDERHEIDE, A. C. in C. RODRÍGUES MARTÍN 1998, *The Cambridge Encyclopedia of Human Paleopathology*. – Cambridge.
- BAVEC, U. 2003, Čatež – Na vrtih. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije, Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 116.
- BEVAN, B. 1996, *Geophysical exploration for archaeology. Volume B: Introduction to geophysical exploration*. – Geosight technical report 4.
- BEZLAJ, J. 1888, Črtež rimskega mesta "Neviodunum". – *Ljubljanski zvon* 8, 564.
- BOŽIČ, D. 1987, Zapadna grupa. – V: *Praistorija jugoslovenskih zemalja IV, Željezo doba*, 855.
- BOŽIČ, D. 1993, Slovenija in srednja Evropa v poznolatskem obdobju. – *Arheološki vestnik* 44, 137–152.
- BREGANT, T. 1996, Starejša, srednja in mlajša kamena doba ter bakrena doba. – V: Dirjec, B. et al. (ur.), *Pozdravljeni, prednamci! Ljubljana od prazgodovine do srednjega veka*, Ljubljana, 18–46.
- BUGAR, S. 2003, Čatež – sv. Jurij. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije, Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 114–115.
- BUGAR, S. 2003a, *Poročilo o Arheološkem zaščitnem izkopavanju na arheološkem najdišču Čatež – sv. Jurij*. – Novo mesto (neobjavljeno poročilo, hrani ZVKDS OE NM).
- CIGLENEČKI, S. 1981, Čatež ob Savi. – *Varstvo spomenikov* 23, 224.
- CIGLENEČKI, S. 1983, Čateški grič – Linhartov »Neviodunum«? (Arheološko-topografska skica prazgodovinske in antične poselitve v brežiških vratih). – *Arheološki vestnik* 34, 431–441.
- DIMITRIJEVIĆ, S. 1979, Vučedolska kultura i vučedolski kulturni kompleks. – V: *Praistorija jugoslovenskih zemalja III, Eneolit*, Sarajevo, 267–341.
- DJURIĆ, B. 2000, KO 19 Obrežje–Krška vas. *Poročilo o rezultatih arheološkega pregleda na najdišču Čateški grič 1*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- DULAR, J., B. KRIŽ, D. SVOLJŠAK in S. TECCO HVALA 1995, Utrjena prazgodovinska naselja v Mirenski in Temeniški dolini. – *Arheološki vestnik* 42, 65–204.
- DULAR, J., B. KRIŽ, D. SVOLJŠAK in S. TECCO HVALA 1995, Prazgodovinska višinska naselja v Suhi krajini. – *Arheološki vestnik* 46, 89–169.
- FREY, O. H. in S. GABROVEC 1969, K latenski poselitvi Dolenjske. Prvi rezultati izkopavanj na stiškem naselju. – *Arheološki vestnik* 20, 7–27.
- GABROVEC, S. 1994, *Stična I, Naselbinska izkopavanja*. – Katalogi in monografije 28.
- GUŠTIN, M. 1976, *Libna*. – Posavski muzej Brežice, knjiga 3, Brežice.
- GUŠTIN, M. 1977, Relativna kronologija grobov »Mokronoške skupine«. – V: *Keltske študije*, Posavski muzej Brežice, knjiga 4, Brežice, 67–103.
- GUŠTIN, M. 1984, Die Kelten in Jugoslawien. – *Jahrbuch des Römisch-ermanischen Zentralmuseums Mainz* 31, 305–363.
- GUŠTIN, M. 2002, Il campo militare romano a Čatež presso Brežice (Slovenia). – *Quadr. friulani archeol.* 12, 69–75.
- GUŠTIN, M. 2003, Sredno polje pri Čatežu. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije, Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 247–248.
- GUŠTIN, M. in S. OLIĆ 2003, Čateški grič. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije, Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 110–112.
- GUŠTIN, M., G. TIEFENGABER, Z. MILEUSNIĆ in B. KOMPLET 2003, *Poročilo o arheoloških izkopavanjih na lokaciji Čateški grič na trasi dolenske avtoceste*. – Novo mesto (neobjavljeno poročilo, hrani ZVKDS OE NM).
- GUŠTIN, M., A. TOMAŽ in B. KAVUR 2005, Drulovka pri Kranju. – V: M. Guštin (ur.), *Prvi poljedelci*. *Annales Mediterranea*, Koper, 37–63.
- GUŠTIN, M., R. CUNJA in K. PREDOVNIK 1993, *Podbočje / Stari grad*. – Posavski muzej Brežice, knjiga 9, Brežice.
- GUŠTIN, M., G. TIEFENGABER, Z. MILEUSNIĆ in B. KOMPLET 2003, *Poročilo o arheoloških izkopavanjih na lokaciji Čateški grič na trasi dolenske avtoceste*. – Novo mesto (neobjavljeno poročilo, hrani ZVKDS OE NM).
- HAREJ, Z. 1976, Kolišče v Notranjih Goricah. – *Poročilo o raziskovanju paleolita, neolita in eneolita v Sloveniji* 5, Ljubljana, 85–117.
- HAREJ, Z. 1986, *Kultura kolišč na ljubljanskem barju*. – Ljubljana.
- HORVAT, M. 1989, *Ajdovska jama*. – Razprave Filozofske fakultete, Ljubljana.
- JOVANOVIĆ, A. in S. OLIĆ 2000, *Poročilo o arheološkem sondiranju na trasi AC Krška vas–Obrežje na lokaciji Čateški grič*. – Brežice (neobjavljeno poročilo).

- JOVANOVIĆ, A. 2007, *Kelti ob sotočju Save in Krke*. – Publikacija ob razstavi. Posavski muzej Brežice, Brežice.
- KAVUR, B. 2005, Kamnita orodja na najdišču Čatež – Sredno polje. – V: M. Guštin (ur.), *Prvi poljedelci*, Annales Mediterranea, Koper, 131–144.
- KAVUR, B. 2006a, The Neolithic between the Adriatic and the Pannonian Plain. The Stone Tools in the Stone Age. – V: A. Pesina in P. Visentini (ur.), *Preistoria dell'Italia Settentrionale. Studi in Ricordo di Bernardo Bagolini*, Udine, 373–380.
- KAVUR, B. 2006b, Kamnita orodja. – V: A. Gaspari (ur.), *Zalog pri Verdu: tabor kamenodobnih lovcev na zahodnem robu Ljubljanskega barja*, Opera Instituti archaeologici Sloveniae, 45–120.
- KAVUR, B. 2009a, Kamnita orodja. – V: I. Šavel, *Pod Kotom – jug pri Krogu*, Arheologija na avtocestah Slovenije 7, 149–151.
- KAVUR, B., Kamnita orodja. – V: M. Horvat, *Col pri Podgračnem*, Arheologija na avtocestah Slovenije (v tisku).
- KNEZ, T. 1977, Keltski grobovi iz Roj pri Moravčah. – V: *Keltske študije*, Posavski muzej Brežice, Knjiga 4, Brežice, 105–125.
- KNEZ, T. 1992, *Novo mesto 2, Keltsko-rimsko grobišče Beletov vrt*. – Carniola Archaeologica 2.
- KOPACZ, J. in L. ŠEBELA 2000, Morawy na przełomie epok kamienia i brązu w świetle materiałów kamiennych. – *Pravěk* 10, 261–285.
- KOROŠEC, P. in J. KOROŠEC 1969, *Najdbe s koliščarskih naselbin pri Igu na Ljubljanskem barju*. – Arheološki katalogi Slovenije 3.
- KLDB 1937, *Krajevni leksikon dravske banovine*. – Ljubljana.
- KLS 1976, *Krajevni leksikon Slovenije. III knjiga. Svet med Alpami in Sotlo*. – Ljubljana.
- LIPOGLAVŠEK RAKOVEC, S. 1951, Krška kotlina: študija o geomorfološkem razvoju. – *Geografski vestnik* 23, 85–108.
- MUŠIČ, B. in B. BERIČ 1999, Poročilo o geofizikalnih raziskavah na trasi AC Obrežje–Krška vas. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- MUŠIČ, B. in J. HORVAT 2007, Nauportus – an Early Roman trading post at Dolge njive in Vrhnika. The results of geophysical prospecting using a variety of independent methods. – *Arheološki vestnik* 58, 219–283.
- OLIČ, S. 2003, *Poročilo o zaščitnem izkopavanju na lokaciji Čateški grič 2 na trasi AC Krška vas–Obrežje*. – Novo mesto (neobjavljeno poročilo, hrani ZVKDS OE NM).
- ORTNER, D. in W. PUSCHAR 1981, *Identification of pathological conditions in human skeletal remains*. – Smithsonian Contributions to Anthropology Washington.
- PEČNIK, J. 1892, Iz davne prošlosti. – *Dom in svet* 5, št. 1, 223–226.
- PEČNIK, J. 1904, Prazgodovinska najdišča na Kranjskem. – *Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko* 14, 193.
- PETRU, P. 1960, Čatež ob Savi. – *Varstvo spomenikov* 7, 301.
- PETRU, P. 1960–1961, K trem novim napisom s spodnjega Posavja – *Arheološki vestnik* 11–12, 27–46.
- PINTÉR, I. 1998, KO 19 Krška vas–Bregana. Poročilo o ekstenzivnem arheološkem pregledu. – Novo mesto (neobjavljeno poročilo).
- PREDAN, P. 2003, Čateški grič – jug. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije, Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 113.
- PREDAN, P. 2006, Rimska cesta na Čatežu pri Brežicah. – *Revija za literaturo, kulturo in družbena vprašanja*, letnik XVII, april 2006, št. 2 (104), 196–198.
- STRITAR, A. 1990, *Krajina. Krajski sistemi. Raba in varstvo tal v Sloveniji*. – Ljubljana.
- ŠIKIČ, K., O. BASCH in A. ŠIMUNIČ 1972, *Tolmač Osnovne geološke karte 1:100.000, list Zagreb*, 125 – Beograd.
- ŠKALER, S. 1974, Čatež pri Brežicah. – *Varstvo spomenikov* 17–19/1, 122.
- TURK, I. in M. TURK 2004, Razlaga orodnih tipov in armatur ter postopkov pri izdelavi orodij in armatur, najdenih v Viktorjevem spodmolu. – V: I. Turk (ur.), *Viktorjev spodmol in Mala Triglavca. Prispevki k poznavanju mezolitskega obdobja v Sloveniji*, Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 9, 53–62.
- RECOMMENDATIONS 1980, Workshop of European Anthropologists, Recommendations for Age and Sex Diagnoses of Skeletons. – *Journal of Human Evolution* 9, 517–549.

10 Katalog gradiva

Izbrano gradivo je v katalogu razporejeno po vrstnem redu, ki ustreza vrstnemu redu v prejšnjem poglavju predstavljenih posameznih lokacij znotraj najdišča. Znotraj posamezne lokacije je gradivo predstavljeno po posameznih stratigrafskih enotah. Namen tovrstne predstavitve je čim bolj natančen prikaz dejanskega stanja in najdb znotraj posameznih plasti.

V nadaljevanju sledi katalog najdb. Oznake v katalogu predstavljajo nadaljevanje kataloških oznak iz že obstoječih katalogov.

Gradivo hrani Posavski muzej Brežice.

Opisi najdb delno temeljijo na tehnoloških kriterijih, ki jih je oblikovala Milena Horvat (Horvat 1999).

Kriteriji

Zrnatost

- 1 fino:** zrna velikosti od 0,2 do 0,5 mm v glineni masi;
- 2 drobno:** zrna velikosti od 0,5 do 1 mm v glineni masi;
- 3 srednje:** zrna velikosti od 1 do 2 mm v glineni masi;
- 4 zrnata:** zrna velikosti od 2 do 3 mm v glineni masi;
- 5 grobo:** zrna, večja od 3 mm v glineni masi.

Okrajšave

SE	stratigrafska enota
kv.	kvadrant
PN	posebna najdba
vel.	velikost
dl.	dolžina
š.	širina
db.	debelina
v.	višina
pr.	premer
u.	ustje
d.	dno
nv.	največji/-a
nm.	najmanjši/-a
inv. št.	inventarna številka

1 Čateški grič I, SE 1, inv. št. ČG 001

Odlomek ustja keramične posode rjave barve iz drobnorzate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 7,2 cm, š. 3,2 cm, db. 0,6 cm.

2 Čateški grič I, sonda 1, kv. 5, SE 1, inv. št. ČG 002

Odlomek ostenja keramične posode (lonca?) sivo-oranžne barve iz finoornate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Po celotni zunanji površini so razporejene horizontalne linije. Vel.: dl. 5,6 cm, š. 3,5 cm, db. 0,6 cm.

3 Čateški grič I, sonda 2, kv. 6, SE 1, inv. št. ČG 003

Odlomek dna in ostenja keramične posode oranžne barve iz finoornate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,7 cm, š. 1,8 cm, db. 0,4 cm.

4 Čateški grič I, SE 1, inv. št. ČG 004

Strgalo na odlomljenem odbitku iz sivega roženca. Distalni del je odlomljen. Talon je raven. Na ventralni strani je ohranjen korteks. Na proksimalnem delu desnega lateralnega roba se na dorzalni strani nahajajo retuše. Na srednjem delu desnega lateralnega roba se na dorzalni strani nahaja retuša. Na proksimalnem delu levega lateralnega roba se na dorzalni strani nahajajo retuše. Vel.: dl. 3,8 cm, š. 4,5 cm, db. 0,8 cm.

5 Čateški grič I, SE 1, inv. št. ČG 005

Diskasto jedro iz sive drobnorzate kamnine. Nekateri udarne površine so retuširane, druge pa so pokrite s korteksom. Vel.: dl. 4,6 cm, š. 4,8 cm, db. 1,2 cm.

6 Čateški grič I, PN 9, inv. št. ČG 006

Bifacialno retuširana konica iz temno sivega roženca. Levi in desni lateralni rob sta na dorzalni in ventralni strani popolnoma ploskovito retuširana. Vel.: dl. 3,5 cm, š. 2,8 cm, db. 0,7 cm.

7 Čateški grič I, sonda 1, kv. 3, SE 2, inv. št. ČG 007

Odlomek ustja keramične posode oranžne barve iz srednjeornate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 18,6 cm, š. 3,9 cm, db. 0,6 cm.

8 Čateški grič I, sonda 1, kv. 5, SE 2, inv. št. ČG 008

Odlomek odebeljenega in navzven upognjenega ustja keramične posode oranžno-rjave barve iz srednjeornate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,1 cm, š. 3,1 cm, db. 0,6 cm.

9 Čateški grič I, sonda 1, kv. 4, SE 2, inv. št. ČG 009

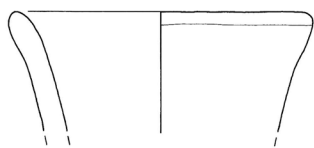
Odlomek ostenja keramične posode rjave barve iz srednjeornate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 5,4 cm, š. 3,1 cm, db. 0,7 cm.

10 Čateški grič I, sonda 1, kv. 4, SE 2, PN 3, inv. št. ČG 010

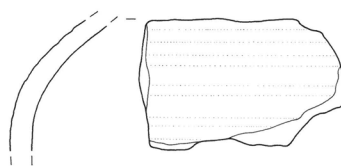
Bifacialno retuširan odlomljen odbitek iz sivo-rjavega roženca. Proksimalni del je odlomljen. Na levem lateralnem robu se na dorzalni in ventralni strani nahajajo školjkovite retuše. Vel.: dl. 2,5 cm, š. 1,3 cm, db. 0,6 cm.

11 Čateški grič I, sonda 2, kv. 9, SE 2, PN 1, inv. št. ČG 011

Odlomek odbitka s prečno retušo iz sivega do svetlo rjavega roženca. Proksimalni in distalni del sta odlomljena. Na distalnem delu levega lateralnega roba na dorzalni strani je izdelana strma prečna retuša. Vel.: dl. 1,7 cm, š. 1,2 cm, db. 0,2 cm.

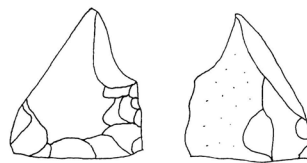
1

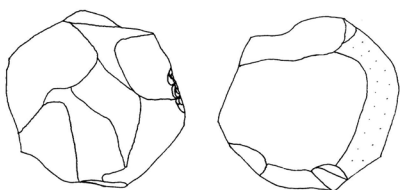
2

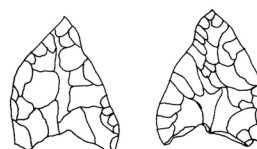
3

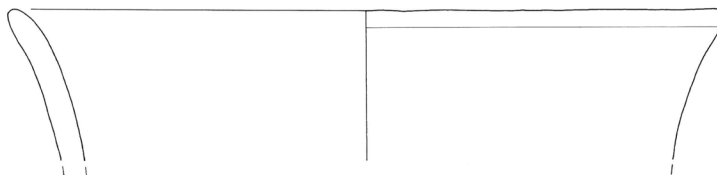
4

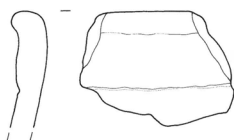
5

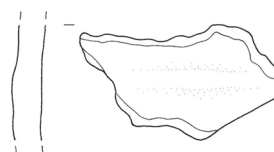
6

7

8

9

10

11

⋮ Sondiranje 2000 1–5 SE 1, 6–11 SE 2; merilo 1:1.

12 Čateški grič I, sonda 2, kv. 2, SE 4, inv. št. ČG 012

Odlomek bronaste pločevine. Zelo slabo ohranjen. Vel.: dl. 6,1 cm, š. 3,9 cm, db. 0,1 cm.

13 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, inv. št. ČG 013

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca rjave barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 9 cm, š. 4,6 cm, db. 0,5 cm.

14 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, inv. št. ČG 014

Odlomek ostenja keramičnega lonca sive barve iz fino zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: nv. pr. 36 cm, db. 0,6 cm.

15 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, inv. št. ČG 015

Odlomek ostenja keramične posode sivo-rjave barve iz srednjezrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 8,8 cm, š. 6,3 cm, db. 0,8 cm.

16 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, inv. št. ČG 016

Odlomek ustja keramične posode (lonca?) temno rjave barve iz srednjezrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na zunanji površini pod ustjem horizontalna linija krožnih odtisov. Vel.: dl. 3,3 cm, š. 3,2 cm, db. 0,5 cm.

17 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, inv. št. ČG 017

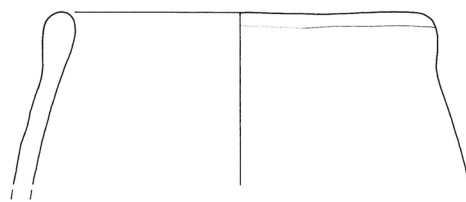
Odlomek ostenja keramičnega predmeta rjave barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: nv. pr. 8,8 cm, v. 4,3 cm, db. 0,9 cm.

18 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, inv. št. ČG 018

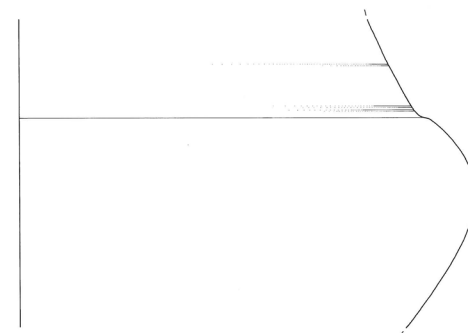
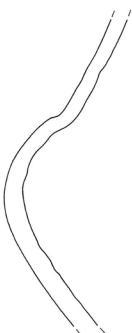
Odlomek ostenja keramične posode oranžno-rjave barve iz srednjezrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji strani so horizontalno razporejeni vtisnjeni pasovi. Vel.: dl. 4,8 cm, š. 4,8 cm, db. 0,6 cm.

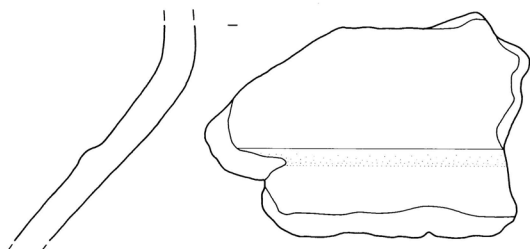
12

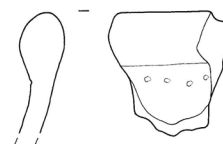
13

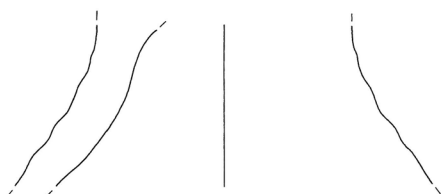
14

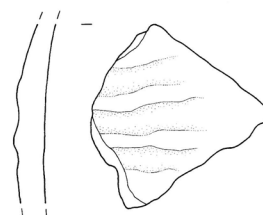
15

16

17

18

12 SE 4, 13–18 SE 9; 14 merilo 1:3, ostalo merilo 1:2.

19 Čateški grič I, sonda 2, kv. 4, SE 9, PN 39, inv. št. ČG 019
Bronasta pločevina, 7 odlomkov. Zelo slabo ohranjena. Vel.: dl. 1,3 cm, š. 1 cm.

20 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, PN 46, inv. št. ČG 020
Odlomek bronaste pločevine. Slabo ohranjen. Vel.: dl. 1,7 cm, š. 1,6 cm, db. 0,2 cm.

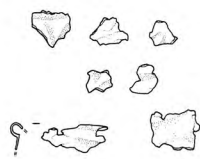
21 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, PN 7, inv. št. ČG 021
Odlomek bronaste pločevine. Slabo ohranjen. Vel.: dl. 1,6 cm, š. 1,6 cm.

22 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, inv. št. ČG 022
Odlomek hišnega lepa oranžno-sive barve iz srednjeznate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Na eni strani so vidni globoki boki odtisi. Vel.: dl. 14,2 cm, š. 13,5 cm, db. 3,6 cm.

23 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, inv. št. ČG 023
Odlomek hišnega lepa oranžne barve iz srednjeznate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na eni strani so vidni globoki odtisi. Vel.: dl. 5,2 cm, š. 3,9 cm, db. 2,1 cm.

24 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, inv. št. ČG 24
Odlomek hišnega lepa oranžne barve iz srednjeznate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na eni strani so vidni globoki odtisi. Vel.: dl. 5,1 cm, š. 8,5 cm, db. 5 cm.

25 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 9, inv. št. ČG 25
Odlomek hišnega lepa oranžne barve iz groboznate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na eni strani so vidni globoki odtisi. Vel.: dl. 11 cm, š. 7,6 cm, db. 5,3 cm.

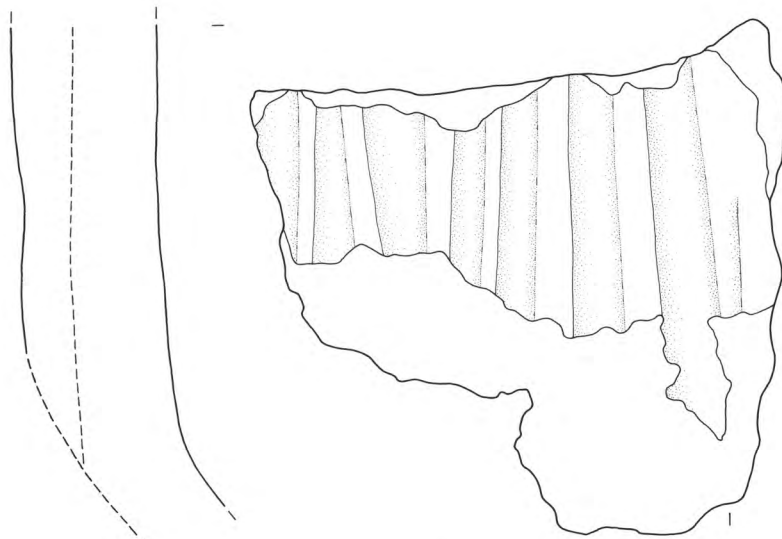
19

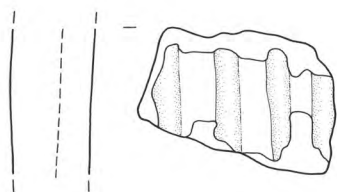
20

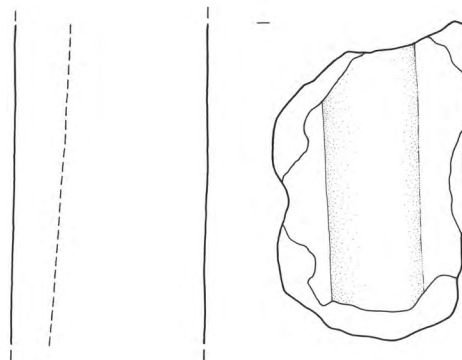
21

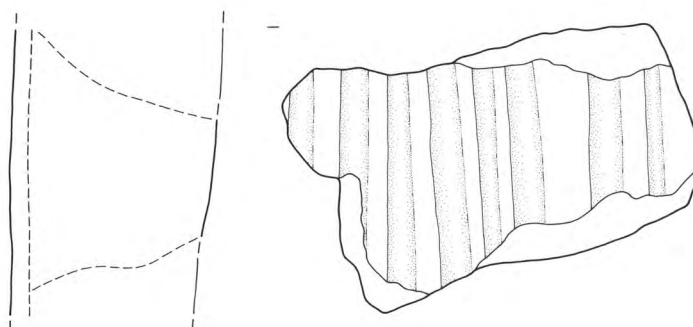
22

23

24

25

26 Čateški grič I, sonda 1, kv. 4, SE 13, PN 47, inv. št. ČG 026

Odlomek ostenja keramične posode oranžne in sivo-rjave barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Zunanja površina je okrašena z vrezji in vbodi. Vel.: dl. 3,7 cm, š. 3,1 cm, db. 0,7 cm.

27 Čateški grič I, sonda 1, kv. 3, SE 13, inv. št. ČG 027

Odlomek ostenja z ročajem oranžno-rjave barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 5,1 cm, š. 4 cm, db. 0,6 cm.

28 Čateški grič I, kv. 4, SE 13, inv. št. ČG 028

Odlomek ustja keramične posode rjave barve iz drobo-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,5 cm, š. 2,6 cm, db. 0,5 cm.

29 Čateški grič I, kv. 4, SE 13, inv. št. ČG 029

Odlomek ustja keramične posode temno rjave barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,3 cm, š. 2,9 cm, db. 0,7 cm.

30 Čateški grič I, sonda 1, kv. 4, SE 13, PN 21, inv. št. ČG 020

Odlomljen odbitek z izjedo iz sivega roženca. Proksimalni del je odlomljen. Na srednjem delu desnega lateralnega roba na dorzalni strani se nahaja retuširana izjeda. Vel.: dl. 2,1 cm, š. 1,6 cm, db. 0,7 cm.

31 Čateški grič I, sonda 1, kv. 1, SE 14, PN 19, inv. št. ČG 031

Odlomek železnega predmeta. Močno korodiran. Vel.: dl. 1,4 cm, š. 1,3 cm.

32 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 15, inv. št. ČG 032

Odlomek hišnega lepa oranžne barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na eni strani so vidni globoki odtisi. Vel.: dl. 9,7 cm, š. 10,6 cm, db. 2,5 cm.

33 Čateški grič I, sonda 2, kv. 9, SE 16, inv. št. ČG 033

Odlomek ostenja z ročajem črne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Ob korenu ročaja je viden vrezan okras. Vel.: dl. 4,1 cm, š. 2,9 cm, db. 0,5 cm.

34 Čateški grič I, sonda 2, kv. 9, SE 16, inv. št. ČG 034

Odlomek ostenja keramične posode sivo-rjave barve iz drobo-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na zunanji površini je okras izveden z vbodi in vrezji. Vel.: dl. 3,7 cm, š. 2,6 cm, db. 0,6 cm.

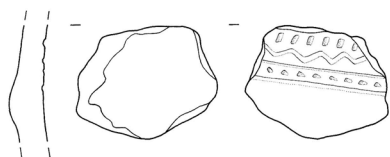

35 Čateški grič I, sonda 2, kv. 9, SE 16, inv. št. ČG 035

Odlomek ustja keramične posode (lonec?) oranžno-rjave barve iz drobo-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 27,2, š. 3,7 cm, db. 0,7 cm.

36 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 16, inv. št. ČG 036

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca oranžne barve iz srednje-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 16,2 cm, š. 4,7 cm, db. 0,6 cm.

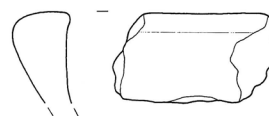
26

27

28

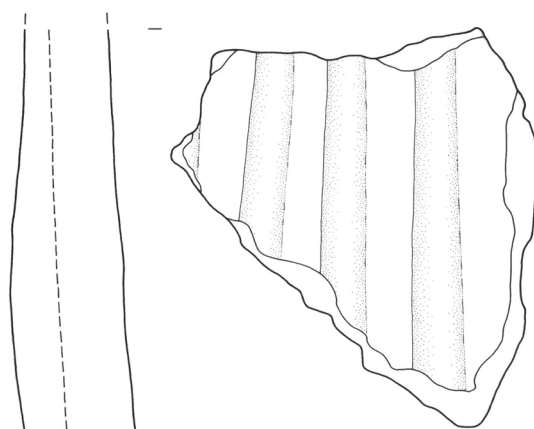
29

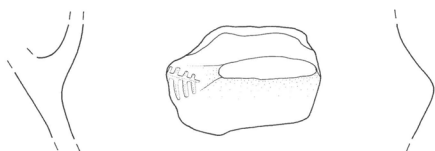
30

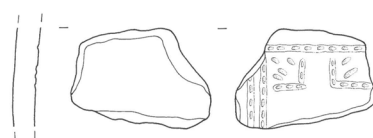
31

32

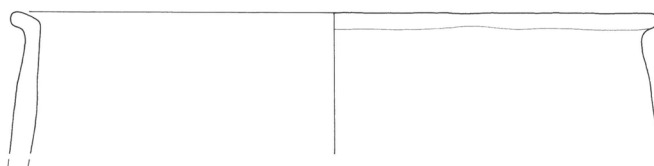
33

34

35

36

26-30 SE 13, 31 SE 14, 32-36 SE 16; merilo 1:2.

37 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 16, inv. št. ČG 037

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca sive barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 16,6 cm, š. 1,9 cm, db. 0,5 cm.

38 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 16, inv. št. ČG 038

Odlomek ustja keramične posode svetlo sive barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: 10,9 cm, š. 2 cm, db. 0,5 cm.

39 Čateški grič I, sonda 2, kv. 9, SE 16, inv. št. ČG 039

Odlomek ustja keramične posode črno-rjave barve iz srednje-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,2 cm, š. 3,2 cm, db. 0,4 cm.

40 Čateški grič I, sonda 2, kv. 9, SE 16, inv. št. ČG 040

Odlomek ustja keramične posode črno-rjave barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na zunanji strani so odtisi pod ustjem razporejeni v horizontalno linijo. Vel.: dl. 7,6 cm, š. 2,8 cm, db. 0,5 cm.

41 Čateški grič I, sonda 2, kv. 9, SE 16, inv. št. ČG 041

Odlomek ustja keramične posode oranžne barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji strani so odtisi na robu ustja razporejeni v horizontalno linijo. Vel.: dl. 4,4 cm, š. 2,2 cm, db. 3,6 cm.

42 Čateški grič I, sonda 2, kv. 9, SE 16, inv. št. ČG 042

Odlomek ustja keramične posode temno sive barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,8 cm, š. 2,4 cm, db. 0,9 cm.

43 Čateški grič I, sonda 2, kv. 09, SE 16, PN 33, inv. št. ČG 043

Odlomek ustja in ostenja keramične skledе rjavo-oranžne barve iz srednje-zrnate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 34,6 cm, š. 5,9 cm, db. 1 cm.

44 Čateški grič I, sonda 2, kv. 9, SE 16, inv. št. ČG 044

Odlomek ostenja keramične posode črno-rjave barve iz srednje-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na zunanji strani je modeliran horizontalni držaj. Vel.: dl. 4,1 cm, š. 4,8 cm, db. 0,5 cm.

45 Čateški grič I, sonda 2, kv. 9, SE 16, inv. št. ČG 045

Odlomek ostenja z ročajem rjave barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,6 cm, š. 2,5 cm, db. 1,1 cm.

46 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 16, inv. št. ČG 046

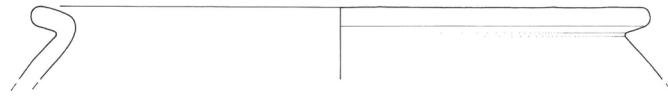
Odlomek ostenja keramične posode sivo-oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,7 cm, š. 2,9 cm, db. 0,4 cm.

47 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 16, inv. št. ČG 047

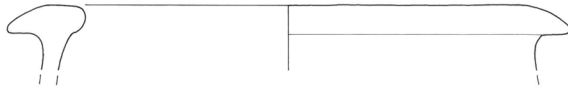
Odlomek ostenja keramične skledе sivo-rjave barve iz drobnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 9 cm, š. 4,9 cm, db. 0,6 cm.

48 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 16, inv. št. ČG 048

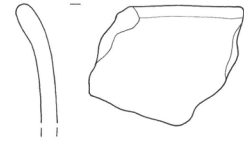
Odlomek dna in ostenja keramične posode oranžne barve iz srednje-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 7,8 cm, š. 2,3 cm, db. 0,5 cm.

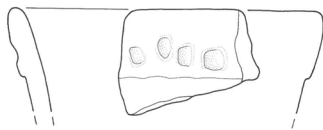
37

38

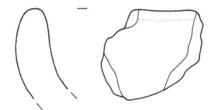
39

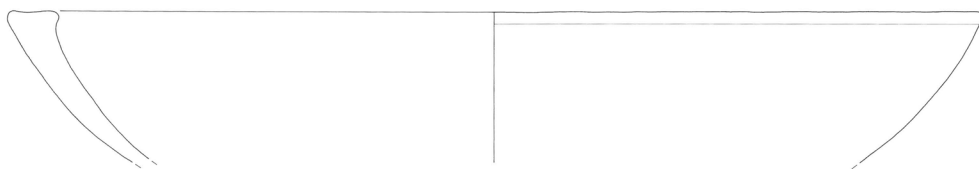
40

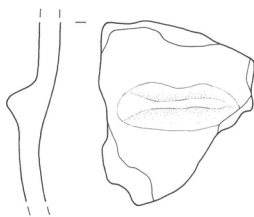
41

42

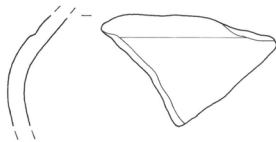
43

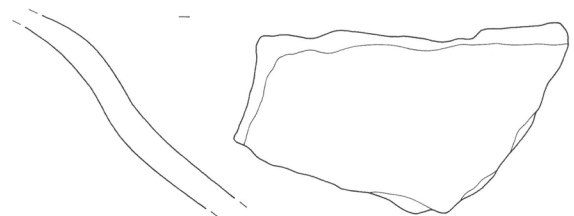
44

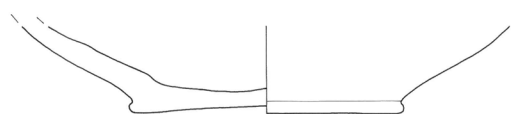
45

46

47

48

SE 16; 43 merilo 1:3, ostalo merilo 1:2.

49 Čateški grič I, sonda 2, kv. 7, PN 40, inv. št. ČG 049

Odlomek hišnega lepa oranžne barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na eni strani so vidni globoki odtisi. Vel.: dl. 7,9 cm, š. 9,4 cm, db. 2 cm.

50 Čateški grič I, sonda 1, kv. 2, SE 20, inv. št. ČG 050

Odlomek ustja keramične posode črno-rjave barve iz srednjezrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,7 cm, š. 3,2 cm, db. 0,6 cm.

51 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 22, inv. št. ČG 051

Dno keramične posode. Dno je rjave barve. Izdelano je iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 8,8 cm, š. 2,6 cm, db. 0,5 cm.

52 Čateški grič I, sonda 1, kv. 2, SE 20, PN 30, inv. št. ČG 052

Odlomljen retuširan odbitek iz sivega do svetlo rjavega roženca. Distalni del je odlomljen. Talon je pokrit s korteksom. Desni lateralni rob je na dorzalni strani retuširan. Vel.: dl. 2,1 cm, š. 1,7 cm, db. 0,5 cm.

53 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 22, inv. št. ČG 053

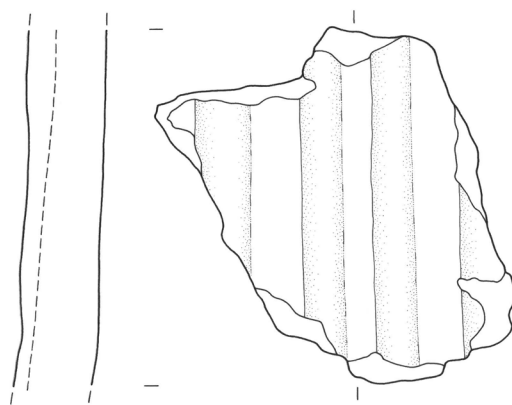
Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca sive barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 23,8 cm, š. 5,1 cm, db. 0,6 cm.

54 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 22, inv. št. ČG 054

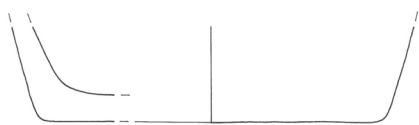
Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca rjavo-oranžne barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 11 cm, š. 5 cm, db. 0,5 cm.

55 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 22, inv. št. ČG 055

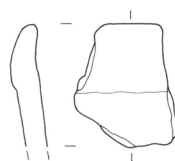
Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca oranžne in sive barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 9,8 cm, š. 9,1 cm, db. 0,6 cm.

49

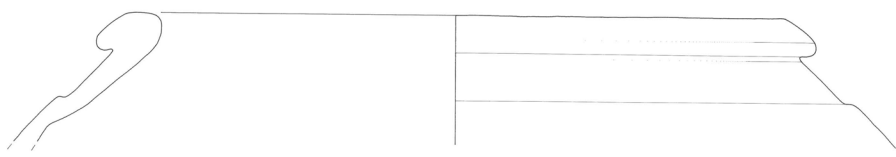
50

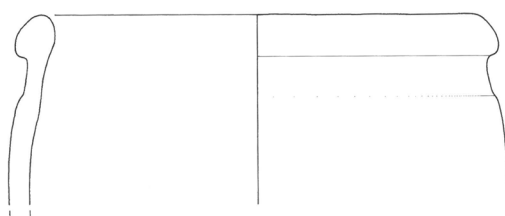
51

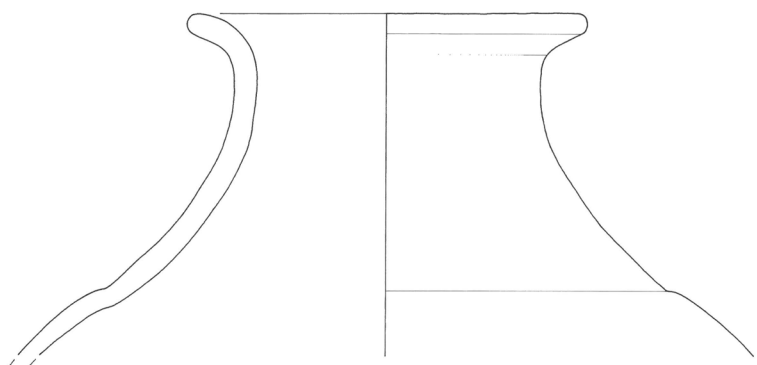
52

53

54

55

49 SE 16, 50–52 SE 20, 53–55 SE 22; 53 merilo 1:3, ostalo merilo 1:2.

56 Čateški grič I, sonda 2, kv. 8, 9, SE 22, inv. št. ČG 056

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca sive barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 5,4 cm, š. 3,5 cm, db. 0,3 cm.

57 Čateški grič I, sonda 2, kv. 10, SE 22, inv. št. ČG 057

Odlomek ostenja keramičnega lonca sive barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: nv. pr. 36,2 cm, v. 12,2 cm, db. 0,7 cm.

58 Čateški grič I, sonda 2, kv. 8, 9, SE 22, inv. št. ČG 058

Odlomek ustja keramične posode oranžne barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji površini so ohranjeni vertikalno usmerjeni odtisi nohtov, razporejeni v horizontalni liniji. Vel.: dl. 3,1 cm, š. 2,8 cm, db. 0,6 cm.

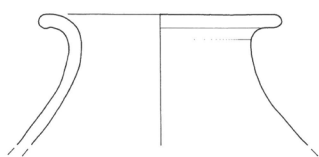

59 Čateški grič I, sonda 1, kv. 5, SE 27, inv. št. ČG 059

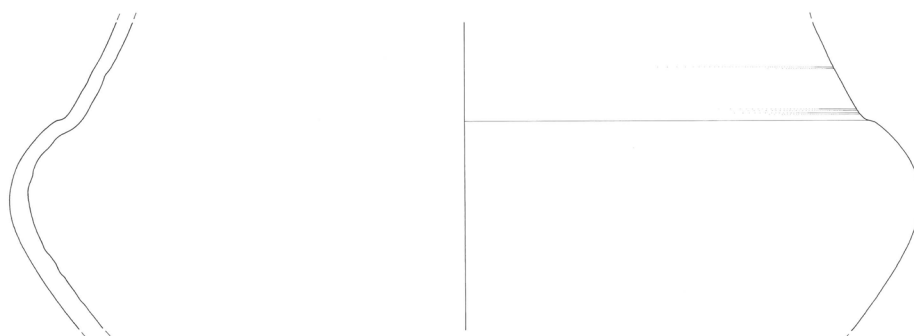
Odlomek ustja in ostenja keramične skledе sivo-rjave barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 18,6 cm, š. 7,8 cm, db. 0,6 cm.

60 Čateški grič I, sonda 1, kv. 5, SE 27, inv. št. ČG 060

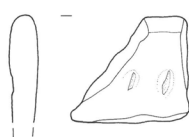
Odlomek ustja keramične posode črno-rjave barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 17,8 cm, š. 2,4 cm, db. 0,8 cm.

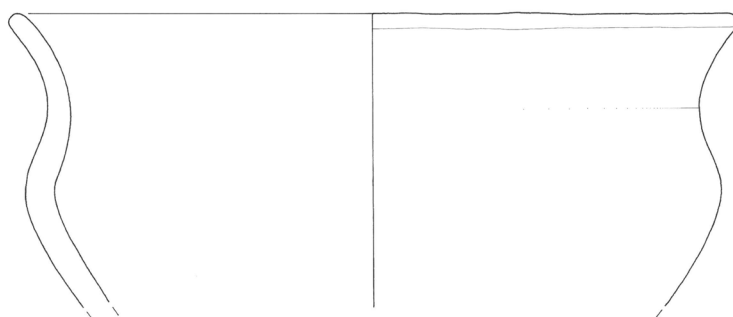
56

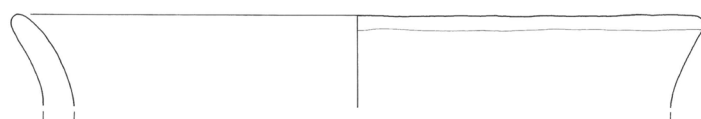
57

58

59

60

56–58 SE 22, 59, 60 SE 27; 57 merilo 1:3, ostalo merilo 1:2.

61 Čateški grič I, sonda 1, kv. 5, SE 27, inv. št. ČG 061

Odlomek ustja keramične posode sivo-rjave barve iz drobnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 16 cm, š. 2 cm, db. 0,8 cm.

62 Čateški grič I, sonda 1, kv. 5, SE 27, inv. št. ČG 062

Odlomek ostenja keramične posode svetlo rjave barve iz drobnozrnate lončarske mase. Žganje je nepopolno redukcijsko. Na zunanji površini so ohranjeni horizontalno in poševno usmerjeni odtisi nohtov. Vel.: dl. 1,7 cm, š. 3,3 cm, db. 0,5 cm.

63 Čateški grič I, sonda 1, kv. 5, SE 27, inv. št. ČG 063

Odlomek dna keramične posode črno-rjave barve iz drobnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,6 cm, š. 2,4 cm, db. 0,6 cm.

64 Čateški grič I, sonda 1, kv. 4, SE 27, PN 12, inv. št. ČG 064

Retuširan odbitek iz svetlo sivega roženca. Talon je retuširan, raven in gladek – pokriva ga ena sama retuša. Distalni del je na ventralni strani retuširan. Levi in desni lateralni rob sta na ventralni strani retuširana. Vel.: dl. 2,5 cm, š. 2,2 cm, db. 0,6 cm.

65 Čateški grič I, sonda 1, kv. 4, SE 27, PN 10, inv. št. ČG 065

Retuširan odbitek iz sivega roženca. Talon je točkovit. Na distalnem delu na dorzalni strani se nahajajo retuše. Vel.: dl. 3,3 cm, š. 1,5 cm, db. 0,7 cm.

66 Čateški grič I, sonda 1, kv. 5, SE 27, PN 37, inv. št. ČG 066

Odlomljena bifacialno retuširana konica iz sivo-rjavega roženca. Distalni del je odlomljen. Na levem lateralnem robu se na dorzalni strani nahajajo ploskovite retuše. Na levem in desnem lateralnem robu se na ventralni strani nahajajo ploskovite retuše. Vel.: dl. 2,5 cm, š. 1,2 cm, db. 0,3 cm.

67 Čateški grič, sonda G, H, SE 1, inv. št. ČG 067

Odlomek ustja keramične posode sive barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 6,4 cm, š. 1,8 cm, db. 0,4 cm.

68 Čateški grič, sonda C, SE 1, inv. št. ČG 068

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca oranžne barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 21,4 cm, š. 8,6 cm, db. 0,5 cm.

69 Čateški grič, sonda B, SE 1, inv. št. ČG 069

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca sivo-rjave barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 19,8 cm, š. 4,3 cm, db. 0,5 cm.

70 Čateški grič, SE 1, inv. št. ČG 070

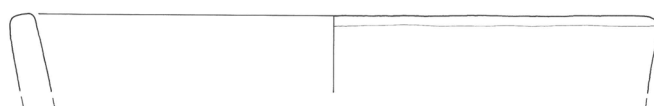
Odlomek ustja keramične posode sivo-rjave barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,3 cm, š. 1,7 cm, db. 0,5 cm.

71 Čateški grič, SE 1, inv. št. ČG 071

Odlomek ustja in ostenja keramične posode oranžne barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,2 cm, š. 2,8 cm, db. 0,7 cm.

72 Čateški grič, SE 1, inv. št. ČG 072

Odlomek ustja keramične posode sive barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,5 cm, š. 1,8 cm, db. 0,5 cm.

61

62

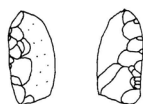
63

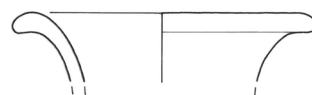
64

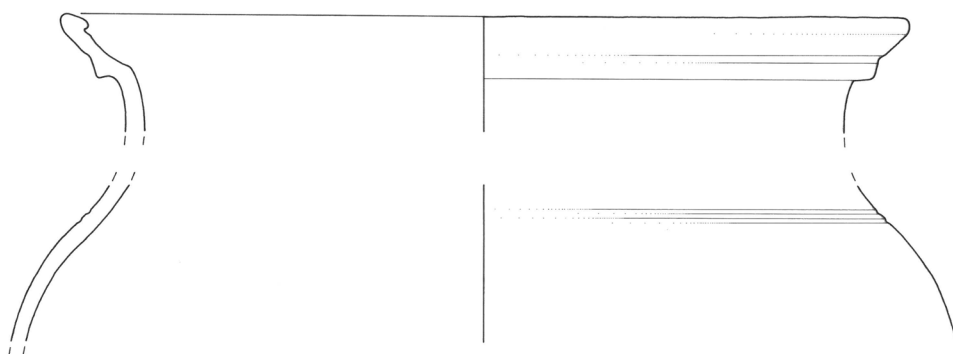
65

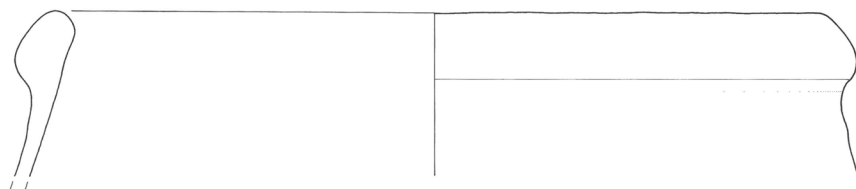
66

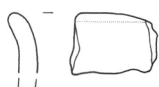
67

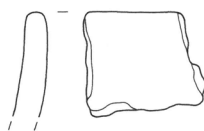
68

69

70

71

72

61–66 SE 27, 69–72 SE 1; merilo 1:2.

73 Čateški grič, sonda A/a, SE 1, inv. št. ČG 073

Odlomek ustja in ostenja keramične skledе svetlo rjave barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 15,2 cm, š. 3,1 cm, db. 0,7 cm.

74 Čateški grič, sonda B, SE 1, inv. št. ČG 074

Odlomek ustja keramične posode. Odlomek je temno rjave barve iz drobn-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 12 cm, š. 2,2 cm, db. 0,4 cm.

75 Čateški grič, SE 1, inv. št. ČG 075

Odlomek ustja keramične posode oranžno-rjave barve iz drobn-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,2 cm, š. 2,7 cm, db. 0,6 cm.

76 Čateški grič, SE 1, inv. št. ČG 076

Odlomek ostenja keramične posode sivo-oranžne barve iz srednje-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Zunanja in notranja površina sta okrašeni z vrezji in odtisi. Vel.: dl. 4,3 cm, š. 4,9 cm, db. 0,8 cm.

77 Čateški grič, SE 1, inv. št. ČG 077

Odlomek ostenja keramične posode sivo-črne barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Zunanja površina je okrašena. Vel.: dl. 6,6 cm, š. 5,6 cm, db. 1 cm.

78 Čateški grič, SE 1, inv. št. ČG 078

Odlomek ostenja keramične posode sivo-črne barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 9,4 cm, š. 8,6 cm, db. 0,7 cm.

79 Čateški grič, SE 1, inv. št. ČG 079

Odlomek ostenja keramične posode oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,5 cm, š. 2,1 cm, db. 0,5 cm.

80 Čateški grič, SE 1, inv. št. ČG 080

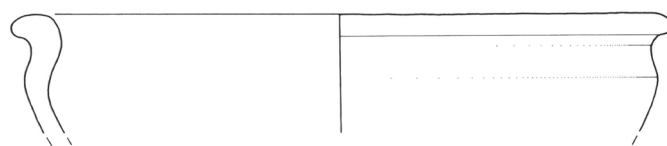
Odlomek dna keramične posode rjavo-oranžne barve iz drobn-zrnate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Vel.: dl. 4,6 cm, š. 1,4 cm, db. 0,7 cm.

81 Čateški grič, SE 1, PN 2, inv. št. ČG 081

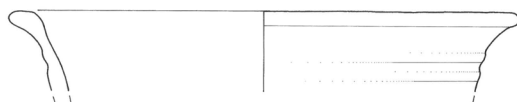
Praskalo na odlomljenem odbitku iz sivega roženca. Talon je retuširan – gladek. Na distalnem delu se na dorzalni strani nahaja retuširano čelo praskala. Odbitek kaže sledi izpostavljenosti visoki temperaturi – verjetno ognju. Praskalo na odbitku. Vel.: dl. 1,9 cm, š. 1,7 cm, db. 0,8 cm.

82 Čateški grič, SE 1, PN 30, inv. št. ČG 082

Retuširan odlomljen odbitek iz sivega roženca. Talon je retuširan – dve faseti. Distalni del levega lateralnega roba je odlomljen. Na distalnem delu levega lateralnega roba se na prelomu na dorzalni strani nahajajo retuše. Retuširan odbitek. Vel.: dl. 1,8 cm, š. 1,8 cm, db. 0,4 cm.

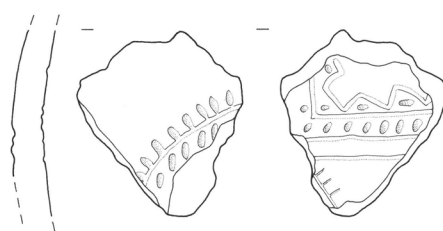
73

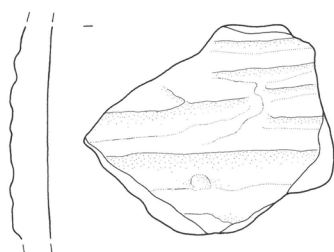
74

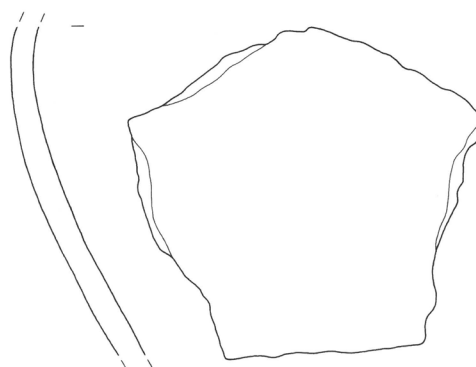
75

76

77

78

79

80

81

82

83 Čateški grič, sonda A, SE A02, inv. št. ČG 083

Odlomek ustja keramičnega lonca oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 11 cm, š. 3,1 cm, db. 0,4 cm.

84 Čateški grič, sonda A, SE A02, inv. št. ČG 084

Odlomek ustja keramične posode (lonca?) oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,2 cm, š. 2,3 cm, db. 0,7 cm.

85 Čateški grič, sonda A, SE A02, inv. št. ČG 085

Odlomek ustja keramične posode oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,2 cm, š. 2,3 cm, db. 0,5 cm.

86 Čateški grič, sonda A, SE A02, inv. št. ČG 086

Odlomek ustja keramične posode sivo-rjave barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 6,2 cm, š. 4 cm, db. 0,6 cm.

87 Čateški grič, sonda A/a, SE A02, inv. št. ČG 087

Odlomek ustja keramične posode črno-rjave barve iz drobno-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,2 cm, š. 2,7 cm, db. 0,5 cm.

88 Čateški grič, sonda A, SE A02, inv. št. ČG 088

Odlomek ustja keramične posode sivo-rjave barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,1 cm, š. 5,2 cm, db. 0,6 cm.

89 Čateški grič, sonda A, SE A02, inv. št. ČG 089

Odlomek trakastega ročaja oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,7 cm, š. 8,3 cm, db. 0,8 cm.

90 Čateški grič, sonda A/a, SE A02, inv. št. ČG 090

Odlomek keramične uteži trikotne oblike. Utež je oranžne barve. Izdelana je iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na sredini je prevrtana luknja. Vel.: dl. 5 cm, š. 4,3 cm, db. 2,3 cm.

91 Čateški grič, sonda A, SE A02, PN 34, inv. št. ČG 091

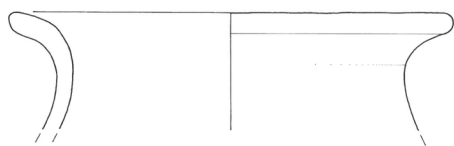
Odbitek z izjedo iz sivega roženca. Talon je pokrit s korteksom. Na distalnem delu levega lateralnega roba se na dorzalni strani nahaja retuširana izjeda. Na dorzalni strani je na odbitku prilepljen sediment. Odbitek z izjedo. Vel.: dl. 1,7 cm, š. 2,3 cm, db. 0,4 cm.

92 Čateški grič, sonda A, SE A02, PN 35, inv. št. ČG 092

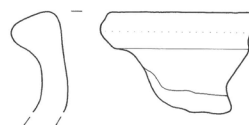
Praskalo na odlomku odbitka iz temno sivega roženca. Talon ni ohranjen. Na distalnem delu ter na distalnem delu desnega lateralnega roba se na dorzalni strani nahaja retuširano čelo praskala. Praskalo. Vel.: dl. 1,9 cm, š. 1,2 cm, db. 0,9 cm.

93 Čateški grič, sonda A, SE A03, inv. št. ČG 093

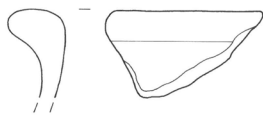
Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca. Pod ustjem je horizontalno modelirano rebro sive barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 16,2 cm, š. 4,6 cm, db. 0,8 cm.

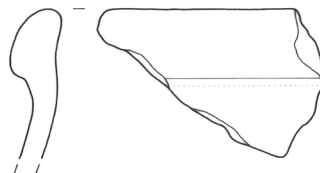
83

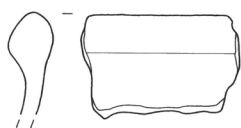
84

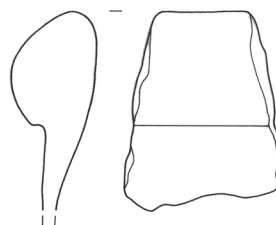
85

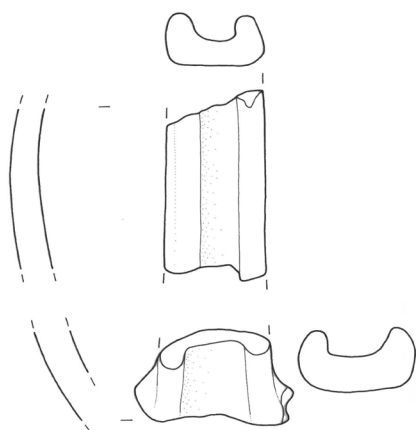
86

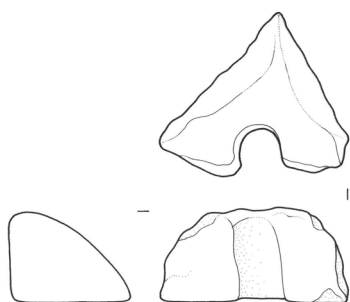
87

88

89

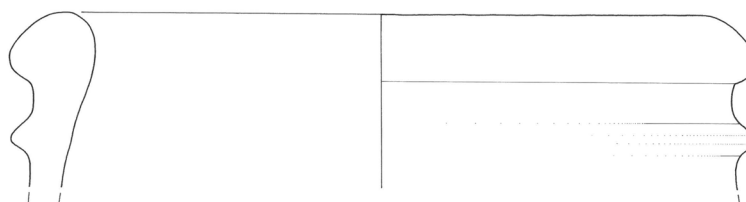
90

91

92

93

83-92 SE A2, 93 SE A3 = B2; merilo 1:2.

94 Čateški grič, sonda A, SE A03, inv. št. ČG 094

Odlomek ustja keramične posode sive barve iz drobnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,4 cm, š. 2,8 cm, db. 0,4 cm.

95 Čateški grič, sonda A, SE A03, inv. št. ČG 095

Odlomek ustja keramične posode sivo-rjave barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,5 cm, š. 4,4 cm, db. 0,6 cm.

96 Čateški grič, sonda A, SE A03, inv. št. ČG 096

Odlomek ustja keramične posode svetlo rjave barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 6,5 cm, š. 3,4 cm, db. 0,6 cm.

97 Čateški grič, sonda A, SE A03, inv. št. ČG 097

Odlomek trakastega ročaja oranžno sive barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,7 cm, š. 6,6 cm, db. 0,5 cm.

98 Čateški grič, sonda A, SE A03, PN 9, inv. št. ČG 098

Praskalo na odlomljenem odbitku iz sivega črtastega roženca. Talon je pokrit s preperino (korteks?). Na distalnem delu se na dorzalni strani nahaja retuširano čelo praskala. Na distalnem delu je na ventralni strani odbitek stanjššan. Na distalnem delu levega lateralnega roba se na ventralni strani nahajajo retuše. Vel.: dl. 3,1 cm, š. 1,6 cm, db. 0,9 cm.

99 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 099

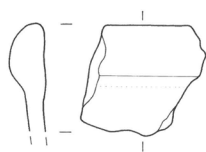
Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca oranžne barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 13 cm, š. 5,5 cm, db. 0,5 cm.

100 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 100

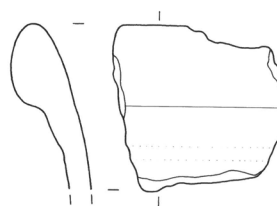
Odlomek ustja keramične posode oranžne barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 5,6 cm, š. 3,3 cm, db. 0,7 cm.

101 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 101

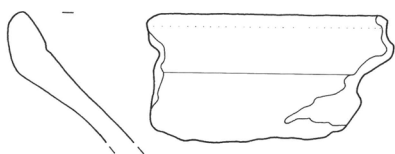
Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca rjave barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Ohranjen je horizontalno rebro. Vel.: dl. 21 cm, š. 4,3 cm, db. 0,8 cm.

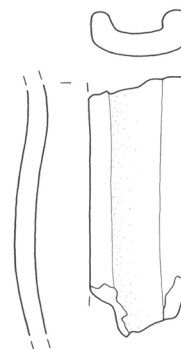
94

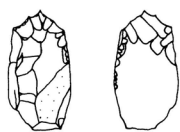
95

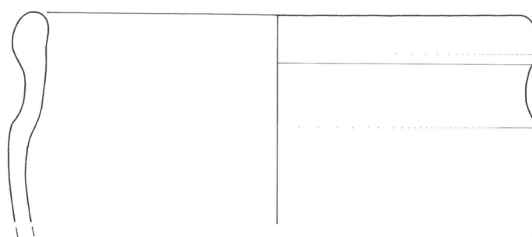
96

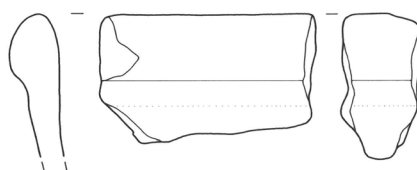
97

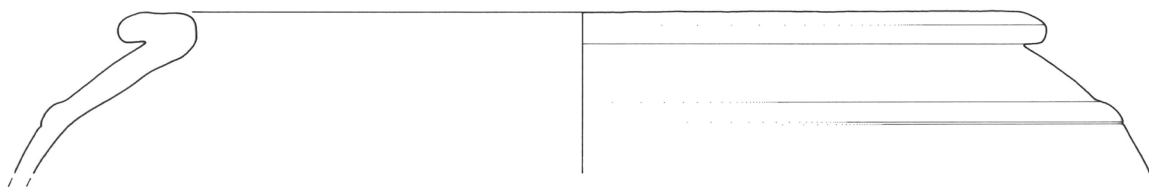
98

99

100

101

94-98 SE B2 = A3, 99-101 SE B2; merilo 1:2.

102 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 102

Odlomek ustja keramične posode oranžne barve iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,8 cm, š. 1,5, db. 0,7 cm.

103 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 103

Odlomek ustja keramične posode rjave barve iz finoazrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,4 cm, š. 1,6 cm, db. 0,5 cm.

104 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 104

Odlomek ustja keramične posode rjave barve iz finoazrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,9 cm, š. 2,3, db. 0,7 cm.

105 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 105

Odlomek ustja keramične posode sivo-črne barve iz finoazrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,7 cm, š. 2,8 cm, db. 0,5 cm.

106 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 106

Odlomek dna keramične posode oranžne barve iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,9 cm, š. 1,4 cm, db. 0,7 cm.

107 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 107

Odlomek keramičnega pokrova. Pokrov je črno-sive barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,8 cm, š. 5,8 cm, db. 0,7 cm.

108 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 108

Odlomek keramične uteži štirikotnega preseka. Ena površina je okrašena z vrezi. Površina je oranžne barve. Izdelana je iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Vel.: dl. 5,5 cm, š. 7,7 cm, db. 4,2 cm.

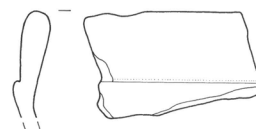
102

103

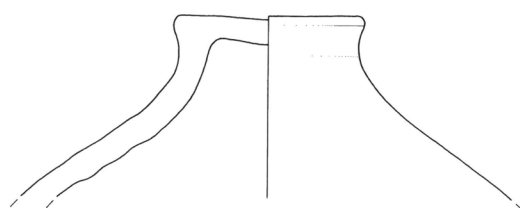
104

105

106

107

108

SE B2 = A3; merilo 1:2.

109 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 109

Odlomek podolgovate keramične uteži. Površina je oranžne barve. Izdelana je iz drobnozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Vel.: dl. 7,6 cm, š. 7 cm, db. 4,6 cm.

110 Čateški grič, sonda B, SE B02, inv. št. ČG 110

Posrebrana bronasta ploščica okrogle oblike. Na sredini je preluknjana. Na zunanji strani je okrašena s pikicami, razporejenimi v krog ob robu ploščice in v obliki ravnih in spiraloidnih črt v notranjosti. Vel.: dl. 3,9 cm, š. 3,6 cm, db. 0,1 cm.

111 Čateški grič, sonda B, SE B02, PN 17, inv. št. ČG 111

Retuširan odbitek iz svetlo sivega roženca. Smer odbijanja ni določljiva. Na proksimalnem delu levega lateralnega roba se na dorzalni strani nahajajo drobtinčaste retuše. Retuširan odbitek. Vel.: dl. 2,6 cm, š. 1,1 cm, db. 0,8 cm.

112 Čateški grič, sonda B, SE B02, PN 24, inv. št. ČG 112

Krožni segment, izdelan iz odlomka kline iz svetlo sivorjavega roženca. Talon ni določljiv. Na proksimalnem delu, levem lateralnem robu in distalnem delu je izdelan strm hrbet, kratka prečna retuša, kratki rob in dolga prečna retuša so retuširani s strmo retušo. Na distalnem delu desnega lateralnega roba so na dorzalni in ventralni strani vidne zagladitve – verjetno posledica uporabe. Vel.: dl. 1,9 cm, š. 1 cm, db. 0,3 cm.

113 Čateški grič, sonda B, SE B03, inv. št. ČG 113

Odlomek ustja keramične posode svetlo rjave barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,1 cm, š. 3,7 cm, db. 0,5 cm.

114 Čateški grič, sonda B, SE B03, inv. št. ČG 114

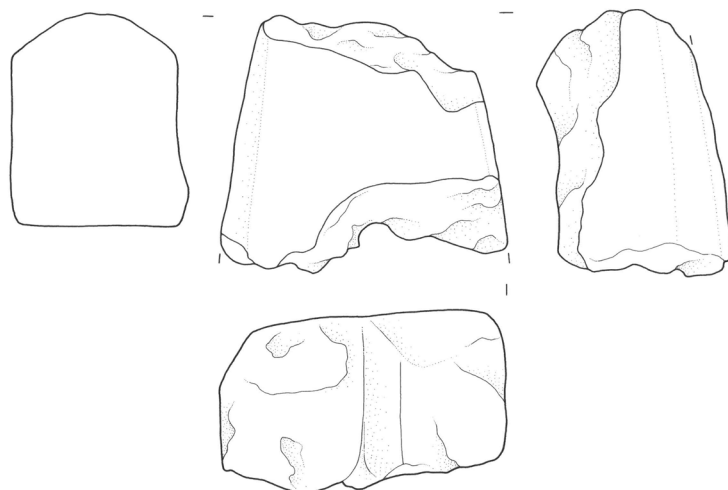
Odlomek ustja keramične posode rjave barve iz drobnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,4 cm, š. 3,9 cm, db. 0,4 cm.

115 Čateški grič, sonda B, SE B04, PN 19, inv. št. ČG 115

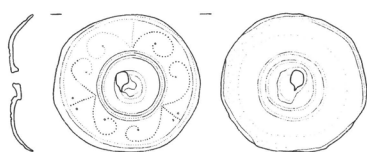
Jedro iz sivega do sivo-rjavega roženca. Jedro je unipolarno. Udarne površine je pripravljena – retuširana. Jedro. Vel.: dl. 2,5 cm, š. 3 cm, db. 2,2 cm.

116 Čateški grič, sonda C, SE C02, PN 14, inv. št. ČG 116

Praskalo na retuširani klini. Praskalo na odlomljeni klini iz svetlo sivega roženca. Talon ni ohranjen. Na distalnem delu se na dorzalni strani nahaja retuširano čelo praskala. Na distalnem delu levega lateralnega roba se na dorzalni strani nahajajo retuše. Na proksimalnem delu desnega lateralnega roba se na dorzalni strani nahaja retuširana izjeda. Na proksimalnem delu levega lateralnega roba se na ventralni strani nahajajo manjša retuširana izjeda in nekaj manjših retuš. Vel.: dl. 3,1 cm, š. 1,2 cm, db. 0,5 cm.

109

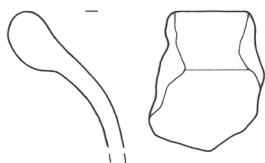
110

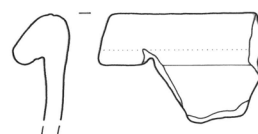
111

112

113

114

115

116

SE B2 = A3; merilo 1:2.

117 Čateški grič, sonda C, SE C08, inv. št. ČG 117

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca rjavo-oranžne barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je nepopolno redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 21 cm, š. 14,9 cm, db. 0,7 cm.

118 Čateški grič, sonda C, SE C08, inv. št. ČG 118

Retuširan odbitek iz rjavega roženca. Talon je retuširan – gladek. Na distalnem in srednjem delu desnega lateralnega roba se na dorzalni strani nahajajo retuše. Na distalnem delu levega lateralnega roba se na dorzalni strani nahajajo retuše. Ohranjen je korteks. Na ventralni strani je na odbitek prilepljen sediment. Vel.: dl. 4,5 cm, š. 4,2 cm, db. 1,7 cm.

119 Čateški grič, sonda D1, SE E01, inv. št. ČG 119

Odlomek ustja keramične posode rdeče-oranžne barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,2 cm, š. 2,3 cm, db. 0,6 cm.

120 Čateški grič II, kv. B, C/3, 4, SE 1, inv. št. ČG 120

Odlomek ustja keramične posode rjave barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,6 cm, š. 6,8 cm, db. 1,2 cm.

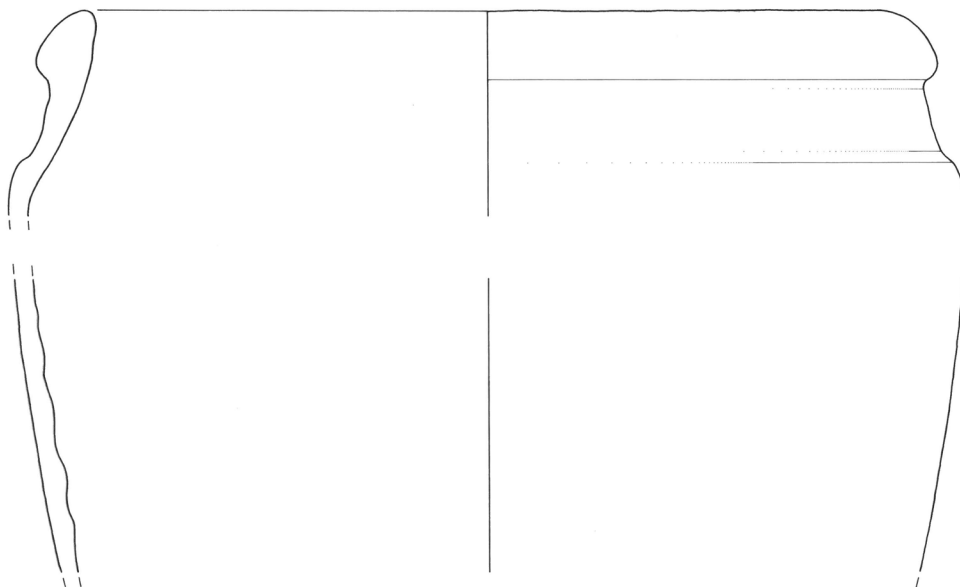
121 Čateški grič II, kv. A, B, C, SE 1, inv. št. ČG 121

Odlomek dna keramične posode sive barve iz zrnate lončarske mase. Neokrašen. Vel.: dl. 9,4 cm, š. 5 cm, db. 1 cm.

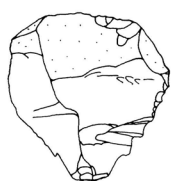
122 Čateški grič II, SE 31, PN 2, inv. št. ČG 122

Odlomek ustja in ostenja keramične sklede temno rjave barve. Notranja površina je svetlejša iz drobnazrnate lončarske mase z dodatkom sljude. Žganje je redukcijsko. Notranja površina in rob ustja sta okrašena z brazdastim vrezom, notranja tudi z odtisi. Vel.: pr. u. 14,8 cm, vel. odl.: dl. 4,8 cm, š. 4,9 cm, db. 0,7 cm. Objava: Guštin, Olić 2003, 111.

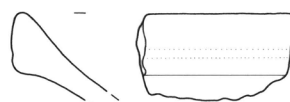

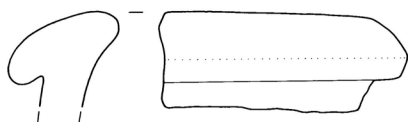
117

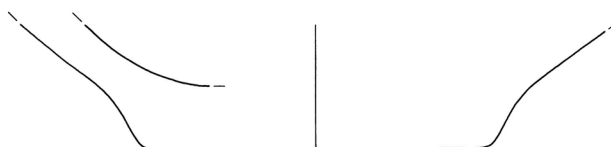
118

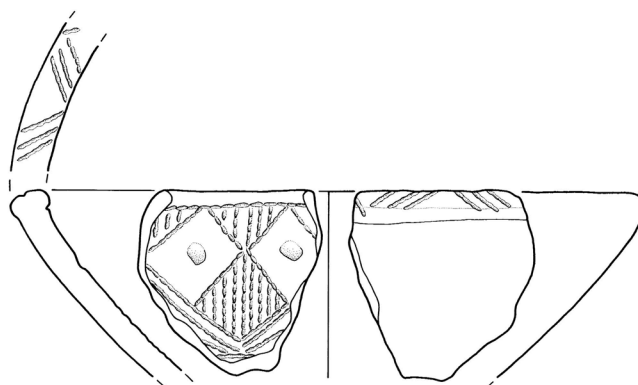
119

120

121

122

117, 118 SE C8, 119 SE D1, izkopavanje 2003 120, 121 SE 1, 122 SE 31; merilo 1:2.

123 Čateški grič II, SE 31/1, inv. št. ČG 123

Odlomek dna keramične posode. Odlomek je svetlo rjave barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 9,8 cm, š. 2 cm, db. 0,9 cm.

124 Čateški grič II, SE 31/2, inv. št. ČG 124

Odlomek dna in ostenja keramične posode oranžne barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 5,1 cm, š. 5,1 cm, db. 0,1 cm.

125 Čateški grič II, SE 31, PN 1, inv. št. ČG 125

Odlomek dna kamnite posode. Kamen je rjave barve in glajen. Vel.: dl. 13,3 cm, š. 5,6 cm, db. 2,5 cm.

126 Čateški grič II, SE 32, PN 3, inv. št. ČG 126

Odlomek ustja in ostenja keramične skledе rjavo-oranžne barve iz drobnozrnate lončarske mase z dodatkom sljude in redkimi primesmi velikosti do 0,2 cm. Žganje je oksidacijsko. Notranja površina in rob ustja sta okrašena z brazdastim vrezom in odtisi. Vel.: dl. 4,7 cm, š. 5,1 cm, db. 0,7 cm.

127 Čateški grič II, SE 32/2, inv. št. ČG 127

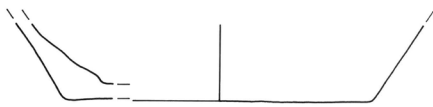
Odlomek ustja in ostenja keramične posode (lonca) oranžne barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,1 cm, š. 2,9 cm, db. 0,8 cm.

128 Čateški grič II, SE 32, inv. št. ČG 128

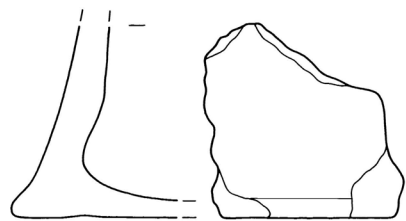
Odlomek dna keramične posode oranžno-rjave barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 7,4 cm, š. 4,4 cm, dl. 0,7 cm.

129 Čateški grič II, SE 32/3, inv. št. ČG 129

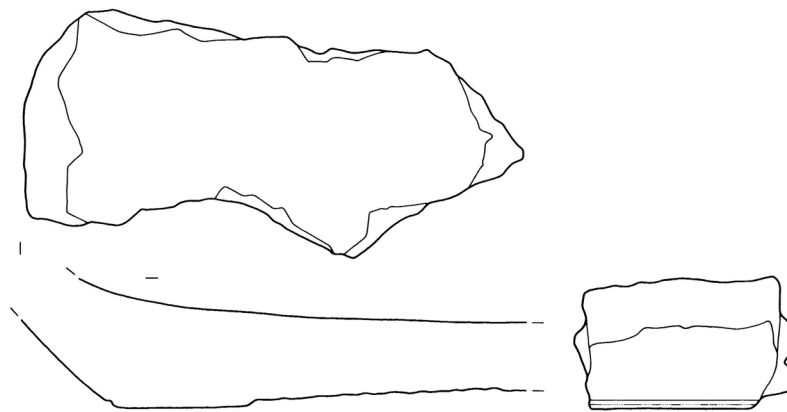
Odlomek dna keramične posode. Dno je ravno, oranžne barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 7,9 cm, š. 2 cm, db. 0,3 cm.

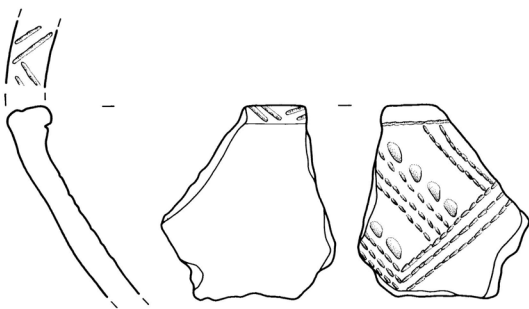
123

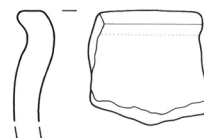
124

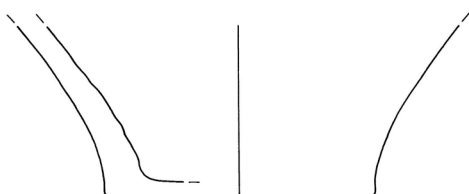
125

126

127

128

129

123 SE 31/1, 124 SE 31/2, 125 SE 31, 126, 128 SE 32, 127 SE 32/2, 129 SE 32/3; merilo 1:2.

130 Čateški grič II, SE 32/1, inv. št. ČG 130

Odlomek dna keramične posode. Dno je ravno, sive barve iz finožrnate lončarske mase z veliko sljude. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 9,2 cm, š. 1,7 cm, db. 0,6 cm.

131 Čateški grič II, SE 32, inv. št. ČG 131

Odlomek ostenja keramične posode svetlo rjave barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji površini je okras vtisnjenih vertikalnih linij. Vel.: dl. 3,8 cm, š. 3,9 cm, db. 0,6 cm.

132 Čateški grič II, SE 33, PN 017, inv. št. ČG 132

Odlomek ustja in ostenja keramične sklede. Izdelana je iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Rob ustja in zunanja površina sta okrašena z vrezanimi linijami. Vel.: dl. 10,6 cm, š. 4,1 cm, db. 0,7 cm.

133 Čateški grič II, SE 33, PN 6, inv. št. ČG 133

Odlomek ustja in ostenja keramične sklede temno rjave barve iz finožrnate lončarske mase z dodatkom sljude. Žganje je redukcijsko. Zunanja in notranja površina ter rob ustja so okrašeni z vrezi. Vel.: pr. u. 13,6 cm, vel. odl.: dl. 4,6 cm, š. 3,2 cm, db. 0,9 cm.

134 Čateški grič II, SE 33, PN 7, inv. št. ČG 134

Odlomek ostenja keramične posode rjave barve iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Zunanja površina je okrašena z vrezanimi linijami. Vel.: dl. 4,2 cm, š. 4 cm, db. 0,9 cm.

135 Čateški grič II, SE 33, PN 4, inv. št. ČG 135

Odlomek ustja in ostenja keramične posode (lonca) črno-rjave barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Posoda je okrašena. Na zunanji površini je pod ustjem vrsta odtisov. Na prehodu v rame posode je viden ostanek modeliranega rebra z odtisom. Vel.: dl. 18,8 cm, š. 7,2 cm, db. 0,6 cm.

136 Čateški grič II, SE 33, PN 12, inv. št. ČG 136

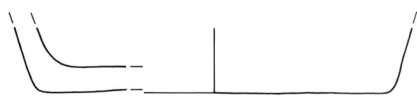
Odlomek ustja in ostenja keramične posode rjave barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na zunanji strani je pod ustjem vrsta horizontalno razporejenih odtisov. Vel.: pr. u. 13,7 cm, vel. odl.: dl. 5,2 cm, š. 4,3 cm, db. 0,6 cm.

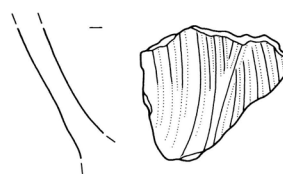
137 Čateški grič II, SE 33, PN 9, inv. št. ČG 137

Odlomek ustja in ostenja keramične posode. Zunanja in notranja površina sta rjave barve, prelom je črn iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na zunanji strani je pod ustjem okras horizontalno razporejenih odtisov. Vel.: dl. 4,4 cm, š. 3,1 cm, db. 0,6 cm.

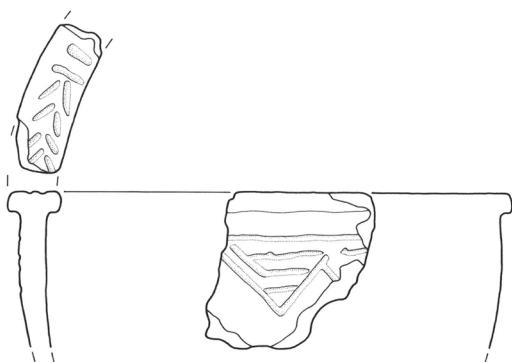

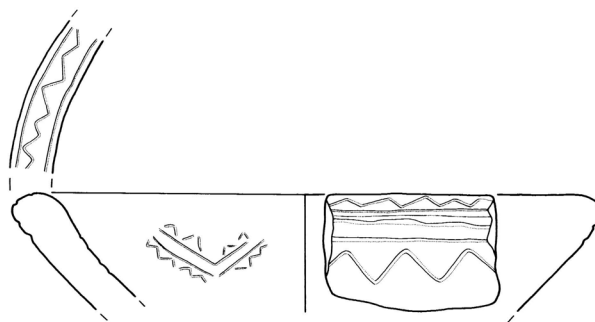
130

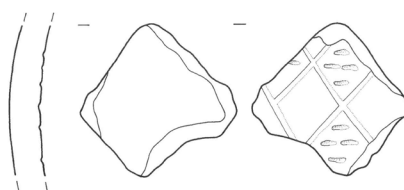
131

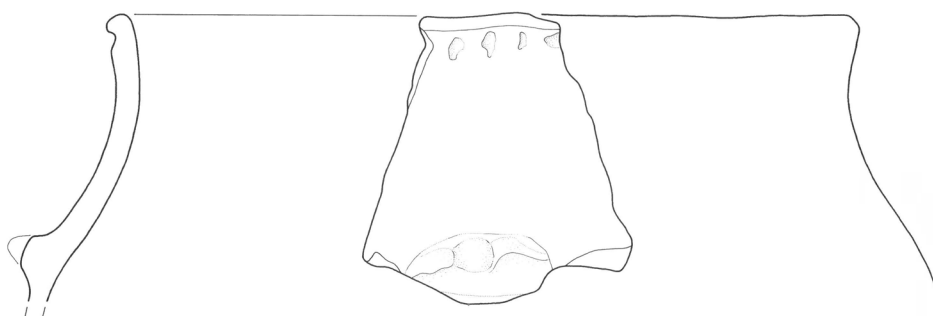
132

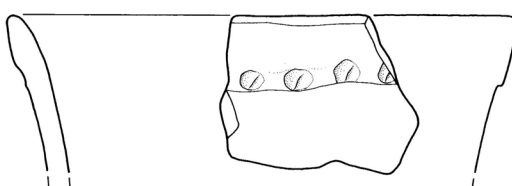
133

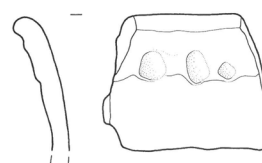
134

135

136

137

130 SE 32/1, 131 SE 32, 132-137 SE 33; merilo 1:2.

138 Čateški grič II, SE 33, PN 13, inv. št. ČG 138

Odlomek ustja keramične posode. Zunanja in notranja površina sta rjave barve, prelom je črn. Izdelan je iz fino prečiščene lončarske mase. Na zunanji strani je pod ustjem okras horizontalno razporejenih odtisov. Vel.: dl. 4 cm, š. 3,2 cm, db. 0,6 cm.

139 Čateški grič II, SE 33, PN 11, inv. št. ČG 139

Odlomek ustja in ostenja keramične posode. Barva odlomka je oranžna iz prečiščene lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji strani je pod ustjem okras horizontalno razporejenih odtisov. Vel.: dl. 3,7 cm, š. 4,8 cm, db. 0,7 cm.

140 Čateški grič II, SE 33/1, inv. št. ČG 140

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca oranžne barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji strani je horizontalna kanelura. Vel.: dl. 13 cm, š. 4,5 cm, db. 0,6 cm.

141 Čateški grič II, SE 33/7, inv. št. ČG 141

Odlomek ustja in ostenja keramične posode svetlo oranžne barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 5,8 cm, š. 2,4 cm, db. 0,4 cm.

142 Čateški grič II, kv. C2, SE 33, inv. št. ČG 142

Odlomek ustja in ostenja keramične posode črne barve iz drobnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,1 cm š. 4,3 cm, db. 0,4 cm.

143 Čateški grič II, SE 33, inv. št. ČG 143

Odlomek ustja keramične posode (lonca?) sivo-rjave barve iz finožrnate lončarske mase. Neokrašen. Vel.: dl. 13 cm, š. 4,4 cm, db. 1 cm.

144 Čateški grič II, SE 33, PN 10, inv. št. ČG 144

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca. Rob ustja je odebeljen. Površini in prelom so črno-rjave barve iz drobnozrnate lončarske mase z redkimi primesmi sljude. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 11 cm, š. 6 cm, db. 0,6 cm.

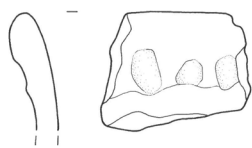

145 Čateški grič II, SE 33, inv. št. ČG 145

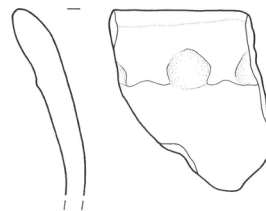
Odlomek ostenja keramičnega lonca sive barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na prehodu iz vratu v ostenje po zunanji površini poteka horizontalno rebro. Vel.: dl. 5,2 cm, š. 3,7 cm, db. 0,5 cm.

146 Čateški grič II, SE 33/9, inv. št. ČG 146

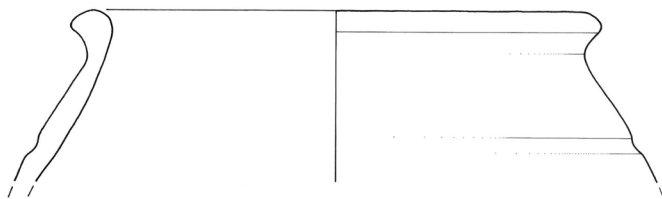
Odlomek ostenja keramične posode (lonca) oranžne barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji površini pod ustjem odtisi. Vel.: nm. pr. 5,9 cm, nv. pr. 24,8 cm, db. 0,5 cm.

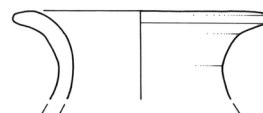
138

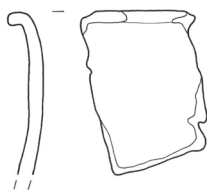
139

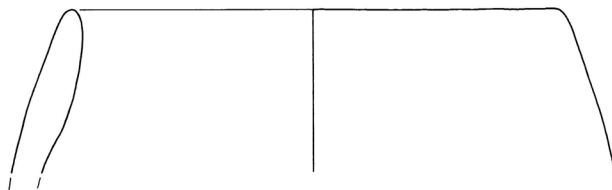
140

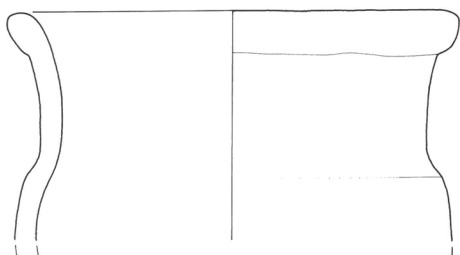
141

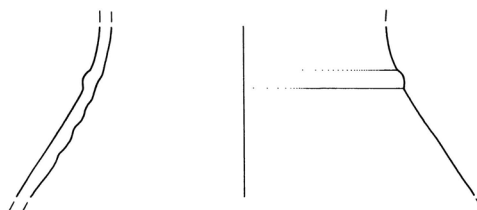
142

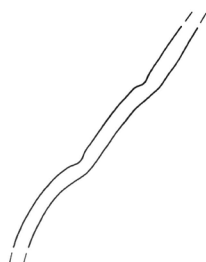
143

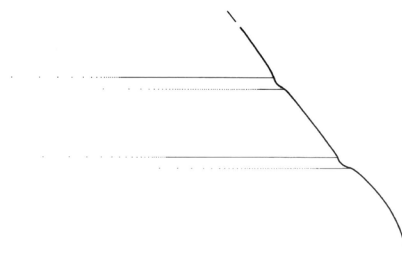
144

145

146

140 SE 33/1, 141 SE 33/7, 138, 139, 142-146 SE 33; merilo 1:2.

147 Čateški grič II, SE 33/10, inv. št. ČG 147

Odlomek ostenja keramične posode (lonca). Ostenje je svetlo rjavo-oranžne barve. Izdelano je iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji površini pod ustjem odtisi. Vel.: nv. pr. 28,2 cm, dl. 9,4 cm, db. 0,9 cm.

148 Čateški grič II, kv. B3, SE 33, inv. št. ČG 148

Odlomek ostenja keramične posode (lonca?) črne barve iz fino prečiščene lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4 cm, š. 4,3 cm, db. 0,7 cm.

149 Čateški grič II, SE 33/2, inv. št. ČG 149

Odlomek ostenja keramične posode (lonca) oranžne barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 8,5 cm, š. 4,3 cm, db. 0,8 cm.

150 Čateški grič II, SE 33/8, inv. št. ČG 150

Odlomek ostenja keramične posode (lonca) oranžne barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 7 cm, š. 5,2 cm, db. 0,5 cm.

151 Čateški grič II, SE 33/6, inv. št. ČG 151

Odlomek ostenja keramične posode (lonca). Ostenje je oranžne barve. Izdelano je iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji površini je horizontalen trak, sestavljen iz vzporednih horizontalnih vrezanih linij. Vel.: dl. 4,9 cm, š. 3,9 cm, db. 0,7 cm.

152 Čateški grič II, SE 33/4 inv. št. ČG 152

Odlomek ostenja keramične posode oranžne barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 7,7 cm, š. 5,3 cm, db. 0,9 cm.

153 Čateški grič II, SE 33/5, inv. št. ČG 153

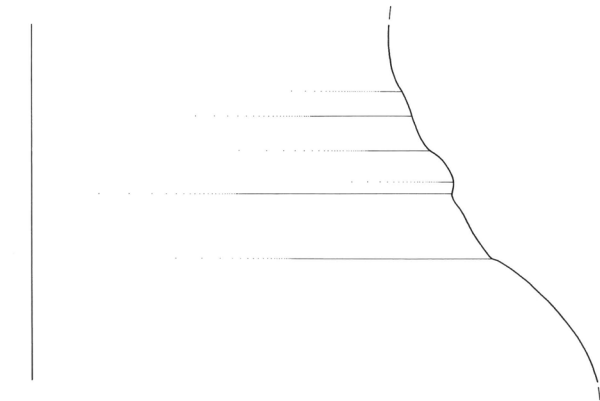
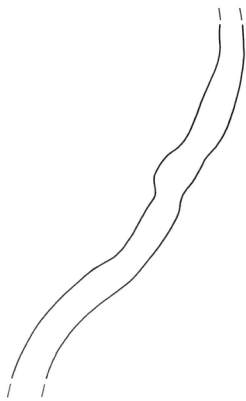
Odlomek ustja in ostenja keramične posode oranžne barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,4 cm, š. 5,6 cm, db. 0,9 cm.

154 Čateški grič II, kv. B/1,2, SE 33, inv. št. ČG 154

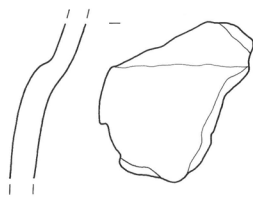
Odlomek ostenja in ročaja keramične posode črno-rjave barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,8 cm, š. 3,3 cm, db. 0,5 cm.

155 Čateški grič II, SE 33, inv. št. ČG 155

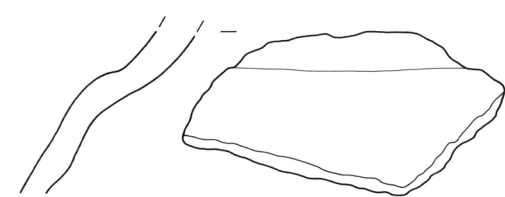
Odlomek ostenja posode z ročajem črne barve iz finoizrnat lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,3 cm, š. 2,3 cm, db. 0,7 cm.

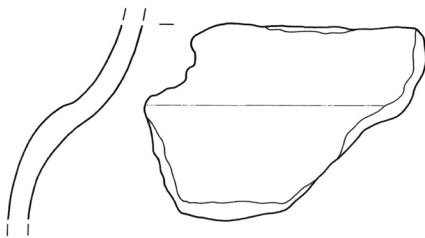
147

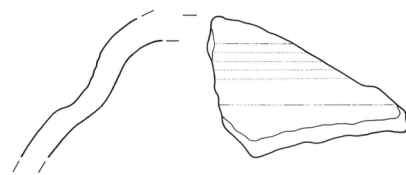
148

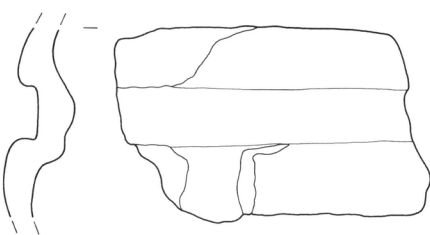
149

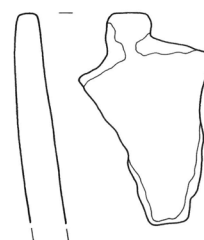
150

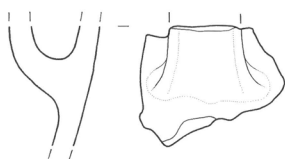
151

152

153

154

155

156 Čateški grič II, SE 33, inv. št. ČG 156

Odlomek ročaja. Ročaj je oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 6,7 cm, š. 10,2 cm, db. 3,5 cm.

157 Čateški grič II, SE 33, PN 5, inv. št. ČG 157

Odlomek ostenja in ročaja keramične posode črno-rjave barve iz drobnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 6,7 cm, š. 9,1 cm, db. 0,7 cm, ročaj: š. 3,4 cm, dl. 1,1 cm.

159 Čateški grič II, kv. C2, SE 33, inv. št. ČG 159

Odlomek trakastega ročaja keramične posode. Površini sta rjavi, prelom pa črne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4 cm, š. 4,6 cm, db. 1,1 cm.

160 Čateški grič II, SE 33, inv. št. ČG 160

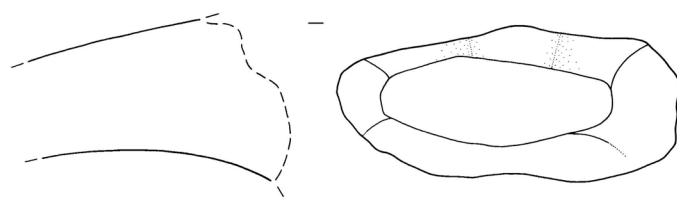
Odlomek dna keramičnega lonca. Dno je svetlo rjave barve. Izdelano je iz srednje-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 12,6 cm, š. 7,4 cm, db. 0,6 cm.

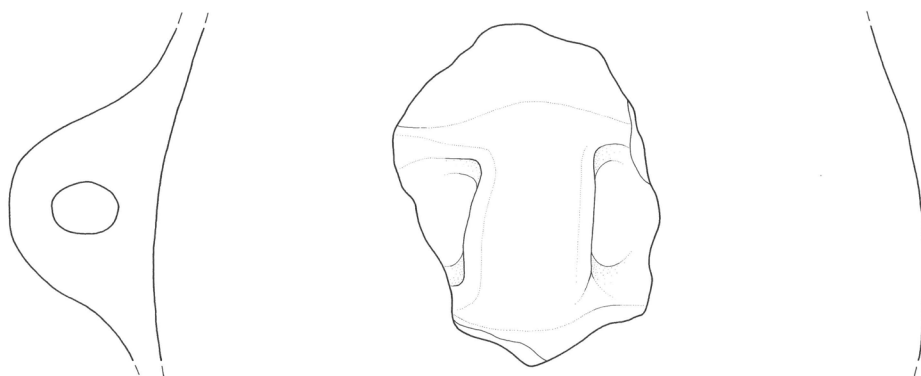
158 Čateški grič II, SE 33, PN 8, inv. št. ČG 158

Odlomek trakastega ročaja keramične posode. Zunanja površina je oranžno-rjava, notranjost in prelom sta črno-rjava iz srednje-zrnate lončarske mase. Žganje je nepopolno redukcijsko. Ročaj je trakast in ima na zunanji strani modelirana tri vzporedna rebra. Vel.: dl. 3,9 cm, š. 4,5 cm, db. 1,8 cm.

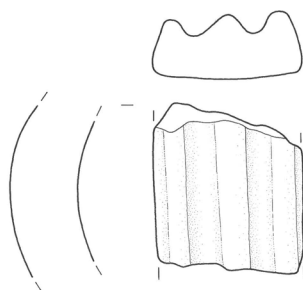

156

157

158

159

160

161 Čateški grič II, SE 33, inv. št. ČG 161

Odlomek dna keramične posode. Odlomek je svetlo rjave barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,9 cm, š. 2 cm, db. 0,6 cm.

162 Čateški grič II, kv. C4, SE 37, inv. št. ČG 162

Odlomek dna keramične posode. Površini in prelom so oranžno-rjave barve. Izdelano je iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 14,1 cm, š. 2,6 cm, db. 0,8 cm.

163 Čateški grič II, kv. B, C/3, 4, SE 33, inv. št. ČG 163

Odlomek dna keramične posode. Zunanja in notranja površina sta rjave barve, prelom je črn. Izdelano je iz prečiščene lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,2 cm, š. 2,2 cm, db. 0,5 cm.

164 Čateški grič II, kv. B, C/3, 4, SE 33, inv. št. ČG 164

Odlomek dna keramične posode črno-rjave barve. Izdelano je iz prečiščene lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,3 cm, š. 2,1 cm, db. 0,9 cm.

165 Čateški grič II, SE 33, inv. št. ČG 165

Odlomek dna keramične posode črno-rjave barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 12,6 cm, š. 2,3 cm, db. 1 cm.

166 Čateški grič II, SE 33, inv. št. ČG 166

Odlomek dna keramične posode svetlo rjave barve s sivimi lisami iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je stihijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 14,7 cm, š. 2,8 cm, db. 2,8 cm.

167 Čateški grič II, SE 33/3, inv. št. ČG 167

Odlomek dna keramične posode oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,3 cm, š. 2,5 cm, db. 0,5 cm.

168 Čateški grič II, SE 33, inv. št. ČG 168

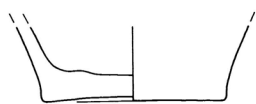
Odlomek dna keramične posode sivo-rjave barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 6,7 cm, š. 1,9 cm, db. 0,8 cm.

169 Čateški grič II, SE 33, PN 14, inv. št. ČG. 169

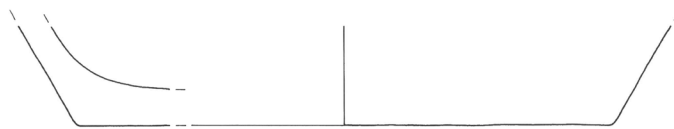
Kamnito orodje. Na dorzalni strani je retuša na lateralnem robu. Ventralna stran je površinsko v celoti retuširana. Vel.: dl. 2,2 cm, š. 4 cm, db. 1,1 cm.

170 Čateški grič II, kv. D5, SE 37, inv. št. ČG 170

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca. Zunanja površina je rjava, notranja površina in prelom sta črna iz srednjezrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 15,8 cm, š. 14 cm, db. 0,5 cm.

161

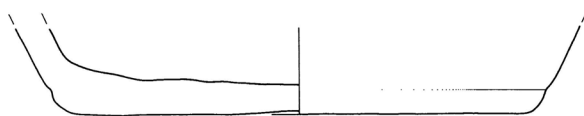
162

163

164

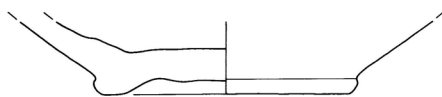
165

166

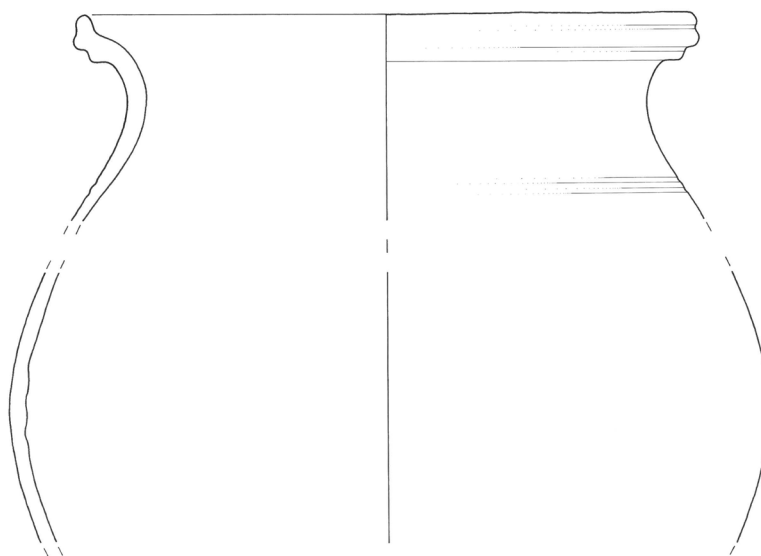
167

168

169

170

161, 163–166, 168, 169 SE 33, 167 SE 33/3, 162, 170 SE 37; merilo 1:2.

171 Čateški grič II, kv. D5, SE 37, inv. št. ČG 171

Odlomek dna in ostenja keramične posode. Zunanja površina je rjava. Prelom in notranja površina sta črne barve. Izdelano je iz fino zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 11,8 cm, š. 5,2 cm, db. 0,9 cm.

172 Čateški grič II, sonda B2, SE 33, inv. št. ČG 172

Odlomek dna in ostenja keramične posode (lonca?) črne barve iz drobno zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 14 cm, š. 3,3 cm, db. 0,9 cm.

173 Čateški grič II, SE 67, inv. št. ČG 173

Odlomljen retuširan odbitek iz svetlo sivega močno preperelega tufa. Talon je pokrit s korteksom. Na distalnem delu desnega lateralnega roba na ventralni strani se nahajajo retuše. Na levem lateralnem robu na dorzalni in ventralni strani se nahajajo retuše. Vel.: dl. 5,7 cm, š. 5,8 cm, db. 1,7 cm.

174 Čateški grič II, sonda 2, SE 73, inv. št. ČG 174

Odbitek z drobtinčasto retušo in izjedama iz zelenkastega roženca. Talon je gladek – pokrit s korteksom. Na distalnem delu levega lateralnega roba na dorzalni strani se nahajajo drobtinčaste retuše. Na srednjem delu desnega lateralnega roba na ventralni strani in na distalnem delu desnega lateralnega roba na dorzalni strani se nahajata retuširani izjedi. Vel.: dl. 1,6 cm, š. 1,2 cm, db. 0,6 cm.

175 Čateški grič II, SE 101, inv. št. ČG 175

Odlomek ustja in ostenja keramične posode rjave barve. Izdelan je iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji strani ustja je okras izdelan s pravilno razporejenimi odtisi. Vel.: dl. 4,5 cm, š. 4,3 cm, db. 1,6 cm.

176 Čateški grič II, SE 103, inv. št. ČG 176

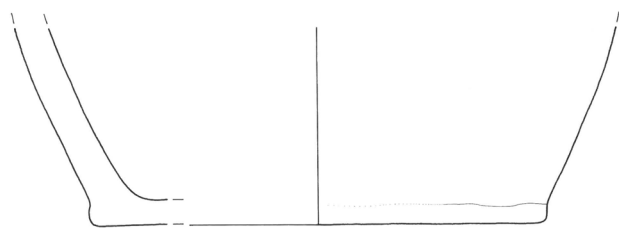
Odlomek ustja in trakastega ročaja keramične posode rjave barve. Posoda je izdelana iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 8,9 cm, š. 1,7 cm, db. 0,3 cm, ročaj: š. 2,5 cm, db. 0,7 cm.

177 Čateški grič II, SE 103, inv. št. ČG 177

Odlomek dna in dela ostenja keramične posode oranžne barve. Posoda je izdelana iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašena. Vel.: dl. 14 cm, š. 3,4 cm, db. 0,9 cm.

178 Čateški grič II, SE 103, inv. št. ČG 178

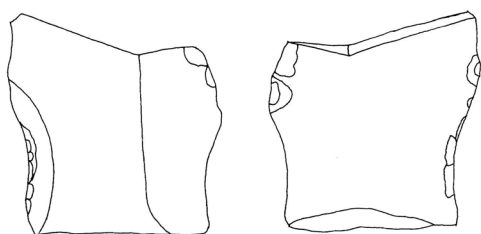
Odlomek ostenja keramične posode. V ostenju je odprtina okrogle oblike oranžno-rjave barve. Izdelan je iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen, preluknjan. Vel.: dl. 4,1 cm, š. 4,5 cm, db. 0,6 cm.

171

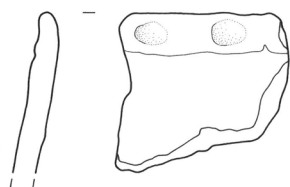
172

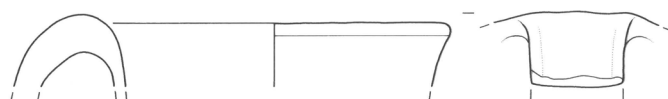
173

174

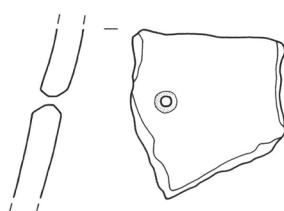
175

176

177

178

172 SE 33, 171 SE 37, 173 SE 67, 174 SE 73, 175 SE 101, 176–178 SE 103; merilo 1:2.

179 Čatež – Sv. Jurij, SE 1, inv. št. ČSJ 179

Odlomek ustja in ostenja keramične skledе rjave barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 18,6 cm, š. 4,1 cm, db. 0,6 cm.

180 Čatež – Sv. Jurij, SE 2, inv. št. ČSJ 180

Odlomek ustja keramične posode rjave barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 5 cm, š. 2,9 cm, db. 0,7 cm.

181 Čatež – Sv. Jurij, SE 74, inv. št. ČSJ 181

Odlomek ostenja keramičnega lonca rjave barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: nv. pr. 11,3 cm, š. 4,4 cm, db. 0,6 cm.

182 Čatež – Sv. Jurij, SE 2, inv. št. ČSJ 182

Odlomek ostenja keramične posode sive barve iz finoizrnatе lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,8 cm, š. 3 cm, db. 0,4 cm.

183 Čatež – Sv. Jurij, SE 2, inv. št. ČSJ 183

Odlomek dna in ostenja keramične posode na nogi sive barve iz finoizrnatе lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: nv. pr. 18 cm, nv. pr. u. 13 cm, dl. 3 cm, db. 0,9 cm.

184 Čatež – Sv. Jurij, SE 2, inv. št. ČSJ 184

Odlomek dna in ostenja keramične posode (lonca?) rjave barve iz groboizrnatе lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 8,8 cm, š. 8,9 cm, db. 1 cm.

185 Čatež – Sv. Jurij, SE 2, inv. št. ČSJ 185

Odlomek dna keramične posode rjave barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,4 cm, š. 1,9 cm, db. 0,9 cm.

186 Čatež – Sv. Jurij, SE 2, inv. št. ČSJ 186

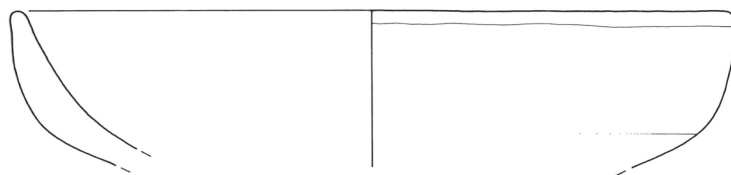
Odlomek dna in ostenja keramične posode (lonca?) oranžno-rjave barve iz groboizrnatе lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 11,9 cm, š. 3,6 cm, db. 1 cm.

187 Čatež – Sv. Jurij, SE 2, inv. št. ČSJ 187

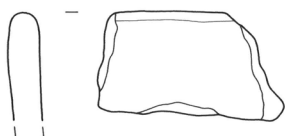
Odlomek dna in ostenja keramične posode rjave barve iz groboizrnatе lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 9,8 cm, š. 3,7 cm, db. 0,9 cm.

188 Čatež – Sv. Jurij, SE 74, inv. št. ČSJ 188

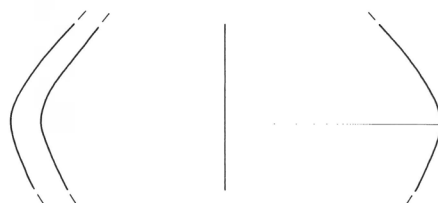
Odlomek dna keramične posode rjave barve iz drobnnozrnate lončarske mase, prelom je črne barve. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 11 cm, š. 2 cm, db. 0,7 cm.

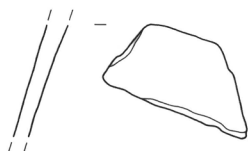
179

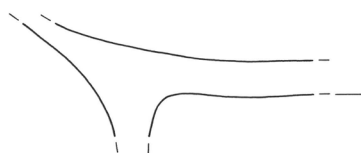
180

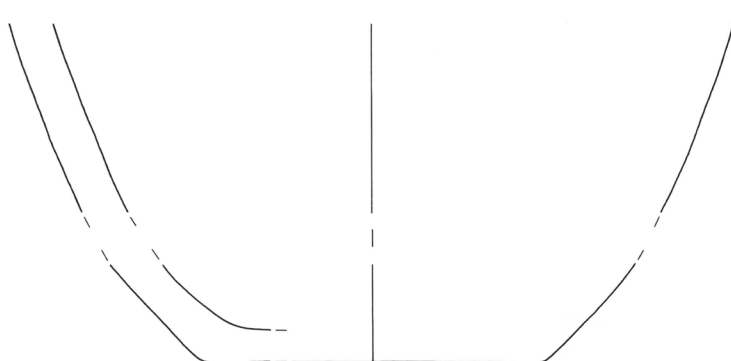
181

182

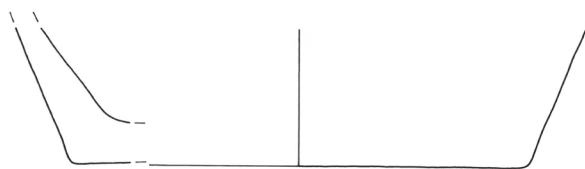
183

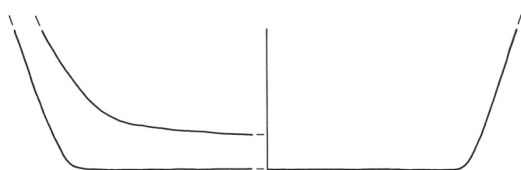
184

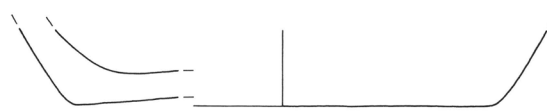
185

186

187

188

179 SE 1, 180–187 SE 2 = 74, 188 SE 74; merilo 1:2.

189 Čatež – Sv. Jurij, SE 2, inv. št. ČSJ 189

Odlomek noge keramične posode rjavo-oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2 cm, š. 3,4 cm, db. 1,3 cm.

190 Čatež – Sv. Jurij, SE 2, inv. št. ČSJ 190

Odlomek obdelanega kamna rdeče-rjave barve. Kamen je podolgovate oblike in ožji v zgornjem delu. Na obeh koncih je odlomljen. Vel.: dl. 3,3 cm, š. 7,5 cm, db. 1,8 cm.

191 Čatež – Sv. Jurij, SE 74, inv. št. ČSJ 191

Odlomek ustja in ostenja steklene posode (skleda?). Steklo je svetlo zelene barve. Na zunanji strani je vertikalno rebro. Vel.: dl. 2,6 cm, š. 3,1 cm, db. 0,3 cm.

192 Čatež – Sv. Jurij, SE 7, inv. št. ČSJ 192

Odlomek ustja keramične posode rjave barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 18,8 cm, š. 1,9 cm, db. 0,4 cm.

193 Čatež – Sv. Jurij, SE 7, inv. št. ČSJ 193

Odlomek ustja keramične posode črno-rjave barve iz zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,7 cm, š. 1,6 cm, db. 0,4 cm.

194 Čatež – Sv. Jurij, SE 7, inv. št. ČSJ 194

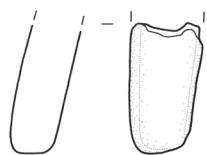
Odlomek dna in ostenja keramičnega lonca temno oranžne barve z rjavimi lisami iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je nepopolno redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 6,4 cm, š. 5,7 cm, db. 0,5 cm.

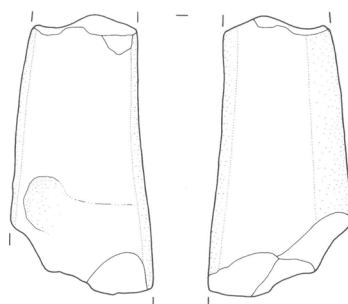
195 Čatež – Sv. Jurij, SE 7, inv. št. ČSJ 195

Odlomek dna in ostenja keramične posode temno sive barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na zunanji površini sta ohranjeni dve vrezani horizontalni liniji. Vel.: dl. 9,6 cm, š. 6,9 cm, db. 0,6 cm.

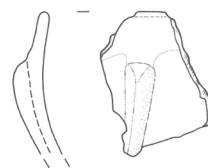

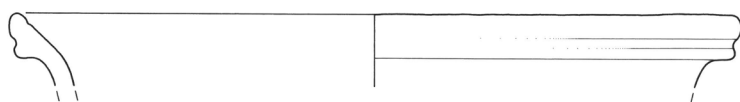
189

190

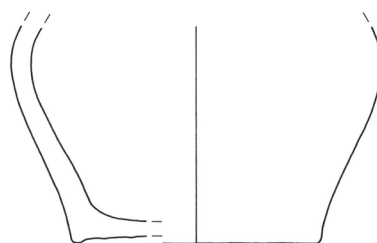
191

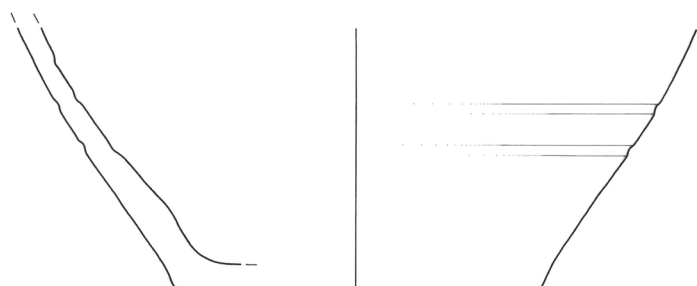
192

193

194

195

189-191 SE 2 = 74, 192-195 SE 7; merilo 1:2.

196 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 196

Odlomki ustja ter dna in ostenja keramičnega lonca. Odlomki so rjavo-oranžne barve. Lonec je izdelan iz srednjezrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: v. 17,8 cm, pr. u. 15,8 cm, pr. d. 8,9 cm, db. 0,5 cm.

202 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 202

Odlomek ustja keramične posode črne barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,4 cm, š. 1,6 cm, db. 0,4 cm.

203 Čatež – Sv. Jurij, SE 11, inv. št. ČSJ 203

Odlomek ustja in ostenja keramične sklede temno sive barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 17,4 cm, š. 1,9 cm, db. 0,4 cm.

197 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 197

Odlomek ustja keramičnega lonca črne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 16,4 cm, š. 2,5 cm, db. 0,5 cm.

198 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 198

Odlomek ustja keramičnega lonca oranžne barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 16,8 cm, š. 2,5 cm, db. 0,4 cm.

199 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 199

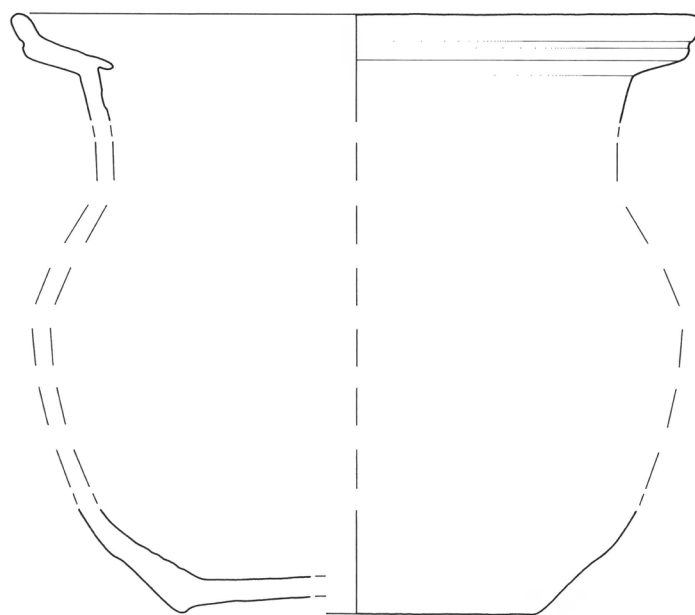
Odlomek ustja keramične posode svetlo rjave barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,5 cm, š. 2,1 cm, db. 0,3 cm.

200 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 200

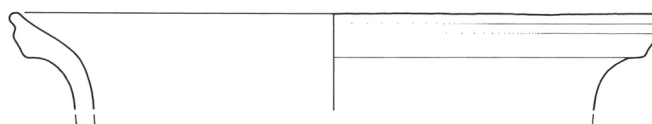
Odlomek ustja keramične posode črno-rjave barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 15,6 cm, š. 1,4 cm, db. 0,4 cm.

201 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 201

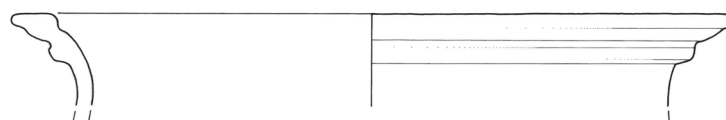
Odlomek ustja keramične posode črne barve iz drobnnozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2 cm, š. 1,7 cm, db. 0,3 cm.

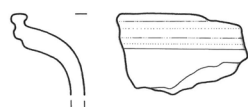
196

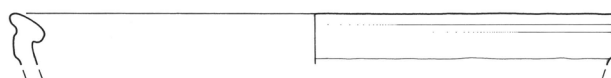
197

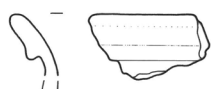
198

199

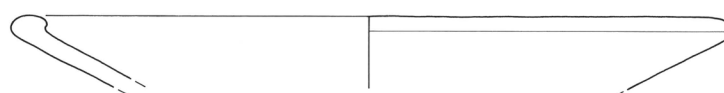
200

201

202

203

SE 11 = 73; merilo 1:2.

204 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 204

Odlomek ostenja keramičnega lonca svetlo rjave barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji površini je na prehodu v trebuh posode horizontalni pas, sestavljen iz vrezanih linij. Vel.: dl. 3,5 cm, š. 2,3 cm, db. 0,3 cm.

205 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 205

Odlomek ostenja keramične posode (lonca?) oranžne barve iz drobozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji površini je okras horizontalno razporejenih odtisov. Vel.: dl. 6,5 cm, š. 5,4 cm, db. 0,8 cm.

206 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 206

Odlomek ostenja keramične posode oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji strani je okras: horizontalno rebro z odtisi. Vel.: dl. 2 cm, š. 2,6 cm, db. 0,4 cm.

207 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 207

Odlomek ostenja keramične posode oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji površini je ohranjena vdolbina. Vel.: dl. 5,2 cm, š. 2,9 cm, db. 0,6 cm.

208 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 208

Odlomek ostenja keramične posode oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,6 cm, š. 3,7 cm, db. 0,6 cm.

209 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 209

Odlomek ostenja keramične posode oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4 cm, š. 2,9 cm, db. 0,6 cm.

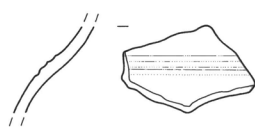
210 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 210

Odlomek trakastega ročaja keramične posode svetlo oranžne barve iz drobozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Zunanja površina je okrašena z globokimi vbodi. Vel.: dl. 4,4 cm, š. 6 cm, db. 1,4 cm.

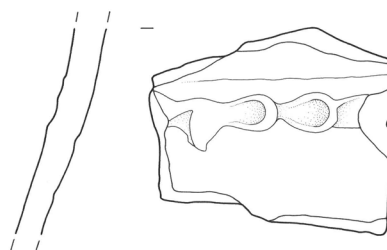

211 Čatež – Sv. Jurij, SE 11, inv. št. ČSJ 211

Odlomek dna in ostenja keramične posode sive barve s temno sivimi lisami iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Po zunanji površini so v pravilnih razmakih vrezane horizontalne linije. Vel.: dl. 10,1 cm, š. 9,2 cm, db. 0,5 cm.

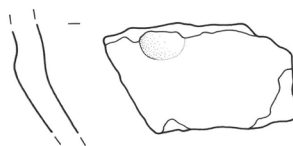
204

205

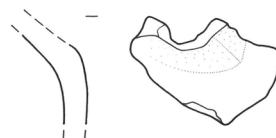
206

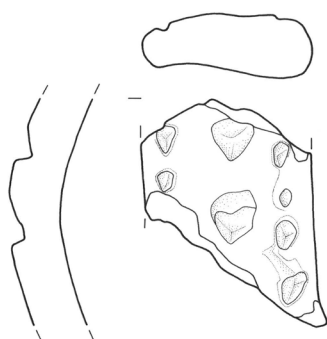
207

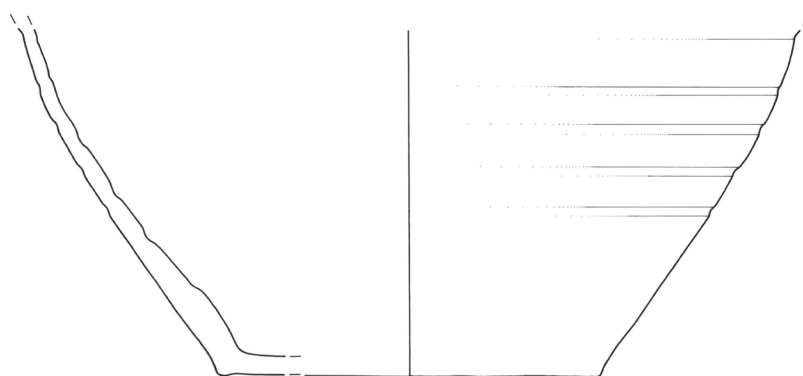
208

209

210

211

SE 11 = 73; merilo 1:2.

212 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 212

Odlomek dna keramične posode oranžne barve iz drobnorz-nate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 12,4 cm, š. 1,4 cm, db. 0,8 cm.

213 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 213

Odlomek dna keramične posode oranžne barve iz drobnorz-nate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 10,4 cm, š. 1,1 cm, db. 0,6 cm.

214 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 214

Odlomek dna keramične posode oranžne barve iz drobnorz-nate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 9,9 cm, š. 1,8 cm, db. 0,4 cm.

215 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 215

Odlomek dna keramične posode oranžne barve iz drobnorz-nate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 10,9 cm, š. 1,6 cm, db. 1,6 cm.

216 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 216

Odlomek dna in ostenja keramične posode (lonca?) oranžne barve iz drobnorz-nate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,7 cm, š. 3 cm, db. 0,6 cm.

217 Čatež – Sv. Jurij, SE 73, inv. št. ČSJ 217

Odlomek železnega predmeta (nož?), je podolgovat in ima nepravilen, ploščat presek. Vel.: dl. 1,3 cm, š. 4,2 cm, db. 0,3 cm.

218 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 218

Odlomek ustja keramičnega lonca rjave barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 18,8 cm, š. 2,9 cm, db. 0,6 cm.

219 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 219

Odlomek ustja keramičnega lonca oranžne barve, prelom je rjave barve iz drobnorz-nate lončarske mase. Žganje je oksida-cijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 14,8 cm, š. 2,1 cm, db. 0,5 cm.

220 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 220

Odlomek ustja keramične sklede svetlo rjave barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na notranji površini je ohranjen lošč rumeno-rjave barve. Neokrašen. Vel.: dl. 24 cm, š. 2,7 cm, db. 0,4 cm.

221 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 221

Odlomek ustja keramičnega lonca sive barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,9 cm, š. 2,7 cm, db. 0,3 cm.

222 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 222

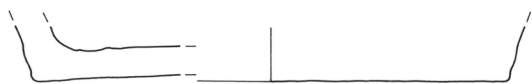
Odlomek ustja keramične posode (lonca?) črne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,1 cm, š. 1,6 cm, db. 0,6 cm.

223 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 223

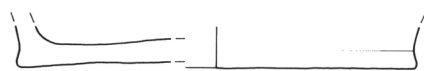
Odlomek ustja keramične posode črno-rjave barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,4 cm, š. 3,1 cm, db. 0,6 cm.

224 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 224

Odlomek ostenja keramične posode rjavo-oranžne barve. Izdelan iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji strani je vrezan horizontalen žleb. Vel.: dl. 3,7 cm, š. 7,3 cm, db. 0,5 cm.

212

213

214

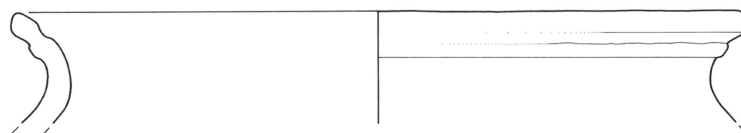
215

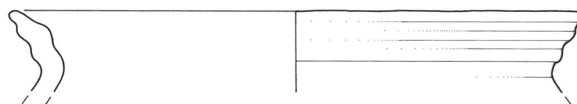
216

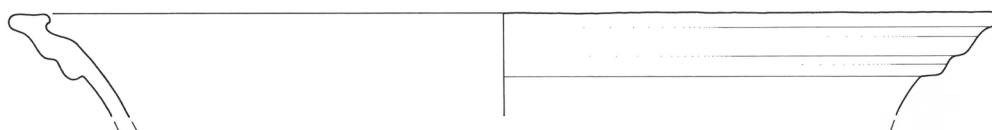
217

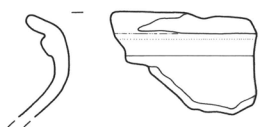
218

219

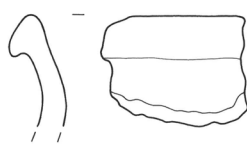
220

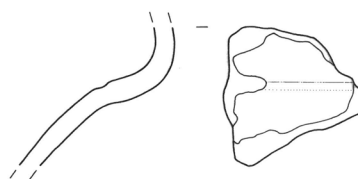
221

222

223

224

212-217 SE 11 = 73, 218-224 SE 13; merilo 1:2.

225 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 225

Odlomek ustja keramične skledе svetlo oranžne barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na notranji površini je zelen lošč. Neokrašen. Vel.: dl. 25 cm, š. 2 cm, db. 0,4 cm.

226 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 226

Odlomek ustja keramične posode svetlo oranžne barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Zunanja in notranja površina sta premazani z zelenim loščem. Vel.: dl. 19,2 cm, š. 1,6 cm, db. 0,3 cm.

227 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 227

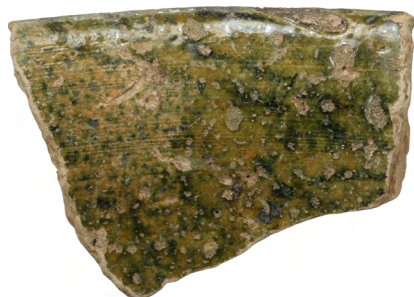
Odlomek ustja keramične skledе svetlo rjave barve, prelom je sive barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na zunanji in notranji površini so sledi rdečega premaza. Neokrašen. Vel.: dl. 33,6 cm, š. 3,7 cm, db. 0,5 cm.

228 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 228

Odlomek ustja skledе ali krožnika svetlo oranžne barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na notranji površini so sledi rdečega premaza. Neokrašen. Vel.: dl. 26,4 cm, š. 2 cm, db. 0,5 cm.

229 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 229

Odlomek ustja in ostenja skledе sivo-rjave barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Zunanja in notranja površina sta premazani z zelenim loščem. Na zunanji strani je na ostenju horizontalen žleb. Vel.: dl. 14,4 cm, š. 3,9 cm, db. 0,7 cm.

230 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 230

Odlomek ustja keramične posode črne barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 2,4 cm, š. 2,2 cm, db. 0,6 cm.

231 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 231

Odlomek ustja keramične posode z ročajem. Ročaj je trakast in gre direktno iz ustja črne barve iz drobnožrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Vel.: dl. 5,5 cm, š. 3,6 cm, db. 0,6 cm.

232 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 232

Odlomek dna in ostenja keramične posode svetlo rjave barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,1 cm, š. 4,2 cm, db. 0,9 cm.

233 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 233

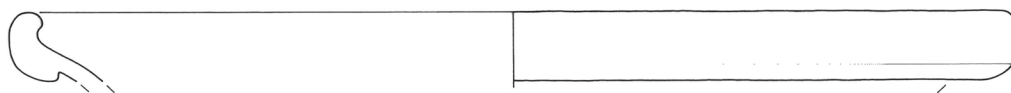
Odlomek dna keramičnega lonca oranžno-rjave barve iz finožrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 10,1 cm, š. 4,1 cm, db. 0,7 cm.

234 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 234

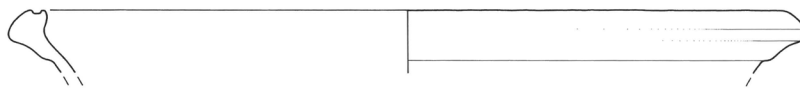
Odlomek dna keramične posode sive barve iz grobožrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 11 cm, š. 1,9 cm, db. 0,8 cm.

235 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 235

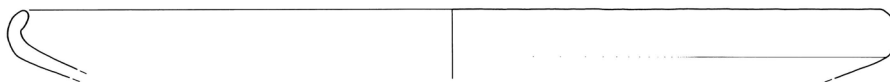
Odlomek dna keramične posode oranžne barve iz drobnožrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 13 cm, š. 2,7 cm, db. 0,6 cm.

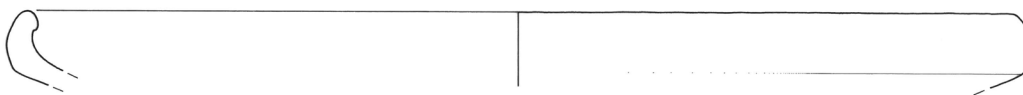
225

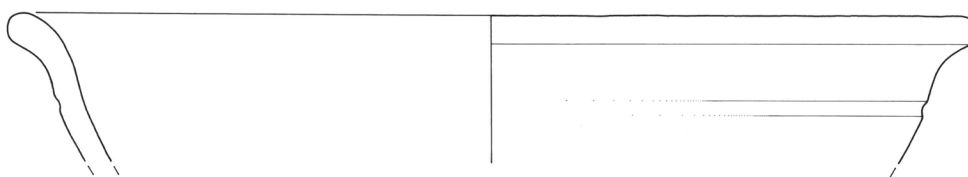
226

227

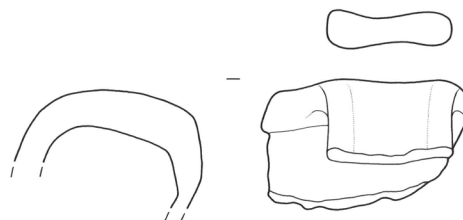
228

229

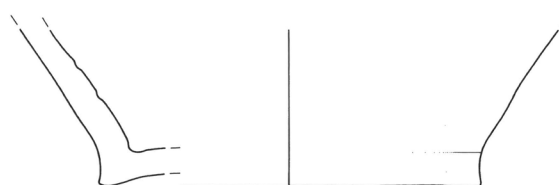
230

231

232

233

234

235

SE 13; 227 merilo 1:3, ostalo merilo 1:2.

236 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 236

Odlomek dna keramične posode svetlo oranžne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na notranji strani sta rdeč premaz in poslikava z belo barvo. Vel.: dl. 14,2 cm, š. 1,7 cm, db. 0,7 cm.

237 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 237

Odlomek dna keramične posode črno-rjave barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 9,9 cm, š. 1,9 cm, db. 0,4 cm.

238 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 238

Odlomek dna keramične posode svetlo rjave barve iz grobo-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 12,1 cm, š. 1,9 cm, db. 0,8 cm.

239 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 239

Pečnica. Odlomek roba in ostenja pečnice. Barva ostenja je oranžna. Izdelana je iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji strani je zelen lošč. Zunanja površina je okrašena z vrezji. Vel.: dl. 12,5 cm, š. 6,3 cm, db. 1,7 cm.

240 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 240

Pečnica. Odlomek ostenja pečnice. Barva ostenja je oranžna in izdelano je iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji strani je zelen lošč. Zunanja površina je okrašena z vrezji. Vel.: dl. 4,2 cm, š. 3,8 cm, db. 1,2 cm.

241 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 241

Bronast gumb okrogle oblike. Na zunanji strani je zelo slabo ohranjen okras, izveden z vtisnjenimi pikicami. Pr. 2 cm, db. 1 cm.

242 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 242

Želez predmet (žebelj?). Predmet je močno korodiran. Zgornji del je trikotne oblike, v spodnjem delu je zaobljen, presek je kvadraten. Vel.: dl. 6,4 cm, db. 0,4 cm.

243 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 243

Železni predmet (žebelj?). Predmet je močno korodiran. Zgornji del predmeta je odebeljen, presek je pravokoten. Vel.: dl. 6,6 cm, nv. db. 4,2 cm, nm. db. 0,2 cm.

244 Čatež – Sv. Jurij, SE 13, inv. št. ČSJ 244

Železen predmet. Predmet je močno korodiran. Zgornji del je debelejši in je verjetno odlomljen. V spodnjem delu se zoži. Presek je ovalen. Vel.: dl. 9,9 cm, nv. db. 0,9 cm, nm. db. 0,7 cm.

245 Čatež – Sv. Jurij, SE 59, inv. št. ČSJ 245

Odlomek ustja in ostenja keramičnega lonca črno-sive barve iz srednje-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Zunanja površina je okrašena z vrezanimi horizontalnimi linijami in valovnicami. Vel.: dl. 12,8 cm, š. 5,7 cm, db. 0,6 cm.

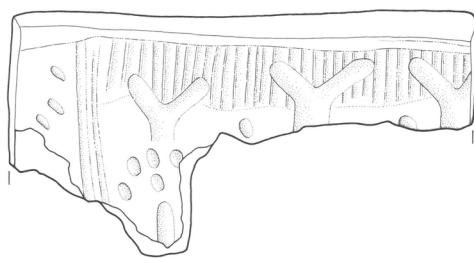
236

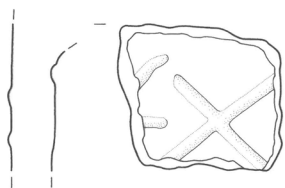
237

238

239

240

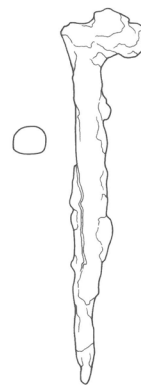
241

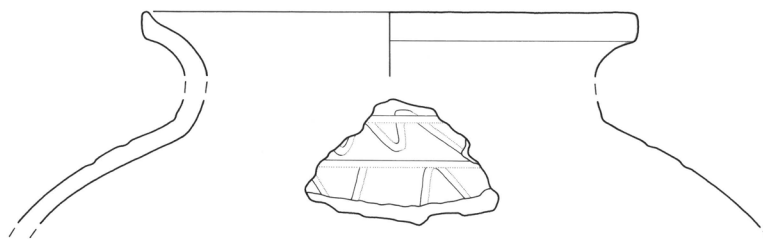
242

243

244

245

236–244 SE 13, 245 SE 59; merilo 1:2.

246 Čatež – Sv. Jurij, SE 59, inv. št. ČSJ 246

Odlomek dna in ostenja keramične posode temno sive barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 12,9 cm, š. 3,6 cm, db. 0,6 cm.

247 Čatež – Sv. Jurij, SE 59, inv. št. ČSJ 247

Odlomek dna keramične posode črno-rjave barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 8,2 cm, š. 2,1 cm, db. 0,5 cm.

248 Čatež – Sv. Jurij, SE 59, inv. št. ČSJ 248

Odlomek keramične plošče. Plošča je bila verjetno pravokotne oblike z odprtino okrogle oblike, v centralnem delu oranžne barve, iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 6,5 cm, š. 4,6 cm, db. 1 cm.

249 Čatež – Sv. Jurij, SE 65, inv. št. ČSJ 249

Odlomek dna keramične posode sivo-črne barve iz fino-zrnate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 10 cm, š. 1 cm, db. 0,5 cm.

250 Čatež – Sv. Jurij, SE 67, inv. št. ČSJ 250

Odlomek ustja keramične posode. Odlomek je oranžne barve s sivimi lisami iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,4 cm, š. 3,1 cm, db. 0,9 cm.

251 Čatež – Sv. Jurij, SE 67, inv. št. ČSJ 251

Odlomek dna keramične posode oranžno-rjave barve iz grobozrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4 cm, š. 1,8 cm, db. 0,8 cm.

252 Čatež – Sv. Jurij, SE 81, inv. št. ČSJ 252

Odlomek dna keramične posode svetlo oranžne barve iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 9 cm, š. 1,2 cm, db. 0,6 cm.

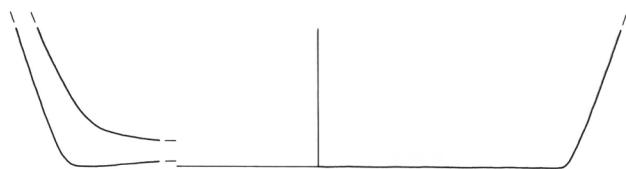
253 Čatež – Sv. Jurij, SE 82, inv. št. ČSJ 253

Odlomek ustja in ostenja keramične skledе oranžne barve iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Na zunanji in notranji površini je lošč zelene barve. Vel.: dl. 18 cm, š. 2,8 cm, db. 0,5 cm.

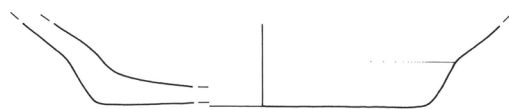

254 Čatež – Sv. Jurij, SE 81, SE 88, inv. št. ČSJ 254

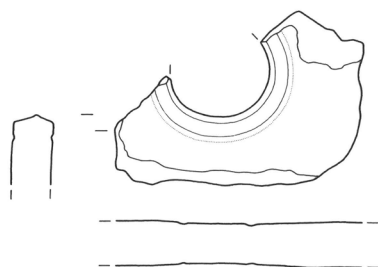
Odlomek ustja in ostenja keramične posode rjave barve iz drobnazrnate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Zunanja površina je narebrena. Vel.: dl. 5 cm, š. 4,1 cm, db. 0,7 cm.

246

247

248

249

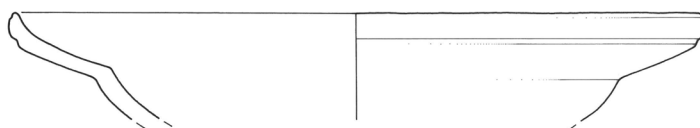
250

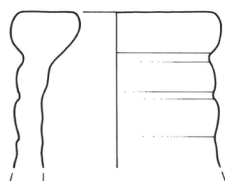
251

252

253

254

246–248 SE 59, 249 SE 65, 250–251 SE 67, 252 SE 81, 253 SE 82, 254 SE 81, SE 88; merilo 1:2.

255 Čateški grič, površinska najdba 2008, inv. št. ČG 255
Keramična skodelica/posodica z ročajem oranžne barve iz srednjeznate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašena. Vel.: dl. 4,3 cm, š. 3,8 cm, db. 0,4 cm.

256 Čateški grič, površinska najdba 2008, inv. št. ČG 256
Odlomek ustja in ostenja keramične posode rjavo-oranžne barve iz finoznate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 4,3 cm, š. 3,4 cm, db. 0,5 cm.

257 Čateški grič, površinska najdba 2008, inv. št. ČG 257
Odlomek ustja in ostenja keramične posode rjavo-oranžne barve iz srednjeznate lončarske mase. Žganje je oksidacijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 3,2 cm, š. 2 cm, db. 0,6 cm.

258 Čateški grič, površinska najdba 2008, inv. št. ČG 258

Odlomek ustja in ostenja keramičnega pokrova. Notranja stran je črne, zunanja pa sivo-rjave barve iz groboznate lončarske mase. Površina je raskava. Žganje je redukcijsko. Vel.: dl. 3,6 cm, š. 3,5 cm, db. 0,7 cm.

259 Čateški grič, površinska najdba 008, inv. št. ČG 259

Kamnito jedro sive barve. Vidni so negativni odbitih odlomkov za izdelavo klinic (?). Vel.: dl. 4 cm, š. 6 cm, db. 2,4 cm.

260 Čateški grič, površinska najdba 2008, inv. št. ČG 260

Kamniti odbitek sive barve. Na ventralni strani retuširan rob. Vel. dl. 2,2 cm, š. 2,1 cm, db. 0,4 cm.

261 Čateški grič, površinska najdba 2008, inv. št. ČG 261

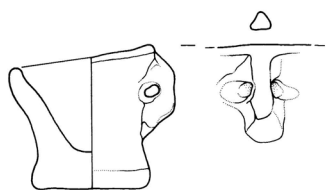
Kamniti odbitek sivo rdečkaste barve. Sledovi namenske obdelave niso vidni. Vel.: dl. 2,3 cm, š. 2,5 cm, db. 0,5 cm.

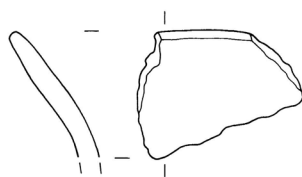
262 Čateški grič, površinska najdba 2008, inv. št. ČG 262

Kamnito jedro sive barve z ostanki korteksa. Vidni so negativni odbitih delov. Vel.: dl. 2,7 cm, š. 3,5 cm, db. 2,2 cm.

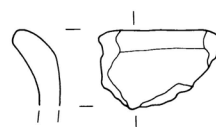

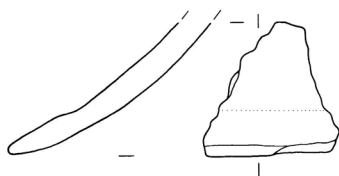
255

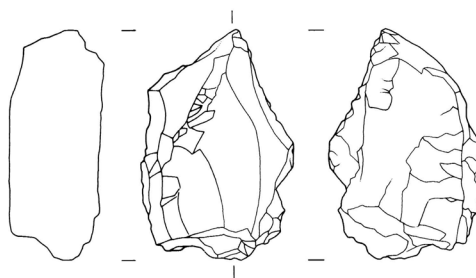
256

257

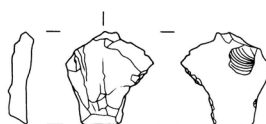
258

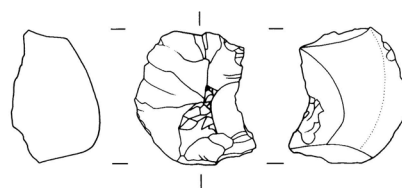
259

260

261

262

263 Čateški grič, površinska najdba 2008, inv. št. ČG 263

Odlomek ostenja keramične posode oranžne barve iz srednjeznate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na zunanji strani so vidne sledi barbotin okrasa. Vel.: dl. 3,3 cm, š. 2,2 cm, db. 0,8 cm.

264 Čateški grič, površinska najdba 2008, inv. št. ČG 264

Odlomek ostenja keramične posode črno-rjave barve iz srednjeznate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Na zunanji strani so vidne sledi barbotin okrasa. Vel.: dl. 3,5 cm, š. 2,8 cm, db. 0,8 cm.

265 Čateški grič, površinska najdba 2008, inv. št. ČG 265

Odlomek ostenja keramične posode sive barve iz finoznate lončarske mase. Žganje je redukcijsko. Neokrašen. Vel.: dl. 6 cm, š. 2,9 cm, db. 0,6 cm.

